

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

AKSEL NELLEMANN

JENS PETER NELLEMANNS ANER

KOLDING MCMLXXXIII

FORORD

Hovedparten af facts i dette slægthistoriske arbejde er hentet i samtidige kilder. Senere beretninger er kun anvendt som kilde i de relativt få tilfælde, hvor publikationer af uomtvistelig høj kvalitet var for hånden - publikationer som f. eks. Wilhelm Adolph Worsøes Slægtsbog og Den Seidelinske Slægtsbog.

På de nærmest følgende sider findes en række oversigtstavler med navne på Jens Peter Nellemanns aner. Hvert anenavn er forsynet med en talbetegnelse, der viser den pågældende anes nummer og den side i bogen, hvor anen er nærmere omtalt. Eksempelvis angiver talbetegnelsen 24/35, at anen har nr. 24 og er nærmere omtalt side 35.

Den første oversigtstavle - tavle I - indeholder navne på Jens Peter Nellemanns aner i fire generationer forud for hans egen (navne på hans forældre, hans bedsteforældre, hans oldeforældre og hans tipoldeforældre). Derefter følger en række tavler med navne på nogle aner forud for ti af tipoldeforældrene. Der er ingen tavler med navne på aner forud for tipoldeforældre med anenumrene 16, 17, 23, 29, 30 og 31, ej heller nogen tavle med navne på aner forud for ane nr. 831. Alle disse aner er "kun" omtalt i tekstsiderne (henholdsvis side 47, 190, 83, 184, 185, 186 og 151-152).

Forud for tipoldefaderen nr. 22 og forud for tipoldemoderen nr. 25 foreligger så mange anenavne, at de har måttet fordeles over henholdsvis to og seks tavler (tavlerne VIA, VIB og tavlerne VIIIA, VIIIB, VIIC, VIID, VIIE, VIIF).

Afsnittet NOTER side 187-208 indeholder henvisninger til kilder og litteratur og oplyser desuden om alt, hvad der er fundet af dokumentatio-

ner for herkomst i de tilfælde, hvor helt ubestridelige beviser som f. eks. et skiftes slægtsskabsoplysninger mangler. Opmærksomheden henledes i øvrigt på de bemærkninger, der indleder afsnittet (side 187).

Forfatteren takker Rigsarkivet og de fire landsarkiver for venlig og imødekommende betjening under talrige besøg.

Kolding i marts 1983.

Aksel Nellemann.

TAVLE I: PROBANDEN OG ANERNE NR. 2 -31.

<p>Jens Jørgensen 1760-1845 16/28</p> <hr/> <p>Maren Sørensdatter død 1811 17/28</p> <hr/> <p>Jens Nielsen Løgager 1752-1817 18/29</p> <hr/> <p>Ane Malene Nielsdatter 1752-1812 19/30</p>	<p>Anders Jensen 1799 -1858 8/18</p> <hr/> <p>Ane Marie Jensdatter 1796 -1883 9/18</p>	<p>Jens Peter Andersen 1826 -1893 4/11</p>	<p>Peter Andersen 1857 -1930 2/6</p>	<p>Anders Sørensen 1763-1836 20/31</p> <hr/> <p>Maren Terkelsdatter 1776 -1837 21/32</p> <hr/> <p>Rasmus Hansen 1754-1823 22/33</p> <hr/> <p>Mette Christensdatter 1762 -1841 23/34</p>	<p>Peder Andersen 1807 -1894 10/19</p> <hr/> <p>Kirsten Rasmusdatter 1807 -1890 11/20</p>	<p>Mette Pedersdatter 1833 -1906 5/11</p>	<p>Magdalene Kirstine Nellemann 1863 -1953 3/6</p>	<p>Rasmus Nellemann 1764-1834 24/35</p> <hr/> <p>Elisabeth Cathrine Worsøe 1780 -1856 25/35</p> <hr/> <p>Peter Berg 1786 -1861 26/41</p> <hr/> <p>Inger Cathrine Ritto 1786 -1856 27/41</p>	<p>Mogens Peter M. Nellemann 1809 -1885 12/22</p> <hr/> <p>Cathrine Magdalene Berg 1811 -1896 13/22</p>	<p>Peter Berg Nellemann 1838 -1913 6/14</p>	<p>Magdalene Kirstine Nellemann 1863 -1953 3/6</p>	<p>Rasmus Olesen Kaae 1774-1835 28/42</p> <hr/> <p>Anne Marie Pedersdatter død 1843 29/42</p>	<p>Peder Rasmussen Kaae 1808 -1902 14/26</p>	<p>Ane Margrethe Pedersen Kaae 1836 -1877 7/14</p>	<p>Mogens Nielsen 1757-1812 30/43</p> <hr/> <p>Ane Nielsdatter død 1807 31/43</p>
<p>Jens Peter Nellemann 1886 -1972 1/1</p>															

TAVLE VIII C: NOGLE ANER FORUD FOR ANE NR. 101.

<p>Niels Christensen Friis død 1621 1616/154</p>	<p>Christen Nielsen Friis død 1664 808/131</p>	<p>Niels Christensen Friis 404/113</p>	<p>Arild Nielsen Friis 1686 - 1758 202/102</p>
<p>Clemen Jensen Smagbier død 1626 1618/155</p>	<p>Karen Clemensdatter død 1685 809/131</p>		
<p>Thomas Nielsen død 1623 1620/157 Karen Thomasdatter død 1620 1621/157</p>	<p>Niels Thomsen Ferslev 1607 - 1660 810/135</p>	<p>Ingeborg Nielsdatter Ferslev født 1643 405/113</p>	
<p>Niels Pedersen Vrager død 1629 1622/159</p>	<p>En datter af Niels P. Vrager 811/135</p>		
	<p>Morten Hansen Brøchner født 1626 812/137</p>	<p>Hans Mortensen Brøchner død 1710 406/115</p>	<p>Kirstin Marie Hansdatter Brøchner 1693 - 1735 203/102</p>
	<p>Maren Nielsdatter Tvede død 1686 813/137</p>		
	<p>Søren Pedersen Asferg død 1698 814/139</p>	<p>Anne Sørensdatter Spentrup død 1740 407/115</p>	
	<p>Kirstin Eskesdatter Hjortshøj død 1714 815/140</p>		
<p>Mette Arildsdatter Friis 1728-1791 101/95</p>			

PROBAND

JENS PETER NELLEMANN, født den 5. december 1886 i Silkeborg, død den 17. januar 1972 i Hedensted, viet den 10. maj 1910 i St. Knuds domkirke i Odense til

Clara Johanne Jespersen, født den 12. august 1886 på Skanderborg mark, død den 5. maj 1953 i Hedensted, datter af Valdemar Eugen Liisberg og Laura Nicoline Jespersen.

Jens Peter Nellemann voksede op i Silkeborg. Han gik i skole i Anton Johansens skole, en privatskole, der en tid havde til huse på Christian den Ottendes Vej, senere på Markedspladsen.

I drengene var en lille dampmaskine hans kæreste tidsfordriv i vinterhalvåret. Han lavede selv modeller, den kunne trække. Et andet stykke legetøj var en vogn, som hans far havde lavet. Den var en kopi af en kassefjedervogn gennemført til de mindste enkeltheder. Aksler, fjedre, fortøj osv. var nøjagtigt som på vogne af normal størrelse. Man kunne køre både tospænder og enspænder med den og anbringe én eller to agestole efter behag. Der var seletøj til den, som børnene kunne tage på, så de kunne trække som heste - dog fik de ikke tømmerne i bidsel, men fastgjort til armene. Hamler, svingler, stænger og skagler var også korrekte.

Tidligt fik Jens Peter Nellemann lyst til alt, hvad der havde med sejlads at gøre; som trettenårig byggede han en kajak og som syttenårig en lille kutter med sænkekøl. Både kajak og kutter var beklædt med sejldug.

Straks efter sin konfirmation i april 1901 kom Jens Peter Nellemann i lære som fotograf. I de fire år, læretiden varede, havde det firma, hvor han lærte - Christensen og Sørensen, Vestergade 35 i Silkeborg - tre forskellige indehavere, først fotograf Johannes Sørensen, en søn af redaktør Sørensen på Silkeborg Avis, derefter fotograf Val-

demar Lassen, som i en årrække havde været medhjælper hos Johannes Sørensen, og fra december 1904 fotograf H. Pors. I de to førstnævnte mestres tid var firmaets værdi som lærested ringe, men med fotograf Pors indtraf en ændring. Jens Peter Nellemann fik lige så stort udbytte af de få måneder under Pors som af hele den foregående læretid.

Fra den 15. april 1905 indtil jul 1908 virkede Jens Peter Nellemann som medhjælper hos andre fotografer. Han arbejdede først ca. et år for fotograf F. Fischer i Århus, siden tretten måneder for fotograf Frederikke Federspiei i Ålborg og derefter knap nitten måneder for fotograf Richard Waarsøe i Hillerød.

I Århus var lønnen 13-14 kr. om ugen, i Ålborg 25 kr. pr. måned samt kost og logi og desuden 5% af omsætningen, i Hillerød 95 kr. om måneden og et værelse.

I Hillerød traf Jens Peter Nellemann sin tilkommende hustru Clara Johanne Jespersen. Hun var stuepige på missionshotelet, hvor han logerede og spiste.

I januar 1909 reagerede Jens Peter Nellemann på en annonce, ifølge hvilken et fotografisk atelier i Odense var til salg på grund af dødsfald. Sælgeren var hotelejer N. J. Lyhne i Vejle, svoger til den tidligere indehaver, en frøken Jensen. Jens Peter Nellemann besigtigede forretningen og underskrev derefter en købekontrakt dateret den 3. februar 1909. Købesummen var 1000 kr., som stort set kun repræsenterede værdien af det inventar, der forefandtes. I Silkeborg Sparekasse optog Nellemann et lån på 1500 kr. til startkapital, og den 19. februar 1909 åbnede han sit atelier.

Atelieret lå Vestergade nr. 1 på anden sal i et hus, der kaldtes Priorgården. Husets ejer var herreekviperingshandler A. Chr. Ulsted, som havde butik i stueetagen. På første sal fandtes et konditori. I 1910 blev ejendommen forhøjet med en etage - tredje sal - hvorefter

ter det fotografiske atelier flyttedes derop. Samtidig fastsattes huslejen kontraktligt til 750 kr. årligt de første fem år og 800 kr. årligt de næste fem år.

De billeder, der leveredes til kunderne i den nyetablerede forretning, var de i tiden gængse: visitkort og billeder i kabinetstørrelse. De førstnævnte málte 6x9 cm, de sidstnævnte ca. 10½ x 14½ cm. Alle blev opklæbet på stift karton med fotografens navn forneden. Visitkort kostede 3 kr. for seks stk., 5 kr. for tolv stk., kabinetbilleder 7 kr. for seks stk., 12 kr. for tolv stk. Senere kom der andre typer billeder, under første verdenskrig de såkaldte skitsebilleder med lys baggrund, i 1920'erne atter billeder med mørk baggrund.

Jens Peter Nellemann fulgte nøje den tekniske udvikling i sit fag. Tidligt anvendte han kunstigt lys ved optagelser, hvis forholdene krævede det, og da forstørrelsesapparaterne kom frem i 1920'erne, anskaffede han sig Kodaks automatiske forstørrelsesapparat. I 1933 konstruerede han en multiplikatoranordning, der kunne indbygges i et almindeligt atelierkamas kasette, hvorved det blev muligt at tage flere optagelser på én kabinetplade. Opfindelsen satte ham i stand til at konkurrere med Polyfoto-forretningerne, som dengang dukkede op rundt omkring. Han satte en produktion af multiplikatorer i gang og lavede efterhånden ca. 100, som leveredes til andre fotografer.

Nettooverskuddet i Jens Peter Nellemanns forretning var jævnt stigende i en årrække; i 1914 udgjorde det 3700 kr., i 1919 12000 kr. Derefter satte en nedgang ind - formodentlig på grund af de økonomiske kriser først i 1920'erne og i 1930'erne - i 1922 udgjorde overskuddet 6200 kr., i 1930 4000 kr., i 1934 5000 kr. Efter anden verdenskrig gik forretningen tilbage. Udviklingen medførte, at fotografiske optagelser kunne udføres lige så godt ved kunstigt lys som i dagslys. At placere et fotografisk atelier i husets øverste etage - for at få ovenlys - blev derfor et forældet arrangement. Et atelier

kunne lige så godt ligge i stueetagen. Hertil kom, at avanceret fotografisk udstyr blev hvermandseje, så behovet for professionelle fotografer mindskedes.

Sidst i september 1950 afhændede Jens Peder Nellemann sit fotografiske atelier i Odense og købte et, der lå i Hedensted. Det kostede inklusive inventar og pladearkiv 10 000 kr.

Jens Peter Nellemann og hans hustru boede 1910-1915 privat i en lejlighed Overgade 27, 1915-1916 i en lejlighed Østre Stationsvej nr. 2. I april 1916 flyttede de til en lejlighed, der blev indrettet i direkte tilknytning til forretningen i Vestergade.

I årene fra 1918 til 1925 var Jens Peter Nellemann ivrig sejlsportsmand og indehaver af en lystbåd. Han bestod Sejlerdagens teoretiske Yachtskipperprøve i 1923 og var medlem af bestyrelsen for Odense Sejlerklub 1919-1925, fra 1923 som formand. Han deltog i mange kapsejladser og vandt adskillige præmier. I 1923 blev han vinder i Dansk Sejlerblads konkurrence om den bedste langtursberetning. I perioden 1935-1941 var han medlem af bestyrelsen for Dansk fotografisk Forenings 7. kreds.

Det fotografiske atelier i Hedensted - hvortil hørte en beskeden lejlighed - gav Jens Peter Nellemann og hans hustru et tilfredsstillende udkomme. Sidstnævnte fik dog kun godt 2½ år på stedet. Efter hendes død fortsatte Jens Peter Nellemann forretningen indtil 1962. Sine sidste år boede han på et plejehjem i Hedensted.

Clara Johanne Jespersens barne- og ungpigeår.

Clara Johanne Jespersen kom til verden hos sin mors søster og svoger, Christine og Rasmus Veng, i et hus på Skanderborg mark. Godt 2½ måned gammel - den 1. november 1886 - blev hun sat i pleje hos familien Vengs naboer Rasmus Hansen og hustru Kristiane Jørgensen.

Kun to gange i sit liv - som femårig og som sekstenårig - har Clara Jo-

hanne Jespersen set sin mor. Sin far fik hun aldrig lært at kende.

Rasmus Hansen var ejer af et husmandssted på knap tolv tønder land. Kristiane Jørgensen var gårdmandsdatter fra Søvind. Parret havde kun ét barn, en søn Johannes. Han var ti år ældre end Clara Johanne Jespersen. Kristiane Jørgensen kom som enke til at bo den sidste tid af sit liv hos Clara Johanne Jespersen og Jens Peter Nellesmann i Odense.

Clara Johanne Jespersen blev konfirmeret i 1900. De følgende fire år blev hun hos plejeforældrene og hjalp til i hus og på mark, dog med den afbrydelse, at hun fra maj til oktober 1902 deltog i et sykursus i Skanderborg. I årene fra 1905 til 1910, da hun blev gift med Jens Peter Nellesmann, tjente hun i forskellige pladser, oftest som stuepige. Hun var stuepige på Horsens KFUM 1905-1906, på Esbjerg KFUM 1906-1907, hos en pastor Holt i København i fem måneder i begyndelsen af 1908 og på Missionshotellet i Hillerød 1908-1909.

Jens Peter Nellesmann og Clara Johanne Jespersen fik følgende to børn: Aksel Heiden Nellesmann, født den 13. januar 1913 i Odense, gift den 5. juni 1938 i Vissenbjerg med Inger Marie Rasmussen, født den 14. september 1914 i Orte sogn.

Reinhold Nellesmann, født den 6. januar 1916 i Odense, død den 22. april 1957 på Terndrup sygehus, gift to gange, første gang den 10. januar 1937 i Odense med Else Larsen, født den 6. september 1913 i Odense, død den 8. august 1952 på Odense sygehus (ægteskabet opløst ca. 1944), anden gang den 6. april 1946 i Hobro (borgerlig vielse) med Grethe Therkildsen, født den 16. marts 1923. Reinhold Nellesmann var fotograf og havde egen forretning i Særslev på Fyn 1936-1937, i Kolding 1937-1938, i Kerteminde 1938-1945, i Odense 1945-1946, i Ålestrup 1946-1952 og i Hadsund 1952-1957.

FORÆLDRE

Ane nr. 2 og ane nr. 3.

PETER ANDERSEN, født den 7. februar 1857 i Silkeborg, død den 13. december 1930 i Silkeborg, gift den 5. juni 1885 i Silkeborg med

MAGDALENE KIRSTINE NELLEMANN, født den 27. juni 1863 på Skanderborg mark, død den 11. maj 1953 i Silkeborg.

Peter Andersen lærte smedefaget og arbejdede som ung i det smedeværksted, hans far Jens Peter Andersen (ane nr. 4) havde etableret i Søgade nr. 9 i Silkeborg.

Magdalene Kirstine Nellemann opvoksede - vistnok fra fem års alderen - hos sin farfar og farmor Mogens Peter Matthias Nellemann og Catharina Magdalene Berg (anerne nr. 12 og 13) og fortsatte med at bo hos dem, da hun nåede ungpigeårene. Hun ønskede at gå dem til hånde, da de blev ældre. Hun fulgte dem, da de i 1883 flyttede fra Illerup Møllebro til Silkeborg, hvor de overtog ejendommen Søgade nr. 7 - naboejendom til Jens Peter Andersens beboelseshus og smedje i nr. 9.

Da Magdalene Kirstine Nellemann i 1885 ægtede Peter Andersen, flyttede hun over i Søgade nr. 9. Beboelseshuset dér var blevet ombygget og udvidet, så der blev en lejlighed til de nygifte på første sal. Jens Peter Andersen og hans kone Mette Pedersdatter (ane nr. 5) fortsatte med som hidtil at bo i stueetagen.

Peter Andersen købte virksomheden i Søgade, nogen tid efter at hans far var død. Hans mor underskrev det skøde, der gjorde ham til indehaver af grund og bygninger, den 3. november 1895. Købsprisen var 6000 kr., som dog ikke udbetaltes ved købet; dels overtog Peter Andersen en pantegæld indestående i ejendommen på

4450 kr., dels udstedte han en panteobligation, hvorved hans mor fik 1300 kr. til gode mod oprykkende prioritet efter de 4450 kr.

Peter Andersen var en grundig og flittig håndværker. På hverdage arbejdede han, kun afbrudt af spisepauserne, fra tidlig morgen til kl. ca. 22 - arbejdede altså også efter svendes og læredrenge's fyraften. Selv søndag formiddag opholdt han sig som regel i sit værksted, kun i "højhelligdagene" - langfredag, første påskedag, første pinsedag og første juledag - holdt han helt fri. I "halvhelligdagene" - hverdagene mellem jul og helligtrekonger - ophørte han med arbejdet ved aftensmadstid. Trods den lange arbejdsdag fandt han dog stunder til samvær med hustru og børn; familien spadserede tur søndag eftermiddag og foretog en gang om året en heldagsudflugt, ofte til Århus. På sine fødselsdage holdt han selskab, hvor hans søskende med ægtefæller var gæster - herrerne kom til spisning, damerne senere på aftenen til kaffe.

For Peter Andersen var smedehåndværket ikke blot et levebrød, han holdt af det og fortsatte i smedjen, til hammeren faldt ham af hånden. Selv da han var næsten halvfjerds år, kunne de unge på værkstedet ikke følge ham ved esse og ambolt. Som ældre blev han stærkt tunghør og formåede kun med besvær at deltage i en samtale.

Arbejdet i smedjen omfattede hovedsagelig reparationsarbejde og hestebeslag. Kun sjældent lavede han en ny vogn; et sådant arbejde kunne han vanskeligt få rimeligt betalt, da hans vane kun at levere kvalitetsarbejde var særdeles tidskrævende. Derimod tog han handel med vogne op. Han købte ponyvogne i Holbæk - undertiden en hel jernbanevogn fuld - og jumber i Ålborg. Magdalene Kirstine Nellesmann tog ofte med ham ud at købe ind og købte lejlighedsvis ind på egen hånd. Hun hjalp også til ved salget. Salg til bønderne krævede tit, at der skulle tinges om prisen, og det trættede Peter Andersen. Under første verdenskrig havde ægtefællerne stor

afsætning, men efter krigen brændte de inde med en hel del vogne, der var købt til krigspriser. Det rystede en overgang smedehjemmets økonomi stærkt.

Prisen på det typiske smedearbejde at beslå en hest med sko udviklede sig i Peter Andersens og hans søn Aages tid således: Før første verdenskrig betalte kunderne 1,25 kr. for at få en hest beslået med to ny sko og 2,50 kr., når det drejede sig om fire ny sko. Siden steg priserne; i 1916 måtte en kunde af med 1,75 kr. for at få en hest beslået med to ny sko, i 1939 med 3,50 kr., i 1947 med 7,70 kr., i 1949 med 8,00 kr., i 1953 med 9,00 kr. og i 1958 med 12,00 kr.

Efter at Peter Andersen var død, sad Magdalene Kirstine Nellemann i uskiftet bo resten af sit liv. Sønnerne Anton og Aage, der havde været svende i smedjen, mens deres far levede, arbejdede videre i den, da deres mor blev enke - Anton dog kun indtil 1938, da han døde 43 år gammel.

I maj 1948 lod Magdalene Kirstine Nellemann udarbejde et testamente. Heri stod at læse: "I anledning af, at mine børn, Hertha Nellemann Andersen og Aage Nellemann Andersen, stedse har været hjemme hos mig og været så meget for mig, skal disse to forlods i arv have så meget som loven tillader mig at testere over og skal derefter dele lige med mine øvrige arvinger. Jeg henstiller samtidig til mine øvrige arvinger at overlade ejendommen nr. 9 i Søgade til Hertha og Aage til en rimelig pris, således at de kan magte at overtage ejendommen".

De arvinger, der i testamentet er betegnet som "mine øvrige arvinger", var sønnerne Jens Peter Nellemann, Ajax Nellemann Andersen og Frode Nellemann Andersen samt sønnesønnen Ejvind Nellemann Andersen (der stod som arving i stedet for sin afdøde far Anton Nellemann Andersen). De tog efter Magdalene Kirstine

Nellemanns død i 1953 ikke alene testamentets ord til efterretning, men gav desuden arveafkald, så at smedeværksted og beboelsesejendom tilfaldt Hertha og Aage Nellemann Andersen alene.

Peter Andersen og Magdalene Kirstine Nellemann fik følgende børn:
Jens Peter Nellemann (denne anetavles proband).

Ane Mette Margrete Nellemann Andersen, født den 15. april 1888 i Silkeborg, død den 1. maj 1888 i Silkeborg.

Hertha Mette Nellemann Andersen, født den 16. september 1891 i Silkeborg, død den 13. september 1972 i Silkeborg. Hertha Nellemann Andersen, der var ugift, blev boende i sit barndomshjem hele livet (bortset fra en kort periode i ungdomsårene). Hun beskæftigede sig med husførelsen. Som allerede nævnt blev hun og hendes bror Aage indehavere af smedeværksted og beboelsesejendom i 1953. Efter at Aage var død i 1965, blev hun eneindehaver, idet hendes brødre Jens Peter, Ajax og Frode samt hendes brodersøn Ejvind for anden gang gav arveafkald. I 1973 solgte hendes arvinger grund og bygninger til A/S Jyske Bank, som i marts 1974 nedrev alt og indrettede parkeringsplads på stedet.

Anton Nellemann Andersen, født den 4. april 1895 i Silkeborg, død den 11. juni 1938 i Silkeborg, gift den 9. december 1922 med Helga Mine Sørensen, født den 6. juli 1899 i Silkeborg. Anton Nellemann Andersen var smed og arbejdede i smedjen i Søgade indtil sin død. Han og hans hustru fik ét barn: Ejvind Nellemann Andersen.

Aage Nellemann Andersen, født den 7. august 1899 i Silkeborg, død den 29. januar 1965 i Silkeborg. Aage Nellemann Andersen, der var ugift, blev boende i sit barndomshjem hele livet. Han var smed og virkede ligesom sin bror Anton i smedjen i Søgade. Omkring 1960 måtte han ophøre med at arbejde på grund af tiltagende svagelighed. Fra 1953 til sin død var han som nævnt medindehaver af smedeværksted og ejendom.

Ajax Nellemann Andersen, født den 4. august 1902 i Silkeborg, død

den 24. august 1981 i Silkeborg, gift den 14. juli 1929 i Tem sogn med Mette Marie Mikkelsen, født den 29. november 1901 i Tem sogn. Ajax Nellemann Andersen, der var landmand som ung, købte en gård i Tem i 1928 og afhændede den i 1935. Siden var han i en årrække skovarbejder. Han og hans hustru fik fire børn.

Frode Nellemann Andersen, født den 12. marts 1905 i Silkeborg, død den 26. februar 1981 i Silkeborg, gift den 2. oktober 1934 med Gudrun Larsa Sørensen, født den 12. maj 1908 i Nyborg. Frode Nellemann Andersen var frisør. Han stod i lære fra 1921 til 1925, arbejdede som svend 1925-1927, havde egen salon i Søndergade i Silkeborg 1927-1960. Han og hans hustru boede i stueetagen i Søgade nr. 9, indtil ejendommen blev nedrevet i 1974. De fik ét barn sammen.

Jens Peter Andersen (ane nr. 4), Mette Pedersdatter (ane nr. 5), Peter Andersen, Magdalene Kirstine Nellemann, Hertha Nellemann Andersen og Aage Nellemann Andersen, der alle har været indehavere af smedjen i Søgade nr. 9 i Silkeborg, er blevet begravet i det samme gravsted på Silkeborg gamle kirkegård.

BEDSTEFORÆLDRE

Ane nr. 4 og ane nr. 5.

JENS PETER ANDERSEN, født den 23. januar 1826 i Tem sogn, død den 31. maj 1893 i Silkeborg, gift den 24. juni 1853 i Tem sogn med

METTE PEDERSDATTER, født den 2. september 1833 i Tem sogn, død den 16. januar 1906 i Silkeborg.

Jens Peter Andersen tjente et stykke tid - vistnok fra november 1842 til april 1845 - på Silkeborg vandmølle i nærheden af Silkeborg hovedgård. På stedet dér grundlagde Michael Drewsen i 1844 den papirfabrik, i hvis umiddelbare nærhed handelspladsen Silkeborg udviklede sig. Jens Peter Andersen kom til at arbejde i smedjen på papirfabrikken fra 1845 til 1857. Sidst på året 1856 ansøgte han indenrigsministeriet om tilladelse til at nedsætte sig som seivstændig. Michael Drewsen skrev i den anledning en anbefaling, hvori det hed, at Jens Peter Andersen ikke alene havde "erhvervet sig kundskaber til de almindelige smedearbejder, men også erhvervet sig due-lighed i de forskellige maskinarbejder". Ministeriet imødekom an-søgningen. En bevilling udfærdiget den 22. januar 1857 gav Jens Peter Andersen ret til at drive smedeprofession på handelspladsen ved Silkeborg.

Allerede den 12. juni 1856 havde han sikret sig en byggegrund, der lå i Søgade. Han fik den i arvefæste, ligesom alle nybyggere i Silkeborg den gang fik deres grunde; den jord, på hvilken handelspladsen opstod, havde siden 1840 været kongelig domæne, og heri lå, at den stedse skulle forblive uden for privat ejendom. Han købte stedet af R.L.Höltzermann - den første købmand i Silkeborg - som selv havde modtaget et større areal i arvefæste den 6. december 1855 og derefter solgte parceller fra.

Jens Peter Andersen byggede et beboelseshus (14 alen langt, 13 alen dybt, 5 alen højt) og bag det et smedeværksted (11 alen dybt). Stedets adresse blev Søgade nr. 9, dets matrikelnummer 71a. Fra beboelseshuset, der lå på gadens søndre side, var udsigt mod nord ud over Silkeborg Langsø; grunden over for huset - på gadens nordre side - var en have, der strakte sig ned til søen.

Smedeforretningen åbnede den 5. juni 1857. Omtrent samtidig lånte Jens Peter Andersen 700 rigsdaler - formodentlig for at klare de med byggeri og etablering forbundne udgifter. Hans svigerfar Peder Andersen (ane nr. 10) kautionerede, og udlåneren - en mand i Thomasseskær i Tem sogn - fik som yderligere sikkerhed første prioritets panteret i Søgade-ejendommen.

Jens Peter Andersen udførte almindeligt smedearbejde i sit værksted og lavede eventuelt en vogn på bestilling, men gav sig ikke af med at handle med vogne. Overleveringen fortæller, at han var en livlig mand, der kunne lide at synge. Han holdt af at gå ture i skoven med sin familie og sang ofte på turene. Han oplevede at se Silkeborg udvikle sig fra et næsten ubeboet område til en driftig by. Dagen efter hans død skrev Silkeborg Avis: "I går afgik gamle smed Andersen i Søgade ved døden efter et kort sygeleje. Han var den ældste silkeborgenser, ikke således at forstå, at han i alder var den ældste, men han har boet her i Silkeborg længere end nogen anden, idet han kom til Silkeborg den 1. november 1842. Dengang fandtes der foruden hovedgården kun én eneste bygning på Silkeborg, nemlig en gammel vandmølle".

Mette Pedersdatter blev siddende i uskiftet bo, da hun blev enke.

I november 1895 afhændede hun grund og bygninger til sin ældste søn Peter. Hun vedblev dog at bo i huset indtil sin død.

Jens Peter Andersen og Mette Pedersdatter fik følgende børn:

Ane Marie Andersen, født den 16. juni 1854 i Linå sogn, død den 14. april 1922, begravet i Århus, gift den 28. november 1877 i Silkeborg med Niels Peter Johansen, født den 4. februar 1854 i Linå sogn. Niels Peter Johansen havde egen hatte- og buntmagerforretning på Søndergade i Silkeborg fra 1879 til 1917 og boede derefter i Århus.

Peter Andersen (ane nr. 2).

Anders Michael Andersen, født den 30. juni 1859 i Silkeborg, død den 23. juni 1929 i Alderslyst, Balle sogn, gift med Hanssine Anette Madsen, født den 7. maj 1863 i Gødvad, død den 11. januar 1932. Anders Michael Andersen havde i en årrække købmandsforretning i Lemming og var senere indehaver af en korn- og foderstofforretning på hjørnet af Vestergade og Rådhusgade i Silkeborg.

Nielsmine Kirstine Andersen, født den 6. februar 1862 i Silkeborg, død den 5. juni 1916 i Silkeborg. Nielsmine Kirstine Andersen havde som ung plads på forskellige herregårde. En tid havde hun en manufakturforretning i Lemming, senere en manufakturforretning på hjørnet af Drewsensvej og Hostrupsgade i Silkeborg.

Ane Helene Andersen, født den 8. november 1866 i Silkeborg, død den 18. august 1868 i Silkeborg.

Laura Heiene Andersen, født den 7. maj 1869 i Silkeborg, død den 3. februar 1948 på Silkeborg sygehus, gift den 4. maj 1897 i Silkeborg med Jens Boyen Rasmussen, født den 18. oktober 1872 i Nødager, død den 28. juni 1963 på Silkeborg sygehus. Jens Boyen Rasmussen tjente som ung på Marselisborg hovedgård, var en tid mejeriforpagter i Øster Kejlstrup og siden i en årrække mælkehandler i Silkeborg. Han og hans hustru boede som ældre hos en datter og svigersøn på Hårup Højgård i Linå sogn.

Magnus Andersen, født den 14. januar 1872 i Silkeborg, død den 21. marts 1938 i Silkeborg, gift den 11. november 1896 med Mette Kirstine Jensen, der fødtes den 14. marts 1873 i Kragelund sogn og døde den 1. december 1923 i Silkeborg, gift anden gang den 13. maj 1931 med Sigrid Kjærgaard Nielsen, født den 21. august 1896. Magnus Andersen

havde et stykke tid købmandsforretning i Silkeborg, boede fra 1902 til 1911 i Århus og ernærede sig som handelsrejsende i vine, tog senere atter bopæl i Silkeborg, hvor han drev en agenturforretning.

Ane nr. 6 og ane nr. 7.

PETER BERG NELLEMANN, født den 22. november 1838 i Århus, døbt i Vor Frue kirke, død den 7. oktober 1913 i Sønder Vissing sogn, begravet i Silkeborg, gift den 24. oktober 1862 i Hørning sogn med

ANE MARGRETHE PEDERSEN KAAE, født den 3. juni 1836 i Vitved sogn, død den 31. marts 1877 i Vitved sogn.

Peter Berg Nellesmann blev gift anden gang den 12. september 1885 i Vitved sogn med Sørine Jakobsen, født den 12. januar 1858 i Elsborg, død den 28. marts 1939 i Silkeborg.

Peter Berg Nellesmann tilbragte sine tidligste drengeår i Århus, hvor hans forældre (anerne nr. 12 og 13) en tid havde hus og hjem i Vestergade. I 1847 flyttede han med familien til Forlev i Skanderup sogn. Det medførte, at han fik tilpasningsvanskeligheder; han kunne ikke med de andre børn på stedet, og han løb hjem fra skole. Han blev derfor sat i pleje hos sin onkel skolelærer N. P. Kragh i Ødum, og dér blev han, indtil han blev konfirmeret.

I tidsrummet ca. 1862-1868 ernærede Peter Berg Nellesmann sig som forpagter; først var han forpagter af sine forældres ejendom ved Illerup Møllebro på Skanderborg mark, derefter af en gård, Hjordkjærgården, i Balle sogn. Siden boede han en tid i Hestlund i Bording sogn. I november 1868 dømtes han ved Lysgård-Hids herredsret for et forsøg på at unddrage sig (eller formindske) den forpagt-

ningsafgift, han skyldte Hjordkjærgårdens ejer, skønt denne inden domsafsigelsen var gået ind på en mindelig overenskomst og havde fået fyldestgørelse for sin fordring.

I juli 1871 købte Peter Berg Nellesmann et hus i Vitved - en bindingsværksbygning på 7 fag - og dér blev han boende i omtrent tyve år. I den tid tjente han til livets ophold på forskellig vis. En gang etablerede han sig som jordentreprenør sammen med en skanderborgenser ved navn Lassen, men opgav siden den levevej på grund af de vanskeligheder, den medførte. En tid arbejdede han for De danske Statsbaner - vistnok som stenhugger - og var med ved mange brobygningsarbejder, da nye baner blev anlagt. Det arbejde førte ham ofte langt bort fra hjemmet. Om vinteren virkede han som sadelmager for bønderne, selv om sadelmagerarbejdet ikke interesserede ham; han ville hellere "ud at rive i stenene". Også tærskning gav han sig af med. Han købte en tærskemaskine og satte den op sammen med en hestegang forskellige steder; derefter kom de nærmestboende bønder og fik tærsket hos ham.

I Vitved-tiden bortrev en lungebetændelse Ane Margrethe Pedersen Kaae kun godt 40 år gammel. I de år, Peter Berg Nellesmann derefter sad som enkemand, hændte det mangan en søndag, at hans ældste datter Magdalene Kirstine Nellesmann kom spadserende fra Illerup Møllebro (10 km borte), hvor hun boede hos sine bedsteforældre, for at stoppe sine yngre søskendes strømper og på anden vis yde sin assistance.

Inden Peter Berg Nellesmann i 1885 giftede sig på ny, skiftedes der efter Ane Margrethe Pedersen Kaae. Opgørelsen i boet viste, at gæld mod prioritet i huset samt forskellig anden gæld opvejede værdien af hus og løsøre. Der blev følgelig ingen mødrearv til børnene.

I 1890 forlod Peter Berg Nellesmann Vitved (huset blev dog først

solgt i 1894), fordi det efterhånden faldt ham vanskeligt at finde tilstrækkeligt arbejde deromkring. I et par år bestred han hvervet som skovfoged på herregården Løndal, og resten af sin tid var han lejehusmand i Addit skov, Sønder Vissing sogn. Stedet i Addit skov var på 7 tønder land, hvoraf de 3 var skrænt. Han drev stedet så godt op, at der kunne holdes kreaturer på det; skrænten anvendte han til fåremark. I øvrigt gik han på skovarbejde.

Da han var først i tresserne, ramtes han af et epileptisk anfald, der svækkede ham stærkt. Resten af sit liv var han en syg mand og led af svækket hukommelse.

Peter Berg Nellemann og Ane Margrethe Pedersen Kaae fik følgende børn:

Magdalene Kirstine Nellemann (ane nr. 3).

Vilhelmine Henriette Nellemann, født den 8. august 1865 på Skanderborg mark, gift med Peder Michael Thomsen, født den 27. oktober 1862 i Hørning. Begge udvandrede til USA (vistnok 1886 eller 1887) og bosatte sig i Wisconsin.

Mogens Peter Matthias Nellemann, født den 10. oktober 1867 i Balle sogn, død den 29. februar 1940 i Kolding, gift med Christiane Jensen, født den 19. april 1872 i Redsted sogn, død den 2. april 1957 i Kolding. Mogens Peter Matthias Nellemann var skrædder.

Petrine Marie Nellemann, født den 20. marts 1870 i Vitved sogn, død den 1. juni 1870 i Vitved sogn.

Petrea Kirstine Nellemann, født den 20. marts 1870 i Vitved sogn, død den 17. marts 1874 i Vitved sogn.

Marius Peter Kaa Nellemann, født den 31. maj 1872 i Vitved sogn, gift med Bertha Marie Jensen, født den 16. december 1873 i Vibeke, Sjælland. Begge udvandrede til USA (vistnok i 1892).

Rudolf Nellemann, født den 9. december 1874 i Vitved sogn, død den 7. marts 1952 i Odder, gift med Petrea Poulsen, død den 25.

december 1953 i Odder. Rudolf Nellemann var oprindelig slagter, ejede en landejendom i Svorbæk 1906 -1937, boede senere i Odder.

Peter Berg Nellemann og Sørine Jakobsen fik følgende børn:

Ane Margrete Nellemann , født den 8. februar 1887 i Vitved sogn, gift med Samuel Ray Stauffer, født den 14. marts 1890. Parret boede i Minnesota i USA.

Marie Kirstine Nellemann , født den 23. maj 1888 i Vitved sogn, død den 11. maj 1964 på Viborg Statshospital, boede i mange år i Kjellerup, gift i fremrykket alder med Anders Børjeson, født den 1. september 1869, død den 1. december 1958 i Vinderslev.

Jakob Nellemann , født den 23. august 1890 i Vitved sogn, gift med Agnes Jacobsen. Jacob Nellemann lærte gartnerfaget, sejlede siden.

Theodor Bernhard Nellemann , født den 2. april 1893 i Sønder Vissing sogn, udvandrede til USA, hvor han ifølge overleveringen i familien "forsvandt".

OLDEFORÆLDRE

Ane nr. 8 og ane nr. 9.

ANDERS JENSEN, født den 17. august 1799 i Tem sogn, død den 7. april 1858 i Tem sogn, trolovet den 10. december 1820 og gift den 6. januar 1821 i Tem sogn med

ANE MARIE JENSDATTER, født ca. 1796 i Tem sogn, død den 6. september 1883 på Silkeborg mark, begravet i Tem sogn.

Anders Jensen mistede sin mor, da han var 12 år gammel. Ved den påfølgende skifteforretning blev hans mødrearv fastsat til godt 70 rigsdaler.

Ane Marie Jensdatter fik efter sin fars død i 1817 en af sine brødre, husmand Niels Jensen i Revlebjerg, til formynder. Samme bror var forlover for hende, da hun i 1820-1821 blev trolovet og viet.

I 1822 var Anders Jensen soldat i 2. jyske infanteriregiment. Efter den tid virkede han i ca. 25 år som bysmed i Virklund i Tem sogn og boede i et hus under Silkeborg gods. Resten af sit liv tilbragte han i Bakbjerg, hvor han i 1848 købte et hus på 11 fag "beliggende i den søndre side af Rasmus Nielsens ejendom ...". Han betalte den tidligere ejer, gårdejer Peder Andersen, 100 rigsbankdaler sølv for det. (Peder Andersens datter Mette ægtede i 1853 Anders Jensens søn Jens Peter, anerne nr. 4, 5 og 10). Grunden, som huset var bygget på, fulgte ikke med i handelen; den tilhørte nævnte Rasmus Nielsen, men Anders Jensen fik den kontraktligt i leje for 50 år.

Også i Bakbjerg ernærede Anders Jensen sig som smed. I 1855 solgte han huset til sin svigersøn Niels Rasmussen.

Ane Marie Jensdatter opholdt sig som gammel hos sin søn Rasmus Andersen. Han og hans familie - herunder Ane Marie Jensdatter - boede en tid i Søgade i Silkeborg, senere på Silkeborg mark.

Anders Jensen og Ane Marie Jensdatter fik følgende børn:

Maren Andersdatter, født den 12. april 1821 i Tem sogn, død den 24. december 1901 i Silkeborg, gift med arbejdsmand Niels Rasmussen i Silkeborg.

Jens Andersen, født den 6. januar 1823 i Tem sogn, død den 1. februar 1893 i Brødstrup i Ring sogn, gift med Gjertrud Rasmussen. Jens Andersen var smed i Brødstrup.

Jens Peter Andersen (ane nr. 4).

Ane Malene Andersdatter, født den 1. januar 1832 i Tem sogn, død den 17. oktober 1918 på Frederiksberg, gift den 11. februar 1859 i Vor Frue kirke i København med murer Rasmus Christian Damm, død den 14. december 1909 på Frederiksberg.

Anders Andersen, født den 7. april 1834 i Tem sogn, død den 7. september 1913 i Honum i Hvirring sogn, gift med Johanne Sofie Dahm, født den 7. september 1827 i Horsens, død den 12. december 1915 i Honum. Anders Andersen var smed; i en årrække boede han på Rask mark, siden i Honum.

Rasmus Andersen, født den 22. april 1838 i Tem sogn, død den 18. december 1810 på Mariehøj, Silkeborg mark, gift første gang med Marie Nathalie Jørgensen, født den 12. november 1836 i Nim, død den 27. december 1874 i Silkeborg, gift anden gang med Ane Marie Kirstine Nielsen, født den 9. februar 1834 i Ebeltoft, død den 5. december 1911 på Mariehøj, Silkeborg mark. Rasmus Andersen var som yngre træskomand, blev senere landpost.

Ane nr. 10 og ane nr. 11.

PEDER ANDERSEN, født den 12. februar 1807 i Tem sogn, død den 26. februar 1894 i Tem sogn, trolovet den 15. august 1830 og gift den 9. oktober samme år i Tem sogn med

KIRSTEN RASMUSDATTER, født den 5. februar 1807 i Tem sogn, død den 29. november 1890 i Tem sogn.

I august 1828 overtog Peder Andersen den landejendom, som hans far (ane nr. 20) havde ejet i Bakbjerg i Tem sogn i 22 år. Den var på 33 tønder land og havde tre bygninger: "et stuehus i sønder", et "vestre hus" og et "nordre hus". I 1844 fik den matrikelnummer 26 under Salten by. Ved overtagelsen betalte han 250 rigsdaler kontant samt påtog sig en række forpligtelser fastsat i en aftægtskontrakt. Han forpligtede sig over for såvel sine forældre som sine yngre søskende Maren, Inger og Terkild. Han skulle yde forældrene husrum og brændsel og levere dem visse kvanta naturalier (rug, byg, malt, boghvede, flæsk, røgtobak m.m.), han skulle bekoste de to søstres bryllup "efter egnens skik og brug" og give hver af dem et dynevår, et par lagner og 50 rigsdaler sedler, og han skulle sørge for, at Terkild blev opdraget og konfirmeret og senere fik en egekiste, et egehængeskab og 50 rigsdaler sedler.

I 1840 købte Peder Andersen gården Overlangkjær (undertiden blot kaldet Langkjær), hvis jorder (der i 1844 fik matrikelnummer 28) lå lidt nordvest for - men adskilt fra - Bakbjerg-ejendommens jorder. To brødre, Hans og Rasmus Laursen, havde ejet Overlangkjær i fællesskab fra 1822, indtil sidstnævnte afgik ved døden. Peder Andersen betalte knap 750 rigsdaler for den samt forpligtede sig til at yde Hans Laursen, der var ugift, aftægt.

Overlangkjær var på 50 tønder land og havde fire bygninger: "stuehuset i sønder", "det vestre hus", "det østre hus" og "et hus østen for gården". Stuehuset var på 11 fag bindingsværk, havde eg under- og fyr overtømmer, murede vægge og lynntag.

I 21 år var Peder Andersen ejer af både Overlangkjær og ejendommen i Bakbjerg. I 1861 afhændede han sidstnævnte ejendom til sin svigersøn Jonas Peter Sørensen og dennes bror Enevold Sørensen.

I 1871 gik Peder Andersen og Kirsten Rasmusdatter på aftægt. Deres

søn Rasmus Pedersen overtog gården mod at betale 200 rigsdaler kontant, overtage en pantegæld på 400 rigsdaler og påtage sig aftægtsforpligtelserne, som blev nøje specificeret i en aftægtskontrakt.

Så længe Kirsten Rasmusdatter levede, havde hun og Peder Andersen egen husholdning i en aftægtsbolig. Efter hendes død i 1890 flyttede Peder Andersen ind til sin søn.

Peder Andersen og Kirsten Rasmusdatter fik følgende børn:

Anders Pedersen, født den 14. september 1831 i Tem sogn, død den 23. september 1832 i Tem sogn.

Mette Pedersdatter (ane nr. 5).

Maren Pedersdatter, født den 7. juli 1836 i Tem sogn. Hun blev gift med Anders Eriksen, husmand i Glarbo.

Johanne Pedersdatter, født den 19. oktober 1839 i Tem sogn, gift i 1858 i Tem sogn med Jonas Peter Sørensen, som sammen med sin bror Enevold i 1861 overtog sin svigerfars ejendom i Bakbjerg. I 1872 blev denne ejendom delt i tre parceller med matrikelnumrene 26 a, 26 b og 26 c. Samtidig opgav Jonas Peter Sørensen og Enevold Sørensen deres hidtidige sameje, hvorefter førstnævnte blev ejer af parcellen nr. 26 a, sidstnævnte af nr. 26 b.

Anders Pedersen, født den 24. maj 1842 i Tem sogn, død den 31. juli 1842 i Tem sogn.

Rasmus Pedersen, født den 17. juni 1843 i Tem sogn, gift i 1871 med Ane Marie Rasmussen. Rasmus Pedersen overtog sin fars ejendom Overlangkjær i 1871. I 1911 fik han dannebrogsmændenes hæderstegn og indsendte derefter på opfordring en beskrivelse af sit levnedsløb til ordenshistoriografen.

Anders Pedersen, født den 25. september 1847 i Tem sogn.

Niels Pedersen, født den 12. januar 1851 i Tem sogn.

Ane nr. 12 og ane nr. 13.

MOGENS PETER MATTHIAS NELLEMANN, født den 16. februar 1809 i Laurbjerg sogn, død den 22. oktober 1885 i Silkeborg, gift den 13. april 1832 i Trinitatis kirke i København med CATHARINA MAGDALENE BERG, født den 25. februar 1811 i København, døbt i St. Petri kirke, død den 17. juli 1896 i Silkeborg.

Mogens Peter Matthias Nellemann undgik at få sit navn indført i lægdsrullen, vel sagtens fordi hans far (ane nr. 24) var mølleeejer og forhenværende godsforvalter. Sine drengeår tilbragte han i forældrenes hjem i Løjstrup Nymølle i Laurbjerg sogn, de tidligste ungdomsår i Randers, hvor han lærte bagerprofessionen og blev svend. I juni 1831 rejste han til København og kom til at arbejde for bagermester J. G. Otto i Store Kongensgade.

I marts 1833 boede han i Sundbyøster på Amager. Muligvis boede han der allerede den 6. februar, da han købte en ejendom i Nørregade i Ringsted. Ved den handel medvirkede hans svigerfar (ane nr. 26) som kurator (formynder). Den 21. marts opnåede han kongelig bevilling til "at være myndig", selv om han ikke var fyldt 25 år, og få dage efter solgte han den ny erhvervede ejendom og købte en anden og større i samme gade. Den omfattede et forhus på 11 fag, et sidehus på 16 fag og et baghus på 9 fag samt gårds- og haveplads. Overtagelsesdatoen fastsattes til den 1. april, købssummen til 4800 rigsbankdaler. I forbindelse med købet fik han to lån, et på 1600 rigsbankdaler og et på 600 rigsbankdaler, mod at långiverne - Ringsted herreds overformynderi og prokurator Werner, forvalter ved Ringsted kloster - fik henholdsvis første og anden prioritets panteret i ejendommen. Dennes tidligere ejer lod 2100 rigsbankdaler stå, mod at Mogens Peter Matthias Nellemann forpligtede sig til at afdrage dem i løbet af de nærmest følgende år.

Den 17. juli 1733 aflagde Mogens Peter Matthias Nellemann borgered på Ringsted rådstue og blev erklæret for borger og bagermester i købstaden. Umiddelbart før havde han forfærdiget et mesterstykke og fået det godkendt.

Mogens Peter Matthias Nellemann slog sig ikke til ro i Ringsted. Den 18. juli 1835 købte han en ejendom i Århus, hvor han den 9. november samme år fik borgerskab som bager. Stedet, han overtog, lå i Vestergade og bestod af et 6 fag toetages forhus, et 7 fag toetages sidehus, et 10 fag enetages baghus og hertil gårdsrum, brønd og haveplads. I februar 1836 købte han denne ejendoms naboejendom, men den beholdt han kun indtil december 1837. Ejendommen i Ringsted lejede han ud, indtil han i 1840 fik den solgt.

I juni 1846 fik han sit borgerskab som bager ombyttet med et borgerskab som høker. Overleveringen fortæller, at han ikke kunne tåle at bage og derfor skiftede erhverv.

Hans virke som høker varede godt et år. Den 31. juli 1847 gennemførte han og købmand C. Langballe i Århus et mageskifte, der betød, at sidstnævnte overtog ejendommen i Vestergade, førstnævnte Forlev Nymølle "med alle dens bygninger, værker og underliggende jorder".

De jorder, Mogens Peter Matthias Nellemann overtog, faldt i to dele. Den ene del lå i Skanderup sogn og bestod af jorder i tilslutning til selve møllen, den anden del var 12 tønder land, som lå ved Illerup Møllebro på Skanderborg mark.

Forlev Nymølle var en oliemølle, som Mogens Peter Matthias Nellemann omdannede til kornmølle. Efter nogle års forløb forpagtede han den bort; i 1860 var en Carl Hartz forpagter, fra marts 1864 en Rasmus Jensen Leth. Sidstnævnte skulle svare en årlig afgift på 45 tønder byg, der skulle betales med penge efter hvert års kapitelstakst.

I øvrigt fik han rum til beboelse, plads i udhuse, et stykke havejord, adgang til tørvejord m.v.

I 1866 solgte Mogens Peter Matthias Nellesmann møllen med de jorder, der lå i Skanderup sogn, til en mand ved navn O.P. Weng og levede derefter af stedet ved Illerup Møllebro indtil 1883.

Mogens Peter Matthias Nellesmann optog lån et par gange i den tid, han var mølleeejer. I 1851 lånte han 2500 rigsdaler af sin mor (ane nr. 25) og leverede hende som sikkerhed en obligation, ifølge hvilken noget af det, han ejede, var pant. Efter moderens død i 1856 blev beløbet med påløbne renter fratrukket hans arvepart på 5517 rigsdaler. I 1863 lånte han 4200 rigsdaler i Spare- og Laanekassen for Skanderborg og Omegn, et lån, han vistnok fik reduceret betydeligt i forbindelse med salget af møllen i 1866. Salgsprisen var 6400 rigsdaler, hvoraf 3000 rigsdaler faldt i det år, salget skete.

Vistnok i 1868 tog Mogens Peter Matthias Nellesmann og Catharina Magdalene Berg deres sønnedatter Magdalene Kirstine Nellesmann (ane nr. 3) i pleje. Hun hjalp til i huset under sin opvækst og lærte håndarbejde af sin farmor. Som ung havde Catharina Magdalene Berg lært at sy hos sin far skræddermester Peter Berg og havde endog været betroet at sy silkeveste.

I 1883 mageskiftede Mogens Peter Matthias Nellesmann stedet ved Illerup Møllebro med ejendommen Søgade nr. 7 i Silkeborg. Hans svigersøn Villas Theodor Berg var ham behjælpelig med arrangementet.

Søgade nr. 7 blev Mogens Peter Matthias Nellesmanns og Catharina Magdalene Bergs sidste opholdssted. Ejendommen omfattede to huse, et "stuehus", der rummede to lejligheder i stueetagen, tre kvistværelser og to tagværelser ovenpå, og en "beboelse ... i syd", der indeholdt én lejlighed. Stuehuset var på 9 fag, beboelsen i syd på 4 fag.

Efter at Mogens Peter Matthias Nellesmann var gået bort, sad Catharina Magdalene Berg i uskiftet bo indtil sin død.

Mogens Peter Matthias Nellemann og Catharina Magdalene Berg fik følgende børn:

Rasmine Petrine Elisabeth Theodora Nellemann, født den 17. februar 1833 i Tårnby sogn, gift med Villas Theodor Berg, født den 30. marts 1833 i København, døbt i Trinitatis kirke, død den 3. oktober 1900 i Silkeborg. Villas Theodor Berg var købmand i Skanderborg i 1880, senere bogholder i Silkeborg. Han var søn af skræddermester Peter Berg i København (ane nr. 26) og dermed sin hustrus morbror.

Laura Nicoline Nellemann, født den 3. oktober 1834 i Ringsted, død den 1. juli 1890 i Silkeborg, blev gift Høst.

Aurora Rasmine Nellemann, født den 18. december 1836 i Århus, døbt i Vor Frue kirke, død den 5. januar 1909 i Silkeborg, var gift med kancelliråd Frederik Peter Møller, der døde den 23. september 1907 i Silkeborg.

Peter Berg Nellemann (ane nr. 6).

Elisabeth Cathrine Nellemann, født den 6. januar 1841 i Århus, døbt i Vor Frue kirke, død den 13. april 1913 i Svejlbæk i Linå sogn, var gift med lærer Søren Frederiksen, født den 30. maj 1841 i Skåde, død den 19. april 1918 i Vejle. Søren Frederiksen har haft embede flere steder, sidst i Sejs i Linå sogn 1891-1901. Som pensionist boede han $\frac{1}{2}$ år (1909) i Århus, siden i Silkeborg, derefter i Svejlbæk indtil sin hustrus død, til sidst hos en datter i Vejle.

Carl Wilhelm Nellemann, født den 14. november 1843 i Århus, døbt i Vor Frue kirke, død den 27. oktober 1844 i Århus, begravet fra Vor Frue kirke.

Carl Wilhelm Nellemann, født den 3. december 1846 i Århus, døbt i Vor Frue kirke, død den 8. december 1899 i Sønder Felding sogn, var gift med Marie Kirstine Sørensen, født den 6. august 1852 i Mattrup Ladegård i Klovborg sogn, død den 19. juli 1922 i Nørre Snede. Carl Wilhelm Nellemann var skolelærer og kirkesanger i Sønder Felding.

Ane nr. 14 og ane nr. 15.

PEDER RASMUSSEN KAAE, født den 7. oktober 1808 i Blegind sogn, død den 24. december 1902 i Vitved sogn, gift den 4. august 1832 i Skanderup sogn i Hjelmlev herred med KIRSTEN MOGENSDATTER, født den 13. august 1802 i Adslev sogn, død den 9. november 1875 i Vitved sogn.

Både Peder Rasmussen Kaae og Kirsten Mogensdatter var tjenestefolk i Skanderup sogn i Hjelmlev herred i årene, før de blev gift. Sidstnævnte var kommet til Skanderup sogn i 1823, førstnævnte i 1827.

I december 1832 overtog Peder Rasmussen Kaae sin fars landejendom på Vitved mark. Han betalte 400 rigsbankdaler sølv for den og tog forældrene (anerne nr. 28 og 29) i aftægt.

Ejendommen var et bolsted - matriklen 1844 satte dens hartkorn til 7 skæpper og 1 fjerdingkar - og Peder Rasmussen Kaae betegnedes som bolsmand. En tid virkede han som væver, samtidig med at han passede sit bolsted.

Da Peder Rasmussen Kaae var først i halvtredserne, overlod han ejendommen til sin ældste søn Mogens Pedersen Kaae. Ifølge skøde af 26. maj 1861 betalte Mogens Pedersen Kaae 500 rigsdaler for stedet og forpligtede sig til at yde forældrene aftægt, så længe de levede.

For Peder Rasmussen Kaaes vedkommende blev aftægtsperioden lang; han nåede at fylde 94 år, inden han døde. Kirsten Mogensdatter gik bort, da hun var 73 år.

Peder Rasmussen Kaae og Kirsten Mogensdatter fik følgende børn: Mogens Pedersen Kaae, født den 30. juni 1833 i Vitved sogn, blev gift med Ane Nielsen. Mogens Pedersen Kaae købte sin fars bolsted i 1861 og solgte det i 1883.

Ane Margrethe Pedersen Kaae (ane nr. 7).

Ane Marie Pedersen Kaae, født den 5. august 1839 i Vitved sogn, gift den 24. maj 1861 i Vitved sogn med husmand Jens Peter Rasmussen.

Rasmus Peter Pedersen Kaae, født den 25. maj 1843 i Vitved sogn, gift den 3. april 1863 i Vitved sogn med Mariane Jensen, enke efter gårdmand Laurs Michelsen.

TIPOLDEFORÆLDRE

Ane nr. 16 og ane nr. 17.

JENS JØRGENSEN, døbt den 7. december 1760 i Skørring sogn, død den 17. marts 1845 i Tem sogn, trolovet den 10. maj 1782 og gift den 5. juli samme år i Dover sogn med MAREN SØRENSDATTER, begravet den 19. december 1811 i Tem sogn.

Jens Jørgensen blev gift anden gang i juli 1812 med Ane Kirstine Erichsdatter. Hun havde tidligere været gift med gårdejer Niels Pedersen Porup i Tømmerby i Tem sogn og sammen med ham fået syv børn. Han var afgået ved døden i juli 1811, da det ældste barn var 25 år, det yngste 8 år, og kort tid efter var hans efterladte ejendom og udbo (redskaber og husdyr) blevet solgt. Ane Kirstine Erichsdatter arvede indboet samt godt 543 rigsdaler. Hun levede indtil den 25. februar 1839.

Efter at Jens Jørgensen og Maren Sørensdatter var blevet gift, opholdt de sig en tid i Boes i Dover sogn og fik det første barn, siden boede de i Hjarsbæk i Ry sogn, hvor tre børn kom til verden. Fra 1792 boede de i Tem sogn, først i Thomaskjær, derefter i Skaddal i Salten skov. I Thomaskjær fødte Maren Sørensdatter endnu fire børn, og i Skaddal døde hun.

I maj-juni 1812 skiftedes der efter Maren Sørensdatter. Da Jens Jørgensen var lejehusmand og ikke ejede hus eller jord, omfattede stervboet kun løsøre (bord, stole, kister, senge, sengetøj osv.) og husdyr (to køer, en so med grise, ni får og nogle lam). Skifteretten fastslog, at boet alt i alt var knap 484 rigsdaler værd, og at der efter fradrag af skifteomkostninger m.v. var effekter til en værdi af godt 423 rigsdaler til deling mellem enkemand og seks børn.

De to ældste børn gav afkald på arv, og skifteretten accepterede, at de fire andres arveandele måtte henstå i faderens bo indtil videre. Tre af de fire var umyndige, én var mindreårig.

Jens Jørgensen boede stadig i Skaddal, da han ægtede Ane Kirstine Erichsdatter i juli 1812. På et tidspunkt mellem 1834 og 1839 flyttede de da aldrende ægtefæller til Bakbjerg. Deres sidste år blev trange. I 1839 konstaterede skifteretten, at Ane Kirstine Erichsdatters efterladenskaber ikke kunne dække omkostningerne ved hendes begravelse, og i 1845 noterede den, at Jens Jørgensen var død som fattiglem.

Jens Jørgensen og Maren Sørensdatter fik følgende børn:

Maren Jensdatter, hjemmedøbt, fremstillet i kirken den 11. maj 1783 i Dover sogn, blev gift med Knud Pedersen i Langkjær.

Anne Jensdatter, døbt den 11. september 1785 i Ry sogn, blev gift med Anders Pedersen i Linde.

Søren Jensen, døbt den 13. juli 1788 i Ry sogn.

Jørgen Jensen, døbt den 23. januar 1791 i Ry sogn, begravet den 4. december 1803 i Tem sogn.

Ane Jensdatter, født den 13. september 1792 i Tem sogn.

Anders Jensen, født den 6. februar 1795 i Tem sogn, begravet den 7. januar 1798 i Tem sogn.

Anders Jensen (ane nr. 8).

Inger Jensdatter, født den 17. januar 1804 i Tem sogn.

Ane nr. 18 og ane nr. 19.

JENS NIELSEN LØGAGER, døbt den 1. juli 1752 i Tem sogn, død den 15. maj 1817 i Tem sogn, gift med

ANE MALENE NIELSDATTER, døbt den 26. november 1752 i Tem sogn, begravet den 6. november 1812 i Tem sogn.

Jens Nielsen Løgager blev gift anden gang i juni 1813 med Ane Pedersdatter, en enke fra Vorret.

Jens Nielsen Løgager boede først i Tem by, derefter i Tømmerby i Tem sogn, hvor han i sidste halvdel af 1780erne fæstede en gård, som hørte under Silkeborg hovedgård. I 1795 købte han gården, men beholdt den kun til 1804, da han mageskiftede den med en anden gård i Tømmerby. Han betalte 350 rigsdaler, da han købte fæstegården; den gård, han mageskiftede sig til, blev anslået til at være 465 rigsdaler værd. Det indgik i mageskiftet, at han skulde overtage forpligtelserne i en aftægtskontrakt, der var oprettet mellem mageskiftepartneren Thomas Nielsen Giesøe og dennes forældre. Gården, han overtog, stod i hartkorn til 3 tønder og 1 fjerdingkar. Han beholdt den indtil sin død bortset fra, at han i 1813 solgte sin søn Niels Jensen "det vestre hus af gårdens bygninger" samt en parcel, der i hartkorn stod til 7 skæpper, 3 fjerdingkar og $2\frac{1}{2}$ album. Da Niels Jensen senere var blevet husmand i Revlebjerg, tilbagesolgte han imidlertid det, han havde købt.

En registratur, der efter Jens Nielsen Løgagers død blev udarbejdet over alt, hvad han efterlod sig, viser, at gårdens indbo blandt andet omfattede et par fyrretræsborde, nogle træstole, en egekiste, et egeskab, et par sengesteder med sengetøj og i øvrigt almindeligt udstyr: mangletoj, bøtter, lerkar osv. Af mere værdifulde ting kan anføres seks tintallerkener, en kobberhalvtøndekedel, en messingkedel og et viseværk. Husdyrene omfattede en hest, en hoppe, tre køer, en kvie, en kalv, en stud, ti får og en vædder.

Gården med indbo, redskaber og husdyr blev solgt på auktion. Herved indkom 3062 rigsdaler, 5 mark og 10 skilling. Efter at gæld og

omkostninger var betalt, blev der 509 rigsdaler, 2 mark og 2 skilling til deling mellem enken og børnene. To døtre, Maren og Ane Marie, der var ugifte, da skiftet afsluttedes, fik deres bror Niels Jensen fra Revlebjerg som formynder og værge.

Jens Nielsen Løgager og Ane Malene Nielsdatter fik følgende børn (af hvilke de to ældste, der begge døde som spæde, var tvillinger):

Niels Jensen, døbt den 18. oktober 1778 i Tem sogn, begravet den 13. november 1778 i Tem sogn.

Niels Jensen, døbt den 18. oktober 1778 i Tem sogn, begravet den 13. november 1778 i Tem sogn.

Kirsten Jensdatter, døbt den 30. januar 1780 i Tem sogn, blev gift med husmand Poul Mouritzen i Poulslyst.

Ellen Jensdatter, døbt den 13. oktober 1782 i Tem sogn, blev gift med Jens Christensen, der i 1817 og 1818 boede i Illerup, i 1819 var gårdmand i Lindgård.

Anne Jensdatter, døbt den 21. marts 1784 i Tem sogn, blev gift med Niels Jensen i Høgdahl.

Niels Jensen, døbt den 23. juli 1786 i Tem sogn, blev husmand i Revlebjerg.

Maren Jensdatter, døbt den 8. februar 1789 i Tem sogn.

Mette Jensdatter, døbt den 7. august 1791 i Tem sogn, blev gift med gårdmand Niels Rødersen på Tømmerby mark.

Niels Jensen, født den 29. marts 1794 i Tem sogn, boede i 1818 og 1819 i Ry.

Ane Marie Jensdatter (ane nr. 9).

Ane nr. 20 og ane nr. 21.

ANDERS SØRENSEN, døbt den 9. oktober 1763 i Dover sogn, død

den 14. april 1836 i Tem sogn, gift i marts 1806 i Tem sogn med enken

MAREN TERKELSDATTER, døbt den 27. oktober 1776 i Alling sogn, død den 19. oktober 1837 i Tem sogn.

Maren Terkelsdatter blev gift første gang i september 1801 i Tem sogn med Peder Rasmussen, født ca. 1769, begravet den 12. januar 1806 i Tem sogn.

Anders Sørensen opvoksede i en gård i Firgårde i Dover sogn. I 1768 overtog hans ældre bror Søren Sørensen gården efter forældrene (aner-
ne nr. 40 og 41), som gik på aftægt. Samtidig blev det bestemt, at Anders Sørensen, der kun var 5 år gammel, skulle nyde underhold i gården, indtil han fyldte 16 år. Efter at den alder var nået i 1779, tjente Anders Sørensen i gården hos broderen, sandsynligvis i alle årene indtil 1791 (i hvert fald tjente han hos broderen i 1787), derefter var han landrekrut i det slesvigske rytterregiment i otte år (1791 - 1799), og siden tjente han atter hos sin bror, indtil han som 42-årig giftede sig med Maren Terkelsdatter.

Maren Terkelsdatters første ægtemand Peder Rasmussen havde i august 1800 købt "en skovlod nest ved den vesterste i Bakbjerg" i Tem sogn. Han fik den for 25 rigsdaler, men måtte acceptere den klausul, at han "alene" havde købt grunden - træerne, som var på den, skulle vedblivende tilhøre sælgeren, en enkefru Catrina Elisabeth Krieger. Hun skulle have fri adgang til stedet og ret til at sætte miler og "grave fornøden græstørv til samme". Peder Rasmussen byggede et hus på sin skovlod og fik det brandforsikret for 350 rigsdaler.

Efter at Peder Rasmussen var gået bort i januar 1806, holdtes der skifte i boet. Ejendommen blev vurderet til 320 rigsdaler, indboet til 108 rigsdaler. Da en Niels Pedersen i Thomaskjær havde en ob-

ligation i ejendommen på 254 rigsdaler, og der yderligere kom skifteomkostninger m.m. til, blev resultatet, at der var værdier for 179 rigsdaler som arv til Maren Terkelsdatter og hendes 2½-årige datter. Maren Terkelsdatter beholdt dog boet, idet gælden på de 254 rigsdaler og datterens arvepart tinglystes som henholdsvis første og anden prioritet i ejendommen.

To måneder efter Peder Rasmussens død rykkede Anders Sørensen ind som mand i Bakbjerg-ejendommen. Han fik dog næppe noget skøde på den; i hvert fald noterede herredsretten i 1828, at der ikke fandtes nogen "tinglæst adkomst for ham". Notatet blev foretaget i anledning af, at han solgte ejendommen til sin søn Peder Andersen (ane nr. 10).

Samtidig med salget gik Anders Sørensen og Maren Terkelsdatter på aftægt. (Om aftægtskontrakten se side 20).

Maren Terkelsdatter og Peder Rasmussen fik følgende barn:

Johanne Kirstine Pedersdatter, født den 23. juli 1803 i Tem sogn.

Anders Sørensen og Maren Terkelsdatter fik følgende børn:

Peder Andersen (ane nr. 10).

Søren Andersen, født den 20. december 1808 i Tem sogn, død den 22. januar 1809 i Tem sogn.

Maren Andersdatter, født den 5. januar 1810 i Tem sogn.

Inger Andersdatter, født den 13. maj 1812 i Tem sogn.

Terkild Andersen, født den 13. maj 1820 i Tem sogn.

Ane nr. 22 og ane nr. 23.

RASMUS HANSEN, døbt den 8. december 1754 i Linå sogn, død den 10. april 1823 i Tem sogn, gift formodentlig i 1786 med

METTE CHRISTENSDATTER, døbt den 25. april 1762 i Tem sogn, død den 20. december 1841 i Tem sogn.

Rasmus Hansen og Mette Christensdatter boede ca. 1787-1793 i Tem (Tem sogn), ca. 1793-1798 i Virklund (også Tem sogn), siden i Hytterne i Virklund skov, hvor Rasmus Hansen blev fæstehusmand på et sted kaldet Hyttekjærhus.

Efter at Rasmus Hansen var død, fik Mette Christensdatter ret til at sidde i uskiftet bo og overtog fæstet på Hyttekjærhus.

I 1834 drev en mand ved navn Jens Rasmussen stedet for hende og boede - som indsidder - med hustru og seks børn i en del af huset. (Senere blev Jens Rasmussen fæster af Hyttekjærhus).

Mette Christensdatter døde på Overlangkjær hos sin datter Kirsten og svigersøn Peder Andersen (anerne nr. 11 og 10).

Rasmus Hansen og Mette Christensdatter fik følgende børn:

Hans Rasmussen, døbt den 10. februar 1788 i Tem sogn, begravet den 20. februar 1788 i Tem sogn.

Christen Rasmussen, døbt den 15. marts 1789 i Tem sogn, begravet den 31. oktober 1790 i Tem sogn.

Ane Rasmusdatter, født i sommeren 1790 i Tem sogn.

Maren Rasmusdatter, døbt den 15. april 1792 i Tem sogn.

Hans Rasmussen, født den 1. februar 1794 i Tem sogn.

Ane Catrine Rasmusdatter, født den 2. april 1797 i Tem sogn.

Ellen Rasmusdatter, født den 2. juli 1802 i Tem sogn.

Kirsten Rasmusdatter (ane nr. 11).

Ane nr. 24 og ane nr. 25.

RASMUS NELLEMANN, født den 24. februar 1764 (uden tvivl i Husby sogn), død den 11. november 1834 i Fjellerup sogn, begravet på Estruplund kirkegård, gift første gang den 29. marts 1792 i Jetsmark sogn med Birte Marie Brøndlund, gift anden gang den 4. oktober 1799 i Ålsø sogn med

ELISABETH CATHRINE WORSØE, født i november 1780 i Ålsø sogn, død den 9. september 1856 i Fjellerup sogn.

Birte Marie Brøndlund (datter af forpagter Christen Jensen Brøndlund og Helene Winde) fødtes den 2. juli 1765 i Tversted sogn, døde den 18. april 1797 i Estruplund sogn og blev begravet på Estruplund kirkegård, blev gift første gang den 20. oktober 1784 med Erik Vilhelm Bondorff, sognepræst til Harreslev-Rakkeby-Sejlstrup, født den 14. december 1743 i Jetsmark sogn, død den 8. marts 1789 i Harreslev sogn. Birte Marie Brøndlund og Erik Vilhelm Bondorff fik en søn, der døde i 1787.

Rasmus Nellemann hed oprindeligt Rasmus Nellemann Schmidt. En overlevering fortæller, at han ophørte med at anvende navnet Schmidt, medens han som ung tjente hos sin morbroder Mogens Nellemann, der ejede herregården Lerbæk i nærheden af Vejle. I adskillige år beskæftigede Rasmus Nellemann sig med storgodsdrift. Omkring 1790 var han forvalter på Lundergård i Jetsmark sogn, derefter var han fra 1792 forpagter af herregården Estruplund og fra ca. 1799 tillige godsforvalter på herresædet Stenalt. I den tid, han var forpagter, boede han med sin familie på Estruplund hovedgård. (Gårdens folkehold omfattede i 1801 tolv personer). I 1808 forlod han Estruplund og blev mølleeejer. Først var han indehaver af Løjstrup Nymølle i Laurbjerg sogn i ca. 25 år, derefter ejer af Fjellerup vandmølle i Fjellerup sogn fra april 1833 indtil sin død i 1834.

Rasmus Nellesmann blev efterhånden økonomisk vel konsolideret. I 1786 fik han tilkendt 800 rigsdaler i fædrearv, og i 1802 modtog han godt 714 rigsdaler i mødrearv. Til tider handlede han med jord og ejendom. I 1811 tinglæstes der tre skøder vedrørende huse, han havde solgt, og i 1812 fire skøder angående "jordlodsparceller", han havde afhændet. I oktober 1823 købte han Holbæk mølle i Holbæk sogn (Rougsø herred) for 3000 rigsdaler sedler, i januar 1830 solgte han den til sin søn Erich Nellesmann for 3000 rigsdaler sølv og 2500 rigsdaler sedler.

Det er ikke lykkedes at finde nogen kilder, som belyser de nærmere omstændigheder vedrørende Rasmus Nellesmanns køb og senere salg af Løjstrup Nymølle, men det bør bemærkes, at der efter hans død fandtes to stk. obligationer blandt hans efterladenskaber, én på 10500 rigsdaler sølv og én på 400 rigsdaler sedler, udstedt den 26. juni 1833 af "Andreas Dupont til Løjstrup Nymølle".

En troværdig mundtlig tradition fortæller følgende fra den tid, da Rasmus Nellesmann boede i Laurbjerg sogn som ejer af Løjstrup Nymølle:

Rasmus Nellesmann rådede enevældigt i sit hus. Hans hustru havde intet at sige. Alt i hjemmet var låst inde, selv hans kones stoppegarn. Når familien fik vandgrød, fik Rasmus Nellesmann vin til at dyppe den i, hans hustru fik saftevand, børnene mælk. I Gudenåen fangedes fisk som nedsaltedes; folkenes morgenmad bestod regelmæssigt af øllebrød og fisk. Alle Rasmus Nellesmanns børn sagde De til deres far.

Da Rasmus Nellesmann erhvervede Fjellerup vandmølle i april 1833, omfattede købet ikke blot møllen, men også et par tofter i Fjellerup by, en "husplads" nord for præstegården, en anden husplads og endelig en anpart i Fjellerup sogns kirke og underliggende korn- og kvægtiende samt kongekvægtiende. Prisen for det hele var 4000 rigsbankdaler sølv.

I april 1833 fik Rasmus Nellesmann kongelig tilladelse til, at han måtte indlægge og bruge én skalkværn og én brækkværn til grynmalning alene mod at svare én rigsbankdaler sølv årligt til kongens kasse.

Rasmus Nellesmann og Elisabeth Cathrine Worsøe havde et veludstyret hjem. I Fjellerup omfattede deres bolig følgende rum: dagligstue, storstue, to kamre (soveværelser), gæstekammer, gang (forstue), pigekammer, bryggers, køkken, spisekammer, bagestue, mælkekammer, rullestue og staldkammer (karlekammer).

Af sager i sølv fandtes der bl. a.: en temaskine, to kaffekander, en tepotte, to saltkar, en sukkerbøsse, to sukkerskåle, seks lysestager, femten spiseskeer, tretten teskeer, en sukkertang, en potageske, en bouillonske, en fiskeske, en tesi, fire par skospænder, to par knæspænder, et hovedvandsæg og et par sporer.

I kobber fandtes en tærtepande, ni kageforme, to kedler, en temaskine, en tekedel, to kaffekander, en tragt, en kasserolle med låg, et dørslag, en buddingform og en kedel i grue.

I tin var der 24 tallerkener, fire fade, en terrin med låg, en tedåse og fire lysestager.

Af sager i porcelæn skal blot anføres tre terriner, 24 dybe og 48 flade tallerkener, tolv fade, en platmenage og to sovseskåle.

Blandt sager af glas kan nævnes 33 stk. forskellige vinglas.

Blandt møblerne må bemærkes flere egetræschatoller, en sofa, adskillige betrukne stole, en egetræsdragkiste med skuffer, flere topsenge, et ottedages stueur m. m.

Under kuriosa kan nævnes fem merskumspiber med sølvbeslag og seks spadserestokke.

I vognporten stod en postvogn, en rejsevogn og en arbejdsvogn, i staldene to hopper, syv køer, én kvie, nitten får og én vædder.

Under skifteforretningen efter Rasmus Nellesmanns død erklærede Eli-

sabeth Cathrine Worsøe, at hun ville være tilfreds, hvis hun fik udlagt fem nærmere angivne obligationer samt boets faste og løse ejendele, efter hvad de var ansat til under den foretagne vurdering. Hun tilføjede, at "hvad hun for øvrigt efter boets tilstand kunne tilkomme som hovedlod af boets masse" måtte deles mellem de øvrige arvinger på den betingelse, "at der ikke ved delingen tages hensyn til, enten arvingerne er børn af den afdødes første eller andet ægteskab".

Det blev som Elisabeth Cathrine Worsøe ville. Hun beholdt mølle og hjem og levede dér som enke i omtrent 22 år. Det yngste af børnene Marie Rasmine Nellemann blev hos hende og overtog med tiden husførelsen.

Mor og datter havde en tjenestekarl og en pige til deres hjælp. Karlen var gennem alle årene en gift mand ved navn Søren Christensen Grauballe, der havde tjent i møllen allerede i Rasmus Nellemanns tid. Han var ejer af et hus i Fjellerup. Den kvindelige hjælper var gennem mindst femten år en pige ved navn Helvig Rasmusdatter. Da hun omsider fratrådte og indgik ægteskab, skænkede Elisabeth Cathrine Worsøe hende "en parcel på cirka 3 skæpper land imellem Fjellerup Sønderkjær og sandflugtsbeplantningen".

Møllebygning og møleværk var i perioden fra 1845 til Elisabeth Cathrine Worsøes død bortlejet til en forpagter Schou af Østergård.

Efter Elisabeth Cathrine Worsøes død lod de efterladte hendes gravsted udstyre med et monument og et jerngitter. Under skifteforretningen vedtog man at realisere boets værdier; de fleste af dets obligationer blev opsagt til udbetaling, og dets ejendomme og næsten alle de rørlige ejendele solgtes på auktion - undtaget blev kun visse effekter (noget sølvtøj, en del sengetøj, en kobberkedel og nogle duge), som den afdøde i januar 1855 havde testamenteret Marie Rasmine Nellemann. Arbejdet med alt dette varede til januar 1859. Efter at udgifterne (begravelsesomkostninger, skatter, stempelafgifter,

skifteomkostninger m.m.) i forbindelse med sagen var afholdt, viste det sig, at der var 28201 rigsdaler 3 mark og 14 skilling til deling mellem arvingerne.

Man kan i nogen grad anskueliggøre størrelsen af det beløb, Elisabeth Cathrine Worsøe efterlod sig, ved at sætte det i relation til en post i skiftets regnskab. Søren Christensen Grauballe, der havde løn til gode og på forespørgsel oplyste, at han ikke havde haft nogen fast lønftale med den afdøde, erklærede sig tilfreds med at få tilkendt et beløb på 30 rigsdaler for et halvt år.

Rasmus Nellemann og Birte Marie Brøndlund fik følgende børn:

Ane Sophie Helene Nellemann, født den 17. november 1792 i Estruplund sogn, blev gift med skolelærer N.P. Kragh i Ødum.

Erich Neilemann, født den 28. februar 1794 i Estruplund sogn, begravet den 9. marts 1794 i Estruplund sogn.

Erich Nellemann, født den 17. september 1795 i Estruplund sogn.

Han købte Holbæk mølle i Rougsø herred i 1830.

Et dødfødt drengbarn, begravet den 14. april 1797 i Estruplund sogn.

Rasmus Nellemann og Elisabeth Cathrine Worsøe fik vistnok fjorten børn (se nedenfor), men kun følgende tretten børn er kendt:

Peder Worsøe Nellemann, født den 27. april 1800 i Estruplund sogn, konfirmeret i 1815 i Ålsø sogn.

Birte Marie Nellemann, født den 24. maj 1801 i Estruplund sogn, død den 29. marts 1809 i Ålsø sogn. Birte Marie Nellemann boede 1806-1809 hos sin mors forældre (anerne nr. 50 og 51) i Ålsø sogn.

Mette Sophie Nellemann, født den 7. juni 1802 i Estruplund sogn, død den 25. august 1802 i Estruplund sogn.

Laurits (i dåben kaldet Laurs) Nellemann, født den 30. juni 1803 i Estruplund sogn, død den 14. oktober 1887, gift den 4. oktober 1828 med Anna Lorentze Hyphoff, født den 1. oktober 1805, død den 22. november 1869. Laurits Nellemann bestod dansk juridisk eksamen i

1825, var en tid fuldmægtig på byfogedkontoret i Århus, købte Allingskovgård i 1847.

Cathrine Nicoline Frederikke Nellesmann, født den 30. juni 1804 i Estruplund sogn, død i 1834, gift med Jens Hansen, senere proprietær til Sophiesminde.

Mette Sophie Nellesmann, født den 19. juni 1805 i Estruplund sogn, konfirmeret i 1820 i Ålsø sogn, gift med proprietær Jens Hansen til Sophiesminde, der tidligere havde været gift med ovennævnte Cathrine Nicoline Frederikke Nellesmann.

Mogens Peter Matthias Nellesmann, født den 20. februar 1807 i Estruplund sogn, død den 19. marts 1808 i Estruplund sogn.

Mogens Peter Matthias Nellesmann (ane nr. 12).

Preben Schack Nellesmann, født i 1811, død i 1869 i København.

Preben Schack Nellesmann var apoteker i Randers 1842-1853.

Ane Nellesmann, født den 6. juni 1814 i Laurbjerg sogn, død den 30. juni 1814 i Laurbjerg sogn.

Anne Lovise Nellesmann, født den 1. oktober 1815 i Laurbjerg sogn. gift med gårdejer Christian Severin Buchtrup af Kobbergård.

Rasmine Elisabeth Nellesmann, født den 24. oktober 1817 i Laurbjerg sogn, konfirmeret i 1830 i Lerbjerg sogn.

Marie Rasmine Nellesmann, født den 9. maj 1823 i Laurbjerg sogn.

Ifølge indskriften på gravstenen, der ligger på Estruplund kirkegårds grav for Rasmus Nellesmann og Birte Marie Brøndlund, fødte Elisabeth Cathrine Worsø fjorten børn i ægteskabet med Rasmus Nellesmann. Muligvis har Elisabeth Cathrine Worsø i 1812 eller 1813 fået et barn, hvis fødsel ikke mere kan dokumenteres, da kirkebøgerne fra Laurbjerg sogn mangler for tidsrummet 1706-1813. I givet fald er det pågældende barn afgået ved døden inden 1834, da det ikke nævnes ved skiftet efter Rasmus Nellesmann.

Ane nr. 26 og ane nr. 27.

PETER BERG, født den 9. marts 1786 i Haderslev, døbt i Vor Frue kirke, død den 23. maj 1861 i Skanderup sogn i Hjelmslev herred, gift med

INGER CATHRINE RITTO, der fik hjemmedåb bekræftet den 1. december 1786 i Grenå, døde den 5. september 1856 i København og blev begravet fra Trinitatis kirke.

Peter Berg lærte skrædderprofessionen hos sin ældre bror skræddermester Jens Christian Berg i København i årene 1802-1804. I juli 1820 gjorde han mesterstykke, og den 12. september samme år vandt han borgerskab som skræddermester i København. (Vejviseren for København titulerede ham som skræddermester allerede fra 1813).

1813-1817 boede han i Springgaden, i 1820'erne i Fiolstræde (matrikelnummer 221), fra december 1827 til juni 1853 i eget hus i Kronprinsensgade (matrikelnummer 33), derefter i Købmagergade, siden i Adelgade og endelig fra august 1855, indtil han kort før sin død forlod København, igen i eget hus, denne gang i Laksegade (matrikelnummer 196).

Ejendommen i Kronprinsensgade var på fem stokværk. Peter Berg og hans familie boede en tid i stueetagen, senere på første sal. I en af lejlighederne boede en overgang en enkefru Mette Johanne Sahl. Hun var på én gang Peter Bergs faster og Inger Cathrine Rittos moster. (Peter Berg og Inger Cathrine Ritto var søskendebørn). Inger Cathrine Ritto blev efter sin død begravet i et "ejendomsgravsted", som Mette Johanne Sahls mand Peder Sahl havde fået skøde på i 1824.

Peter Berg oplærte i årenes løb tretten læredrenge, som alle bestod svendeprøve. Undertiden havde han to drenge ad gangen, undertiden kun én. Den sidste af hans læredrenge blev svend i 1854.

Som gammel mand rantes Peter Berg af økonomiske vanskeligheder, der medførte, at hans ejendom i Laksegade gik på offentlig auktion. Enten i den sidste del af 1860 eller i begyndelsen af 1861 flyttede han over til sin svigersøn Mogens Peter Matthias Nellemann (ane nr. 12) i Forlev Nymølle og blev boende dér indtil sin død.

Følgende fire børn af Peter Berg og Inger Cathrine Ritto kendes:
Catharina Magdalene Berg (ane nr. 13).

Johanne Caroline Jacobine Berg, døbt den 21. februar 1813 i St. Petri kirke i København.

Josephine Wilhelmine Berg, født den 24. april 1826 i København, døbt i Vor Frue kirke.

Villas Theodor Berg, født den 30. marts 1833 i København, døbt i Trinitatis kirke, død den 3. oktober 1900 i Silkeborg, gift med Rasmine Petrine Elisabeth Theodora Nellemann, født den 17. februar 1833 i Tårnby sogn, datter af Mogens Peter Matthias Nellemann og ovennævnte Catharina Magdalene Berg (anerne nr. 12 og 13) og dermed sin mands niece. Villas Theodor Berg var købmand i Skanderborg i 1880, senere bogholder i Silkeborg.

Ane nr. 28 og ane nr. 29.

RASMUS OLESEN KAAE, født den 9. maj 1774 i Adslev sogn, død den 18. juli 1835 i Vitved sogn, trolovet den 10. juli 1796 og gift den 18. august samme år i Blegind sogn med ANNE MARIE PEDERSDATTER, der døde den 21. januar 1843 i Vitved sogn.

Rasmus Olesen Kaae mistede tidligt sine forældre. Da han var otte

år gammel, gik hans mor bort, fire år senere hans far (anerne nr. 56 og 57).

Fra 1796 til 1810 var Rasmus Olesen Kaae husmand - formodentlig lejehusmand - og daglejer i Blegind. Den 13. februar 1810 købte han et bolsted (i 1844 sat til hartkorn 7 skæpper og 1 fjerdingkar) på Vitved mark og blev dermed selvejer, ligesom hans far havde været. Købsprisen var 700 rigsdaler.

I 1832 overlod Rasmus Olesen Kaae og Anne Marie Pedersdatter stedet til sønnen Peder Rasmussen Kaae (ane nr. 14) og gik på aftægt.

Rasmus Olesen Kaae og Anne Marie Pedersdatter fik følgende børn:
Peder Rasmussen Kaae, født den 23. november 1796 i Blegind sogn, formodentlig død spæd, da hans navn hverken findes i lægdsrullerne 1796, 1797 og 1798 eller i folketællingslisten 1801.

Oluf Rasmussen Kaae, født den 1. juli 1798 i Blegind sogn, død den 17. marts 1803 i Blegind sogn.

Kirsten Marie Rasmusdatter Kaae, født den 11. juni 1801 i Blegind sogn.

Kristine Rasmusdatter Kaae, født den 13. august 1803 i Blegind sogn.

Oluf Rasmussen Kaae, født den 5. august 1806 i Blegind sogn.

Peder Rasmussen Kaae (ane nr. 14).

Ane nr. 30 og ane nr. 31.

MOGENS NIELSEN, døbt den 13. februar 1757 i Fruering sogn, død den 20. marts 1812 i Adslev sogn, trolovet den 28. maj 1794 og gift den 9. august samme år i Fruering sogn med ANE NIELSDATTER, der døde den 13. marts 1807 i Adslev sogn.

Efter Ane Nielsdatters død blev Mogens Nielsen gift med Birthe Michelsdatter, som efter Mogens Nielsens død blev gift den 19. februar 1813 i Adslev sogn med Erik Eriksen af Ingerslev.

Førend Mogens Nielsen blev gift, tjente han en tid på Vestermølle i Giesing i Fruering sogn. I 1794 havde han mølleren dér, Jens Larsen Bøgh, som forlover ved sin trolovelse og vielse.

I august 1796 købte Mogens Nielsen husmandsstedet Birkeslund på Jeksen mark i Adslev sogn. Det omfattede et 8 fag stuehus med halmtag og et 4 fag udhus samt en jordlod, der i hartkorn stod til 2 fjerdingkar og 1/3 album. I årene, som fulgte, købte han tid efter anden (i 1800, 1801, 1806 og 1811) jordstykker til, så ejendommen nåede op på 2 skæpper, 1 fjerdingkar og godt 1 album i hartkorn.

Inden døre var udstyret i Birkeslund beskedent. Af mere iøjnefaldende genstande fandtes der i 1812 en kiste og et hængeskab af fyrretræ, et par borde, nogle stole, en jernbilæggerovn, et par sengesteder med dyner og lagner (overdynerne var olmerdug, underdynerne bolster og lagnerne blågarn), to rokke og en væv med tilbehør. I stalden stod to køer, en kalv og en hest, i fårestien en vædder og et får med tre lam.

Efter Mogens Nielsens død blev ejendom og løsøre solgt på auktion og indbragte 1632 rigsdaler 5 mark og 15 skilling (heraf indbragte ejendommen de 1030 rigsdaler). Da et par lån, som Mogens Nielsen havde taget i 1811, var betalt, og skifteomkostninger m.v. var afholdt, blev der 955 rigsdaler og 3 skilling tilovers til arvingerne. Halvdelen heraf tilfaldt Birthe Michelsdatter, resten deltes ligeligt mellem tre døtre af Mogens Nielsen og Ane Nielsdatter.

Mogens Nielsen og Ane Nielsdatter fik følgende børn (af hvilke de to yngste var tvillinger):

Maren Mogensdatter, født den 26. november 1796 i Adslev sogn,
død den 14. februar 1797 i Adslev sogn.

Voldborg Mogensdatter, født den 17. juli 1799 i Adslev sogn.

Maren Mogensdatter, født den 13. august 1802 i Adslev sogn.

Kirsten Mogensdatter (ane nr. 15).

!

På de følgende sider er Jens Peter Nellemanns aner før tipoldeforældrene omtalt - i den udstrækning, de er kendt - i en række afsnit, der hver for sig indledes med navnet på en af hans tipoldeforældre. Der er ikke noget afsnit indledt med tipoldemoderen Maren Sørensdatter (ane nr. 17), hvis herkomst ikke er kendt (se dog NOTER side 190).

ANER FORUD FOR TIPOLDEFADEREN JENS JØRGENSEN

(ane nr. 16, side 28-29).

Det er ikke lykkedes at fastslå Jens Jørgensens herkomst med sikkerhed, men der er fundet kildesteder (se NOTER), som peger i retning af følgende:

Ane nr. 32 og ane nr. 33. (Jens Jørgensens forældre).

JØRGEN RASMUSSEN, gift med
ANNE JENSDATTER.

Jørgen Rasmussen boede omkring 1760 i Skørring sogn i Framlev herred, senere i Emborg i Ry sogn. Folketællingslisten 1787 anfører ham som husmand og daglejer.

Der kendes følgende børn af Jørgen Rasmussen og Anne Jensdatter:

Jens Jørgensen (ane nr. 16).

Niels Jørgensen, døbt i maj 1770 i Ry sogn, begravet den 8. juli 1770 i Ry sogn.

Dorthea (Dorthe) Jørgensdatter, døbt den 13. oktober 1771 i Ry sogn.

Niels Jørgensen, døbt den 13. februar 1775 i Ry sogn.

ANER FORUD FOR TIPOLDEFADEREN JENS NIELSEN LØGAGER
 (ane nr. 18, side 29-31).

I det følgende bringes oplysninger om Jens Nielsen Løgagers forældre, hans mors forældre og hans morfars far.

Ane nr. 36 og ane nr. 37. (Jens Nielsen Løgagers forældre).

NIELS ANDERSEN LØGAGER, der døde i 1779 i Tem sogn, blev trolovet den 22. oktober 1741 og gift den 17. januar 1742 i Tem sogn med
 KIRSTEN PEDERSDATTER, døbt den 20. marts 1724 i Tem sogn, død i 1779 i Tem sogn.

Niels Andersen Løgager blev gårdmand i Tem samtidig med, at han ægtede Kirsten Pedersdatter. Han overtog den ryttergård, som hans svigerfar (ane nr. 74) havde haft i fæste siden ca. 1718, en halv-gård, der i hartkorn stod til 2 tønder, 3 skæpper og 2 album og havde en besætning på fire bæster, tre køer, fire ungnød og seks får. Landgilden var 2 rigsdaler og 38 skilling.

Da staten solgte det skanderborgske rytterdistrikts jordegods i 1767, købte ritmester Hans Nicolaj Hoff de fleste fæstegårde under Silkeborg hovedgård, herunder alle gårdene i Tem.

Niels Andersen Løgager og Kirsten Pedersdatter døde kort tid efter hinanden. Det indbo, de efterlod sig, var beskedent og omfattede kun helt nødvendige sager som et bord, nogle få træstole, et madskab, et par bænke, lidt værktøj, et sengested med sengetøj og nogle gangklæder. Det blev alt sammen solgt på auktion og indbragte 24 rigsdaler, 1 mark og 14 skilling. Efter fradrag af diverse udgifter som begravelsesomkostninger, skyldig skat, auktionsomkostninger, lidt smågæld og endelig skifteomkostninger blev der kun 2 mark og 5 skilling tilovers. Det var et beløb så beskedent, at ar-

vingerne afstod fra en deling. Man lod den yngste datter Kirsten få det hele.

Niels Andersen Løgager og Kirsten Pedersdatter fik følgende børn:

Anders Nielsen, døbt den 29. september 1743 i Tem sogn.

Peder Nielsen, døbt den 28. februar 1745 i Tem sogn, begravet den 10. juli 1746 i Tem sogn.

Peder Nielsen, døbt den 22. maj 1747 i Tem sogn.

Maren Nielsdatter, døbt den 11. februar 1750 i Tem sogn.

Jens Nielsen Løgager (ane nr. 18).

Maren Nielsdatter, døbt den 2. februar 1755 i Tem sogn, begravet den 22. februar 1756 i Tem sogn.

Maren Nielsdatter, døbt den 19. december 1756 i Tem sogn.

Kirsten Nielsdatter, døbt den 27. februar 1760 i Tem sogn.

Ane nr. 74 og ane nr. 75. (Jens Nielsen Løgagers mors forældre).

PEDER LAURIDSEN GLØD, begravet den 1. juni 1760 i Tem sogn, første gang trolovet den 20. december 1717 og gift den 19. april 1718 i Tem sogn med enken Anna Cathrine Hansdatter, anden gang trolovet den 13. juli 1721 og gift den 7. december samme år med MAREN NIELSDATTER, der blev begravet den 8. december 1754 i Tem sogn.

Anna Cathrine Hansdatter, der døde 37 år gammel og blev begravet den 10. april 1721 i Tem sogn, blev gift første gang den 29. juni 1710 i Tem sogn med enkemanden Erich Pedersen (begravet den 7. november 1717 i Tem sogn), hvis første kone vistnok var Kirsten Pedersdatter, som døde i oktober 1709 i Tem sogn.

Erich Pedersen var fæstebonde på en gård i Hjortsballe i Tem sogn

fra sidst i 1670'erne, indtil han ca. 1691 flyttede til Tem by. Det forekommer sandsynligt, at han skiftede gården i Hjortsballe ud med en gård i Tem, og at sidstnævnte gård efter hans død overgik til Peder Lauridsen Glød, der som påvist ægtede hans efterladte hustru - i hvert fald var Peder Lauridsen Glød fæster af en gård i Tem by i tidsrummet mellem ca. 1718 og 1742.

Tem omfattede i begyndelsen af det 18. århundrede fire fæstegårde (som i 1718 blev indlemmet i det skanderborgske rytterdistrikt), en præstegård, en gård i privateje og fire huse, af hvilke de to var til to familier. Hver af de fire fæstegårde var besat med to fæstere. I en af gårdene var Peder Lauridsen Glød og hans søster Karens mand Jacob Thomsen fæstere, en anden gård var bortfæstet til Peder Lauridsen Gløds to brødre Anders Lauridsen Glød og Christen Lauridsen Glød. Jacob Thomsen havde en bror Sivert Thomsen, som i 1732 blev kromand i byen.

I 1728 indtraf en ulykkelig hændelse, som skabte splittelse mellem beboerne i Tem. Under et gilde helligtrekongersaften greb Sivert Thomsen fat i Christen Gløds hår og trak til, vistnok hjulpet af sin bror Jacob, hvorefter andre tilstedeværende greb ind og skilte parterne. De nærmest følgende dage fejlede Christen Glød tilsyneladende intet, men ugedagen efter gildet begyndte hans ansigt at hæve, især over det højre øje, hvor han havde fået en rift vist ved at støde sig på loftsbjælken i stuen, hvor gildet var foregået. Ondet blev værre, han blev stiv og øm i nakken, og sidst i januar døde han. Få dage før han gik bort, havde han udtalt, at hvis han døde, skulle Sivert og Jacob Thomsen anmeldes for øvrigheden. Hans ord fik virkninger. Peder Glød indgav klage og sigtelse til regimentsskriveren, som derpå rejste sag ved rytterdistriktets birketing. Dommeren kunne imidlertid ikke anerkende, "at Sivert eller Jacob Thomsen i nogen måde havde forårsaget Christen Laursen Gløds død", dog idømte han Sivert Thomsen en bøde på grund af hårgrebet.

De fleste vidner i sagen havde givet udtryk for den opfattelse, at Sivert og Jacob Thomsen var uskyldige, og forsvareren havde endog beskyldt Peder Glød for "ondskab og uretsindighed" på grund af anmeldelsen.

I 1742 gik Peder Lauridsen Glød og Maren Nielsdatter på aftægt. Samtidig blev deres da syttenårige datter Kirsten gift med Niels Andersen Løgager, som overtog fæstet på gården og påtog sig aftægtsforpligtelserne.

Peder Lauridsen Glød og Anna Cathrine Hansdatter fik følgende børn:
Erich Pedersen, døbt den 12. marts 1719 i Tem sogn.
Lauridz Pedersen, døbt den 3. november 1720 i Tem sogn

Peder Lauridsen Glød og Maren Nielsdatter fik følgende børn:
Anna Cathrine Pedersdatter, døbt den 26. april 1722 i Tem sogn.
Kirsten Pedersdatter (ane nr. 37).
Karen Pedersdatter, døbt den 11. november 1725 i Tem sogn.
Jens Pedersen, døbt den 22. juni 1727 i Tem sogn.
Niels Pedersen, døbt den 10. februar 1732 i Tem sogn, begravet den 14. maj 1733 i Tem sogn.
Karen Pedersdatter, døbt den 28. marts 1734 i Tem sogn.

Tem kirkebog anfører, at en datter af Peder Glød blev begravet den 29. juni 1746, men oplyser ikke den afdødes navn.

For fuldstændighedens skyld anføres her navne og fødselsår for Erich Pedersens børn:

Fra hans første ægteskab kendes: Kristen født 1689, Anna født 1692, Erich født 1694, Jens født 1697 og Jens født 1703. I ægteskabet med Anna Cathrine Hansdatter fik han: Laurids født 1712 og Kirsten født 1716.

Ane nr. 148. (Jens Nielsen Løgagers morfars far).

LAURIDS SØRENSEN GLØD, født ca. 1646, begravet den 16. juni 1695 i Tem sogn.

Laurids Sørensen Glød druknede ved et ulykkestilfælde i Snabgårds Minde, det smalle sted mellem Borres sø og Julsø ved Svejlbæk.

Der kendes følgende børn af Laurids Sørensen Glød (se NOTER):

Anders Lauridsen Glød, gårdmand i Tem, begravet den 24. juli 1746 i Tem sogn.

Peder Lauridsen Glød (ane nr. 74).

Karen Lauridsdatter Glød, begravet den 16. marts 1755 i Tem sogn, gift første gang med Jens Sørensen, gift anden gang den 31. oktober 1717 i Tem sogn med Jacob Thomsen, gårdmand i Tem, begravet den 23. september 1742 i Tem sogn.

Christen Lauridsen Glød, begravet den 5. februar 1728 i Tem sogn, var gift med Anne Christensdatter. Christen Lauridsen Glød, der var gårdmand i Tem, kom ulykkeligt af dage (se side 50).

Anne Lauridsdatter Glød, døbt den 7. oktober 1694 i Linå sogn, gift med Rasmus Jensen i Tolstrup.

ANER FORUD FOR TIPOLDEMODEREN ANE MALENE NIELSDATTER
(ane nr. 19, side 30-31).

I det følgende bringes oplysninger om Ane Malene Nielsdatters forældre, hendes fars forældre og hendes mors forældre (se NOTER).

Ane nr. 38 og ane nr. 39. (Ane Malene Nielsdatters forældre).

NIELS RASMUSSEN, døbt den 9. marts 1721 i Tem sogn, begravet den 12. februar 1797 i Tem sogn, trolovet den 28. april 1748 og gift den 9. september samme år i Tem sogn med ELLEN GUSTAVESDATTER, døbt den 2. november 1719 i Dover sogn.

Niels Rasmussen blev gift anden gang med enken Mette Jensdatter.

Niels Rasmussen blev gårdmand i Loudal i Tem sogn i 1752. Han overtog den ryttergård, som hans far (ane nr. 76) havde i fæste, en halvgård, der i hartkorn stod til 2 tønder, 5 skæpper, 3 fjerdingkar og 1 album samt skov 6 skæpper og 2 fjerdingkar. En af betingelserne ved overtagelsen var, at faderen skulle have brugsret til 2 skæpper hartkorn resten af sit liv.

Da staten solgte det skanderborgske rytterdistrikts jordegods i 1767, købte hr. Lillelund fra Sindinggård fæstegårdene i Loudal.

Niels Rasmussen og Ellen Gustavesdatter fik følgende børn:

Rasmus Nielsen, døbt den 25. marts 1749 i Tem sogn.

Anne Nielsdatter, døbt den 3. maj 1750 i Tem sogn, begravet den 30. maj 1756 i Tem sogn.

Ane Malene Nielsdatter (ane nr. 19).

Rasmus Nielsen, døbt den 6. januar 1755 i Tem sogn.

Gustavus Nielsen, døbt den 22. november 1757 i Tem sogn.

Anne Nielsdatter, døbt den 6. marts 1760 i Tem sogn.

Anne Nielsdatter, døbt den 18. oktober 1761 i Tem sogn.

Ane nr. 76 og ane nr. 77. (Ane Malene Nielsdatters fars forældre).

RASMUS NIELSEN, begravet den 18. januar 1761 i Tem sogn, trolovet den 26. oktober 1718 og gift den 4. december samme år i Tem sogn med

ANNE MICHELSDATTER, vistnok den Anne, der døbttes den 14. april 1695 i Tem sogn (se NOTER), begravet den 4. november 1736 i Tem sogn.

Rasmus Nielsen blev anden gang trolovet den 25. november 1736 og gift den 22. september 1737 i Tem sogn med Maren Poulsdatter, der blev begravet den 25. april 1756 i Tem sogn.

Rasmus Nielsen var fæstebonde i Loudal i Tem sogn på en gård under det skanderborgske rytterdistrikt. Ved skifteforretningen efter Anne Michelsdatters død i 1736 anslog vurderingsmændene, at indbo og husdyr var 121 rigsdaler og 8 skilling værd. Ifølge gældende regler blev værdier svarende til 60 rigsdaler og 1 mark unddraget arvedeling (sekvestering), så der blev værdier svarende til 60 rigsdaler, 5 mark og 8 skilling til deling mellem enkemand og børn. Da børnene endnu ikke var myndige, kom deres arveparter ikke til udbetaling, men blev betroet faderen at forvalte.

I 1752 overlod Rasmus Nielsen gården til sin søn Niels Rasmussen.

Rasmus Nielsen og Anne Michelsdatter fik følgende børn:

Ane Rasmusdatter, døbt den 29. september 1719 i Tem sogn.

Niels Rasmussen (ane nr. 38).

Michel Rasmussen, døbt den 7. november 1723 i Tem sogn.

Ane Rasmusdatter, døbt den 18. april 1726 i Tem sogn.

Anne Marie Rasmusdatter, døbt den 11. februar 1729 i Tem sogn, trolovet den 11. juli 1751 og gift den 24. september samme år i Tem sogn med Johan Gustavsen, døbt den 28. november 1728 i Linå sogn. Johan Gustavsen fæstede i 1757 en af det skanderborgske rytterdistrikts gårde, en halvgård i Tømmerby i Tem sogn.

Kierstine Rasmusdatter, døbt den 1. januar 1733 i Tem sogn.

Ane nr. 78 og ane nr. 79. (Ane Malene Nielsdatters mors forældre).

GUSTAVUS PEDERSEN, begravet den 22. februar 1732 i Tem sogn, trolovet den 20. august 1719 og gift den 10. september samme år i Dover sogn med
ANNE JOHANSDATTER.

Anne Johansdatter blev anden gang trolovet den 9. maj 1734 og gift den 26. september samme år i Tem sogn med Niels Lauridsen.

Gustavus Pedersen var svensker. Inden han giftede sig med Anne Johansdatter, havde han tjent to år på Vengegård (Sophienholm) og tre år i Dover præstegård. Anne Johansdatter havde før ægteskabet tjent ti år i Dover præstegård.

Gustavus Pedersen blev skovfoged med bopæl i Lysbro i Linå sogn ca. 1720. I oktober 1726 fik han fæstebrev på et af husene i Tem by, men fortsatte med at bo i Lysbro. Huset i Tem var blevet indlemmet i det skanderborgske rytterdistrikt i april 1726 under den skifteforretning, der afholdtes, efter at kromand Michel Nielsen Juel (ane nr. 172) var død (se side 74).

Da Gustavus Pedersen en dag i juni 1731 red gennem skoven nær Virklund, traf han markmanden Thomas Jensen, som havde tændt ild med det formål at lade røgen kvæle en mår i et hult træ og derefter tilegne sig dyrets pels. Gustavus Pedersen stod af hesten og forlangte Thomas Jensens økse som et pant på hans ulovlige færd. Da Thomas Jensen nægtede og truede med øksen, kom det til håndgemæng, hvorunder Gustavus Pedersen anvendte sin hirschfænger. Thomas Jensen blev slået til jorden og fik nogle slag på ryggen og den ene arm af hirschfængerens. Et af slagene ramte nakken og fremkaldte et stort sår. Fire dage senere døde Thomas Jensen. Begivenheden medførte en retssag, som i første instans blev ført ved Skanderborg rytterdistrikts ting. Her dømtes Gustavus Pedersen fra livet. Derefter gik sagen til højesteret, hvor den kom til behandling den 18. december 1731. To højesteretsdommere stemte for frifindelse, syv for bekræftelse af underrettsdommen.

I Tem kirkebog noterede præsten følgende om Gustavus Pedersens endeligt:

"Gustavid Pedersen begravet, som blev halshugget straks oven for Virklund banke, fordi han havde med sin hirschfænger givet Thomas Jensen ibid sit banesår".

Gustavus Pedersen og Anne Johansdatter havde fået deres sjette barn - en søn - en halv snes dage før sammenstødet i skoven ved Virklund. Denne søn døde en måned før sin far, og en ældre søn, der døde 5 år og 8 måneder gammel, blev begravet to dage efter sin far.

I november 1731 havde omstændighederne tvunget Anne Johansdatter til at bortauktionere det ret beskedne indbo i hjemmet i Lysbro. Der ved indkom godt 52 sletdaler. Da der efter hendes mands død afholdtes skifte, viste det sig, at disse 52 sletdaler ikke kunne indfri den samlede gæld; de strakte til kun at dække nogle kongelige fordringer: resterende fæsteafgift af huset i Tem og resterende forpagtningsafgift

for fiskeri i nogle søer m. m. Der blev intet til nogle mennesker, hos hvem Gustavus Pedersen tid efter anden havde lånt mindre pengebeløb eller fået kredit for leverede varer. Skifteforretningen, der afholdtes den 9. august 1732, sluttede med, at Anne Johansdatter fik tilkendt ret til at beholde fæstet på huset i Tem.

Gustavus Pedersen og Anne Johansdatter fik følgende børn:

Ellen Gustavesdatter (ane nr. 39).

Mette Gustavesdatter, døbt den 22. februar 1722 i Linå sogn.

Peder Gustavsen, døbt den 11. marts 1724 i Linå sogn.

Jens Gustavsen, døbt den 1. september 1726 i Linå sogn, begravet den 24. februar 1732 i Tem sogn.

Johan Gustavsen, døbt den 28. november 1728 i Linå sogn, trolovet den 11. juli 1751 og gift den 24. september samme år i Tem sogn med Anne Marie Rasmusdatter, døbt den 11. februar 1729 i Tem sogn. Johan Gustavsen fæstede i 1757 en af det skanderborgske rytterdistrikts gårde, en halvgård i Tømmerby i Tem sogn.

Søren Gustavsen, døbt den 15. juli 1731 i Linå sogn, begravet den 27. januar 1732 i Tem sogn.

Anne Johansdatter og Niels Lauridsen fik følgende barn:

Mette Nielsdatter, døbt den 31. juli 1735 i Tem sogn.

t.

ANER FORUD FOR TIPOLDEFADEREN ANDERS SØRENSEN

(ane nr. 20, side 31-33).

I det følgende bringes oplysninger om Anders Sørensens forældre, hans bedsteforældre, næsten alle hans oldeforældre og to af hans tipoldeforældre. Bemærk dog dokumentationen i NOTER vedrørende hans fars forældre og hans farfars forældre.

Ane nr. 40 og ane nr. 41. (Anders Sørensens forældre).

SØREN SØRENSEN, døbt den 10. december 1719 i Dover sogn, død den 30. maj 1800 i Dover sogn, første gang trolovet den 4. august 1741 og gift den 6. november samme år med Inger Jensdatter, der blev begravet den 9. juli 1742 i Dover sogn, anden gang trolovet den 5. august 1742 og gift den 15. november samme år med MAREN RASMUSDATTER, født ca. 1721, død den 19. marts 1798 i Dover sogn.

Søren Sørensen blev rytterbonde i Firgårde i Dover sogn i 1742. Den gård, han fik fæstebrev på, var en halvgård, der i hartkorn stod til 4 tønder og 3 skæpper; landgilden var 5 rigsdaler og 45 skilling. Da staten solgte det skanderborgske rytterdistrikts jordegods i 1767, overgik gårdene i Firgårde til justitsråd Teilmann til Bistrup. Af ham må Søren Sørensen have købt sin fæstegård; i hvert fald ejede han gården i 1768, for da overlod han den til sin søn Søren på visse betingelser fastsat i en kontrakt, der blev underskrevet den 16. august. Betingelserne gik kort refereret ud på, at den unge Søren Sørensen skulle

- 1) overtage den gæld, som faderen havde måttet stifte for at kunne købe gården, en gæld på knap 409 rigsdaler, hvoraf dog godt 179 rigsdaler var penge, staten havde ladet stå i gården,
- 2) tage forældrene i aftægt, herunder yde den husrum, levere dem

fødevarer (rug, byg, gryn, flæsk m.m.), stille en ko og fem får til deres disposition samt skaffe græsning til disse dyr, holde dem med tørv og træ m.v.,

- 3) yde sine søstre Inger og Maren husrum på gården resten af deres liv samt levere dem en tønde rug og en tønde byg årlig,
- 4) sørge for, at hans yngre brødre Peder og Anders fik skolegang og i øvrigt give dem føde og klæder og ophold i gården, indtil de fyldte 16 år,
- 5) sørge for, at hans søster Gertrud fik skolegang, give hende føde og klæder, indtil hun blev konfirmeret, og betale hende 20 rigsdaler samt levere hende en seng og en egekiste, når den tid kom, at hun skulle indgå ægteskab.

Nogle af de forpligtelser, den treogtyveårige Søren Sørensen påtog sig, da han underskrev kontrakten i 1768, kom til at hvile på ham gennem mange år. Hans fars aftægtsperiode kom til at vare i 32 år, hans mors i 30 år; hans søstre Inger og Maren, der begge var "vanføre og hospitalslemmer", levede til henholdsvis 1823 og 1800. Det betød, at Inger overlevede ham i 11 år.

Søren Sørensen og Maren Rasmusdatter fik følgende børn:

Inger Sørensdatter, født ca. 1743, død den 16. december 1823 i Dover sogn. Vanfør og hospitalslem.

Søren Sørensen, døbt den 15. august 1745 i Dover sogn, død den 14. september 1812 i Dover sogn, trolovet den 22. november 1776 og gift den 21. marts 1777 i Dover sogn med Kirsten Jacobsdatter. Søren Sørensen overtog sin fars gård i Firgårde i 1768.

Margrethe Sørensdatter, døbt den 4. februar 1748 i Dover sogn.

Maren Sørensdatter, døbt den 12. april 1750 i Dover sogn, død den 28. februar 1800 i Dover sogn. Vanfør og hospitalslem.

Rasmus Sørensen, døbt den 15. oktober 1752 i Dover sogn, begravet den 16. marts 1766 i Dover sogn.

Gertrud Sørensdatter, døbt den 9. oktober 1757 i Dover sogn.

Peder Sørensen, døbt den 7. marts 1760 i Dover sogn.

Anders Sørensen (ane nr. 20).

Ane nr. 80 og ane nr. 81. (Anders Sørensens fars forældre).

SØREN SØRENSEN, født 1679, begravet den 8. januar 1734 i Dover sogn, trolovet den 19. juli 1705 og gift den 22. november samme år i Dover sogn med

MAREN OLLESDATTER (undertiden benævnt OLUFSDATTER), født ca. 1686, begravet den 8. december 1751 i Dover sogn.

Maren Ollesdatter (Olufsdatter) blev anden gang trolovet den 7. august 1737 og gift den 9. oktober samme år i Dover sogn med Niels Andersen, begravet den 15. marts 1769 i Dover sogn.

Søren Sørensen blev gårdmand i Alken i Dover sogn i 1705. Han overtog den ryttergård, som hans svigerfar (ane nr. 162) havde i fæste, en halvgård, der i rytterdistriktets jordebog stod til 3 tønder og 5 skæpper i hartkorn. Den registratur, som skifteretten lod udarbejde over boet, efter at Søren Sørensen var død, viste et hjem udstyret med det almindelige løsøre, dagliglivet nu engang krævede. En lille smule luksus var der også: to bægre af sølv og tre tallerkener, et fad og en lysestage i tin. Gårdens husdyrhold omfattede fem heste, en hoppe, et par plage, et føl, syv køer, to kvier, tre ungnøder, tre ungnødskalve, femten får og en so. Desuden var der fire bistader.

Skifterettens vurderingsmænd anslog, at boets effekter alt i alt var godt 255 sletdaler værd. Ifølge gældende regler skulle værdier svarende til 157 sletdaler unddrages arvedelingen (sekvesteringen). Her-

til kom den afdødes gæld samt udgifter ved skiftets afholdelse, så resultatet blev, at der var værdier svarende til godt 53 sletdaler til deling mellem enken og ti børn. Den ældste datters ægtemand, Christopher Rasmussen af Firgårde, gav afkald på arv på sin kones vegne. Skifteretten bestemte dernæst, at de øvrige børns arveparter måtte blive stående i gården, indtil børnene nåede "den alder og vilkår, at de samme kan annamme". Sluttelig blev det aftalt, at enkens mor Anna Sørensdatter (ane nr. 163) fremdeles skulle nyde "forsvarligt ophold" i gården.

Maren Ollesdatter (Olufsdatter) sad enke indtil 1737. Inden hun giftede sig igen, afkrævede hun sin ny mand følgende to løfter for det tilfælde, at hun skulle afgå ved døden før ham: han måtte ikke "indlade sig i andet ægteskab på gården", og han skulle drage omsorg for, at gården overgik til et af hendes børn.

Niels Andersen holdt løfterne. Året efter Maren Ollesdatters (Olufsdatters) død lod han hendes søn Anders Sørensen overtage fæstet på gården og gik selv på aftægt.

Dover sogns kirkebog 1692-1785 har visse mangler, men ved at sammenholde den med Skanderborg rytterdistrikts skifteprotokol kan det dog fastslås, at Søren Sørensen og Maren Ollesdatter (Olufsdatter) fik følgende børn:

Maren Sørensdatter, døbt den 27. juni 1706 i Dover sogn, ægtede Christopher Rasmussen i Firgårde.

Anne Sørensdatter, døbt den 6. maj 1708 i Dover sogn, må være død inden 1734, da rytterdistriktets skifteprotokol ikke anfører hende blandt de børn, Søren Sørensen i Alken efterlod sig. Dover kirkebog har lakune 1725-1730; måske er hun død i det tidsrum.

Søren Sørensen, Dover kirkebog anfører, at Søren Sørensen i Alken fik et barn døbt den 26. maj 1711, men oplyser ikke barnets navn. Blandt de børn, som gårdmand Søren Sørensen i Alken efterlod sig, fandtes ifølge ryttersistriktets skifteprotokol en søn Sø-

ren Sørensen på 24 år; denne søn må være barnet døbt i maj 1711.
Ole Sørensen, døbt den 5. maj 1712 i Dover sogn, begravet den 8. maj 1712 i Dover sogn.

Rasmus Sørensen, døbt den 19. marts 1713 i Dover sogn.

Christen Sørensen, døbt den 23. april 1715 i Dover sogn.

Ole (Oluf) Sørensen, døbt den 10. oktober 1717 i Dover sogn.

Søren Sørensen, Dover kirkebog anfører, at Søren Sørensen i Alken fik et barn døbt den 10. december 1719, men oplyser ikke barnets navn. Blandt de børn, som gårdmand Søren Sørensen i Alken efterlod sig, fandtes ifølge rytterdistriktets skifteprotokol en søn Søren Sørensen på 14 år; denne søn må være barnet døbt i december 1719 (og må være ane nr. 40, side 58).

Johanne Sørensdatter, døbt den 26. december 1721 i Dover sogn.

Anne Sørensdatter, Dover kirkebog anfører, at Søren Sørensen i Alken fik en datter døbt den 23. januar 1724, men oplyser ikke barnets navn. Blandt de børn, som gårdmand Søren Sørensen i Alken efterlod sig, fandtes ifølge rytterdistriktets skifteprotokol en datter Anne Sørensdatter på 10 år; denne datter må være barnet døbt i januar 1724.

Anders Sørensen, født ca. 1725. Ifølge rytterdistriktets skifteprotokol var der en søn Anders Sørensen på 9 år blandt de børn, som gårdmand Søren Sørensen i Alken efterlod sig. Anders Sørensens dåbsdag kan ikke oplyses, da Dover kirkebog har lakune 1725-1730. Anders Sørensen overtog gården i Alken i 1752.

Anne Sørensdatter, født ca. 1730. Ifølge rytterdistriktets skifteprotokol var der en datter Anne Sørensdatter på 4 år blandt de børn, som gårdmand Søren Sørensen i Alken efterlod sig. Anne Sørensdatters dåbsdag kan ikke oplyses, da Dover kirkebog har lakune 1725-1730.

Ane nr. 82 og ane nr. 83. (Anders Sørensens mors forældre).

RASMUS KNUDSEN, født ca. 1697, begravet den 2. marts 1756 i Dover sogn, trolovet den 18. september 1718 og gift den 4. november samme år i Mesing sogn med
MARGRETHE OLLESDATTER, døbt den 29. maj 1694 i Adslev sogn, begravet den 14. februar 1738 i Dover sogn.

Rasmus Knudsen blev anden gang trolovet den 15. april 1738 og gift den 25. juni samme år i Dover sogn med Karen Jensdatter af Firgårde, født ca. 1713, begravet den 4. februar 1768 i Dover sogn.

Karen Jensdatter blev anden gang trolovet den 30. marts 1756 og gift den 22. juni samme år i Dover sogn med ungkarl Rasmus Pedersen af Nygård. Han blev gift anden gang den 14. juli 1769 i Dover sogn med Kirsten Jensdatter, "ung pige af Hemstok".

Rasmus Knudsen blev gårdmand i Firgårde i Dover sogn i 1718. Han overtog en ryttergård, som hans bror Søren Knudsen havde haft i fæste siden 1705. Tidligere havde de to brødres far Knud Sørensen (ane nr. 164) og endnu tidligere deres farfar Søren Nielsen (ane nr. 328) været fæster af samme gård. Ved matrikuleringen i 1688 blev dens hartkorn sat til 4 tønder og 3 skæpper.

Efter Margrethe Ollesdatters død i 1738 blev gårdens løsøre og kvæg m.m. registreret og vurderet. Af mere kostbare sager kan nævnes et sølvbæger på 13½ lod, to kobberkedler, en messingkedel, tinfade, tintallerkener, borde og kister af eg m.v. Af dyr var der tre heste, tre plage, én hoppe, fire køer, to kvier, ni stude, fjorten får og fire svin. Efter fradrag af gældsposter og de værdier, som ifølge gældende regler skulle undrages arvedelingen (sekvesteringen), var der knap 115 rigsdaler til deling mellem enkemand og børn (en datter og to sønner). Det blev aftalt, at børnenes arveparter skulle blive

stående i boet, indtil børnene nåede sådan "alder og vilkår", at de kunne anvende de pågældende midler "til nytte".

Da Rasmus Knudsen gik bort i 1756, var der værdier for knap 250 rigsdaler til deling mellem arvingerne (hans efterladte hustru Karen Jensdatter, tre børn fra hans første ægteskab og fire børn fra hans andet ægteskab). Børnene fra første ægteskab erklærede, at de havde fået, hvad der tilkom dem, den gang de giftede sig, hvorefter skifteretten bestemte, at alt arvegodset skulle tilfalde Karen Jensdatter og de fire børn, som hun var mor til. Specielt blev det bestemt, at et lille sølvbæger, der vejede otte lod og to kvint og var forsynet med bogstaverne RKS KID og GRD og årstallet 1755, skulle tilfalde den ældste datter som en gave fra farmoderen.

Fire uger efter Rasmus Knudsens begravelse trolovede Karen Jensdatter sig for anden gang, og snart efter overtog hendes ny mand Rasmus Pedersen fæstet af gården.

Følgende børn af Rasmus Knudsen og Margrethe Ollesdatter kendes:

Maren Rasmusdatter (ane nr. 41).

Ole Rasmussen, født ca. 1724, blev gårdmand i Simb.

Knud Rasmussen, født ca. 1728, blev gårdmand i Svejstrup.

Følgende børn af Rasmus Knudsen og Karen Jensdatter kendes:

Jens Rasmussen, født ca. 1739.

Gertrud Rasmusdatter, født ca. 1743.

Inger Rasmussen, født ca. 1749.

Peder Rasmussen, født ca. 1753.

Ane nr. 160 og ane nr. 161. (Anders Sørensens farfars forældre).

SØREN PEDERSEN, død i 1687 i Dover sogn, var gift med

ANNA RASMUSDATTER, født ca. 1643, begravet den 15. november 1712 i Dover sogn.

Søren Pedersen var fæster af en ryttergård i Boes i Dover sogn. Efter hans død i 1687 drev Anna Rasmusdatter gården indtil 1704, da hendes søn Anders Sørensen fik den i fæste.

Følgende børn af Søren Pedersen og Anna Rasmusdatter kendes:

Peder Sørensen, født ca. 1664.

Rasmus Sørensen, født ca. 1667.

Maren Sørensdatter, født ca. 1673.

Anders Sørensen, født ca. 1674, overtog faderens fæstegård i Boes i 1704.

Johanne Sørensdatter, født ca. 1675.

Søren Sørensen (ane nr. 80).

Christen Sørensen, født ca. 1682.

Ane nr. 162 og ane nr. 163. (Anders Sørensens farmors forældre).

OLE ANDERSEN, begravet den 24. marts 1720 i Dover sogn, var gift med

ANNA SØRENSDATTER, begravet den 21. marts 1745 i Dover sogn.

Ole Andersen var fæster af en ryttergård i Alken i Dover sogn. Det kan næppe oplyses, hvornår han overtog gården, men han sad i hvert fald i den i 1683 og de følgende år. I 1705 gik han på aftægt sammen med sin kone og lod svigersønnen Søren Sørensen (ane nr. 80) overtage fæstet.

Ole Andersen kom ulykkeligt af dage. Herom melder Dover kirkebog: "var af vanheld og vanlykke falden i våde ved Mossø og druknet".

Der kendes kun følgende tre børn af Ole Andersen og Anna Sørensdatter:

Maren Ollesdatter (undertiden benævnt Olufsdatter, ane nr. 81).

Søren Ollesen, døbt den 29. august 1698 i Dover sogn, var i 1734 feldbereder i Århus.

Peder Ollesen, døbt den 30. juli 1701 i Dover sogn, var i 1734 i tjeneste hos Peder Christensen i Blegind.

Ane nr. 164. (Anders Sørensens morfars far).

KNUD SØRENSEN, begravet den 25. juli 1720 i Dover sogn.

Muligvis var Gertrud (Giætre) Rasmusdatter, der blev begravet den 25. februar 1738 i Dover sogn, Knud Sørensens hustru.

I 1680erne boede Knud Sørensen i Firgårde i Dover sogn i den ryttergård, som hans far Søren Nielsen (ane nr. 328) havde i fæste. I 1687 døde faderen, hvorefter Knud Sørensen overtog fæstet. Han drev derefter gården indtil 1705, da han overlod den til sin søn Søren Knudsen.

Der kendes kun følgende børn af Knud Sørensen:

Søren Knudsen, overtog sin fars ryttergård i Firgårde i Dover sogn i 1705, flyttede i 1718 til en gård i Hvolbæk.

Rasmus Knudsen (ane nr. 82).

En datter, præstemandtallet til de ekstraordinære skatters regnskab 1699-1700 anfører, at Knud Sørensen og hans kone havde en datter boende i hjemmet hos sig, men oplyser ikke datterens navn.

Ane nr. 166 og ane nr. 167. (Anders Sørensens mormors forældre).

OLE PEDERSEN, født ca. 1669 i Skanderup sogn i Hjelmlev herred, begravet den 18. maj 1729 i Mesing sogn, gift den 10. juni 1690 i Adslev sogn med
ANNE PEDERSDATTER.

Anne Pedersdatter havde tidligere været gift med gårdmand Rasmus Rasmussen, der var afgået ved døden den 6. juni 1689. Han havde været fæster af en ryttergård i Mesing, en halvgård, der i matriklen 1688 blev sat i hartkorn til 4 tønder, 3 skæpper, 3 fjerdingkar og 2 album samt skov 1 skæppe og 1 album. Efter hans død fortsatte Anne Pedersdatter fæsteforholdet, indtil Ole Pedersen kom ind i billedet.

Ole Pedersen stammede fra en af fæstegårdene under Skanderborg ladegård. Ved at gifte sig med Anne Pedersdatter opnåede han at blive fæster af ryttergården i Mesing. I rytterdistriktets fæsteprotokol blev der ligefrem noteret, at Rasmus Rasmussens enke oplod ham gården "med condition, han hende skal ægte ...".

Skiftet efter Rasmus Rasmussen viser, at Ole Pedersen giftede sig ind i en veludstyret gård. Af indboet kan eksempelvis nævnes: to egetræsborde, to egekister, et egeskab med ni rum og tre låse, et udkåret egeskrin, et egesengested med himmel, en kobberkedel, to tinfade, to tintallerkener og rigelige sengeklæder. Af dyr var der blandt andet tre hopper, to heste, en plag, fem køer, syv stude, en kvie, tolv får, seks lam, fire svin, en so, tre gæs og en gase.

Efter Ole Pedersens død i 1729 blev Anne Pedersdatter siddende i gården indtil 1731, da hun overlod den til sin søn Peder Ollesen.

Der kendes to børn af Anne Pedersdatter og Rasmus Rasmussen:

Rasmus Rasmussen, født ca. 1685.

Karen Rasmusdatter, født ca. 1688.

Der kendes seks børn af Ole Pedersen og Anne Pedersdatter:

Peder Ollesen, hans dåbsdato er ikke fundet optegnet i kirkebogen; han blev i 1738 tilsynsformynder for sin afdøde søster Margrethes børn og benævntes da Peder Ollesen af Nygaard.

Margrethe Ollesdatter (ane nr. 83).

Peder Ollesen, døbt den 2. oktober 1698 i Mesing sogn, overtog sin fars fæstegård i Mesing i 1731, blev tilsynsformynder for sin afdøde søster Margrethes børn og benævntes da Peder Ollesen den yngre af Mesing.

Søren Ollesen, døbt den 7. maj 1699 i Mesing sogn.

Søren Ollesen, døbt den 4. september 1701 i Mesing sogn.

Johanne Ollesdatter, døbt den 2. december 1703 i Mesing sogn.

Ane nr. 328. (Anders Sørensens morfars farfar).

SØREN NIELSEN, død i første halvdel af 1687 i Dover sogn.

Navnet på Søren Nielsens hustru kendes ikke; hun døde før ham.

Søren Nielsen var fæster af en ryttergård i Firgårde i Dover sogn. Det kan ikke oplyses, hvornår han overtog gården, men han sad i hvert fald i den i 1678. Skifteopgørelsen efter hans død viste, at stedet havde et beskedent indbo og en ringe besætning. Det hele blev anslået til at være godt 48 rigsdaler værd og opfyldte ikke de krav, som gældende regler stillede til besætning og redskaber.

Der kendes kun følgende to børn af Søren Nielsen:

Knud Sørensen (ane nr. 164).

Anne Sørensdatter, ægtede Rasmus Nielsen i Sønder Vissing.

Ane nr. 333. (Anders Sørensens mormors farmor).

MARGRETHE SØRENSDATTER.

Det forekommer sandsynligt, men kan næppe bevises, at Margrethe Sørensdatter var gift med gårdmand Peder Jensen, der var fæstebonde under Skanderborg ladegård. Han døde mellem 1678 og 1681. Hvornår han overtog sin fæstegård vides ikke, men han sad i hvert fald i den i 1664. Oprindeligt var der kun tre fæstegårde under Skanderborg ladegård, senere - i 1680erne - deltes hver gård i to halvgårde, så der i 1688 var seks fæstere på stedet. Margrethe Sørensdatters sønner Jens Pedersen og Niels Pedersen kom til at sidde sammen som fæstere i en af de således delte gårde, men vistnok ikke i den gård, Peder Jensen havde haft i fæste.

Der kendes følgende tre børn af Margrethe Sørensdatter:

Jens Pedersen, død i 1711, var gift med Anne Sørensdatter.

Niels Pedersen, begravet den 16. april 1634 i Skanderup sogn, Hjelmslev herred.

Ole Pedersen (ane nr. 166).

ANER FORUD FOR TIPOLDEMODEREN MAREN TERKELSDATTER
(ane nr. 21, side 32-33).

I det følgende bringes oplysninger om Maren Terkelsdatters forældre, hendes morfar, hendes morfars forældre og hendes morfars mors forældre. Bemærk dog oplysningerne i NOTER om Johanne Nielsdatter Juels herkomst.

Ane nr. 42 og ane nr. 43. (Maren Terkelsdatters forældre).

TERKEL LARSEN, født ca. 1725, begravet den 9. februar 1794 i Alling sogn, trolovet den 6. april 1755 og gift den 8. juli samme år i Alling sogn med Karen Sørensdatter, som døde den 18. marts 1756 i Alling sogn, derefter trolovet den 20. april 1756 og gift den 13. juni samme år i Alling sogn med
JOHANNE NIELSDATTER JUEL, født ca. 1730, død den 30. november 1812 i Alling sogn.

Terkel Larsen boede i Alling, fra han blev gift, til han døde. På et tidspunkt, der næppe kan dokumenteres, blev han fæster af et hus, som hørte under det skanderborgske rytterdistrikt, indtil ryttergodset solgtes i 1767. Huset havde et jordtilliggende på 1 fjerdingkar hartkorn; landgilden var 4 skilling.

Folketællingslisten 1787 betegner Terkel Larsen som husmand og tæker.

Terkel Larsen og Karen Sørensdatter fik følgende barn:

Maren Terkelsdatter, hjemmedøbt den 6. marts 1756 i Alling sogn, døde "nogle timer gammel".

Terkel Larsen og Johanne Nielsdatter Juel fik følgende børn:

Lars Terkelsen, døbt den 18. december 1757 i Alling sogn.

Karen Terkelsdatter, døbt den 7. september 1760 i Alling sogn.

Niels Terkelsen, døbt den 2. marts 1763 i Alling sogn, blev bolsmand i Glarboe, gift den 5. oktober 1792 i Tem sogn med enken Maren Knudsdatter.

Jacob Terkelsen, døbt den 1. september 1765 i Alling sogn.

Mads Terkelsen, døbt den 1. marts 1770 i Alling sogn.

Karen Terkelsdatter, døbt den 21. februar 1773 i Alling sogn.

Maren Terkelsdatter (ane nr. 21).

Ane nr. 86. (Maren Terkelsdatters morfar).

NIELS MIKKELSEN JUEL, døbt den 6. april 1698 i Tem sogn, død den 17. oktober 1758 i Alling sogn.

Niels Mikkelsen Juel mistede sin mor, da han var tre måneder gammel. Først tre år senere fik han en stedmor.

Den 12. august 1724 kaldtes han til at være degn for Alling og Tulstrup sogne og fungerede derefter som sådan indtil sin død i 1758.

Navnet på hans hustru kendes ikke.

Der kendes følgende børn af Niels Mikkelsen Juel:

Johanne Nielsdatter Juel (ane nr. 43).

Maren Nielsdatter Juel, trolovet den 14. december 1763 og gift den 13. februar 1764 i Alling sogn med borger og snedker i Århus Christen Axelsen Klitgaard.

Ane Nielsdatter Juel, var fadder, da ovennævnte Johanne Nielsdatter Juel fik sin søn Niels Terkelsen døbt i Alling den 2. marts 1763.

Kirsten Nielsdatter Juel, døbt den 16. juni 1737 i Alling sogn.

Michel Nielsen Juel, døbt den 26. april 1739 i Alling sogn.

Knud Nielsen Juel, døbt den 25. marts 1741 i Alling sogn.

Berent Nielsen Juel, døbt den 13. februar 1743 i Alling sogn.

Ellen Nielsdatter Juel, døbt den 20. september 1744 i Alling sogn.

Adam Nielsen Juel, døbt den 4. juli 1747 i Alling sogn.

Lars Nielsen Juel, døbt den 12. april 1750 i Alling sogn.

 Ane nr. 172 og ane nr. 173. (Maren Terkelsdatters morfars forældre).

MICHEL NIELSEN JUEL, født ca. 1665, begravet den 11. januar 1726
 i Tem sogn, gift med
 CHRISTENCE POULSDATTER, født ca. 1668, begravet den 5. juli 1698
 i Tem sogn.

Efter at Christence Poulsdatter var død, blev Michel Nielsen Juel tro-
 lovet den 31. marts 1701 og gift den 29. september samme år i Tem
 sogn med Kirsten Hagensdatter (født ca. 1658). Hun havde tidligere
 været gift med Bertel Jensen Worm, en søn af Jens Hansen Worm,
 der var kromand i Linå sogn fra 1641 til sin død. Fra ca. 1690 boede
 Bertel Jensen Worm og Kirsten Hagensdatter i Tem, og dér blev Bertel
 Jensen Worm begravet den 3. november 1700.

Kirsten Hagensdatter blev begravet den 8. april 1718, hvorefter Mi-
 chel Nielsen Juel giftede sig med Maren Sørensdatter.

Michel Nielsen Juel var kromand i Tem. Det kan ikke oplyses, hvor-
 når han slog sig ned i Tem, men i 1696 var han der i hvert fald. I
 november 1714 købte han et af husene i byen og indrettede det til
 krohus; før den tid har han formodentlig drevet kro i lejede lokaler.
 I begyndelsen af det attende århundrede omfattede Tem fire fæstegårde
 (hver med to fæstere), en præstegård, en gård i privateje og fire hu-
 se (se side 50 og 55).

I årene før 1718 blev Michel Nielsen Juel og adskillige andre idømt bøder
 for ulovlig skovhugst.

Ved det skifte, der afholdtes, efter at Kirsten Hagensdatter var død, viste opgørelsen, at boet rummede værdier svarende til ca. 322 rigsdaler, heri medregnet både nogle tilgodehavender på godt 69 rigsdaler og huset, som erklæredes delvis brøstfældigt og sættes til 36 rigsdaler. Gæld og skifteomkostninger løb op i over 371 rigsdaler. Selv om der var underskud, fik Michel Nielsen Juel lov til at beholde huset, dog på den betingelse, at han betalte sine kreditorer alt, hvad de havde krav på.

En tid drev Michel Nielsen Juel sin kro sammen med en mand ved navn Jacob Frederiksen Sejl. De to havde "været lige gode om værts-huset at holde i stand", hævdede et tingsvidne i 1724 (se det følgende). Imidlertid fik Jacob Frederiksen Sejl i 1721 tildelt kroprivilegium for Tem sogn, og på samme tid blev det forbudt Michel Nielsen Juel at brænde og udskænke. Michel Nielsen Juel protesterede og hævdede, at han intet havde at ernære sig ved i sin alderdom, hvis han ikke måtte sælge øl og brændevin. Sagen kom for både birketing og landsting og endte i rentekammeret, som tog tingsvidne på den og fik amtmanden til at udtale sig om den. Tingsvidnet hævdede - foruden det lige anførte - at Jacob Frederiksen Sejl solgte varer, som ikke var "forsvarlige", og i øvrigt manglede fornøden kapacitet til at forsyne alle de fremmede, som undertiden kom, med værelser, staldrum og andre fornødenheder. Amtmanden henledte opmærksomheden på, at Michel Nielsen Juel næppe kunne betale sin skattegæld på over 90 rigsdaler, medmindre han kom ud af den "slette tilstand", han befandt sig i. Rentekammeret indstillede derefter, at Michel Nielsen Juel fik bevilget "det halve kroeri", at han og Jacob Frederiksen Sejl i fællesskab skulle udrede den årlige afgift på 6 rigsdaler, og at Michel Nielsen Juel skulle betale de skatter, han skyldte, i løbet af 4-5 år. Kongen tiltrådte indstillingen den 6. marts 1724.

Efter at Michel Nielsen Juel var død i 1726, holdtes der atter skifte i boet. Også denne gang viste det sig, at de tilstedeværende værdier ikke strakte til over for gældsposterne. Skattegælden - "kongelige prætentio-

ner" - udgjorde godt 76 rigsdaler, anden gæld over 98 rigsdaler. Hertil kom skifteomkostninger og andre udgifter, hvorved kravene på boet løb op i 195 rigsdaler i alt. Aktiverne var løsøre og hus samt nogle mer eller mindre sikre tilgodehavender. Løsøret sendtes på auktion og indbragte knap 78 rigsdaler. (Jacob Frederiksen Sejl købte kobberbrændevinskedlen). Huset, som vurderingsmændene denne gang havde sat til godt 65 rigsdaler, blev ikke udbudt til salg. Skifteforvalteren erklærede, at det ikke måtte overgå til "en fremmed", fordi det var bygget på "Hans Majestæts grund" i rytterdistriktet og lå i en by, hvor majestæten ejede næsten "det hele gods". Han dekretede, at det kunne gå lige op med de kongelige præentioner på godt 76 rigsdaler, det vil si-ge, at han lod staten overtage det til en pris, som var højere end vurderingen. Tilbage var den øvrige gæld, som ikke kunne indfris fuldt ud, så at adskillige kreditorer kun fik delvis dækning for deres tilgodehavende. Arvingerne fik intet.

Der kendes følgende børn af Michel Nielsen Juel og Christence Poulsdatter:

Poul Michelsen, blev skoleholder i Svejstrup.

Johanne Michelsdatter, gift med snedker Søren Jensen.

Else Michelsdatter, døbt den 17. maj 1696 i Tem sogn, må være afgang ved døden inden 1726, da hun ikke nævnes ved skiftet efter sin far.

Niels Michelsen Juel (ane nr. 86).

Michel Nielsen Juel og Kirsten Hagensdatter fik følgende barn:

Hagen Michelsen, døbt den 27. juli 1704 i Tem sogn, begravet den 2. november 1704 i Tem sogn.

For fuldstændighedens skyld skal det nævnes, at Kirsten Hagensdatter ved sin død i 1718 efterlod sig følgende børn, født i hendes ægteskab med Bertel Jensen Worm: Jens Bertelsen Worm, der boede i Bergen i Norge, Sidsel Bertelsdatter, gift med Henrik Fisker i Nørmølle, Margrete Bertelsdatter, gift med Rasmus Nielsen i Års, Karen Bertelsdat-

ter, døbt den 14. april 1695 i Tem sogn, gift med Christian skærslipper i Års, og Anne Bertelsdatter, enke efter Jens Michelsen i Skårup. En datter Maren, som Bertel Jensen Worm og Kirsten Hagensdatter fik døbt i Tem sogn den 10. april 1692, må være afgået ved døden inden 1718, da hun ikke nævnes ved skiftet efter Kirsten Hagensdatter.

Ane nr. 346 og ane nr. 347. (Maren Terkelsdatters morfars mors forældre).

POUL SØRENSEN, død ca. 1704, gift med
JOHANNE CHRISTENSDATTER, død ca. 1704.

Poul Sørensen og Johanne Christensdatter boede i Skanderborg. Der afholdtes skifte efter dem den 18. april 1704. De efterlod sig følgende børn:

Søren Poulsen, død 1709, gift den 21. juli 1706 med Dorethe Seidelin (datter af slotspræst Jørgen Hansen Seidelin i Skanderborg), der tidligere havde været gift med Peder Eilersen Schøllen, ejer af Slumstrup i Sædding sogn. Søren Poulsen overtog Slumstrup; ved auktionen efter hans død købte Johan Hagensen fra Ry mølle Slumstrup, som han solgte til nedennævnte Jens Poulsen i 1714.

Jens Poulsen, død 1731, købte som nævnt Slumstrup i 1714, solgte den i 1720, overtog Nørre Karstoft i Skarrild sogn i 1720, solgte den i 1722, købte Ørnhoved i Tjørring sogn i 1722.

Ane Poulsdatter, død inden 1752, gift med Johan Hagensen i Ry mølle (død 1731).

Christence Poufsdatter (ane nr. 173), der som nævnt blev gift med Michel Nielsen Juel. Dennes anden hustru Kirsten Hagensdatter var uden tvivl en søster til ovennævnte Johan Hagensen.

ANER FORUD FOR TIPOLDEFADEREN RASMUS HANSEN

(ane nr. 22, side 33-34).

I det følgende bringes oplysninger om Rasmus Hansens forældre, hans fars forældre, hans farfars forældre, hans farfars mors forældre, hans farfars mormors forældre og hans farfars mormors mors forældre. (Se NOTER).

Ane nr. 44 og ane nr. 45. (Rasmus Hansens forældre).

HANS JOHANSEN FICH, døbt den 26. juli 1717 (eller den 16. februar 1721) i Linå sogn, begravet den 8. februar 1759 i Linå sogn, gift med ANNE RASMUSDATTER, født ca. 1722, begravet den 15. maj 1797 i Linå sogn.

Efter Hans Johansen Fichs død giftede Anne Rasmusdatter sig den 21. november 1759 i Linå sogn med Christen Hansen af Hårup, født ca. 1732, død den 19. december 1795 i Linå sogn.

I 1752 fæstede Hans Johansen Fich en halvgård under det skanderborgske rytterdistrikt. Den lå i hans fødeby Hårup i Linå sogn. Gårdens tidligere fæster og hans hustru var afgået ved døden med kort tids mellemrum. De afdøde efterlod sig to døtre, hvoraf den ene var gift, medens den anden var et tolvårigt barn. Den gifte datter gav afkald på at modtage arv. Den tolvåriges "nærmeste pårørende" lovede ved en overenskomst med Hans Johansen Fich at afstå denne gården mod, at han betalte 80 rigsdaler til det umyndige barns opdragelse. Overenskomsten godkendtes ved rytterdistriktets session i november 1751, og den 25. oktober 1752 udstedtes fæstebrevet.

Gården stod i hartkorn til 2 tønder, 3 skæpper, 2 fjerdingkar og $1\frac{1}{2}$ album samt skov 3 skæpper, 2 fjerdingkar og $\frac{1}{2}$ album. Landgilden var 3 rigsdaler og 1 skilling; i indfæstning skulle betales 5 rigsdaler.

I 1759 overtog Anne Rasmusdatters anden mand Christen Hansen fæstet på gården.

Hans Johansen Fich og Anne Rasmusdatter fik følgende børn:

Johan Hansen, døbt den 30. juli 1752 i Linå sogn, død den 28. maj 1817 i Tem sogn, var bolsmand i Svejstrup, gift med Karen Rasmusdatter.

Rasmus Hansen (ane nr. 22).

Bertel Hansen, døbt den 29. september 1757 i Linå sogn.

Christen Hansen og Anne Rasmusdatter fik følgende børn:

Karen Christensdatter, døbt den 26. oktober 1760 i Linå sogn.

Kirsten Christensdatter, døbt den 19. september 1762 i Linå sogn

Anders Christensen, døbt den 16. februar 1766 i Linå sogn.

Hans Christensen, døbt den 11. september 1768 i Linå sogn.

Ane nr. 88 og ane nr. 89. (Rasmus Hansens fars forældre).

JOHAN HANSEN FICH, begravet den 19. november 1755 i Linå sogn, gift den 24. august 1713 i Linå sogn med ANNE HANSDATTER.

Johan Hansen Fich og Anne Hansdatter boede i Hårup i Linå sogn. De fik følgende børn:

Anne Johansdatter Fich, født den 18. januar 1714 i Linå sogn.

Sidsel Johansdatter Fich, født den 3. april 1716 i Linå sogn.

Hans Johansen Fich, døbt den 26. juli 1717 i Linå sogn.

Hans Johansen Fich, døbt den 16. februar 1721 i Linå sogn.

Det kan ikke afgøres, hvilket af de to sidstnævnte børn, der er ane nr. 44.

Ane nr. 176 og ane nr. 177. (Rasmus Hansens farfars forældre).

formodentlig HANS FICH

? HAGENSDATTER.

I kildematerialet kan man konstatere, at Johan Hansen Fichs mor (mor til ane nr. 88, side 77) var en datter af Hagen Johansen i Ry mølle (ane nr. 354, se det følgende), men ikke finde oplysning om den pågældende datters fornavn (kaldenavn).

Johan Hansen Fichs far var muligvis rytteren Hans Fich fra Mollerup. Alt, hvad der kan fortælles om ham, er imidlertid, at hans børn Sidsel og Kirstine fødtes den 24. marts 1702 og døbttes samme dag (Linå sogn).

Ane nr. 354 og ane nr. 355. (Rasmus Hansens farfars mors forældre).

HAGEN JOHANSEN, død ca. 1683, gift med
SIDSEL JENSDATTER, død efter 1698.

Hagen Johansen var møller i Ry mølle, en vandmølle, der på hans tid var kongelig ejendom. Det kan ikke oplyses, hvornår han begyndte sin virksomhed i møllen, men i 1661 var han der i hvert fald. I adskillige år virkede han ved møllen uden at være fæster af den. En skovrider ved navn Christopher Jensen Spydstrup havde fået fæstebrev på den i juli 1660 og vedblev at være fæster af den, skønt han forflyttedes som skovrider fra Skanderborg-området til Frederiksborg amt i 1664. Senere - formodentlig i sidste halvdel af 1670erne - fik Hagen Johansen fæstebrev på møllen.

Såvel en jordebog fra 1661 som matriklen fra 1662 anfører, at landgilden af selve møllen var 40 ørte mel samt opfedning af to af kongens svin, og at ålegården ved møllen var fordelt blandt fire mænd, der

hver skulle yde $2\frac{1}{2}$ tønde ål i landgilde. Hagen Johansen og Christopher Jensen Spydstrup havde hver én af de fire andele i ålegården.

I matriklen 1688 er selve møllen sat til hartkorn 15 tønder, 7 skæpper og 2 fjerdingkar, ålefiskeriet til 10 tønder og 5 skæpper. Matriklen har intet notat om, at ålefiskeriet således som i 1660'erne var delt ud på fire mand.

Man kan sammenligne møllens og ålefiskeriets hartkornstal med ryttergårdenes tilsvarende tal. I det skanderborgske rytterdistrikt sattes en ryttergård, der skulle underholde en fuldt rustet rytter til hest, oprindelig til 8 tønder hartkorn. Mange ryttergårde var dog kun halvgårde, men også en halvgård kunne føde en familie. Da matriklen 1688 fremkom, var Hagen Johansen død, men Sidsel Jensdatter og en søn sad stadig i møllen.

Hagen Johansen havde formue i form af ejendomme. I 1677 købte han halvparten af en gård, kaldet Overgården, i Linå. Nogle taksationer fra 1682 viser, at han ejede huse i visse købstæder. I Skanderborg ejede han et hus, der dog var øde og kun ansat til en værdi af 4 rigsdaler. I Nykøbing Mors havde han tre ejendomme, den ene var øde og kun 1 rigsdaler værd, de to andre var henholdsvis 20 og 16 rigsdaler værd. I Viborg havde han tidligere ejet en gård, der i 1682 var 106 rigsdaler og 4 mark værd. En taksationsliste fra Nykøbing Mors fra 1674 oplyser, at han på det tidspunkt havde ejendomme i byen til en værdi af 63 rigsdaler og 2 mark.

I 1676 sattes Ry mølle til 5 rigsdaler i krigsstyr, en skat, der kun ramte folk af indtægt, formue og rang samt embedsmænd.

Efter Hagen Johansens død gik møllen i forfald. I november 1686 oplyste Sidsel Jensdatter i en skrivelse til kongen, at ålekisterne længe havde været øde og slugte vandet, så der manglede malevand, og at broernes brøstfældighed skræmte møllegæsterne bort. Disse forhold vedvarede indtil 1695, da sønnen Johan Hagensen tog fat på en omfattende restaurering af hele anlægget.

Der kendes følgende børn af Hagen Johansen og Sidsel Jensdatter (NB: at Vibeke og Kirsten hører til søskendeflokken forekommer sandsynligt, men kan vist ikke dokumenteres i kildematerialet):

Johan Hagensen, død ca. 1731, gift med Ane Poulsdatter, datter af Poul Sørensen og Johanne Christensdatter (anerne nr. 346 og 347, side 75) i Skanderborg. I 1683 blev Johan Hagensen birkeskriver i Ry birk, i 1687 herredsskriver i Hjelmslev herred samt Skanderborg og Ry birker. Ved en kongelig resolution af 30. juli 1694 fik han overladt fæstet af Ry mølle mod at restaurere den i overensstemmelse med visse forud truffne aftaler, og i årene 1695-1696 gennemførte han restaureringen. Efter at han var afgået ved døden, drev Ane Poulsdatter møllen videre indtil 1752.

Jens Hagensen, død 1733, overtog Linå kro i 1704, var ofte impliceret i retssager.

Bodil Hagensdatter, boede i 1698 hos moderen, i 1706 vistnok i Linå kro.

Vibeke Hagensdatter, var i 1704 impliceret i en retssag, fordi hun havde beskyldt Anders Jensens kone i Mollerup for at have syfilis ("pocher").

Karen Hagensdatter, levede endnu i 1725 (omtalt i skiftet efter Kirsten Madsdatter i Nykøbing Mors).

Kirsten Hagensdatter, død 1718, blev gift med Bertel Jensen Worm og efter dennes død med Michel Nielsen Juel (ane nr. 172, side 72).

Ane nr. 710 og ane nr. 711. (Rasmus Hansens farfars mormors forældre).

JENS PEDERSEN, gift med
BODIL NIELSDATTER.

Jens Pedersen var byskriver i Nykøbing Mors fra omkring 1617 til omkring 1637. Under trediveårskrigen havde han en tid sæde i byens råd som suppleant.

I 1632 førte han proces mod en mand ved navn Anders Jacobsen Barts-

kær angående en ejendom, som sidstnævnte havde fået tilskødet - efter Jens Pedersens mening med urette.

I 1638 boede Jens Pedersen på Ullerup og førte derfra proces mod sine bysbørn, fordi de havde sat ham i skat. Som byskriver havde han været skattefri. Den skat, han var blevet pålignet, havde imidlertid ikke relation til hans embedsindtægter, men til hans købmandsskab, så han tabte sagen ved både byting og landsting.

Bodil Nielsdatter var gift to gange. Jens Pedersen var hendes anden mand; før hun ægtede ham, havde hun været gift med en mand, der hed Christen. I første ægteskab fik hun datteren Anne Christensdatter, i andet ægteskab datteren Sidsel Jensdatter (ane nr. 355, side 78-79). Nogen tid efter Jens Pedersens død flyttede hun på grund af alder og svagthed til Ry, hvor hun fik ophold hos Sidsel Jensdatter. Hun blev begravet i Ry kirke.

Anne Christensdatter var først gift med Anders Pedersen Sterm, siden med Christen Mouridsen Mojer, begge præster i Vester Jølby. En søn i hendes første ægteskab, Peder Andersen Sterm, blev præst i Ry.

Ane nr. 1422 og ane nr. 1423. (Rasmus Hansens farfars mormors mors forældre).

NIELS POULSEN, gift med
KIRSTEN THUESDATTER.

Niels Poulsen og Kirsten Thuesdatter levede i Nykøbing Mors, formodentlig omkring år 1600. Muligvis er Niels Poulsen identisk med den Niels Poulsen, som på den tid var byfoged i byen, men noget bevis herfor kan næppe fremskaffes.

Der kendes følgende børn af Niels Poulsen og Kirsten Thuesdatter:

Jacob Nielsen, boede i Nykøbing Mors.

Christen Nielsen.

Margrethe Nielsdatter, ægtede Mads Jensen. (Dette ægtepars datter Kirsten Madsdatter, der giftede sig med Søren Christensen Elsøe i Nykøbing Mors, døde som barnløs enke den 20. december 1723).

Bodil Nielsdatter (ane nr. 711, side 80-81).

Maren Nielsdatter.

Zidsel Nielsdatter.

ANER FORUD FOR TIPOLDEMODEREN METTE CHRISTENSDATTER
(ane nr. 23, side 34).

I det følgende bringes oplysninger om Mette Christensdatters forældre (se NOTER).

Ane nr. 46 og ane nr. 47. (Mette Christensdatters forældre).

CHRISTEN JENSEN, født ca. 1722, begravet den 23. september 1802 i Tem sogn, trolovet den 14. september 1755 og gift den 30. oktober samme år i Tem sogn med Mette Hansdatter, som døde den 23. januar 1757 i Tem sogn, derefter trolovet den 27. maj 1757 og gift den 25. oktober samme år i Tem sogn med ANNE CATRINE NIELSDATTER, født ca. 1725.

Muligvis boede Christen Jensen i Virklund allerede som dreng og er identisk med en Christen Jensen, der blev konfirmeret i 1739 i Tem sogn, i hvert fald boede han i Virklund i alle årene, fra han blev gift første gang i 1755, til han døde i 1802. Det skanderborgske rytterdistrikts skifteprotokol 1754-1759 oplyser, at han var "inderste husmand" (i 1757, da hans første kone døde), folketællingslisten 1787, at han var "bonde og gårdbeboer", listen 1801, at han var "inderste og aftægtsmand".

Christen Jensen og Mette Hansdatter fik følgende barn:

Jens Christensen, døbt den 16. januar 1757 i Tem sogn.

Christen Jensen og Anne Catrine Nielsdatter fik følgende børn:

Søren Christensen, døbt den 1. oktober 1758 i Tem sogn.

Niels Christensen, døbt den 17. august 1760 i Tem sogn, død den 11. februar 1764 i Tem sogn.

Mette Christensdatter (ane nr. 23).

Niels Christensen, døbt den 3. maj 1764 i Tem sogn.

ANER FORUD FOR TIPOLDEFADEREN RASMUS NELLEMANN

(ane nr. 24, side 35).

I det følgende bringes oplysninger om Rasmus Nellemanns forældre, hans mors forældre og hans morfars far.

Ane nr. 48 og ane nr. 49. (Rasmus Nellemanns forældre).

LARS PEDERSEN SCHMIDT, død mellem 1768 og 1780, gift i 1733 med Mette Jepsdatter, der døde den 6. november 1751, derefter gift den 11. januar 1754 på Bågegård i Tommerup sogn med ANNA SOPHIE NELLEMANN, født ca. 1731, død den 5. maj 1801 i Kerte sogn.

Mette Jepsdatter havde tidligere været gift med Troels Jørgensen, som døde i 1730. Troels Jørgensen havde overtaget fæstet af gården på Brandsø i Lille Bælt efter sin mor Mette Troelsdatter, der var afgået ved døden i 1716. Hun havde været gift tre gange, først med Jørgen Michelsen, derefter med daværende fæster af Brandsø-gården Christen Hansen Have, som døde i 1713, og endelig med Mouritz Henriksen, der overlevede hende i mange år. Troels Jørgensen var en søn af hendes første ægteskab.

Lars Pedersen Schmidt var skipper, før han blev gift. Hans ægteskab med Mette Jepsdatter betød, at han rykkede ind som mand i gården på Brandsø, en fæstegård med et dyrket areal på godt 106 tønder land, der i hartkorn var sat til 13 tønder, 4 skæpper og 1 album.

Brandsø hørte under grevskabet Wedellsborg og var i kirkelig henseende en del af Husby sogn.

Et fæstebrev dateret den 30. maj 1733 fastslog de forpligtelser, Lars Pedersen Schmidt gik ind på, da han overtog Brandsø-gården. Han

skulle betale 400 rigsdaler i indfæstning og siden hen årlig betale 40 rigsdaler i landgilde samt 20 rigsdaler til "Mouritz Henriksen, som øen forhen har beboet". Han havde ret til fri olden, "når den falder", ret til 30 læs brændeved om året og ret til et stykke egetræ, når det var nødvendigt til gårdens reparation, men skulle i øvrigt ikke befatte sig med skoven på øen. De børn, han "måtte kunne avle", skulle være fritaget for soldaterhold og udskrivning. Samme ret tildeltes hans tjenestefolk.

Da Mette Jepsdatter gik bort i 1751, efterlod hun sig fem voksne børn (to sønner og tre døtre), der alle var født i hendes første ægteskab. De to af døtrene var gift, den tredje, Chatrine Christiane, boede endnu på Brandsø. Nogen tid efter dødsfaldet afholdtes en skifteforretning, der resulterede i, at Lars Pedersen Schmidt fik lov at beholde stervboet "urørt, uskift og udelt" mod, at han hensatte 400 rigsdaler til Chatrine Christiane og lovede, at han til sin tid ville skænke hende nødvendigt udstyr - seng, dragkiste og sligt - og bekoste hendes bryllup efter skik og brug.

Anna Sophie Nellesmann opholdt sig i 14-15 års alderen på Elvedgård, som hendes ældre bror Mogens den gang var forpagter af. Den 15. august 1745 bar hun barnet, da degnen i det nærliggende Hårslev fik en datter døbt. I oktober 1753 var hun fadder, da hendes søster Karen i Bogense lod en søn døbe. I januar 1754 blev hun som nævnt gift, hvorefter hun som madame Anna Sophie Schmidt kom til at bo på Brandsø i 32 år.

I maj 1765 fik Lars Pedersen Schmidt og Anna Sophie Nellesmann kongelig tilladelse til, at den længstlevende af dem måtte hensidde i uskiftet bo og selv afgøre, hvornår skiftet efter den først afdøde skulle finde sted, og til den tid skifte med samfrænder. Rettighederne gjaldt dog kun, så længe den længstlevende forblev ugift.

Anna Sophie Nellesmann blev den længstlevende. Hun valgte i første

omgang at sidde i uskiftet bo og drive gården videre. Hun undlod at følge datidens normale skik for en gårdmandsenke snarest muligt at finde en ny mand, derimod opnåede hun i 1781, at den daværende greve af Wedell, Friderich Ludvig, skriftligt garanterede, at hendes ældste søn Peder måtte overtage gården på Brandsø "ved hendes dødelige afgang" eller evt. tidligere, hvis hun fik "i sinde" at afstå den til ham.

I 1786 besluttede hun at afstå gården og at skifte. I den anledning indkaldte hun børn og svigerbørn til et møde på Brandsø den 18. oktober. På det tidspunkt var Peder det eneste af hendes børn, som boede på øen; de andre - to sønner og tre døtre - var flyttet hjemmefra. Alle indkaldte kom til stede, og Anna Sophie Nellemann fik yderligere sin brodersøn og lavværge, byfoged Rasmus Ludvig Nellemann i Assens, til som juridisk sagkyndig at deltage i mødet. Han udarbejdede en opgørelse over boets værdier og en redegørelse for de beslutninger, der blev truffet.

Opgørelsen viste, at boet ikke blot omfattede gårdens indbo og en sejlbåd, men yderligere 7020 rigsdaler, der var anbragt som udlån til private. Pengene regnedes dog for sikre; byfoged Nellemann betegnede dem i sin redegørelse som "rede penge".

Skiftets principielle bestemmelse blev, at hver søn skulle nyde 800 rigsdaler og hver datter 400 rigsdaler i fædrearv. Da sønnen Peder som forud bestemt skulle overtage gården, indgik indbo og sejlbåd med et vist beløb i hans arveandel.

Anna Sophie Nellemann forlod Brandsø, efter at hun havde skiftet og givet gården fra sig. I 1787 boede hun hos sin svigersøn købmand Hans Storm Schmidt i Assens, i 1791 og 1795 på Minendal, en gård under Wedellsborg, og i 1801 hos sin søn Mogens, forpagter på Billeskov, også en gård under Wedellsborg. Hvornår hun flyttede fra den ene destination til den anden kan ikke oplyses. Hun døde på Billeskov.

Anna Sophie Nellemann efterlod sig et hjem vel forsynet med husgeråd. I sølv fandtes blandt andet en potageske, fem spiseskeer, fem teskeer, en flødeske og en sukkerbøsse. Der var endvidere sager af kobber, tin og messing (kedler, kaffekander, lysestager), og der var kopper og krukker i stentøj. I soveværelset stod en "top seng" med omhæng og rigelig sengetøj; køkkenet var udstyret med alt nødvendigt. Fordelt i stue og sovekammer fandtes borde, kister, stole med læderbetræk m.m. I "rede penge" efterlod hun sig to obligationer på henholdsvis 400 og 2800 rigsdaler samt 30 rigsdaler, 5 mark og 12 skilling i pengestykker.

Indboet blev solgt på auktion; derved indkom omtrent 370 rigsdaler. Obligationerne blev opsagt og indbragte med resterende renter 3336 rigsdaler.

Lars Pedersen Schmidt og Anna Sophie Nellemann efterlod sig følgende børn:

Peder Schmidt, født ca. 1754, død i 1795, fik fæstebrev på Brandsø-gården i 1786, gift den 19. november 1782 i Haderslev (Vor Frue sogn) med Maria Güsing (datter af grovsmed Friderich Adam Güsing og Maria Andersdatter), døbt den 15. januar 1760 i Vor Frue kirke i Haderslev, død den 21. september 1850 i Husby sogn. Efter Peder Schmidts død giftede Maria Güsing sig med Nicolai Høffner (søn af murermester Jacob Hinrich Høffner og Birgitte Brincks), født den 4. september 1768 i Haderslev (Gammel Haderslev sogn), død den 20. december 1824 i Husby sogn, fik fæstebrev på Brandsø-gården i 1795.

Anna Catrine Marie Schmidt, født ca. 1757, død den 2. januar 1799 i Barrit sogn, var gift to gange, første gang med Niels Schaldemose, skovridder på Wedellsborg, anden gang med forpagter N. Dahl på Barritskov.

Frederikke Lovise Schmidt, døbt den 25. oktober 1759, død den 17. august 1815 i Nyborg, gift i 1785 med Mathias Schiødte, født den 9. januar 1750 i Assens, død den 17. februar 1803, sognepræst på Aver-

nakkeø 1786-1788, derefter sognepræst for Snøde og Troense menighed.

Charlotte Lovise Schmidt, født ca. 1761, død den 15. juli 1854 i Assens, gift den 20. december 1786 i Assens med Hans Storm Schmidt, købmand i Assens, født i 1758, død den 14. november 1806 i Assens. Rasmus Nellemann (ane nr. 24).

Mogens Schmidt, født ca. 1768, død af børnekopper, begravet den 29. januar 1802 i Kerte sogn, forpagter på Billeskov, gift med Dorthe Maren Rasmussen, født ca. 1774. Efter Mogens Schmidts død giftede Dorthe Maren Rasmussen sig med Niels Albjerg, født ca. 1769, død den 1. marts 1819 i Husby sogn, forpagter på Wedellsborg, og efter hans død giftede hun sig den 23. marts 1822 i Husby sogn med Jens Rasmussen, født ca. 1791.

For fuldstændighedens skyld skal anføres, at Mette Jepsdatter og Troels Jørgensen fik følgende børn:

Mette Kirstine Troelsdatter, født ca. 1718, gift med Jochum Hansen.

Jep Troelsen, født ca. 1720, død i september 1752 i England.

Jørgen Troelsen, født ca. 1722.

Voldborg Troelsdatter, født ca. 1724, gift med Morten Pedersen i Aller.

Chatrine Christiane Troelsdatter, født ca. 1728.

Ane nr. 98 og ane nr. 99. (Rasmus Nellemanns mors forældre).

RASMUS HANSEN NELLEMANN, døbt den 12. oktober 1679 i Kværndrup sogn, begravet den 21. april 1753 i Kværndrup sogn, gift med MAREN RASMUSDATTER.

Fra 1696 boede Rasmus Hansen Nellemann på den gård i Kværndrup, som hans far (ane nr. 196) havde fået i fæste ca. 1695. Far og søn

synes at have drevet gården sammen. Den 27. april 1719 blev Rasmus Hansen Nellemann fæster af gården, og samme dag underskrev han i Egeskov fæsteprotokol "med egen hånd" på, at han ville "holde og efterleve" det ham nådigst meddelte fæstebrev i alle måder. Hans underskrift, der lyder Rasmus Hansen Nelle Mand, er det ældste bevarede notat med navnet Nellemann.

Nogle optegnelser i Egeskov skifteprotokol viser, at gården i Kværndrup i 1753 rummede tre stuer - den ene dog betegnet som den lille stue - samt et pigekammer, et karlekammer og et bryggers. Indboet synes at have været solidt og fornuftigt uden overdådighed. Der nævnes to borde af eg og et af fyr samt stole, bænke, et skab, sengesteder osv. Af lidt mere kostbart inventar bemærker man seks tintallerkener, et tinfad, to kobberbryggerkedler og en messingkedel. I gården var flere heste, tre køer, tolv får, en vædder, fem marksvin, tre grise, tre gæs og en gase. Skifte og deling efter Rasmus Hansen Nellemann fandt sted den 14. juli 1753. Sønnen Mogens Nellemann havde forud taget føringen og fået alt forberedt til dagen. Han optrådte som værge for sine tre ugifte søstre Sara, Anna og Lovise og med fuldmagt fra sine to brødre Niels og Peder og sin svoger Jeppe Friderichsen (der var gift med afdødes datter Karen). På barnebarnet Marens vegne optrådte hendes far Anders Nielsen fra Høye. Mogens Nellemann meddelte på egne vegne og for dem, han repræsenterede, at de alle gav afkald på deres fædrenearv, som de overlod til deres mor. Anders Nielsen tilsluttede sig dette afkald på sin datters vegne. Endvidere meddelte Mogens Nellemann, at Niels, Peder og han selv yderligere gav afkald på den mødrearv, der til sin tid ville falde, for at sikre gården for broderen Conrad, der havde fæstekrav på den, men endnu var "ikuns ung".

Der kendes følgende børn af Rasmus Hansen Nellemann og Maren Rasmusdatter:

Mogens Nellemann, død den 30. december 1789, tjente en overgang på Raskenberg (Juelsberg), var forpagter først af Elvedgård (ca. 1744-

1746), senere af Bågegård, købte Lerbækgård i 1755, gift to gange, første gang den 8. juli 1746 på Sorø Akademi med Charlotte Kjeldberg, født i 1725, død den 13. november 1747 på Elvedgård, anden gang den 16. februar 1753 i Tommerup præstegård med Anna Medea Balslev, datter af sognepræst, magister Jens Balslev.

Niels Rasmussen Nellemann, født ca. 1720, død den 15. december 1791 i Fåborg, fæstede i 1761 gården Broholm i Brylle sogn, var ca. 1780-1790 forvalter på Egeskov, gift den 19. juni 1761 i Brylle sogn med Sara Maria Johansdatter (datter af Johan Caspar Scheffelmejer og Anna Cathrine Clemensdatter), døbt den 15. marts 1726 i Slagelse, død den 7. juli 1795 i Fåborg. Det var Sara Maria Johansdatters andet ægteskab; hun var blevet gift den 14. maj 1753 i Vemmingsterne med gårdfæster på Broholm Anders Jensen (begravet den 4. oktober 1760 i Brylle sogn), der tidligere havde været gift med Margrethe Olufsdatter, begravet den 15. juni 1752 i Brylle sogn.

Peder Nellemann, må være død inden den 15. april 1776, på hvilken dato hans efterladte hustru Johanne (født ca. 1720) blev begravet i Stubbekøbing kirkes kor.

Sara Nellemann, født ca. 1718, begravet den 31. marts 1790 i Kirkeby sogn, gift med Jørgen Thune, født ca. 1719, begravet den 16. juni 1791 i Kirkeby sogn, fæster af Egebjerggård under Lehn (Hvidkilde), vistnok fra 1755.

Kirsten Nellemann, begravet den 10. november 1742 i Lunde sogn, gift med Anders Nielsen, begravet den 23. marts 1796 i Lunde sogn, fæster fra oktober 1737 til sin død af den gård i Høye by, som hans far Niels Hansen tidligere havde beboet. Efter Kirsten Nellemanns død giftede Anders Nielsen sig med Maren Ibsdatter, der blev begravet den 2. juni 1760 i Lunde sogn, hvorefter Anders Nielsen giftede sig den 31. oktober 1760 i Lunde sogn med Johanne Hansdatter, der blev begravet den 15. april 1792 i Lunde sogn.

Karen Nellemann, født ca. 1723, gift med Jeppe Friderichsen, død inden 1787. Parret boede i 1753 i Bogense, senere på Masnedø (Vor-

dingborg landsogn). Folketællingslisten 1787 betegner Karen Nellemann som selvejer.

Anna Sophie Nellemann (ane nr. 49).

Conrad Nellemann, født ca. 1733, død den 12. oktober 1811 i Kværndrup sogn, fæstede først den gård i Kværndrup, som hans far havde haft i fæste, siden (i 1765) en anden gård i Kværndrup, var i mange år sognefoged, gift to gange, første gang trolovet den 10. marts 1755 og gift den 16. april samme år i Kværndrup sogn med Maren Nielsdatter, født ca. 1734, begravet den 13. maj 1769 i Kværndrup sogn, anden gang trolovet den 7. juli 1769 og gift den 6. oktober samme år i Kværndrup sogn med Anna Nielsdatter.

Lovise Nellemann, født i 1737, begravet den 6. marts 1770 i Lumby sogn, gift to gange, første gang den 18. marts 1755 på Bågegård i Tommerup sogn med skipper Mathias Nielsen, født i 1726 i Stige i Lumby sogn, begravet den 11. april 1768 i Lumby sogn, anden gang den 5. november 1768 i Lumby sogn med skipper Adam Hansen Leopoldt, født i 1743 i Odense, begravet den 19. juli 1783 i Lumby sogn. Efter Lovise Nellemanns død giftede Adam Hansen Leopoldt sig den 23. november 1770 i Lumby sogn med Karen Michelsdatter (død den 28. august 1795 i Lumby sogn), som efter Adam Hansen Leopoldts død giftede sig den 26. juni 1787 i Lumby sogn med skipper Jes Jessen.

Ane nr. 196. (Rasmus Nellemanns morfars far).

HANS RASMUSSEN NELLEBORG

Hans Rasmussen Nelleborg stammede muligvis fra Krarup sogn, hvor en af gårdene engang kaldtes Nelleboe, senere Nældeborg. De ældste bevarede efterretninger om hans eksistens viser imidlertid, at han boede i Kværndrup, hvor han indtil ca. 1695 var fæster af et jordløst hus un-

der hovedgården Ravnholt. Han hørte til blandt de jordløse husmænd, som havde ret til græsning i byvängen, i 1678 ejede han således en ko, en hoppe, en kalv og to får, i 1682 to hopper, en ko og en so, i 1684 kun en ko og en hoppe. Omkring 1695 fæstede han en gård i Kværndrup. Den hørte under Ravnholt og var i matriklen 1688 sat til hartkorn 2 tønder, 5 skæpper og 2 fjerdingkar plus svinsolden 1 fjerdingkar og 1 album. I 1703 kom den til at høre under hovedgården Egeskov, fordi Niels Krag til Egeskov det år købte nogle af gårdene i Kværndrup. I 1719 overlod Hans Rasmussen Nelleborg gården til sin søn Rasmus (ane nr. 98, side 88).

Navnet på Hans Rasmussen Nelleborgs hustru kendes ikke.

Der kendes følgende børn af Hans Rasmussen Nelleborg:

En datter (navn ukendt), begravet i 1676 i Kværndrup sogn.

Et dødfødt barn, begravet i 1677 i Kværndrup sogn.

Et dødfødt barn, begravet i 1678 i Kværndrup sogn.

Rasmus Hansen Nellemann (ane nr. 98).

Anne Hansdatter, døbt den 7. maj 1682 i Kværndrup sogn.

ANER FORUD FOR TIPOLDEMODEREN ELISABETH CATHRINE WORSØE
(ane nr. 25, side 35-39).

I det følgende bringes oplysninger om Elisabeth Cathrine Worsøes forældre, hendes bedsteforældre, hendes oldeforældre, hendes tipoldeforældre, 18 af hendes tiptipoldeforældre og adskillige af hendes aner forud for tiptipoldeforældrene.

Ane nr. 50 og ane nr. 51. (Elisabeth Cathrine Worsøes forældre).

PETER WORSØE, født den 27. april 1749 i Vejlbysogn i Randers amt, død den 27. november 1819 i Ålsø sogn, gift den 6. november 1778 i Hvilsager sogn med

METTE SOPHIE BEHR, fik hjemmedåb bekræftet den 26. august 1759 i Hvilsager sogn, død den 1. december 1832 i Grenå, begravet i Ålsø sogn.

Peter Worsøe fik den nødvendige forberedelse til et universitetsstudium hos sin far og immatrikuleredes derefter ved Københavns Universitet den 26. juni 1762, dvs., da han var 13 år og 3 måneder gammel. Den 29. juli 1765 erhvervede han baccalaureatet, og den 12. december 1765 bestod han teologisk embedseksamen. I nogle år virkede han som huslærer hos en konferensråd Kofoed i København, og fra den 17. april 1771 til den 11. marts 1776 var han alumne på Elers¹ kollegium. Blandt de disputater, som alumnerne på Elers¹ kollegium i tidens løb fik trykt, findes tre forfattet af Peter Worsøe. De udkom på latin henholdsvis 1771, 1772 og 1774.

Den 18. april 1776 kaldtes Peter Worsøe til sognepræst for Ålsø og Hoed menigheder, og den følgende 17. juli blev han ordineret i Århus domkirke. Et udtog af den prædiken, han holdt ved ordinationen, optryktes i Maanedlige Tillæg til de Aalborgske Jydske Efterretninger (1776, side 75f). I 1791 valgtes han til provst over Djurs sønder her-

red, en stilling, han bevarede indtil sin død, og i 1807 blev han konstitueret som provst over Mols herred. Den 31. juli 1815 tildeltes han rang med amtsprovster. (En forordning af 5. december 1806 havde bestemt, at der fremtidig kun skulle være én provst i hvert amt, amtsprovsten, som efterhånden ved indløbende vacance skulle overtage herredsprovsternes funktioner undtagen skiftejurisdiktion, overformynderi og auktionsvæsen, der skulle overgå til de civile myndigheder).

Ålsø præstegård stod i hartkorn til 8 tønder, 7 skæpper og 1 fjerdingkar. I 1801 havde den et folkehold på syv (tre mænd og fire kvinder).

Peter Worsøe og Mette Sophie Behr tog gentagne gange børn i pleje i deres hjem. Det kan ikke oplyses, hvor mange børn de i tidens løb har taget sig af, men de har i hvert fald haft fire af de børn, der kom til verden i hjemmet hos deres svigersøn Rasmus Nellemann (Ane Sophie, Birte Marie, Peder og Mette Sophie) boende hos sig i kortere eller længere tid (se side 39-40). Også en broderdatter (Elisabeth Catrine) til Mette Sophie Behr boede en tid i præstegården.

Ved Peter Worsøes jordefærd hyldede sognepræst, seminarieførstander P.H. Barfoed den afdøde i en tale, som senere udkom på tryk.

Mette Sophie Behr boede i Grenå i årene efter sin mands død. Hun blev efter eget ønske begravet i Ålsø.

Peter Worsøe og Mette Sophie Behr fik følgende børn:

Elisabeth Cathrine Worsøe (ane nr. 25).

Nicoline Friderike Mette Christiane Worsøe, født den 31. juli 1787 i

Ålsø sogn, død den 4. juni 1794 i Ålsø sogn.

Ane nr. 100 og ane nr.101..(Elisabeth Cathrine Worsøes fars forældre).

FREDERIK CHRISTIAN WORSØE, født i 1720 på Sødtringholm, begravet

den 11. marts 1791 i Homå kirke, gift i 1748 med
 METTE ARILDSDATTER FRIIS, døbt den 23. november 1728 i Spentrup
 sogn, død den 25. juni 1791, begravet i Homå kirke.

Som barn boede Frederik Christian Worsøe en tid hos sin formynder
 Søren Jensen Rosenmeyer på Alrø. I juli 1740 immatrikuleredes han
 ved Københavns Universitet, og i 1745 blev han cand. theol. Den 30.
 juni 1747 kaldtes han til sognepræst for Vejlbj og Homå menigheder,
 og den 18. august samme år blev han ordineret. I 1781 valgtes han til
 provst over Djurs sønder herred.

På skibets nordvæg i Homå kirke findes en mindetavle over Frederik
 Christian Worsøe og Mette Arildsdatter Friis opsat i 1792 af ægteparrets
 sønner Peter Worsøe og Arild Friis Worsøe.

Frederik Christian Worsøe og Mette Arildsdatter Friis fik følgende børn:
Peter Worsøe (ane nr. 50).

Arild Friis Worsøe, født den 9. september 1750 i Vejlbj sogn, begra-
 vet den 8. december samme år.

Arild Friis Worsøe, født den 26. september 1751 i Vejlbj sogn, død
 den 15. marts 1824, gift den 27. november 1795 med Dorothea Pohl-
 mann, født 1778, død den 11. november 1859. Arild Friis Worsøe blev
 cand. theol. i 1772, sognepræst ved Vor Frue kirke i Roskilde i 1782,
 sognepræst til Hyllinge og Lyngby sogne i Københavns amt i 1795.

Kirstine Marie Worsøe, født den 2. april 1753 i Vejlbj sogn, død den
 19. februar 1829 i Grenå. Ugift.

Ulrica Hedevig Worsøe, født den 21. april 1755 i Vejlbj sogn, død
 den 29. november 1821 i Grenå. Ugift.

Johanna Severine Worsøe, født den 11. juni 1756 i Vejlbj sogn, død
 den 29. oktober 1779 i Vejlbj sogn, begravet i Homå kirke. Ugift.

Ane nr. 102 og ane nr. 103. (Elisabeth Cathrine Worsøes mors forældre).

NIELS BEHR, hjemmedøbt den 26. maj 1718 på Skaføgård, død den 26. juli 1778, bisat i Hvilsager kirke, gift den 17. juni 1751 i Ødis sogn med

ELISABETH CATHRINE MARCUSSEN, hjemmedøbt den 6. oktober 1728 på Drenderup i Ødis sogn, bisat den 5. februar 1765 i Hvilsager kirke.

Efter Elisabeth Cathrine Marcussens død giftede Niels Behr sig den 3. oktober 1765 i Dråby sogn med Anna Dorthea Hanson (datter af sekretær Hanson af Lyngsbækgård), døbt den 16. juli 1743 i Dråby sogn.

Niels Behr blev privat forberedt til eksamen artium (studentereksamen) og erhvervede akademisk borgerskab ved Københavns Universitet den 31. juli 1736.

I 1749 overtog Niels Behr hovedgården Skaføgård efter sin far (ane nr. 204) og forstod ved forbedringer i driften og ved lejlighedsvis fordelagtige godskøb at skaffe sig indkornster, der satte ham i stand til en luksuspræget levestandard. Han anskaffede sig et rigt indbo - møbler, sølvtøj etc. - og holdt mange heste til at trække stadskarosser. Hans intellektuelle interesser gav sig udslag i, at han efterhånden opbyggede et bibliotek på i alt 1281 titler, af hvilke de fleste var udenlandske (tyske, engelske, franske).

I 1761 købte han en øde gård, Pilegården, i Kastrup og fik tilladelse til at nedlægge den, hvorefter han fordelte dens 6 tønder hartkorn mellem to af sine fire gårde i byen. 1765, 1766 og 1770 købte han Kranstrup i Mejlby sogn samt Mejlby sogns kirketiende og fire gårde i Balle by i Todbjerg sogn, i alt 55 tønder hartkorn. Han afslog at genskabe noget af den skov, hans far havde ryddet, men opdyrkede meget af de afdrevne arealer og indtog yderligere ved udgrøftning og pløjning 76 tønder land eng. Til sidst havde han 414 tønder land under plov.

I 1768 udtørrede han Skafø sø. Han havde en stor produktion af hø og

og halm og holdt en større besætning end sine forgængere på godset. På et tidspunkt havde han 300 stk. kvæg, heraf halvdelen malkekøer, og 150 får samt mange heste. Ved sin død rådede han over 437 tønder hartkorn (hovedgårdstakst med skov og mølleskyld, underliggende bøndergods med skov, Krannestrup og kirketiender tilsammen), hvoraf hovedgården med skov og mølleskyld stod for knap 65 tønder hartkorn.

I årene 1759-1761 var Niels Behr part i en arvestrid, der opstod, efter at hans faster Nille Marie Behr til Vedø var afgået ved døden. En skildring af arvestriden ligger uden for denne fremstillings rammer; her skal blot anføres, at striden drejede sig om fortolkningen af visse testamentariske dispositioner, der i tidens løb var foretaget vedrørende Vedø, og at Niels Behr på egne og fjorten andre arvingers vegne rettede henvendelse til kongen og derved opnåede, at kancelliet udnævnte kommissarier, der kunne dømme i sagen. Der blev dog aldrig fældet nogen dom; sagen endte med et forlig, som gik ud på, at de femten skulle have udbetalt 6000 rigsdaler mod at frafalde deres arvekrav.

I 1761 blev Niels Behr udnævnt til landvæsenskommissær for Kalø amt. I 1768 afsagde han sammen med amtmanden over Kalø amt baron Gersdorff en kommissionsdom i en strid mellem Randers Hospital og sognepræsten for Skødstrup og Elsted menigheder J.E. Tegder, der i 1765 var blevet ejer af Holbækgård.

Efter at Elisabeth Cathrine Marcussen var afgået ved døden i 1765, fik Niels Behr kongelig tilladelse til, at han måtte sidde i uskiftet bo og siden skifte med samfrænder. Kort tid efter gennemførte han et sådant skifte med den afdødes far Poul Marcussen til Ørumgård (ane nr. 206) som samfrænde. Skiftet fastsatte, at der tilkom Niels Behrs børn (Thomas, Poul og Mette Sophie) 4000 rigsdaler i mødrearv (1600 rigsdaler til hver søn og 800 rigsdaler til datteren). Arveparternes størrelse havde sammenhæng med, at de to samfrænder - som de forklarede i skiftebrevet - vurderede godset "moderat" på grund af "de mange og store vanskeligheder, jordegods udi denne tid er underkastet".

I 1772 opbyggede Niels Behr på egen bekostning Hvilsager kirke (på

nær koret og den nordre tårnside) helt af nyt. Over våbenhusdøren lod han indmure en sandsten med en latinsk indskrift, der kortfattet oplyste om opførelsen. Stenen gik til grunde i 1919. I kælderens under våbenhuset indrettede han en begravelse for sig og sin slægt. I 1894 fjernede man de dér anbragte kister og be gravede dem på kirkegården.

Niels Behr og Elisabeth Cathrine Marcussen fik følgende børn:

Thomas Behr, hjemmedøbt den 23. juli 1752 i Hvilsager sogn, død den 12. november 1817 i Ålborg (Budolfi sogn), var i 1780'erne forpagter af hovedgårdene Isgård og Kvelstrup.

Poul Marcussen Behr, hjemmedøbt den 10. november 1753 i Hvilsager sogn, død den 24. oktober 1786, bisat i Hvilsager kirke, gift med Anna Mørch (datter af Jørgen Mørch til Nørlund og Margrethe Grotum Bergh), født i 1754, begravet den 20. april 1827 fra Århus domkirke. Poul Marcussen Behr overtog Skaføgård, der efter Niels Behrs død solgtes på auktion. Den 7. april 1779 fik han tilslået jordegodset for 53000 rigsdaler og ved en senere auktion købte han det meste af indboet.

Andreas Nicolaj Behr, fik hjemmedåb bekræftet den 13. april 1755 i Hvilsager sogn, begravet den 4. april 1759 i Hvilsager sogn.

Knud Behr, fik hjemmedåb bekræftet den 5. september 1756 i Hvilsager sogn, begravet den 13. november 1758 i Hvilsager sogn.

Johan Petter Behr, fik hjemmedåb bekræftet den 11. januar 1758 i Hvilsager sogn, begravet den 3. august 1758 i Hvilsager sogn.

Mette Sophie Behr (ane nr. 51, side 93).

Anne Margretha Behr, hjemmedøbt den 1. december 1760 i Hvilsager sogn, begravet den 8. december 1760 i Hvilsager sogn.

Andreas Nicolai Behr, fik hjemmedåb bekræftet den 30. april 1762 i Hvilsager sogn, begravet den 27. februar 1763 i Hvilsager sogn.

Niels Behr og Anna Dorteia Hanson fik følgende børn:

Elisabeth Cathrine Behr, hjemmedøbt den 22. oktober 1771 i Hvilsager sogn.

Nicoline Elisabeth Cathrine Behr, hjemmedøbt den 13. august 1778 i Hvilsager sogn (født efter faderens død).

Ane nr.200 og ane nr.201. (Elisabeth Cathrine Worsøes farfars forældre).

SØREN LARSEN, født ca. 1673, begravet den 17. september 1723 i Søvind sogn, gift ca. 1707 med JOHANNE LAURSDATTER MØLLER, født ca. 1686, død den 5. februar 1724, begravet i Søvind kirke.

Søren Larsen tjente hos regimentsskriver Gyberg i Skanderborg i 1694 og var fuldmægtig hos regimentsskriver Lauritz Detlevsen Møller (ane nr. 402) fra 1696 til 1702. På den tid boede Lauritz Detlevsen Møller i Dallerup øst for Silkeborg, hvorfra han administrerede 5. jyske nationale rytterregiment. Hans datter Johanne - dengang endnu i barnealderen - blev senere Søren Larsens hustru. Lauritz Detlevsen Møller døde i december 1702, hvorefter Søren Larsen atter blev ansat hos regimentsskriver Gyberg. Snart efter forlod han imidlertid ryttergodsforvaltningen for bestandig.

I 1704 blev grevskabet Løvenholm sekvestreret (midlertidig inddraget under kronen), og i januar 1705 ansatte sekvestrationskommissionen (amtmændene over Dronningborg og Kalø amter) Søren Larsen som dets forvalter. Han fik titlen Kongelig Majestæts sekvestrationsbetjent og blev tilstået 200 rigsdaler i årlig løn til sig og sin tjener.

Forvaltningen af det store gods var en omfattende affære. Søren Larsen skulle sørge for bortforpagtning af visse hovedgårde under grevskabet, han skulle indkræve jordebogsafgifter, tiende og andre afgifter, han skulle udvise træ fra skovene og have tilsyn med grevskabets kirker, og han skulle fungere som skifteforvalter. Han løb hurtigt ind i vanskeligheder og havde muligvis ikke helt det håndslag, stillingen krævede.

Han havde besvær med at få skatter og afgifter inddrevet til tiden, hvorved bøndernes restancer blev større og større. Rentekammeret nølede urimeligt længe med at godkende hans forslag til udvisning af træ, og da bønderne følgelig kom til at mangle træ til reparation af hjul og vogne m.m., erklærede de sig ude af stand til at udføre arbejde og hoveri for ladegårdenes forpagtere. To mænd, der havde kautioneret for Søren Larsen, da han tiltrådte tjenesten, afgik ved døden henholdsvis 1706 og 1707, og han formåede ikke at opfylde rentekammerets krav om at skaffe ny kautionister. Den 30. januar 1709 blev han afskediget med virkning fra regnskabsårets slutning den 1. maj 1709. I september 1709 indbetalte han sin kassebeholdning til Randers amtstue, hvorefter han begærede sine regnskaber revideret og udbad sig endelig kvittering. Den fik han dog først ti år senere.

I 1711 ophørte sekvestrationen af Løvenholm, og grev Wilhelm Adolph Rantzau slog sig ned på godset. Han bortforpagtede hovedgården Sødringholm, som var en del af grevskabet, til Søren Larsen for perioden fra 1. maj 1712 til 1. maj 1721. Forpagtningsafgiften sattes til 250 rigsdaler årlig. Søren Larsen fik ret til at benytte bøndernes hoveri, til at holde 20 svin på olden og til at få del i tienden til Sødring, Dalbynder og Råby kirker.

Efter at forpagtningstiden var udløbet, boede Søren Larsen en kort tid i Ålborg. I 1722 købte han en gård, Toruphede, i Rold, men solgte den hurtigt. I juli 1722 købte han øen Vorsø i Horsens fjord og bosatte sig med sin familie på den gård, der lå på øen. Der døde han og hans hustru med fem måneders mellemrum, som før nævnt i henholdsvis september 1723 og februar 1724.

Efter Johanne Laursdatter Møllers død blev øen med gården og alt dens indbo solgt på auktion. Hver søns arvepart blev derefter på godt 585 rigsdaler, hver datters på godt 292 rigsdaler.

Søren Larsen og Johanne Laursdatter Møller fik følgende børn:

Holger Sørensen Reetz , født ca. 1707 på Løvenholm, tjente i 1725

hos regimentsskriver Marcus Ulsøe i Randers, kom senere til Norge, hvor han en tid var sergent i Kongsberg.

Marie Elisabeth Sørensdatter Worsøe, født ca. 1709 på Løvenholm, død i 1751 i Fillerup i Odder sogn, gift den 12. september 1726 med herredsskriver Knud Engelbretsen på Fillerup Overmølle.

Laurids Sørensen Worsøe, født den 18. oktober 1711 på Løvenholm, død den 12. juli 1780, gift den 8. november 1736 med Ide Margrethe Bøgh (datter af provst Christopher Bøgh), født den 24. januar 1716. Laurids Sørensen Worsøe var elev i den private latinskele i Sommersted ca. 1729-1730, blev cand. theol. i 1734, var sognepræst for Blegind og Hørning menigheder 1739-1780 og var tillige provst over Hjelmlev herred 1763-1780. Han optræder under navnet Slante-Lavs eller Slantelavst i mange sagn, som beretter, at han ejede overnaturlige evner.

Detlev Sørensen Worsøe, født ca. 1713 på Sødringholm, død den 1. september 1779 i Haderslev (Gammel Haderslev sogn), gift to gange, første gang i 1734 med Maria Margretha Riedel, der døde i februar 1736, anden gang i januar 1737 med Helena Christina Schrøder, født ca. 1711, død den 2. januar 1798 i Haderslev Vor Frue sogn. I november 1735 fik Detlev Sørensen Worsøe borgerskab i Haderslev, hvor han var købmand. Han gik konkurs i 1775. :

Anne Sophie Sørensdatter Worsøe, født ca. 1716 på Sødringholm, død den 15. juni 1767 i Blegind sogn, gift to gange, første gang den 1. september 1740 i Blegind sogn med Gerth Madsen Brøndsted, fæster af Skægs mølle, anden gang den 12. oktober 1746 i Odder med Hans Hansen Møller, der også blev fæster af Skægs mølle.

Wilhelm Adolph Worsøe, født 1718 på Sødringholm, død den 1. april 1781, gift i 1744 med Bolette Birgitte Kemmler. Wilhelm Adolph Worsøe var præst flere steder, inden han i 1766 blev stiftprovst og sognepræst til Viborg domkirke.

Frederik Christian Worsøe (ane nr. 100).

Johanne Marie Sørensdatter Worsøe, døbt den 9. februar 1722 i Ålborg Vor Frue kirke, død den 19. oktober 1756, gift (inden 1742) med

Rasmus Pedersen Begtrup, birkeskriver og skovrider på baroniet Høgholm.

Ane nr. 202 og ane nr. 203. (Elisabeth Cathrine Worsøes farmors
forældre).

ARILD NIELSEN FRIIS, døbt den 8. juli 1686 i Skorup sogn, død den 22. oktober 1758 i Spentrup sogn, begravet i kirken, gift med KIRSTIN MARIE BRØCHNER, døbt den 22. oktober 1693 i Spentrup sogn, begravet den 3. november 1735 i Spentrup sogn.

Arild Nielsen Friis blev immatrikuleret ved Københavns Universitet den 20. juli 1702, blev baccalaureus i april 1704 og fik teologisk attestats (eksamensbevis) i oktober 1704. Senere var han en tid kapellan hos biskop Hans Braem i Århus. I 1710 overtog han embedet som sognepræst for Spentrup og Gassum menigheder, efter at kongen den 1. marts havde godkendt et kaldsbrev udstedt af Matthias Rosenørn til Katholm. Ordinationen fandt sted den 4. april.

I maj 1732 valgtes Arild Nielsen Friis til provst over Nørhald herred, et hverv, han beholdt indtil 1756, da han afstod det på grund af sva-
gelighed. I 1743 fik han sin kones brodersøn Hans Pedersen Brøchner som "medtjener" i præsteembedet. Hans Pedersen Brøchner blev i 1746 hans svigersøn og senere hans efterfølger som både sognepræst og provst. Arild Nielsen Friis købte i tidens løb en del bøndergårde - i 1725 en gård i Dyrbye i Gassum sogn, i 1726 en halvgård i Hvidsten, i 1730 en halvgård i Spentrup by, i 1735 en gård i Hvidsten, en gård i Spentrup by og en gård i Jennum i Spentrup sogn. I 1734 lod han altertavlen i Gassum kirke male og forgylde. Den var i sin tid skænket kirken af kancelliråd Peder Rosenørn.

Da præsten til Tvede og Linde sogne Jacob Poulsen Høeg døde i 1736,

antog Arild Nielsen Friis sig et af de efterlacte børn (Anne Elisabeth). I 1742 visiterede biskop Peder Jacobsen Hygum i Spentrup og Gassum sogne. Han noterede, at Arild Nielsen Friis var "akkurat, forfaren, tro og flittig" i både provste- og præsteembedet.

Arild Nielsen Friis og Kirstin Marie Brøchner fik følgende børn (elleve døtre og én søn; otte døtre blev gift med præster; én datter og sønnen døde tidligt):

Antoinette Arildsdatter Friis, døbt den 17. februar 1712 i Spentrup sogn, vistnok gift med en sekretær Brochmann i København.

Ingeborg Arildsdatter Friis, døbt den 25. april 1713 i Spentrup sogn, begravet den 18. april 1763 i Spentrup sogn, trolovet den 17. august 1746 og gift den 28. september samme år i Spentrup sogn med Hans Peder- sen Brøchner (søn af sognepræst til Karby, Hvidbjerg og Redsted sogne Peder Hansen Brøchner og Ane Lassen), som blev sognepræst til Spen- trup og Gassum sogne og provst over Nørhald herred efter Arild Nielsen Friis.

Anne Kirstine Arildsdatter Friis, født ca. 1714, begravet den 30. marts 1782 i Hals (Kær herred), gift den 1. juli 1739 i Spentrup sogn med Hans Lauritsen Lassen, sognepræst først på Alrø, senere til Ulfborg og Råsted sogne.

Anne Marie Arildsdatter Friis, døbt den 12. juni 1715 i Spentrup sogn, begravet den 16. december samme år i Spentrup sogn.

Anne Margrethe Arildsdatter Friis, døbt den 2. december 1716 i Spen- trup sogn, død inden 1740.

Karen Arildsdatter Friis, døbt den 27. maj 1718 i Spentrup sogn, død i 1806 i Skelby på Falster, gift to gange, første gang med Samuel Jen- sen Gaverslund, sognepræst til Grundfør og Spørring sogne, anden gang med Mads Aagaard, byfoged i Nysted.

Sidsel Cathrine Arildsdatter Friis, døbt den 17. april 1721 i Spentrup sogn, begravet den 11. september 1780 i Rind sogn, gift to gange, før- ste gang den 22. oktober 1738 i Spentrup sogn med Otto Lauritsen Las-

sen, sognepræst til Snejbjerg og Tjørring sogne, anden gang med den-
nes efterfølger som sognepræst til Snejbjerg og Tjørring sogne Johan
Joachim Henrik Hansen Koch.

Anne Elisabeth Arildsdatter Friis, døbt den 12. november 1722 i Spentrup
sogn, begravet den 10. december 1792 i Udbyneder, gift med Ja-
cob Pedersen Timmermann, sognepræst til Hobro og Skjellerup.

Niels Arildsen Friis, døbt den 28. februar 1726 i Spentrup sogn, begra-
vet den 23. maj 1727 i Spentrup sogn.

Mette Arildsdatter Friis (ane nr. 101, side 95).

Appelone Arildsdatter Friis, døbt den 18. december 1729 i Spentrup
sogn, begravet den 31. januar 1769 i Estvad sogn, gift den 7. april
1758 i Spentrup sogn med Jens Henriksen Morsing, sognepræst til
Estvad og Rønbjerg sogne.

Marie Anne Ariidsdatter Friis, døbt den 9. december 1732 i Spentrup
sogn, død den 2. februar 1810 i Viborg, gift den 24. april 1761 i
Spentrup sogn med Johan Henrik Zahrmann, sognepræst til Kongens
Tisted og Binderup sogne.

Ane nr. 204 og ane nr. 205. (Elisabeth Cathtine Worsøes morfars
forældre).

THOMAS NICOLAJ BEHR, født ca. 1676, bisat den 23. september
1749 i Hvilsager kirke, gift den 30. december 1712 i Kalundborg med
enken efter købmand Ove Paulin

ANNE DOROTHEA HORNEMANN, døbt den 2. maj 1688 i Sct. Pe-
ders kirke i Næstved, bisat den 26. februar 1762 i Hvilsager kirke.

Anne Dorothea Hornemann blev første gang gift den 22. september
1705 i Sct. Peders kirke i Næstved med nævnte Ove Paulin, købmand
i Kalundborg, født ca. 1664, død den 21. august 1711.

Ove Paulin havde tidligere været gift med Helvig Katrine Munchsgaard, som afgik ved døden enten i 1704 eller tidligt på året 1705. Der afholdtes skifte efter hende den 26. februar 1705. Hun og Ove Paulin havde fået to børn, Else Kirstine og Helvig Katrine. De fik deres farbroder magister Peder Paulin, sognepræst i Ringsted, som værge, da også Ove Paulin var afgået ved døden, og blev i 1712 sat i pleje hos venner i Ålborg.

Skiftet efter Ove Paulin blev først afsluttet i december 1712. Ove Paulin havde handlet vidt omkring, så der var mange debitorer at kræve og mange kreditorer at betale. Da alt var gjort op, tilfaldt der Anne Dorothea Hornemann værdier, som regnedes for at være 1074 sletdaler værd. Hun fik tilkendt halvpert i en ejendom i Kaiundborg, andele i tre færge-smakker og en del indbo, men ingen kontanter. Hun havde født fire børn i ægteskabet med Ove Paulin; de fik deres morfar (ane nr. 410) som værge og er formodentlig flyttet med hende til Skaføgård (se det følgende) i 1712.

I sine yngre år opholdt Thomas Nicolaj Behr sig en tid i udlandet, siden nogle år i København, hvor han vandt borgerskab som købmand den 28. november 1703. Han bosatte sig i en ejendom kaldet Avlsgården, som hans stedfar Erich Henrichsen til Vedø ejede og siden hen testamenterede ham. Den lå i Springgaden i Rosenborg kvarter.

I marts 1710 købte Thomas Nicolaj Behr hovedgården Skaføgård af Mette Bilde, enke efter Henrik Ditlev greve af Holck. Købet omfattede hovedgård med mølle og skove, 29 gårde og 3 bolsteder med skove, 27 huse og en mølle kaldet Lille-Mølle, tilsammen 210 tønder hartkorn, hvoraf hovedgården udgjorde knap 65 tønder hartkorn. Det dyrkede areal var på lidt over 290 tønder land, det skovdækkede areal på ca. 470 tønder land. Købesummen 17500 rigsdaler skulle afgøres ved, at Thomas Nicolaj Behr fyldestgjorde Mette Bildes og hendes svigersøn Pros Munds kreditorer. Af en eller anden grund blev Mette Bilde utilfreds med den måde, Thomas Nicolaj Behr afviklede købesummen på, og gav ham først

skøde, da to kongelig udnævnte kommissarier havde mæglet. Skødet blev dateret Vejle den 24. juli 1712.

En af Mette Bildes kreditorer var brigadér Niels Mund til Rønnebæksholm. Han havde i marts 1708 anbragt 12000 rigsdaler i Skaføgård mod første prioritet i gård og gods. Thomas Nicolaj Behr ejede vistnok kun 8000 rigsdaler, da han købte Skaføgård; af dem har han tilsyneladende ret hurtigt betalt Niels Mund 6000 rigsdaler, i hvert fald underskrev han i april 1712 et pantebrev, hvoraf det fremgik, at han gav Niels Mund første prioritet i Skaføgård for de 6000 rigsdaler, som denne endnu havde til gode, efter at "6000 rigsdaler kapital forhen til hr. brigaderen er betalt".

Skønt tiderne var dårlige for landbruget, da Thomas Nicolaj Behr købte Skaføgård, klarede han sig. Det har uden tvivl styrket hans økonomi, at han ryddede ca. 260 tønder land skov og brændte dens træmasse til kul, som solgtes i købstæderne. Han udvidede tid efter anden godset, i 1713 købte han Hvilsager kirketiende med gods og jus patronatus, i 1719 fik han på en auktion over krongods tilslået to gårde, en i Bendstrup og en i Rostved (Thorsager sogn), senere købte han en hel del gods i Krajberg (Hornslet sogn) og i Hjortshøj. Ved alle disse erhvervelser øgede han Skaføgårds jordegods med mere end 60 tønder hartkorn.

Han optrådte med bestemthed - nogle har ment med strengthed - over for lovløshed som skovtyveri og rømning fra gårde, men veg på den anden side ikke tilbage for at støtte de gårdmænd, der kom i nød, ved at eftergive dem deres landgilde, yde dem føde- og sædekorn og evt. hjælpe dem med kreaturer og materialer.

I 1736 blev han udnævnt til medlem af et økonomi- og kommercekollegium i Århus stift.

I juni 1746 gav en kongelig bevilling ham ret til frit at bestemme, hvad der skulle ske "med hans gård og gods, hans hustrus ophold og fællesboets øvrige deling" efter hans død. Han var efterhånden blevet omkring 70 år gammel og ønskede at sikre ikke blot Skaføgård, men også sin

hustru ud i fremtiden. Anne Dorothea Hornemann havde i årenes løb været "angrebet med sinds og sansers urolighed" tre gange. i januar 1747 oprettede han derfor et testamente, hvorefter hans søn Niels Behr (ane nr. 102, side 96) skulle arve Skaføgård (dens bygninger, dens indbo og udbo, dens besætning, dens bøndergods, Hvilsager kirketien- de m.v.) mod at sørge for sin fars begravelse, betale hans gæld, sør- ge for "min svage og kære kone, hans egen moder" resten af hendes liv og svare sin søster Anne Svends Behr 5000 rigsdaler kurant.

Anne Dorothea Hornemann og Ove Paulin fik følgende børn:

Jacob Paulin, døbt den 19. september 1706 i Kalundborg.

Margrethe Kirstine Paulin, døbt den 25. januar 1708 i Kalundborg.

Dorothea Paulin, døbt den 15. december 1709 i Kalundborg.

Ovenia Paulin, døbt den 6. maj 1712 i Kalundborg, gift med Michel Schorler, handelsmand i Næstved.

Thomas Nicolaj Behr og Anne Dorothea Hornemann fik følgende børn:

Niels Behr, hjemmedøbt den 27. december 1713, begravet den 21. marts 1715 i Hvilsager sogn.

Anne Svends Behr, hjemmedøbt den 7. oktober 1716, bisat den 31. juli 1788 i Grenå kirke, gift med Jens Olrog, kapellan ved Trinitatis kirke i København, efter hvis død hun flyttede til Grenå, hvor hun i 1770 købte en gård med forhus til torvet og sidehus til Storegade.

Niels Behr (ane nr. 102).

Ane nr. 206 og ane nr. 207. (Elisabeth Cathrine Worsøes mormors
forældre).

POUL MARCUSSEN, hjemmedøbt den 7. september 1693 i Bønstrup, Vamdrup sogn, død den 21. november 1775 på Agersbøl, begravet

den 30. november 1775 i Øster Snede sogn, gift den 26. november 1722 i Hjarup sogn med
 METTE SOPHIE BERING, født den 5. oktober 1701 i Hjarup sogn, begravet den 28. januar 1744 i Ødis kirke.

Poul Marcussen var forpagter af den kongelige ladegård (også kaldt pensionsgård) Drenderup i Ødis sogn fra ca. 1720 til sin død. Han fik med mellemrum sin forpagtningskontrakt fornyet, sidst i 1771, da den årlige afgift, han skulle betale, sættes til 580 rigsdaler kurant. Man kan konstatere, at han omkring 1758 også var forpagter af den kongelige gård Tågerup (også kaldt Tåbdrup) i Stepping sogn, men det synes ikke muligt at fastslå, hvor lang tid denne forpagtning varede. I 1739 købte han hovedgården Ørumgård i Ørum sogn, og omkring 1760 købte han yderligere hovedgården Agersbøl i Øster Snede sogn. Disse to gårde stod til ca. 500 tønder hartkorn tilsammen.

Poul Marcussen boede vistnok sin meste tid på Drenderup, i hvert fald boede han der i de år, da hans børn fødtes, og i 1744, da hans hustru døde. I 1743, da der blev opkrævet en kop-, karet- og hesteskat, betalte han 10 rigsdaler af en karriol (tohjulet enspændervogn).

Ifølge en indberetning, som sognepræsten i Øster Snede udarbejdede i januar 1769, havde Poul Marcussen kun haft "til et par stude at begynde med" og havde siden samlet sine "store midler" ved studehandel. Denne oplysning bekræftes i forskellige andre samtidige dokumenter. En specifikation over øksne solgt fra Havreballegård og Stjernholm amter viser, at Poul Marcussen købte 60 øksne på Lyngbygård og 114 øksne på Rask i april 1730. Den 6. oktober 1758 ansøgte han rentekammeret om tilladelse til, at han endnu samme efterår måtte købe 50 stude i Jylland, fordi der på Drenderup og Tåbdrup kunne fodres flere kreaturer om vinteren, end der kunne græsses om sommeren. Ansøgningens dato viser, at han ønskede at købe græsøksne, som (i modsætning til staldøksne) ikke måtte føres over toldgrænsen mellem kongeriget og Slesvig uden særlig tilladelse. Rentekammeret imødekom hans ansøgning. Ifølge

værket Den danske Atlas, som udkom i 1760'erne, holdtes der staldøksne på Ørumgård og stod henved 180 stude opstaldet på Agersbøl. I 1769 solgte Poul Marcussen både Ørumgård og Agersbøl til sin søn Peder for 45 000 rigsdaler. I oktober 1775 fik han kongelig tilladelse til, at han "i levende live" måtte uddele alle sine efterladenskaber mellem sine børn og børnebørn, som han fandt for godt. Efter hans død tillod kongen, at hans ligkiste måtte overtrækkes med rusvart eller baj, skønt sligt var forbudt i en kongelig forordning fra 1682.

Poul Marcussen og Mette Sophie Bering fik følgende børn:

Peder Marcussen, hjemmedøbt den 5. april 1724 på Drenderup, begravet den 13. april samme år i Ødis sogn.

Marcus Marcussen, hjemmedøbt den 9. oktober 1725 på Drenderup, død den 24. januar 1812 på Høgholm i Tirstrup sogn, var som ung elev på Sommersted latinskole, immatrikuleret ved Københavns Universitet i 1745, ejede Krastrup i Ålborg amt 1757-1792 og Vår sarnmesteds 1760-1792, blev justitsråd.

Peder Marcussen, hjemmedøbt den 20. november 1726 på Drenderup, død i 1779, købte Ørumgård og Agersbøl af sin far i 1769.

Elisabeth Cathrine Marcussen (ane nr. 103, side 96).

Nis Marcussen, hjemmedøbt i 1731 på Drenderup.

En dødfødt søn, født den 11. maj 1733 på Drenderup.

Hans Margrethe, hjemmedøbt den 29. august 1740 på Drenderup. En kongelig bevilling af 11. marts 1763 bestemte, at hun efter sin fars død måtte være myndig under kurator, og en kongelig bevilling af 16. oktober 1812, der kalder hende Poul Marcussens svagsindede datter, tillod, at hendes værge generalkrigskommissær Ulrik Christian von Schmidtten fremtidig måtte bruge alle hendes renter til hendes fornødenheder og ikke kun anvende 150 rigsdaler af renterne, således som hendes far havde bestemt ved en disposition af 3. november 1775.

Ane nr. 400 og ane nr. 401. (Elisabeth Cathrine Worsøes farfars fars forældre).

LAURIDS SØRENSEN RYTTER, dødsdato ukendt, skiftet efter ham afholdtes den 22. august 1694 i Ålborg, gift med
MAREN CHRISTENSDATTER, død den 20. december 1712 i Ålborg.

Laurids Sørensen Rytter var skipper med hjemsted i Ålborg. Han og hans familie boede i Slotsgade, hvor han ejede et hus på seks fag, indrettet med en stue til gaden, en lillestue, et køkken og et loft. Hans skib var en galiot, godkendt til at rumme 11 tons. I marts 1678 betalte han Frue kirke i Ålborg 2 daler for et stolestade til sin kone. Efter at han var afgået ved døden, blev Maren Christensdatter boende i huset resten af sin tid.

Laurids Sørensen Rytter og Maren Christensdatter fik følgende børn:
Anne Lauridsdatter, født ca. 1672, død den 30. december 1733 i Kollerup sogn, overtog forældrenes hus i Ålborg, gift to gange, første gang med konsumptionsbetjent Jens Jensen Sommer, der døde i 1718, anden gang den 3. december 1720 i Kollerup sogn med degnen Berte! Poulsen Kjærulf.

Søren Larsen (ane nr. 200, side 99).

Christen Lauridsen, født ca. 1675, dødsdato ukendt, i 1713 oplystes det, at han havde begivet sig ud på en ostindisk rejse, og at man i nogle år ikke havde hørt noget til ham.

Maren Lauridsdatter, født ca. 1677, død den 17. februar 1756 i Blegind præstegård, gift ca. 1715 med Nicolai Bertelsen Rodolf, farver i Ålborg, død i 1751.

Hans Lauridsen, født ca. 1686, død den 12. januar 1754 i Blegind sogn, tjente en tid i rentekammeret, blev skibsskriver til orlogs, holdt de sidste tolv år af sit liv skole i Blegind præstegård.

Et barn, hvis navn ikke kendes, begravet i januar 1684 i Ålborg.

Ane nr. 402 og ane nr. 403. (Elisabeth Cathrine Worsøes farfars mors forældre).

LAURITZ DETLEVSEN MØLLER, død den 9. december 1702 i Dallerup sogn, fik den 15. februar 1679 tilladelse til vielse uden forudgående trolovelse og lysning med

LISABETH DAVIDSDATTER VON DER HEIDE, født mellem 1653 og 1656, dødsdato ukendt, skiftet efter hende afholdtes den 15. juli 1687.

Efter Lisabeth Davidsdatter von der Heides død giftede Lauritz Detlevsen Møller sig ca. 1687 med Lisbeth Jørgensdatter Seidelin (datter af Jørgen Hansen Seidelin, sloteprest i Skanderborg, og ide Nikkelsdatter Koch), født ca. 1658, død den 14. marts 1698 i Dallerup sogn.

Efter Lisbeth Jørgensdatter Seidelins død giftede Lauritz Detlevsen Møller sig med Else Børgesdatter Boller, født ca. 1654, begravet den 27. juli 1727 i Sjelle sogn. Hun giftede sig efter Lauritz Detlevsen Møllers død med enkemand Hans Mønster, født ca. 1655, begravet den 30. december 1727 i Sjelle sogn, forpagter på Århus mølle og siden på Ørumgård.

Lauritz Detlevsen Møller overtog stillingen som regimentsskriver ved 5. jyske nationale rytterregiment ca. 1680. Før den tid havde han vistnok en overgang været åmtsskriver ved Kronborg amt.

En regimentsskriver skulle forvalte regimentets gods, indsende regnskaber til rentekammeret, inddrive skatter m.v.

For at overkomme sit arbejde som regimentsskriver måtte Lauritz Detlevsen Møller holde 2-3 tjenere, og da 5. jyske nationale rytterregiments distrikt var det mest udstrakte i Jylland, måtte han ofte foretage kostbare rejser. I en årrække var hans løn kun 80 rigsdaler om året, senere sattes den op til 200 rigsdaler om året. Han boede fra ca. 1687 til ca. 1691 i Ovstrup i Røgen sogn, fra 1692 til sin død i Dallerup sogn.

I 1701 havde han en ubehagelig oplevelse påskelørdag den 26. marts. Mens han sammen med sin fuldmægtig Søren Larsen (ane nr. 200, side 99) fulgtes med herredsfoged Claus Jessen fra Galten og en ritmester Pouet på vejen fra Alling til Dallerup, faldt ritmesteren af hesten. Under den forvirring, som opstod, fik Claus Jessen et raserianfald og huggede om sig med sin hirschfænger, hvorved han sårede regimentsskriveren. Claus Jessen var kendt viden om på grund af sin hidsighed og stridbarhed. Sagen kom for retten, men endte med forlig mellem regimentsskriveren og herredsfogeden.

Efter Lauritz Detlevsen Møllers død solgtes hans ejendele på auktion. Det bør bemærkes, at der var 21 bøger blandt hans efterladenskaber, deriblandt Kong Frederik II's Bibel, Christian Vs danske Lovbog, Niels Hemmingsens Bog over bibelske Historier og en Psalmebog. Da alle udgifter var dækket, blev der 2212 rigsdaler samt i species 56 dukater og 200 rigsdaler til deling mellem enken og de børn af hans første og andet ægteskab, som endnu levede. I sit tredje ægteskab fik han ingen børn.

Lauritz Detlevsen Møller og Lisabeth Davidsdatter von der Heide fik følgende børn:

Detlev Laurisen Møller, var borger i Ålborg i 1705.

Maren Laursdatter, død den 17. december 1697 i Dallerup sogn.

Johanne Laursdatter Møller (ane nr. 201, side 99).

Lauritz Detlevsen Møller og Lisbeth Jørgensdatter Seidelin fik følgende børn:

Peder Laursen, død den 23. juni 1698 i Dallerup sogn.

Ide Lisbeth Laursdatter Møller, født ca. 1689, begravet den 29. marts 1761 i Tåning sogn, gift to gange, første gang med Rasmus Corneliusen, sognedegn i Ovsted og Tåning sogne, anden gang ca. 1737 med sin langt yngre fætter Holger Seidelin, født ca. 1711, død den 27. marts 1753 i Tåning sogn, også sognedegn i Ovsted og Tåning sogne.

Jørgen Laursen, født den 19. juni 1691 i Røgen sogn, død mellem 1705 og 1737.

Hans Laursen, født ca. 1692, død mellem 1698 og 1705.

Anne Sophie Laursdatter Møller, født ca. 1692, begravet den 13. april 1770 i Ølsted sogn, gift med Laurits Olufsen Friis, sognepræst på Alrø, begravet den 26. april 1725 på Alrø.

Christian Laursen, født den 22. januar 1695 i Dallerup sogn, død inden juni 1696.

Christian Laursen, født den 8. juni 1696 i Dallerup sogn, død den 4. september samme år.

Adam Laursen, født den 10. marts 1698 i Dallerup sogn, død den 13. marts samme år.

Ane nr. 404 og ane nr. 405. (Elisabeth Cathrine Worsøes farmors fars forældre).

NIELS CHRISTENSEN FRIIS, født ca. 1637, død i 1706 (ifølge oplysningerne i de to ældste relevante kilder, en lidt senere kilde siger død i 1714), gift med

INGEBORG NIELSDATTER FERSLEV, født den 20. oktober 1643 i Skorup sogn.

Niels Christensen Friis blev optaget som elev på Sorø skole i 1654 og blev på et eller andet tidspunkt også indskrevet ved ridderakademiet, inden han blev immatrikuleret ved Københavns Universitet i juli 1657 under betegnelsen acad. Soranæ.

I december 1659 (dvs. under Københavns belejring) hed en af beboerne i et hus, der lå i gaden Ved Stranden, Niels Christensen Friis.

I 1661 overtog Niels Christensen Friis embedet som sognepræst for Skorup og Tvillum menigheder. Han kaldtes af lensmanden på Silkeborg i

januar og blev ordineret den 7. marts. Endnu samme år underskrev han ligesom landets øvrige præster enevoldsarveregeringsakten. I maj 1692 valgtes han til provst over Gern herred.

Præstegården i Skorup blev i matriklen 1688 sat til hartkorn 6 tønder, 1 fjerdingkar og 2 album. I Tvilum sogn havde præstekaldet en anneks-gård.

Som provst var Niels Christensen Friis formand i herredets gejstlige ret, hvor han og to andre præster var assessorer (dommere), når en sag kom for. Eksempelvis kan det nævnes, at han var assessor i 1693, da et par degne var kommet i klammeri under en dåbsfest, og i 1696, da et par mænd havde haft et sammenstød i Linå kro.

Niels Christensen Friis blev i sin samtid karakteriseret som en yderst nidkær og veltalende mand. Da han blev gammel, "væltede" han og "brød sit ene lår i stykker" og var derefter sengeliggende i nogle år. Han måtte følgelig have hjælp i sit embede, og i 1702 udnævntes Jens Spliid til hans kapellan og fremtidige efterfølger (og blev yderligere hans svigersøn).

Niels Christensen Friis og Ingeborg Nielsdatter Ferslev fik adskillige børn; her er anført navne på elleve (muligvis var der flere), dog med følgende forbehold: Det forekommer sandsynligt, at Clemens Nielsen Friis, død 1690, og Anne Nielsdatter Friis, gift med Christen Basballe, hører med til søskendeflokken, men noget bevis derfor er ikke fundet. De ni andre børns herkomst kan dokumenteres.

Anne Nielsdatter Friis, begravet den 10. juni 1681 i Århus, gift i 1679 med Hans Jensen Winther, født i 1648 i Århus, død den 18. januar 1726 i Århus (epitafium i Vor Frue kirke), rådmand i Århus i 1687, borgmester fra 1701 til sin død, var gift endnu to gange.

Niels Nielsen Friis, immatrikuleret ved Københavns Universitet i 1682, sognepræst til Mørke og Hvilsager sogne, gift med Birgitte Sørensdatter Sommer.

Christen Nielsen Friis, begravet den 31. august 1700 i Karby sogn, im-

matrikuleret ved Københavns Universitet i 1682, sognepræst til Karby, Hvidbjerg og Redsted sogne.

Clemen Nielsen Friis, begravet den 26. marts 1690 i Trinitatis sogn i København, immatrikuleret ved Københavns Universitet i 1688.

Karen Nielsdatter Friis, begravet den 18. juni 1745 i Venge sogn, gift den 18. juli 1693 i Skorup sogn med Jacob Jensen Müller, sognepræst til Dover og Venge sogne.

Apolone Nielsdatter Friis, begravet den 1. december 1727 i Åsted i Salling, gift den 15. juni 1699 i Skorup sogn med Anders Hansen Høyer, ejer af Østergård i Salling.

Mathias Nielsen Friis, begravet den 17. juli 1747 i Skorup sogn.

Karen Nielsdatter Friis, begravet den 14. februar 1718 i Skorup sogn, gift med Jens Larsen Spliid, sognepræst til Skorup og Tvilum sogne efter Niels Christensen Friis.

Anne Nielsdatter Friis, gift med Christen Jensen Basballe, født i 1672, købmand i Århus, borgmester sammesteds i 1710, havde tidligere været gift med Vibece Arildsdatter Bentzon.

Arild Nielsen Friis, begravet den 3. december 1684 i Skorup sogn 12 timer gammel.

Arild Nielsen Friis (ane nr. 202, side 102).

Ane nr. 406 og ane nr. 407. (Elisabeth Cathrine Worsøes farmors mors forældre).

HANS MORTENSEN BRØCHNER, død i januar 1710, gift med ANNE SØRENSDATTER SPENTRUP, født ca. 1660, død den 16. september 1740 i Spentrup sogn.

Hans Mortensen Brøchner blev immatrikuleret ved Københavns Universitet i juli 1677. Senere var han ifølge overleveringen huslærer hos en kan-

celliråd Rosenørn i nogle år. I 1687 kaldtes han til kapellan hos sognepræst Søren Pedersen Asferg til Spentrup og Gassum sogne og til at blive dennes efterfølger. Han giftede sig med Søren Pedersen Asfergs datter Anne og blev selv sognepræst i april 1698, da Søren Pedersen Asferg døde. I 1699 valgtes han til provst over Nørhald herred.

I 1695 testamenterede hans svoger Christen Nielsen i Randers ham alle sine midler på nær 150 rigsdaler, som reserveredes for andre slægtninge. Christen Nielsen var på det tidspunkt enkemand uden livsarvinger. I 1699 arvede Anne Sørensdatter Spentrup og hendes fem søskende tilsammen 200 rigsdaler, efter at deres faster Mette Pedersdatter Asferg, der havde været gift med sognepræst Caspar Lindenfeldt til Borup og Hald, var afgået ved døden.

I 1700-1702 deltog Hans Mortensen Brøchner i kraft af sin stilling som provst i en ekskommunikationssag (sag om udelukkelse fra kirken og menigheden), der var rejst af førnævnte sognepræst Caspar Lindenfeldt mod en karl, som trods påmindelser og formaninger havde undladt at deltage i alterens sakramente i over to år.

Hans Mortensen Brøchner erhvervede sig efterhånden en del ejendomme: to gårde i Jennum, en gård i Spentrup, en gård i Hadstrup, en gård i Hovgårdshede og nogle huse. I 1706 opsatte han en tavle i Spentrup kirke med navne på sognets præster siden reformationen og oplysning om det antal år, de hver især havde fungeret i deres embede. Samme år skænkede han kirken en altertavle - et barok snitværk af Laurids Jessen Essenbæk - som tak, fordi han var sluppet uskadt, da et træ i en stærk storm væltede og knuste hans vogn, medens han kørte gennem Skanderborg skov.

Efter at han var død, foregik arvedelingen på den måde, at løsøre, jordegods og udlånte kapitaler fordeltes mellem Anne Sørensdatter Spentrup og børnene Peder og Kirsten Marie i henhold til den værdi, effekterne var blevet ansat til under vurderingen. Der var værdier for 4675 rigsdaler at fordele, da gæld og begravelsesomkostninger m.m. var betalt.

Hans Mortensen Brøchner og Anne Sørensdatter Spentrup fik følgende børn:

Peder Brøchner, døbt den 17. maj 1691 i Spentrup sogn, død den 18. marts 1769, sognepræst til Karby, Hvidbjerg og Redsted sogne.

Anne Brøchner, døbt den 24. juli 1692 i Spentrup sogn, begravet den 26. marts 1704 i Spentrup sogn.

Kirstin Marie Brøchner (ane nr. 203, side 102).

Anne Margrethe Brøchner, født den 11. oktober 1698 i Spentrup sogn, begravet den 12. februar 1699 i Spentrup sogn.

 Ane nr. 408 og ane nr. 409. (Eiisabeth Cathrine Worsøes morfars fars
 forældre).

NIELS THOMSEN, død i 1679, gift med

ANNE SVENDSDATTER, født den 22. september 1654 i København,
 død den 21. december 1714, bisat i Koed kirke.

Efter Niels Thomsens død fandt Anne Svendsdatter sig en ny mand i forvalteren ved Clausholm, Hevringholm og Tulstrup Erich Henrichsen, født den 27. september 1640, død den 1. februar 1704. Den 27. maj 1680 fik parret tilladelse til vielse uden forudgående trolovelse og lysning.

I september 1668 købte Niels Thomsen to gårde i destinationen Rygård (der omfattede fire gårde) i Nørager sogn. Ved matrikuleringen i 1664 var de to gårde, han købte, blevet sat til hartkorn 20 tønder og 4 skæpper tilsammen; ved matrikuleringen i 1688 blev de sat til hartkorn 15 tønder, 3 skæpper og 1 fjerdingkar tilsammen. Før i tiden havde de utvivlsomt hørt under hovedgården Rygård, der ophørte som hovedgård en gang i første halvdel af det syttende århundrede, senere lå de un-

der hovedgården Hevringholm. Den overtog Kaj Lykke i 1657, men beholdt den kun indtil den 2. september 1661, da en højesteretsdom fastslog, at han havde forbrudt ære, liv og gods. Derefter beslaglagde staten al hans ejendom. De to Rygård-gårde, der lå under Hevringholm, skiltes nu ud fra denne hovedgård; en overgang var de i rentemester Henrik Müllers varetægt; derefter blev de udlagt til dr. Henrich Erenstet, medlem af kongens råd (død 1665), hvis enke Sophie Faber solgte dem til Niels Thomsen. (I det følgende er de ikke omtalt som to gårde, men blot benævnt med fællesnavnet Rygård).

Niels Thomsen var borger og handelsmand i København, da han købte Rygård. Han havde to gange tidligere købt en gård under Hevringholm, i 1662 i Ørsted sogn og i 1664 i Vivild sogn - gårde, som han vistnok kun beholdt en kortere tid - og han har også senere handlet ejendom, men Rygård blev stedet, hvor han bosatte sig. Da der blev udskrevet kop- og kvægskatter i 1678, havde han fire tjenestefolk og holdt en besætning på fire heste, tolv stk. kvæg og otte får. I 1676 og 1677 var han blandt dem, der betalte krigsstyr (henholdsvis 121 rigsdaler 4 mark og 50 rigsdaler).

Anne Svendsdatters anden mand Erich Henrichsen udnævntes i 1682 til medlem af en kommission, der skulle undersøge forskellige forhold vedrørende nogle jyske byer, og i 1685 blev han kommissær i en kommission angående landmålingen i Jylland. I 1685 købte han hovedgården Vedø i Koed sogn sammen med en mand ved navn Anders Christensen, i 1692 blev han eneejer af den. I 1691 købte han Hvitvedgård i Thorsager sogn (af sin fætter Henrik Poulsen, der vedblev at bo på gården i mange år), ved andre køb udvidede han sit bøndergods - i 1694 med en gård i Tøstrup sogn, i 1701 med et par halvgårde sammesteds, i 1703 med tretten gårde, deraf otte i Koed sogn, og i 1704 med en gård i Kolind sogn. På et tidspunkt, det ikke synes muligt at dokumentere, erhvervede han avlsgården i Springgaden, Rosenborg kvarter i København.

Erich Henrichsen efterlod sig ingen livsarvinger. I januar 1704 oprette-

de han et testamente, der senere opnåede kongelig konfirmation. Det bestemte, at Anne Svendsdatter skulle overtage Vedø med hartkorn som optegnet i jordebogen (dvs. overtage hovedgård, bøndergods, Rygård og Hvitvedgård), at hendes ene søn Andreas Nicolaj Behr skulle have udbetalt 2000 rigsdaler, og at hendes anden søn Thomas Nicolaj Behr skulle have udbetalt 3000 rigsdaler samt overtage avlsgården i Springgaden i København. Når Anne Svendsdatter engang gik bort, skulle hendes datter Nille Marie Behr arve den halve part af Vedø med tilliggende hartkorn "forlods for sine to brødre". Hvis Nille Marie Behr døde uden livsarvinger, skulle hendes brødre "træde i søsterens sted".

Efter Erich Henrichsens død sad Anne Svendsdatter enke i resten af sin tid. I august 1704 købte hun halvparten af en gård i Sivested by i Tøstrup sogn, og i 1705 skænkede hun Koed kirke en altertavle. I november 1711 oprettede hun et testamente, hvorved Andreas Nicolaj Behr blev tilgodeset i højere grad end i Erich Henrichsens testamente. Hendes testamente bestemte, at Nille Marie Behr og Andreas Nicolaj Behr skulle arve Vedø sammen, dog at Andreas Nicolaj Behr skulle betale Nille Marie Behr 1500 rigsdaler og Thomas Nicolaj Behr 4000 rigsdaler. Sidstnævnte beløb skulle ydes ved, at Andreas Nicolaj Behr betalte nogle obligationer, som Thomas Nicolaj Behr havde underskrevet sammen med Anne Svendsdatter. Nille Marie Behr og Andreas Nicolaj Behr skulle have lige stor andel i hovedgården (der var på omtrent 20 tønder hartkorn), i kirketienderne fra Nimtofte, Koed og Tøstrup (hvis værdi var ansat til godt 47 tønder hartkorn) og i bøndergodset (som inklusive Rygård og Hvitvedgård stod til knap 214 tønder hartkorn). Det var nøje fastsat, til hvem af de to hver enkelt af godsets underliggende gårde skulle henhøre.

Samtidig med, at Anne Svendsdatter oprettede testamentet, bortforpagtede hun godset til Andreas Nicolaj Behr for tiden indtil maj 1721 og gjorde det til sin "sidste alvorlige vilje og begæring", at forpagtningen skulle vedvare, selv om hun døde inden 1721. - Hun døde som nævnt

i 1714. Siden stod hendes og Erich Henrichsens kister i Koed kirkes tårnrum i mange år.

Niels Thomsen og Anne Svendsdatter fik følgende børn:

Svend Behr, død kort efter 1679.

Andreas Nicolaj Behr, var en tid købmand i Hamburg, hvor han gifte-
de sig med Anna Thobühren. Senere flyttede ægtefællerne til Danmark
og slog sig ned på Vedø. I 1708 tillod kongen, at de måtte lade sig
kirkelig betjene på tysk af sognepræst Frederik Thomsen Lyngbye i
Lyngby sogn, da deres "rette sognepræst" ikke var det tyske sprog
mægtig. Andreas Nicolaj Behr anførte, at hans hustru var tysk født og
han selv "i samme tyske sprog mest fra ungdommen opdraget". I 1720
solgte han hele sin andel i Vedø gård og gods til Frederik Thomsen
Lyngbye.

Thomas Nicolaj Behr (ane nr. 204, side 104).

Nille Marie Behr, født ca. 1677, død den 7. november 1759 på Vedø,
gift i 1699 med Frederik Thomsen Lyngbye, der døde i sidste tredjedel
af 1734. Han havde tidligere været gift med Elisabeth Margrethe Rein-
franch, født den 3. februar 1663 i København (døbt i St. Nicolai kirke),
død i 1697. Hun arvede hovedgården Fævejle i 1679. Frederik Thomsen
Lyngbye blev sognepræst til Lyngby og Albøge sogne i 1685.

Ane nr. 410 og ane nr. 411. (Elisabeth Cathrine Worsøes morfars mors
forældre).

HANS HORNEMANN, født den 12. januar 1658, døbt i Sct. Peders kir-
ke i Næstved, død den 16. december 1732 i Næstved, bisat i Sct. Pe-
ders kirke, gift i december 1685 i Kalundborg med
CHRISTINE DIDERICHSDATTER BRAES, død den 13. oktober 1695, bi-
sat i Sct. Peders kirke i Næstved.

Efter at Christine Diderichsdatter Braes var død, giftede Hans Hornemann sig den 28. oktober 1696 i Nysted med Margrethe Suhr (datter af kammerråd Frederik Suhr og Katrine Pedersdatter), født i 1673, død den 9. februar 1717, bisat i Sct. Peders kirke i Næstved.

Efter Margrethe Suhrs død giftede Hans Hornemann sig den 2. december 1717 i Bårse sogn med Cathrine Elisabeth Liunge (datter af sognepræst til Bårse og Beldringe sogne Hans Sørensen Liunge og Cathrine Munck), døbt den 9. august 1697 i Bårse sogn, bisat den 18. maj 1733 i Sct. Peders kirke i Næstved.

Hans Hornemann fik borgerskab som købmand i Næstved den 23. december 1679 og blev en af sin bys rigeste mænd. Han handlede med korn - både køb og salg - samt med "kram og grovvarer" (tørfisk, tjære, tran, salt, hør, hamp, stål, tømmer m.m.), havde eget skib i søen (en galiot) og havde handelsforbindelser i byer som Hamburg, Lübeck, Bergen og Flensborg. I sidstnævnte by købte han varer hos en købmand ved navn Peter Feddersen.

Et skatteregnskab fra 1689 viser, at han var ejer af seks ejendomme og tre haver, hvis grundtakster var sat til sammenlagt 716 rigsdaler. Det var det næsthøjeste grundtakststal for en enkelt borger i Næstved. En mandtalsliste fra samme år oplyser, at hans hustyende omfattede to piger, en amme, en karl og en dreng.

Ifølge en opgørelse foretaget i 1696 rådede han over værdier svarende til 9600 rigsdaler, selv om alle hans kreditorer blev betalt ud. En lignende opgørelse fra 1717 viser, at han var god for 9314 rigsdaler. Opgørelserne blev foretaget under samfrændeskifter, efter at henholdsvis Christine Diderichsdatter Braes og Margrethe Suhr var afgang ved døden. Samfrænderne var i førstnævnte tilfælde Christine Diderichsdatter Braes' far og brødre (forhenværende tolder og købmand Diderich Jacobsen Braes, godsejer Diderich Christian Braes, rådmann Lorentz Braes), i sidstnævnte tilfælde to af Margrethe Suhrs brødre (sognepræsterne Bernt Suhr og Peder Suhr). Fra 1717-opgørelsens forskellige

poster kan eksempelvis anføres, at ejendommene var sat til 1540 rigsdaler tilsammen, galioten til 730 rigsdaler og beholdningen af "rede penge og autoriserede sedler" til 1340 rigsdaler.

I anledning af Hans Hornemann og Margrethe Suhrs bryllupsfest i 1696 havde en kreds af personer fremstillet et digt i aleksandriner og fået det trykt hos universitetsbogtrykker Bockenhoffer i København. Digtet fylder tre sider; indskriften på titelbladet lyder: Sommer midt i Vinter eller Forlystelse midt i Mistrøstelse, da for dend høiyagtbare og veifornemme Mand Seignieur Hans Hornemann, Brudgommen, efter eet høybedrøved Encke-Mands Sæde oprandt alle Dyders og Æris rette Soel Mademoiselle Margarete Suhr, Bruden, der de ved Hierters og Hænders Sammenføyelse blev ægte-parrede paa deris høyanseelige Bryllups-Dag i Nysted Onsdagen dend 28. Oktober 1696. Ærbødigst fremstillet af de høiy-fornerme Familiers tjenstforbundne Tienere og Brudgommens paa-rørende. H. E. Hassel.

Hans Hornemann skænkede tid efter anden Sct. Peders kirke i Næstved værdifulde gaver - i 1691 (sammen med sin bror Rasmus) et (senere forsvundet) tralværk omkring alterfoden, i 1696 (sammen med sin hustru Margrethe Suhr) en stor lysarm, der var forsynet med to tværarme, som bar hver et lys, i 1703 (også sammen med sin hustru Margrethe Suhr) en (senere forsvundet) skriftestol, der blev anbragt i koret ved tralværket mellem kor og skib, i 1727 et gavebrev, der forpligtede hans købmandsgård - senere kaldt Den Hornemannske Gård - til årlig at levere $2\frac{1}{2}$ pund vokslys til nævnte lysearm, og i 1730 (sammen med sin hustru Cathrine Elisabeth Liunge) en lysekrone med otte arme. Midt i kirkens kor indrettede han en begravelsesplads til sig og sin familie. Samme sted blev der på et eller andet tidspunkt lagt en stor (nu forsvundet) ligsten med en lang indskrift om "negotiant her i Næstved Hans Hornemann" gift med 1) jomfru Christine Braes, 2) jomfru Margrethe Suhr og 3) jomfru Cathrine Elisabeth Liunge.

Hans Hornemann og Christine Diderichsdatter Braes fik følgende børn:
Christence Dorothea Hornemann, døbt den 10. april 1687 i Sct. Peders kirke i Næstved, begravet den 16. juni 1706 (var trolovet med magister Bernt Suhr).

Anne Dorothea Hornemann (ane nr. 205, side 104).

Dorothea Hornemann, døbt den 7. april 1689 i Sct. Peders kirke i Næstved, gift den 23. juli 1709 med Ludvig Svitzer, rådmand i Næstved.

Christine Hornemann, døbt den 25. maj 1690 i Sct. Peders kirke i Næstved, gift den 16. august 1707 med magister Bernt Suhr, sognepræst til Kjøbelev og Vindeby sogne og provst for Lollands nørre herred.

Hans Hornemann, døbt den 24. juli 1691 i Sct. Peders kirke i Næstved, begravet den 25. september 1691.

Hans Hornemann, døbt den 27. januar 1693 i Sct. Peders kirke i Næstved, død inden 1704.

Diderich Christian Hornemann, døbt den 30. marts 1694 i Sct. Peders kirke i Næstved, død inden 1762 i Amsterdam, gift med Charlotta Amalia Tøllner, født i 1705, begravet den 14. maj 1762 i København. Diderich Christian Hornemann blev byskriver i Kerteminde i 1731, birkeskriver i Fanø birk i 1736.

Hans Hornemann og Margrethe Suhr fik følgende børn:

Friderich Hornemann, døbt den 5. februar 1699 i Sct. Peders kirke i Næstved, begravet den 14. maj 1699 i Sct. Peders kirke i Næstved.

Cathrine Hornemann, døbt den 5. september 1700 i Sct. Peders kirke i Næstved, død den 25. september 1748, gift to gange, første gang den 30. januar 1725 med Johan Christopher Jenson, amtsforvalter i Vordingborg, anden gang den 15. juli 1729 med Frands Didrik Blome, født i 1688, død i 1757, ejer af Lydomgård.

Friderich Hornemann, døbt den 27. januar 1702 i Sct. Peders kirke i Næstved, begravet den 16. maj 1739, gift den 22. februar 1737 med Anna Johanne Utzen (født i 1728, begravet i 1771), som gif-

tede sig den 9. september 1744 med Mads Pedersen Lillelund til Sindinggård (død i 1775).

Hans Hornemann, døbt den 22. februar 1704 i Sct. Peders kirke i Næstved, begravet den 9. oktober 1704.

Hans Hornemann og Cathrine Elisabeth Liunge fik følgende børn:

Hans Hornemann, døbt den 6. november 1718 i Sct. Peders kirke i Næstved, begravet den 16. december 1718.

Hans Hornemann, døbt døbt den 3. januar 1720.

Christian Hornemann, døbt den 29. december 1720, død i september 1786 i København. Informator.

 Ane nr. 412 og ane nr. 413. (Elisabeth Cathrine Worsøes mormors
 fars forældre).

MARCUS NISSEN, født ca. 1643, begravet den 20. juli 1716 i Vamdrup sogn, trolovet den 4. april 1671 i Seest sogn og gift den 25. juni samme år i Vamdrup sogn med
 KAREN HANSDATTER, født ca. 1652, begravet den 10. april 1713 i Vamdrup sogn.

Marcus Nissen var gårdmand i Bønstrup i Vamdrup sogn fra (senest) ca. 1671. Den gård, han havde i fæste, blev ryttergård, da første jyske rytterregiment (det vestjyske distrikt) etableredes omkring 1680. I 1688 sattes den til hartkorn 8 tønder, 4 skæpper og 1 album plus skov 1 album.

En tid var Marcus Nissen forpagter af den kongelige vandmølle i Vamdrup. Det kan næppe dokumenteres, hvornår han overtog forpagtningen, men i 1714 havde han den i hvert fald. Møllen havde ligget øde i en årrække, men var blevet genoprettet med en ny bygning omkring 1700.

I januar 1714 blev dens dæmning gennembrudt på grund af en pludselig overvældende vandflod.

Marcus Nissen blev sognefoged og kirkeværge i Vamdrup.

Marcus Nissen og Karen Hansdatter fik følgende børn (af hvilke Maren og Else var tvillinger):

Nis Marcussen, hjemmedøbt den 12. oktober 1673 i Vamdrup sogn, begravet den 26. august 1729 i Vamdrup sogn, sognefoged i Vamdrup.

Hans Marcussen, hjemmedøbt den 17. juni 1677 i Vamdrup sogn, begravet den 14. maj 1679 i Vamdrup sogn.

Hans Marcussen, døbt den 23. november 1680 i Vamdrup sogn, begravet den 9. marts 1681 i Vamdrup sogn.

Peder Marcussen, hjemmedøbt den 23. april 1682 i Vamdrup sogn, begravet den 31. august 1762 i Vamdrup sogn. Hans kone blev begravet den 22. marts 1763. Peder Marcussen var forpagter af Vamdrup mølle.

Hans Marcussen, hjemmedøbt den 21. juli 1685 i Vamdrup sogn, død den 23. august 1763 på Drenderupgård i Ødis sogn, begravet i Ødis kirke.

Maren Marcusdatter, hjemmedøbt den 3. marts 1688 i Vamdrup sogn, død den 20. februar 1768 på Drenderupgård i Ødis sogn, ugift.

Else Marcusdatter, hjemmedøbt den 3. marts 1688 i Vamdrup sogn, begravet den 6. juli 1725 i Vamdrup sogn, gift med Claus Wilhelm Claudi, forpagter af den kongelige gård Tågerup (også kaldt Tåbdrup) i Stepping sogn ca. 1717-1719, senere forpagter af (eller godsforvalter på?) Østerbygård i Vamdrup sogn.

Poul Marcussen (ane nr. 206, side 107).

Ane nr. 414 og ane nr. 415. (Elisabeth Cathrine Worsøes mormors
mors forældre).

PEDER JENSEN BERING, død i begyndelsen af juli 1740 i Hjarup sogn, gift med
ELISABETH CHRISTOPHERDATTER SCHRØDER, født ca. 1669, død den 12. maj 1727 i Hjarup sogn.

Peder Jensen Bering blev immatrikuleret ved Københavns Universitet i juli 1684, kaldtes til sognepræst for Hjarup og Vamdrup menigheder den 1. oktober 1692, aflagde præsteeden den følgende 26. november, blev magister i juli 1716, valgtes til provst over Anst herred, aflagde provsteeden den 19. juni 1720.

I 1659 havde polske krigsfolk afbrændt præstegården i Hjarup. Da Peder Jensen Bering tiltrådte sit embede i 1692, var den endnu ikke blevet genopbygget, bortset fra et ladehus, som den tidligere sognepræst Jens Pedersen Welling (Peder Jensen Berings far, ane nr. 828) havde opført. Peder Jensen Bering byggede derefter et smukt og solidt stuehus i bindingsværk. Byggeriet må være foregået engang mellem 1692 og 1707. (Huset blev fredet i klasse A i 1950 og restaureret af Nationalmuseet i 1965-1966).

I 1707 tilsendte Peder Jensen Bering biskoppen i Ribe en indberetning med oplysninger om sit embedes indkomster. Han meddelte bl. a., at korntienden indbragte lidt over 80 rigsdaler om året, kvægtienden 1-2 føl, 3-4 kalve, 9-10 lam, 3 grise, 7-8 gæs og 1-2 bisværme, offeret 60 rigsdaler, de uvisse indkomster 15-16 rigsdaler. Han anførte, at de uvisse indkomster var beskedne, fordi bønderne i de to sogne - især i Vamdrup sogn - var fattige og ikke formåede at yde meget. En ordinær ligprædiken betalte de med 1 sletdaler. Ved barnedåb ofrede den, der holdt barnet, 6-8 skilling, mens fadderne gav hver 2 skilling. En kone, der holdt kirkegang efter fødsel, betalte 1 sletdaler eller 2-3 mark. Når der en sjælden gang var bryllup, gav hver af brudefol-

kene 1 sletdaler og nogle af de bryllupsgæster, der fulgte med til kirken, hver 2 skilling. Alt i alt indbragte de uvisse indkomster derfor "mere og mindre, ligesom de døde og fødte og kopulerede blive i året mange eller få".

Peder Jensen Berings hustru Elisabeth Christopherdatter Schrøder døde som nævnt den 12. maj 1727. I kraft af sin stilling som provst var Peder Jensen Bering skifteforvalter og skulle enten selv eller ved en stedfortræder forsegle stervboet og senere registrere dets effekter, men han gjorde ingen af delene. Hans passivitet vakte bekymring blandt præsterne i herredet, og bekymringen voksede, da han senere udstyrede et par af sine døtre med midler fra boet. Den 10. maj 1730 forelagde sognepræsterne Peder Blehr, Bertram Høyer og Albert Thura sagen for biskop Laurids Thura i Ribe. Denne reagerede øjeblikkelig, konstituerede Peder Blehr som viceprovst og gav ham ordre til sammen med Bertram Høyer og Albert Thura "uden ophold" at begive sig til Hjarup og gennemføre skifte og deling hos hr. provsten.

Viceprovsten og de to præster parerede ordre. Den 23. maj 1730 registrerede de indboet i Hjarup præstegård og vurderede det til alt i alt at være 1006 rigsdaler værd. Dernæst forlangte de, at Peder Jensen Bering skulle udarbejde en specifikation over, hvor meget han havde foræret de børn, der havde modtaget udstyr fra boet. Den 7. august forelagde Peder Jensen Bering en sådan specifikation og hævdede, at den oplyste om alt, hvad han havde givet sine børn både før og efter sin hustrus død. Specifikationen viste, at han havde givet fem af sine børn (Jens, Hans, Mette Sophie, Catharina Marie og Bodil Marie) udstyr til en samlet værdi af 829 rigsdaler, mens fem andre (Christopher, Margrete Kirstine, Elisabeth Malene, Jacob og Sophie Marie) intet havde fået. Det betød, at de fem førstnævnte tilsammen havde fået mere, end deres mødrearv kunne beløbe sig til. Den kalamitet, som herved kom for en dag, bragte Peder Jensen Bering nogenlunde ud af verden ved at sælge det meste af sit indbo på auktion i foråret 1733 og derefter foretage en ny arvedeling.

Allerede inden Peder Jensen Bering for anden gang skiftede med sine børn, var han gået på pension. Han var blevet blind og havde måttet afstå sit embede i juni 1732. I oktober samme år underskrev hans efterfølger Jens Buch en kontrakt "angående provstens underholdning til hans død".

Peder Jensen Bering og Elisabeth Christophersdatter Schrøder fik følgende børn:

Jens Bering, født den 28. juli 1696 i Hjarup sogn, boede i 1730 i Ødis Bramdrup.

Christopher Bering, født den 22. januar 1698 i Hjarup sogn, kaldtes i 1730 studiosus.

Hans Bering, født den 12. februar 1699 i Hjarup sogn, begravet den 20. februar 1769 i Tyregod sogn, gift med Karen Madsdatter Humblet, født ca. 1698, begravet den 24. november 1769 i Tyregod sogn. Hans Bering var sognepræst til Tyregod og Vester sogne.

Mette Sophie Bering (ane nr. 207, side 108).

Catharina Marie Bering, født den 3. marts 1704 i Hjarup sogn, gift den 30. juni 1729 i Hjarup sogn med Christen Thomæsen Lund, forpagter på Høggård.

Bodil Marie Bering, født den 11. august 1706 i Hjarup sogn, trolovet den 8. marts 1730 og gift den 16. maj samme år i Hjarup sogn med Jep Carlsen Mulvad af Ribe.

Margrete Kirstine Bering, født den 30. april 1708 i Hjarup sogn, begravet den 3. juli 1739 i Feldballe sogn, gift med Jens Friis Galthen, begravet den 4. februar 1740 i Feldballe sogn, sognepræst til Feldballe og Nødager sogne.

Anne Elisabeth Bering, født den 8. juni 1709 i Hjarup sogn, begravet den 16. november 1717 i Hjarup sogn.

Elisabeth Malene Bering, født den 26. august 1710 i Hjarup sogn, gift den 7. juli 1733 i Hjarup sogn med Jens Jacobsen Buch, sognepræst til Hjarup og Vamdrup sogne efter Peder Jensen Bering.

Jacob Bering, født den 12. januar 1713 i Hjarup sogn, gift med Cathrine Hoff. Jacob Bering var hospitalsforstander i Horsens 1751-1778.

Sophie Marie Bering, født den 1. maj 1714 i Hjarup sogn.

Anders Bering, født den 10. oktober 1716 i Hjarup sogn, død den 20. august 1719 i Hjarup sogn.

 Ane nr. 806 og ane nr. 807. (Elisabeth Cathrine Worsøes farfars mormors forældre).

DAVID VON DER HEIDE, begravet den 25. marts 1659 på Johannes kirkegård i Helsingør (Skt. Marie sogn), gift to gange, første gang den 18. februar 1649 i Skt. Marie kirke i Helsingør med enken Lisabeth Johansdatter, der døde i 1652 og blev begravet den 6. januar 1653 fra Skt. Marie kirke i Helsingør, anden gang med KAREN PEDERSDATTER, begravet den 13. januar 1696 på Skt. Hans kirkegård i Helsingør (Skt. Olai sogn).

Lisabeth Johansdatter (datter af Johan Brandtlicht), født ca. 1605 i Helsingør, havde tidligere været gift med købmand Dionisius Dirichsen (søn af Dionisig Dirichsen og Maria Deivitte), født ca. 1601 i Amsterdam i Holland, begravet den 27. marts 1645 fra Skt. Marie kirke i Helsingør.

Efter David von der Heides død giftede Karen Pedersdatter sig den 4. august 1661 i Skt. Olai kirke i Helsingør med Jørgen Holmer, visitør ved Øresund (søn af købmand på Christianshavn, senere generalvisitør i Danmark og Norge Nikkel Helmer Kock og Else Jensdatter), født ca. 1634, begravet den 13. marts 1674 i Skt. Marie kirke i Helsingør.

David von der Heide var købmand i Helsingør. Ved den skifteforretning, der afholdtes, efter at Lisabeth Johansdatter var død, fastslog

vurderingsmændene, at hans købmandsgård, der lå i Kampergade, var 900 rigsdaler værd (en rigsdaler = 64 skilling). Af boopgørelsen fremgik det i øvrigt, at David von der Heide havde et hjem ret velforsynet med løsøre (møbler, sengeklæder, genstande i messing, kobber, tin og sølv), men det fremgik også, at han havde såvel debitorer som kreditorer i stort tal. Alt i alt viste status, at gælden var lidt større end den samlede værdi af gården, indboet og de sikre tilgodehavender.

I 1655 erhvervede David von der Heide en arvelig begravelse i Skt. Marie kirke. Den lå mellem sakristiet og fraterhavedøren. Af en eller anden grund blev han ikke bisat på dette sted, men som allerede nævnt begravet på Johannes kirkegård. I 1670 gjorde Jørgen Holmer krav på begravelsen, og han opnåede at blive bisat i den.

Jørgen Holmer var velsitueret. Han overtog gården i Kampergade, da han giftede sig med Karen Pedersdatter, og ejede yderligere en gård i Sudergaden samt et par mindre boliger. Hans og Karen Pedersdatters hjem var velforsynet med sager i kobber, messing og tin (fade og talerkener), med møbler, duge, sengeklæder osv. Skifteforretningen efter Jørgen Holmer viste overskud, så der blev godt 513 rigsdaler til deling mellem arvingerne (Karen Pedersdatter og fire børn).

Lisabeth Johansdatter og Dionisius Dirichsen fik følgende børn, som David von der Heide blev stedfar til:

Johan Dinesen, født ca.¹ 1632.

Maren Dinesdatter, født ca. 1635.

Claus Dinesen, født ca. 1639.

Gertrud Dinesdatter, født ca. 1640.

Albrecht Dinesen, døbt den 29. oktober 1642 i Skt. Marie kirke i Helsingør.

Lisabeth Johansdatter og David von der Heide fik ingen børn sammen.

David von der Heide og Karen Pedersdatter fik følgende børn:

Elisabeth Davidsdatter von der Heide (ane nr. 403, side 111).

Johan Davidsen von der Heide, født mellem 1653 og 1656, død i 1684, sognepræst i Sandby på Lolland.

Frederik Davidsen von der Heide, døbt den 17. april 1657 i Skt. Olai kirke i Helsingør.

Anna Maria Davidsdatter von der Heide, døbt den 18. februar 1659 i Skt. Olai kirke i Helsingør.

Karen Pedersdatter og Jørgen Holmer fik følgende børn:

David Holmer, døbt den 16. november 1662 i Skt. Olai kirke i Helsingør.

Cathrine Holmer, døbt den 15. november 1663 i Skt. Olai kirke i Helsingør.

Michell Holmer, døbt den 16. maj 1665 i Skt. Olai kirke i Helsingør.

Anna Holmer, døbt den 2. september 1666 i Skt. Olai kirke i Helsingør.

Et barn, døbt den 3. november 1667 i Skt. Olai kirke i Helsingør. (Kirkebogen anfører dåben, men ikke barnets navn).

Skt. Marie kirkebog, Helsingør, anfører, at et barn af Jørgen Holmer blev begravet den 27. maj 1668, og Skt. Olai kirkebog, Helsingør, anfører, at et barn af Jørgen Holmer blev begravet den 24. juni 1669.

Ved skiftet efter Jørgen Holmer, afholdt i 1677, levede kun David, Cathrine, Michell og Anna. Heraf følger, at Jørgen Holmer må have haft et sjette barn, og at dét samt barnet døbt den 3. november 1667 må være de to børn, af hvilke ét blev begravet i 1668, ét i 1669.

Ane nr. 808 og ane nr. 809. (Elisabeth Cathrine Worsøes farmors farfars forældre).

CHRISTEN NIELSEN FRIIS, begravet den 25. september 1664 i en af sine "forfædres begravelse" i Vor Frue kirkes kor i Århus, gift med

KAREN CLEMENS DATTER, begravet den 27. marts 1685 i Vor Frue kirkes kor i Århus.

Christen Nielsen Friis fik den nødvendige forberedelse til et universitetsstudium af sin far og udnævntes derefter til akademisk borger ved Københavns Universitet den 25. april 1622. To år senere erhvervede han baccalaureatet. Fra august 1622 til ca. samme tid på året i 1624 var købmand Rasmus Pedersen Thestrup i Århus værge for ham - tilforordnet hertil af borgmester og råd.

Omkring 1625 var Christen Nielsen Friis femte lektie hører ved Århus Katedralskole og ca. 1630-1631 rektor ved Horsens latinske skole. Derpå blev han sognepræst i Rårup sogn. Der havde tidligere præster haft Rårup kirkes korntiende i fæste, men Christen Nielsen Friis' forgænger Otte Knudsen, som tog sin afsked på grund af skrøbelighed, beholdt tienden. I februar 1635 fik Christen Nielsen Friis imidlertid løfte om tienden, såfremt han overlevede Otte Knudsen.

I januar 1634 udnævnte biskop Morten Madsen i Århus Christen Nielsen Friis til viceprovst over Bjerre herred. Samtidig blev Niels Findsen, som præsterne i herredet havde valgt til provst i 1632, suspenderet fra sin stilling på grund af forskellige forhold, som det er unødvendigt at gøre rede for i nærværende fremstilling. Formodentlig avancerede Christen Nielsen Friis senere fra viceprovst til provst, i hvert fald benævnes han som forhen provst i Bjerre herred på det epitafium, hans hustru lod opsætte i Vor Frue kirke i Århus efter hans død.

I enten 1641 eller 1642 blev Christen Nielsen Friis takket være kongelig protektion sognepræst ved nævnte Vor Frue kirke. I forbindelse med, at Kristen Nielsen Bonde forflyttedes som sognepræst fra Vor Frue kirke til Århus domkirke, fremsendte kongen to gange en skrivelse til lensmand Erik Grubbe. Ifølge den første skrivelse skulle lensmanden tilholde borgerskabet i Århus ikke at kalde nogen præst til Vor Frue kirke, førend kongen havde givet ordre dertil, ifølge den anden skrivelse skulle lensmanden underrette borgmester og råd om, at det var kongens begæring, at de ville befordre Christen Nielsen Friis til præst ved Vor Frue kirke.

De to skrivelser er dateret henholdsvis den 20. juli 1642 og den 2. au-

gust 1642. Det må derfor indtil videre betegnes som uforklarligt, at Christen Nielsen Friis blev tituleret som sognepræst ved Vor Frue kirke i et åbent brev dateret allerede den 15. august 1641. I dette brev fik Christen Nielsen Friis tilladelse til at studere ved udenlandske universiteter et år eller to på den betingelse, at han sørgede for en dygtig stedfortræder under sit fravær.

Godt hundrede år senere udgav Frederik Nannestad en bog, der på latin bragte, hvad han kaldte interessante meddelelser fra Århus (*Hilaria Aarhusiensia* 1748). Deri omtalte han den tilladelse, Christen Nielsen Friis havde fået til at rejse udenlands, og føjede til: "Også her respekterer jeg i ydmyghed kongens tilladelse, men på den anden side undrer jeg mig højlig over præstens anmodning".

Christen Nielsen Friis blev kannik ved domkapitlet i Århus - vistnok samtidig med, at han tiltrådte sin stilling som sognepræst ved Vor Frue kirke. I 1647 erhvervede han magistergraden i filosofi, og samme år valgtes han til provst over Ning herred. I 1661 medunderskrev han enevoldsarveregeringsakten. I 1664 ses han at have været ejer af Aldrup mølle i Blegind sogn. Muligvis har han ejet andre ejendomme. Efter at han var død, lod Karen Clemensdatter som nævnt opsætte et epitafium i Vor Frue kirke til minde om ham. Det hang tidligere på korets nordvæg, men er på et eller andet tidspunkt (efter 1904) blevet flyttet til sideskibets østvæg.

Efter 1677 tog Karen Clemensdatter sig af datterdatteren Mette Henriksdatter Blichfeldt, hvis mor var afgået ved døden.

Både Christen Nielsen Friis og Karen Clemensdatter blev som nævnt begravet i Vor Frue kirkes kor. I korets nordside fandtes engang en ligsten, oprindelig lagt over Oluf Thundbo, rådmand i Århus, og hustru Anne Knudsdatter, død henholdsvis 1560 og 1571. Ca. 1664 blev stens oprindelige indskrift erstattet med en ny, der dels gentog den oprindelige indskrifts personalieoplysninger om Oluf Thundbo og Anne Knudsdatter, dels tilføjede en indskrift om Christen Nielsen Friis og

Karen Clemensdatter. I 1704 købte Christen Nielsen Friis' svigersøn Jens Christensen Basballe stenen og den tilhørende begravelse. Senere blev stenens indskrift udvidet med personaleoplysninger om Jens Christensen Basballe og hans hustru. Stenen er på et eller andet tidspunkt blevet fjernet fra koret og anbragt i det fri syd for kirken.

Christen Nielsen Friis og Karen Clemensdatter fik elleve børn, af hvilke fem sønner blev præster og to døtre gift med præster. Følgende otte børn kendes:

Knud Christensen Friis, død i 1682, sognepræst i Nordby på Samsø.

Karen Christensdatter Friis, begravet den 27. september 1677 i Vor Frue kirke i Århus, gift med Henrik Blichfeld, sognepræst ved Vor Frue kirke i Århus efter Christen Nielsen Friis.

Niels Christensen Friis (ane nr. 404, side 113).

Anne Christensdatter Friis, død i 1704, begravet i Vor Frue kirke i Århus, gift med købmand, borgmester i Århus, Jens Christensen Basballe, død i 1709, begravet i Vor Frue kirke i Århus.

Christen Christensen Friis, død i 1695 i Århus, sognepræst til Bodum, Ydby og Hurup sogne.

Jens Christensen Friis, død i 1702, sognepræst til Feldballe og Nødager sogne.

Sidsel Christensdatter Friis, født den 1. november 1647, begravet den 12. juli 1728 i Århus (dømsognet), gift to gange, første gang i 1670 med Arild Jørgensen Bentzon, sognepræst til Tyrsted og Uth sogne, anden gang med Jeremias Anchersøn, stiftsprovst og præst ved Århus domkirke.

Ole Christensen Friis, begravet den 22. september 1698 i Hundslund sogn, sognepræst i Hundslund.

Ane nr. 810 og ane nr. 811. (Elisabeth Cathrine Worsøes farmors farmors forældre).

NIELS THOMSEN FERSLEV, født den 10. august 1607 i Lyngå sogn, død den 13. december 1660 i Skorup sogn, gift med
EN DATTER AF Niels Pedersen Vragger (ane nr. 1622).

I 1615 fik Niels Thomsen Ferslev tilsagn om, at han måtte optages på Sorø skole. Fra juni 1617 til juli 1623 var han elev på skolen, og i december 1623 blev han immatrikuleret ved Københavns Universitet. I februar 1626 udfærdigede han et prøveskrift for biskop Jens Gödesen i Århus. Biskoppen havde den skik at lade studenter, der ønskede ansættelse i kirkens eller skolens tjeneste, skrive en lille stil, dansk tekst på den ene side og latinsk oversættelse på den modstående.

1626-1629 var Niels Thomsen Ferslev rektor ved Randers lærde skole, i 1629 kaldtes han til sognepræst for Skorup og Tvilum menigheder og senere blev han valgt til også at være provst over Gern herred.

Inden han blev kaldet til embedet som sognepræst, havde han - efter hvad der senere blev påstået - lovet, at han ville ægte sin forgænger Niels Pedersen Vragers enke Johanne Hansdatter, og den 10. august 1634 forpligtede han sig med sin svoger sognepræst Jens Sørensen som vidne til både at ægte Johanne Hansdatter og at forholde sig vel imod hendes børn. Han opfyldte imidlertid ikke sit løfte, og det har formodentlig været medvirkende til, at Johanne Hansdatter i 1636 klagede over ham både til Viborg landsting og til kongen. Hun hævdede, at han langfredag havde ladet sig finde i letfærdighed med et kvindfolk, og at han i øvrigt forsømte katekismens og børnelærdommens prædiken og undlod at holde bededag efter forordningen. Kongen gav lensmanden Christen Holck ordre til at undersøge sagen.

Året efter - den 19. maj 1637 - sendte kongen en skrivelse til biskoppen i Århus, fordi det var kommet majestæten for øre, at det brev, som Niels Thomsen Ferslev havde givet præsteenken på giftermål, var blevet

kasseret i bispens nærværelse. Dette skulle være sket på en langfredag i et lag på et hestekøb, hvor der blev drukket meget brændevin og øl. Det hed sig endvidere, at præsten havde taget et ledigt kvindfolk med hjem og havde ligget sammen med hende, "dog på sin seng", at han havde haft sin hånd om hendes liv, da hun stod foran sengen, og at hun blev hos ham til om morgenen og først gik, efter at hun havde krævet øl til ham hos præsteenken. Kongen sluttede skrivelsen med at kræve en udførlig erklæring om det passerede indsendt til kancelliet. Samme dag - den 19. maj 1637 - udsendte kongen endnu en skrivelse i sagen. Den gik til såvel bisp som lensmand og havde følgende indhold: Præsteenken Johanne Hansdatter har berettet, at sognepræst Niels Thomsen har sluttet adskillige kontrakter med hende, men at han nu ikke vil vide af dem. Derfor skal biskop og lensmand tildele hende i hendes enkesæde en rimelig årlig pension, som hun kan leve af.

Niels Thomsen Ferslevs hustru var som nævnt datter af Niels Pedersen Vragter. Der findes vistnok ikke nogen samtidig kilde, som oplyser, om hun var datter af Johanne Hansdatter eller af Niels Pedersen Vragters første hustru Marime Rasmusdatter, ej heller noget samtidigt notat, som fortæller, hvad hun hed.

Niels Thomsen Ferslev oplevede to gange, at hans præstegård brændte. Den første ildebrand må være sket i begyndelsen af 1640erne, den sidste i 1650erne. I 1645 bekendtgjorde en kongelig skrivelse af 30. maj, at Niels Thomsen Ferslev måtte få Skorup og Tvilum sognes kirketien-der i fæste på grund af den skade, han havde lidt ved ildebrand, og i januar 1657 gav kongen ordre til, at hver kirke i stiftet, som havde nogen formue, skulle yde Niels Thomsen Ferslev 1 rigsdaler, da den anden ildebrand, der havde ramt Skorup præstegård, havde gjort ikke alene præstegården, men også den største del af Niels Thomsen Ferslevs formue til flammernes bytte. (Stiftet havde 353 kirker).

Skorup præstegård blev plyndret to gange i Niels Thomsen Ferslevs tid, først af svenskere, derefter af polakker.

Overleveringen fortæller, at Niels Thomsen Ferslev var en stor landmand. Hermed stemmer, at han i et brev af 9. september 1648 bad sin bror Jacob Thomsen Lyngå komme næste dag og hjælpe med at skrive nogle breve, da "jeg har så meget med høsten og korn at telle hos mine sognemænd at bestille, at jeg kan ikke tage andet vare".

Der kendes følgende børn af Niels Thomsen Ferslev:

Ingeborg Nielsdatter Ferslev (ane nr. 405, side 113).

Karen Nielsdatter Ferslev, født den 15. maj 1647 i Skorup sogn.

Thomas Nielsen Ferslev, født den 27. august 1648 i Skorup sogn.

Anne Nielsdatter Ferslev, født den 27. december 1650 i Skorup sogn, død den 19. maj 1652 i Skorup sogn.

Vold Nielsen Ferslev, født den 13. december 1653 i Skorup sogn.

 Ane nr. 812 og ane nr. 813. (Elisabeth Cathrine Worsøes farmors morfars forældre).

MORTEN HANSEN BRØCHNER, ifølge overleveringen (se det følgende) født den 20. august 1626, død mellem 1684 og 1686 (skifte efter ham i april 1686) i Randers,¹ gift med
 MAREN NIELSDATTER TVEDE, død (vistnok i marts) i 1686 i Randers.

I 1822 indskrev Hans Brøchner, sognepræst for Gangsted og Søvind menigheder, nogle oplysninger om sin slægt i Gangsted kirkebogen 1738-1793. Han opnåede derved, at hans viden om, hvordan slægtsnavnet Brøchner var kommet til Danmark, blev reddet fra glemsel. Det bør imidlertid bemærkes, at nogle af de begivenheder, han fortalte om, var sket ca. 200 år, før han nedskrev sin beretning, og man må derfor se i øjnene, at en og anden fejl kan have indsneget sig under den overle-

ring fra slægtled til slægtled, som må have fundet sted. Den del af Hans Brøchners beretning, som fortæller om Morten Hansen Brøchners herkomst, lyder således:

"I året 1626 rejste klædevæveren Hans Bröchner af Sangerhusen til markedet i Quedlingburg i følge med nogle af sine byfolk. På vejen blev de overfaldet, dræbt af nogle kedelige snaphaner; tilbage sad hans frugtsommelige hustru med 5 små børn. Et par måneder efter hans død fødte hun den 20. august en søn Morten; nogle måneder efter denne fødsel bortrev en pestagtig sygdom moderen med de 4 mellemste af hendes børn; inden året var omme, døde også den ældste, så der af hele familien kun var den spæde tilbage. Hans moder, Elisabeth Hunius, datter af mag. Martinus Hunius, præst til Store Sommer, havde en søster Catrine, enke efter superintendenten i Sangerhusen dr. Johannes Pontascheu, hun tog sin spæde søstersøn til sig, holdt ham til ære og lære. 1645 kom han i tjeneste hos en lærredshandler i Slesvig, rejste med hans vogn herind i Danmark. 1650 begyndte han sin egen handel i Randers, blev her kendt med Maren Nielsdatter Tvede, enke efter 23 ugers ægteskab med Niels Nielsen, Mollerup. Hende ægtede han 1655".

I det sekstende og syttende århundrede hed adskillige mænd i Sangerhusen i Thüringen Brüchner, og man må derfor gå ud fra, at også Morten Hansen Bröchner oprindeligt har stavet sit slægtsnavn Brüchner. Navnet blev imidlertid hurtigt ændret, efter at han var kommet til Danmark; den 17. november 1656, da han fik tildelt borgerskab i Randers, blev det indført i borgerskabsprotokollen stavet med ø.

Kilderne fortæller ikke meget om Morten Hansen Brøchners virke som handelsmand. I 1664-1665 havde han et mellemværende med en David Jung fra Hamburg, som han skyldte penge. I 1675 blev han vejer og måler i Randers og fortsatte som sådan indtil 1684, da han måtte opgive bestillingen på grund af "alderdom og skrøbelighed". Borgmester og råd overdrog den derefter til hans søn Mads. Både fars og søns

udnævnelse til vejer og måler i henholdsvis 1675 og 1684 fik kongelig approbation.

Der kendes følgende børn af Morten Hansen Brøchner og Maren Nielsdatter Tvede:

Maren Mortensdatter Brøchner, død i 1685 eller 1686 (hun døde, inden hendes mor Maren Nielsdatter Tvede døde) i Randers, fik i april 1685 bevilget ret til vielse i huset med Christen Nielsen, handelsmand i Randers. I 1695, da Christen Nielsen var "belagt" af "en vedholdende sygdom og svaghed" testamenterede han sin svoger Hans Mortensen Brøchner (ane nr. 406, side 115) alle de midler, han måtte efterlade sig, på nær 150 rigsdaler, som reserveredes for andre slægtninge. Samme år skænkede han St. Mortens kirke i Randers en "funtelukkelse" (et tralværk, der indelukkede døbefonten) samt en døbefont og et sølvdøbnebækken - en gave, der kostede ham 900 sletdaler.

Lisbeth Mortensdatter Brøchner, gift med Jørgen Peitersen, borger i Randers.

Hans Mortensen Brøchner (ane nr. 406, side 115).

Niels Mortensen Brøchner, født ca. 1665.

Mads Mortensen Brøchner, født ca. 1667, overtog sin fars bestilling som vejer og måler i Randers i 1684 og fik i 1687 kongens bekræftelse på, at han fremdeles måtte være vejer og måler, efter at han "for os allerunderdanigst har ladet andrage, hvorledes bemeldte hans far ved døden skal være afgangens".

Jens Mortensen Brøchner, født ca. 1671.

Ane nr. 814 og ane nr. 815. (Elisabeth Cathrine Worsøes farmors mors forældre).

SØREN PEDERSEN ASFERG, født ca. 1619, begravet den 4. april 1698 i Spentrup kirke, gift ca. 1657 med

KIRSTEN ESKESDATTER HJORTSHØJ, død den 14. marts 1714 i Spentrup præstegård, begravet i Spentrup kirke.

Søren Pedersen Asferg var elev på Slagelse latinskole og kom derfra til Københavns Universitet, hvor han blev immatrikuleret i juni 1642. Den 16. november 1655 kaldte kongens befalingsmand på Dronningborg Henrich Tott ham til sognepræst for Spentrup og Gassum menigheder, og den 3. januar 1656 blev han ordineret af biskop over Århus stift Jacob Madsen. I 1670 valgtes han til provst over Nørhald herred. I 1661 underskrev han ligesom landets øvrige præster enevoldsarveregeringsakten.

I matriklen 1688 blev præstegården i Spentrup sat til hartkorn 14 tønder og 2 fjerdingkar. Til præstekaldet hørte yderligere en halvgård i Jennum, en halvgård i Dyrbye og en anneksgård i Gassum (som ifølge en indberetning fra 1661 var "afbrændt og øde").

Da Søren Pedersen Asferg på grund af "alderdom og medfølgende svagheit" ansøgte om at få kapellan, forordnede kongen i februar 1687, at Hans Mortensen Brøchner (ane nr. 406, side 115) skulle være hans kapellan og efterfølger som sognepræst.

Inden sin død lod Søren Pedersen Asferg forfærdige en muret begravelse for Kirsten Eskesdatter Hjortshøj og sig selv i Spentrup kirke. Da han var gået bort, delte arvingerne (Kirsten Eskesdatter Hjortshøj og seks børn) "i venlighed og kærlighed" stervboet ved lodkastning.

Kirsten Eskesdatter Hjortshøj oplevede at se både sin svigersøn Hans Mortensen Brøchner og sin datterdatters mand Arild Nielsen Friis (ane nr. 202, side 102) sidde som sognepræster til Spentrup og Gassum sogne, inden hun som nævnt døde i Spentrup præstegård. Blandt hendes efterladenskaber fandtes effekter som en guldkæde, et sølvbæger med bogstaverne KEdH og to sølvkander, den ene med bogstaverne SPSA KEdH. Efter at skifteomkostninger m.v. var betalt, var der værdier i kontante penge og løsøre svarende til knap 524 rigsdaler til deling mellem arvingerne.

Søren Pedersen Asferg var højst sandsynligt søn af Peder Nielsen, sognepræst til Asferg og Fårup sogne ca. 1613-1659, og Kirsten Eskesdatter Hjortshøj var højst sandsynligt datter af Eskild Sørensen, sognepræst til Hjortshøj og Elev ca. 1626-1656, men sikre beviser, for at det forholder sig sådan, kan næppe fremskaffes. Hvis formodningerne er rigtige, bliver Peder Nielsen følgelig ane nr. 1628 og Eskild Sørensen ane nr. 1630.

Søren Pedersen Asferg og Kirsten Eskesdatter Hjortshøj fik følgende børn:
Eske Sørensen Spentrup, sognepræst til Kousted og Råsted sogne.

Peder Sørensen Spentrup, sognepræst til Gylling sogn.

Niels Sørensen, sognedegn for Spentrup og Gassum sogne.

Anne Sørensdatter Spentrup (ane nr. 407, side 115).

Kirsten Sørensdatter, gift med Mads Michelsen i Randers.

Maren Sørensdatter, gift to gange, første gang med Niels Gjørding, sognepræst i Mariager, anden gang med Christian Lemmich i Mariager.

En datter, der må være afgang ved døden inden april 1698, da der blev skiftet efter Søren Pedersen Asferg. (Indskriften på den tavle, som Søren Pedersen Asferg anbragte på den før omtalte murede begravelse i Spentrup kirke, oplyser, at han og Kirsten Eskesdatter Hjortshøj "blev velsignet af Gud med 7 børn, 3 sønner og 4 døtre").

Ane nr. 820 og ane nr. 821. (Elisabeth Cathrine Worsøes morfars morfars forældre).

HANS HORNEMANN, død den 25. juni 1680 i Næstved, formodentlig bisat i Sct. Peders kirke, gift to gange, første gang den 15. december 1644 i Sct. Peders kirke i Næstved med enken Abele Pedersdatter Friis, som døde den 26. marts 1654 og derefter blev bisat i Sct. Peders kirke, anden gang med

CHRISTENCE RASMUSDATTER BACHER, født ca. 1636, død den 1. august 1698 i Nyborg, begravet i Nyborg kirke.

Abele Pedersdatter Friis havde tidligere været gift med Rasmus Nielsen træskomager, som døde i marts 1638. Han havde været gift med Barbara Ibsdatter, død den 25. april 1614, før han ægtede Abele Pedersdatter Friis.

Christence Rasmusdatter var vistnok datter af rådmand Rasmus Bacher i Rudkøbing. Efter Hans Hornemanns død giftede hun sig den 6. november 1684 i Sct. Peders kirke i Næstved med Hans Mule, født ca. 1620, død i 1692, begravet i Nyborg kirke, sognepræst ved samme kirke fra 1660 til sin død, provst i Vinding herred. Han havde tidligere været gift med Ellen Christensdatter Vellejus, som døde den 15. november 1681 og blev begravet i Nyborg kirke.

Hans Hornemann, der var tysker af fødsel - fra Lübeck - nedsatte sig som købmand i Næstved i enten 1643 eller 1644 og blev snart en af dennes by rigeste mænd. Allerede i marts 1645 fik han en bevilling, der gav ham ret til at udføre en skibsladning malt og byg til Sønderborg og sælge det dér.

Da Næstved i 1658 måtte betale kongen af Sverige en sum penge for at slippe for "en ulidelig indkvartering" og i den anledning opkrævede en særlig skat, betalte Hans Hornemann 40 rigsdaler. Det var det næsthøjeste beløb, nogen person i byen ydede; mange betalte kun 1 eller 2 rigsdaler, og kun få måtte af med et tocifret beløb. I 1679 betalte Hans Hornemann godt 110 rigsdaler i krigsstyr; også ved den lejlighed var hans ydelse den næsthøjeste i byen; mange kunne betale deres krigsstyr med et éncifret beløb, og kun to måtte af med et trecifret beløb.

Da Hans Hornemann døde i 1680 var hans bo 10 000 rigsdaler værd, og ifølge den grundtakst over Næstved, der udarbejdedes to år senere, var Christence Rasmusdatter Bacher og hendes børn ejere af gårde og grun-

de, der var sat til sammenlagt 630 rigsdaler. Den største af gårdene var sat til 360 rigsdaler. Byens største grundejer var borgmester Johan Ro-brings enke Sidsel; de bygninger, hun ejede, var sat til sammenlagt 1294 rigsdaler. Da der opkrævedes kopskat for tidsrummet fra december 1682 til marts 1683, var Christence Rasmusdatter Bacher en af de kun fem personer i Næstved, som betalte 4 rigsdaler; nogle betalte $\frac{1}{2}$ rigsdaler og nogle $1\frac{1}{2}$ rigsdaler.

I 1661 underskrev Hans Hornemann sammen med syv andre Næstved-bor-gere enevoldsarveregeringsakten. På et eller andet tidspunkt blev han rådmand i Næstved, et hverv, som han efter nogle års forløb ønskede sig fritaget for. Han begrundede ønsket med, at han som "en udlæn- ding og tysk mand" ikke var kyndig i landets love, og at han havde væ- ret hjem søgt af sygdom, men han måtte alligevel søge to gange (i 1669 og 1671), inden kongen ved et åbent brev af 14. oktober 1671 fritog ham fra rådmandsbestillingen.

I april 1663 sendte kong Frederik den Tredje en skrivelse til byen Lübeck angående en arv, Hans Hornemann mente at have krav på efter sine for- ældre. Kongen bad bystyret i Lübeck drage omsorg for, at Hans Horne- mann "ved nogle dertil udpegede kommissærers hjælp" kunne opnå "sin lige part af den ham tilfaldne arvelod".

I 1674 opsatte Hans Hornemann et epitafium i Sct. Peders kirke i Næst- ved. Det er udformet på en sådan måde, at et snitværk fra Abel Schrø- ders værksted danner ramme om et maleri, der viser Hans Hornemann selv, Abele Pedersdatter Friis, Christence Rasmusdatter Bacher og de syv børn, Hans Hornemann fik med Christence Rasmusdatter Bacher. Endvidere skænkede Hans Hornemann og Christence Rasmusdatter Bacher kirken en altertavle, som dog først blev sat på plads i 1683, dvs., ef- ter at Hans Hornemann var afgang ved døden. Altertavlen fjernedes i det nittende århundrede, og kun storstykkets midtfelt er bevaret.

Hans Hornemann og Abele Pedersdatter Friis fik ingen børn sammen.

Hans Hornemann og Christence Rasmusdatter Bacher fik følgende børn:

Hans Hornemann (ane nr. 410, side 120).

Rasmus Hornemann, døbt i 1659, død inden 1698, købmand i Ålborg, gift den 5. februar 1689 med Elsebeth Hansdatter Mumme.

Abele Hornemann, døbt i 1660, død inden 1698.

Vilichen Hornemann, døbt den 25. august 1661, død i 1719, købmand i Næstved, ejer af Fodbygård, gift to gange, første gang med Karen Clausdatter Frees, død i 1699, anden gang med Mette Nielsdatter Fog, død i 1717.

Andreis Hornemann, døbt i november 1662, død inden 1698.

Johannes Hornemann, født den 26. november 1665, død den 8. januar 1697, sognepræst til Lerup og Tranum sogne, gift med Ane Margrethe Bruun, der den 14. juli 1697 ægtede Peder Arildsen Friis, sognepræst til Skamstrup og Frydendal sogne, tidligere gift med Christence Hermannsdatter Friis.

Anne Hornemann, døbt den 14. juli 1667, begravet den 29. maj 1714, gift med Claus Mule, sognepræst først i Nyborg, siden i Sct. Peders kirke i Næstved, søn af tidligere nævnte sognepræst Hans Mule i dennes første ægteskab med Ellen Christensdatter Vellejus.

Ane nr. 822 og ane nr. 823. (Elisabeth Cathrine Worsøes morfars morfors forældre).

DIDERICH JACOBSEN BRAES, født ca. 1630 i Itzehoe, død den 14. juni 1716 i Kalundborg, fik den 21. august 1661 ret til (uden forudgående trolovelse og lysning) at blive viet i huset til enken efter Lorentz Hansen

DORTHEA CHRISTIANSDATTER BRUN, død mellem 1702 og 1706.

I juli 1661 blev Diderich Jacobsen Braes udnævnt til tolder i Kalundborg med løfte om at få samme løn, som den hans forgænger havde

fået, senere (ved kongeskiftet i 1670) fastsattes lønnen til 100 rigsdaler om året. I marts 1662 fik han ret til bropenge mod at vedligeholde skibbroen. Deri lå, at han fik ret til at oppebære en halv skilling af hver sletdalers værdi af alle varer, som blev ind- eller udskibet på broen, og ret til at oppebære 4 skilling pr. rejse af hver færge eller smække, som løb færgeløb. I februar 1668 fik han yderligere løfte om, at han "fremdeles" måtte oppebære de bropenge, der var bevilget ham i marts 1662, "i sin og sin hustrus livstid". I februar 1668 blev han endvidere udnævnt til rådmand, og ti år senere - i januar 1678 - avancerede han til borgmester. Allerede i november 1680 afstod han fra borgmesterbestillingen, men mistede næppe megen indflydelse af den grund, idet kongen i august 1681 bevilgede ham ret til at "nyde og have sin gang" i alle de forsamlinger, han havde haft sin gang i, da han var borgmester. Samme år - 1681 - skænkede han Kalundborg kirke en kalk og disk i forgyldt sølv. I 1685 rantes han af et uheld, der fik konsekvenser for hans sociale og økonomiske position. Han afsattes som tolder og blev frataget retten til bropenge, fordi det var lykkedes en købmand i byen at "indpraktisere" en del forbudte silkestoffer. Tolderbestillingen fik han ikke tilbage - i december 1685 udnævntes en mand ved navn Anders Andersen til tolder i hans sted - men allerede i februar 1686 opnåede han ret til på ny at oppebære den ham "tilforn bevilgede halve skilling af hver sletdalers værdi" af alle de varer, der ind- eller udskibedes af byen.

Diderich Jacobsen Braes har givetvis hørt til blandt de velsituerede borgere i Kalundborg, i hvert fald efterlod han sig anselige midler, da han gik bort i 1716. Hans stervbo omfattede ikke blot talrige genstande i guld, sølv, kobber, tin, messing og malm og et omfattende bohav af borde, stole, kister, skabe og sengesteder, men også 33 af byens ejendomme. Ikke alle disse ejendomme var lige værdifulde, mange af dem var små huse, som vurderingsmændene mente kun var fra 12 til 16 rigsdaler værd, andre var præsentable gårde som f. eks. Strandgården og den gård, Diderich Jacobsen Braes selv havde beboet; de to gårde sattes til henholdsvis 113 og 333 rigsdaler. Diderich Jacobsen Braes havde også

været ejer af kornvandmøllen Øresø mølle, der lå i Jorløse sogn (Ars herred). Den havde han erhvervet i 1686.

Diderich Jacobsen Braes efterlod sig seks livsarvinger: sønnen Lorentz Diderichsen Braes, sønnen Diderich Christian Braes og fire børnebørn (se også side 123): Anne Dorothea Hornemann, Dorothea Hornemann, Christine Hornemann og Diderich Christian Hornemann. De var alle seks enige om at sælge løsøret og de 33 ejendomme i Kalundborg på auktion. Det medførte, at der blev omtrent 2124 rigsdaler til deling mellem dem, efter at gæld og skifteomkostninger var betalt. De var imidlertid ikke enige om, hvad der skulle ske med Øresø mølle. I den sag stod Lorentz Diderichsen Braes alene over for de fem andre, blandt hvilke Diderich Christian Braes var primus motor.

Spørgsmålet om, hvad der skulle ske med Øresø mølle, var et spørgsmål om, hvordan fire bestemte dokumenter skulle fortolkes. Diderich Jacobsen Braes og Dorothea Christiansdatter Brun havde faktisk skænket Lorentz Diderichsen Braes Øresø mølle ved et gavebrev af 20. april 1702 "til vederlag imod", som det hed, hvad hans søskende havde fået "til hjemgave og bryllupsfærd". I sammenhæng hermed havde Lorentz Diderichsen Braes ved et dokument af 21. april 1702 accepteret, at han først skulle overtage møllen efter sine forældres død; så længe forældrene levede, skulle de alene nyde indkomsterne fra møllen. Imidlertid må Diderich Jacobsen Braes og Dorothea Christiansdatter Brun hurtigt have fået den tanke, at de havde handlet overilet; i hvert fald underskrev de et brev af 3. maj 1702, som præciserede, at møllen "ikkun" var skænket til Lorentz Diderichsen Braes personlig, ikke til hans hustru Sophie Schrøder og hendes arvinger; hvis Sophie Schrøder overlevede Lorentz Diderichsen Braes, skulle møllen gå tilbage til Diderich Jacobsen Braes og Dorothea Christiansdatter Brun eller til disses livsarvinger. Da Diderich Jacobsen Braes ni år senere sad som enke-mand og formodentlig var svækket på grund af alderdom, underskrev han en deklARATION af 27. april 1711, der bemyndigede Lorentz Diderichsen Braes til "efterdags have opsyn" med møllen.

Hver af parterne i striden om Øresø mølle hyrede en prokurator, og begge prokuratorer leverede lange og omstændelige indlæg, inden skifteretten endelig kunne fælde dom den 1. februar 1717. Dommen fastslog, at gavebrevet af 20. april 1702 stod ved magt, og at Øresø mølle derfor tilhørte Lorentz Diderichsen Braes som "fuldkommen ejendom".

Knap to år efter dommens forkyndelse døde Lorentz Diderichsen Braes. I januar 1725 skænkede Sophie Schrøder Vor Frue kirke i Kalundborg 100 sletdaler mod, at hendes mands, dennes forældres og hendes søsters gravsteder stedse måtte forblive uforstyrret. I juni 1740 - dvs. længe efter at Sophie Schrøder var død - skænkede Diderich Christian Braes samme kirke 200 rigsdaler kurant mønt mod, at både de ligsten, som Sophie Schrøders gavebrev omtalte, og hans forældres "nu af ny pålagte" gravsten skulle holdes i god og forsvarlig stand "til evig tid".

Der kendes følgende børn af Diderich Jacobsen Braes og Dorthea Christiansdatter Brun:

Lorentz Diderichsen Braes, død den 19. december 1718 i København (Vor Frue sogn), begravet den 10. februar 1719 i Kalundborg, blev rådmand i Kalundborg i september 1691 og borgmester sammesteds i maj 1699, gift med Sophie Schrøder, født ca. 1652, begravet den 15. oktober 1727 i Kalundborg. Sophie Schrøder indgik nyt ægteskab den 24. september 1727 (dvs. ganske kort tid før sin død!) i Kalundborg med tolder Simon Glud, født ca. 1664, begravet den 29. august 1747 i Kalundborg. Han havde tidligere været gift med Catharina Raun, der blev begravet den 4. juni 1727 i Kalundborg.

Diderich Christian Braes, født den 21. september 1668, død den 2. juni 1748, bisat i Torslev kirke, justitsråd og kancelliasessor, giftede sig i 1690 til hovedgården Kokkedal i Torslev sogn, gift to gange, første gang i 1690 med Ingeborg Seefeld (enke efter Palle Rantzau til Brat-skov), født den 17. august 1654, død den 22. oktober 1695, bisat i Torslev kirke, anden gang den 17. juli 1700 med Ingeborg Cathrine Lugge (enke efter tolv ugers ægteskab med Peder Reetz til Leergrav),

født den 7. januar 1675 i Thisted, død den 25. oktober 1701, bisat i Torslev kirke.

Christine Diderichsdatter Braes (ane nr.411, side 120).

 Ane nr. 828 og ane nr. 829. (Elisabeth Cathrine Worsøes mormors morfars forældre).

JENS PEDERSEN WELLING, født ca. 1639, død den 29. marts 1696 i Hjarup sogn, gift med enken

METTE PEDERSDATTER BERING, født ca. 1644, begravet den 29. oktober 1709 i Hjarup sogn.

I sit første ægteskab blev Mette Pedersdatter Bering - efter trolovelse den 3. januar - gift den 8. juli 1660 i Kolding med Peder Jørgensen, der var blevet sognepræst for Hjarup og Vamdrup menigheder den 29. september 1659. Peder Jørgensen må være afgået ved døden ca. 1664.

Jens Pedersen Welling var en tid elev i Viborg latinskole og blev derefter immatrikuleret ved Københavns Universitet i september 1660. Den 14. juni 1664 kaldtes han til sognepræst for Hjarup og Vamdrup menigheder og den følgende 7.^e juli aflagde han præsteeden.

I 1659 havde polske krigsfolk afbrændt både præstegården i Hjarup og anneksgården i Vamdrup. Derfor boede Jens Pedersen Welling i alle sine år som sognepræst i en af kronens gårde, en halvgård i Hjarup, som omkring 1680 blev en del af første jyske rytterregiments gods. Den stod i hartkorn til 3 tønder, 1 fjerdingkar og 1 album, medens præstegårdens jorder ifølge matriklen 1688 stod til hartkorn 8 tønder og 2 skæpper samt skov 2 fjerdingkar og 1 album. Det forekommer sandsynligt, at Jens Pedersen Welling har dyrket begge disse gårdes jorder og desuden anneksgårdens jorder. Både præstegårdens jorder og anneksgårdens jorder lå i

"lod og leje" med bøndernes jorder bortset fra "ni små agre" særjord til præstegården. I 1672 omfattede Jens Pedersen Wellings folkehold tre karle og tre piger, i 1673, 1682 og 1683 to karle og to piger.

I december 1681 bevilgede kongen 1 rigsdaler af hver kirke i Ribe stift til Hjarup præstegårds genopførelse. Der indkom imidlertid kun 28 rigsdaler og 2 mark. For disse penge suppleret med egne midler byggede Jens Pedersen Welling et ladehus. Endvidere blev anneksgården i Vamdrup genopbygget med tre huse.

I 1692 afstod Jens Pedersen Welling sit embede, og i 1694 sluttede han en kontrakt med sin søn og efterfølger Peder Jensen Bering (ane nr. 414, side 126) om deling af pastoratets indkomster. Blandt kontraktens bestemmelser var én, der forpligtede Peder Jensen Bering til at tage sig af sin yngste bror, indtil denne nåede op i øverste lektie i Kolding skole, og én, der bestemte, at Mette Pedersdatter Bering skulle have udbetalt et halvt hundrede rigsdaler årligt, når engang Jens Pedersen Welling var afgået ved døden.

Der blev ikke foretaget noget skifte, da Jens Pedersen Welling gik bort i 1696. Årsagen hertil var vistnok, at skifteforvalteren, provsten over Anst herred, var gammel og svag og døde året efter. Mette Pedersdatter Bering sad derefter i uskiftet bo i over otte år og levede dels af de 50 rigsdaler fra sin søn, dels af den halve rytterbondegård. (Inden for samme tidsrum genopbyggede Peder Jensen Bering Hjarup præstegård, se side 126).

Endelig i 1708-1709 blev der skiftet og delt. Vurderingsmændene anslog, at indbo m.v. var i alt 247 rigsdaler værd. Mette Pedersdatter Bering og de ni af hendes børn med Jens Pedersen Welling, som endnu var i live, delte derefter effekterne mellem sig under hensyntagen til den værdi, vurderingsmændene havde fastsat. Godt syv uger efter døde Mette Pedersdatter Bering.

Der kendes ét barn af Mette Pedersdatter Bering og Peder Jørgensen: Maren Pedersdatter, gift med Claus Thomasen i Horsens.

Jens Pedersen Welling og Mette Pedersdatter Bering fik følgende børn (af hvilke alle de, der blev voksne, tog navnet Bering):

Peder Jensen Bering (ane nr. 414, side 126).

Bodil Jensdatter Bering, født ca. 1668, begravet den 9. juli 1700 i Borup sogn, trolovet den 22. marts 1699 og gift den 23. maj samme år i Borup sogn med Caspar Pedersen Lindenfeld, sognepræst til Borup og Hald sogne. Han havde tidligere været gift med Mette Pedersdatter Asferg, en søster til Søren Pedersen Asferg, sognepræst til Spentrup og Gassum sogne (ane nr. 814, side 139).

Margrethe Jensdatter Bering, begravet den 7. marts 1729 i Feldballe sogn, gift to gange, første gang med Anders Jepsen Schive, sognepræst til Bjerregrav, Ålum og Tanum sogne, anden gang med Niels Pedersen Galthen, sognepræst til Feldballe og Nødager sogne, død den 11. juni 1729 i Feldballe sogn.

Anna Jensdatter Bering, trolovet den 7. august 1715 og gift den 10. december samme år i Hjarup sogn med Thomas Jensen Møller, "collega" i Kolding skole.

Peder Jensen, født i juni 1671 i Hjarup sogn, død den 23. august samme år i Hjarup sogn.

Peder Jensen Bering, født ca. 1673, død den 19. maj 1728 i Gunderup sogn, tredje lektie hører ved Viborg katedralskole ca. 1695-1698, derefter sognepræst til Gunderup og Nøvling sogne.

Vitus Jensen, hjemmedøbt den 29. december 1674, begravet den 2. januar 1675 i Hjarup sogn.

Lene Jensdatter Bering, født den 10. oktober 1676 i Hjarup sogn, trolovet den 14. april 1707 og gift den 26. juni samme år i Hjarup sogn med Poul Christensen, som - vistnok i 1707 - fæstede den halve ryttergård i Hjarup, der havde været præstegård i Jens Pedersen Wellings tid og senere enkesæde for Mette Pedersdatter Bering.

Vitus Jensen, født den 5. maj 1678 i Hjarup sogn, begravet den 23. juli samme år i Hjarup sogn.

Maren Jønsdatter, født den 5. september 1679 i Hjarup sogn, begravet den 30. oktober samme år i Hjarup sogn.

Maren Jønsdatter, hjemmedøbt den 28. november 1680.

Dorthea Jønsdatter, født den 21. marts 1682 i Hjarup sogn, begravet den 2. april samme år i Hjarup sogn.

Vita Jønsdatter Bering, født i 1683 i Hjarup sogn, begravet den 3. august 1723 i Vindum sogn.

Jens Jensen Bering, født den 23. januar 1685 i Hjarup sogn, død den 25. april 1727 i Vindum sogn (han døde "i sit studerekammer midt i sine studeringer med sin prædiken i hånden"), sognepræst til Vindum sogn, gift to gange, første gang med Elisabeth Henriksdatter Borck, anden gang med Birgitte Christensdatter Fussing.

Dorethea Jønsdatter Bering, født den 23. juni 1686 i Hjarup sogn.

Ane nr. 830 og ane nr. 831. (Elisabeth Cathrine Worsøes mormors mormors forældre).

CHRISTOPHER SCHRØDER, født i 1636, død i 1700, gift med CATHRINE CASPERGAARD, født ca. 1638, begravet den 22. december 1722 i Vonsbæk sogn.

Ifølge troværdige efterretninger (se NOTER) var Cathrine Caspergaards tipoldefar, oldefar, farfar og far successivt sognepræster i Vonsbæk, hvorefter hendes mand Christopher Schrøder og efter ham hendes søn Claus Schrøder overtog embedet. De fire sognepræster før Christopher Schrøder skal kun omtales ganske kort her. De var:

Jens Sørensen (ane nr. 13296), katolsk præst i Vonsbæk fra 1514, gik over til Luthers lære og fik kaldsbrev som sognepræst i Vonsbæk den 20. august 1525, fik sin søn Claus som medhjælper i embedet i 1544.

Claus (eller Nicolaus) Jensen Caspergaard (ane nr. 6648), studerede i Rostock i 1541, blev udnævnt til sin fars medhjælper og efterfølger som sognepræst i Vonsbæk i 1544, døde i 1580, var gift med Anna (efternavn ukendt), født i 1530, død i 1610.

Jens Clausen (ane nr. 3324), sognepræst i Vonsbæk fra 1580, gift den 5. juli 1584, død i 1633, mistede tre børn i løbet af få uger i 1602, fik sin søn Claus som medhjælper i embedet i 1621.

Claus Jensen Caspergaard (ane nr. 1662), født i 1596, blev sin fars medhjælper i 1621 og senere hans efterfølger som sognepræst, døde i 1659, gift i 1622 med Sophie (efternavn ukendt), død i 1670. Claus Jensen Caspergaard efterlod sig flere børn, deriblandt Cathrine Caspergaard.

Christopher Schrøder studerede i Rostock i 1652, i København i 1655, var sognepræst i Vonsbæk fra 1659 til 1700. I 1690 fik han sin søn Claus Schrøder som medhjælper i embedet, i 1693 blev han valgt til provst over Haderslev herred og medlem af det Haderslevske konsistorium.

Der kendes følgende børn af Christopher Schrøder og Cathrine Caspergaard:

Claus Schrøder, død i 1716, studerede i Königsberg i 1682 og i Wittenberg i 1684, hjælpepræst hos sin far fra 1690, sognepræst i Vonsbæk 1700-1716, gift to gange, første gang med Elisabeth Keding, anden gang med Anna Elisabeth Kling.

Elisabeth Magdalene Schrøder (ane nr. 415, side 126).

Ane nr. 1614 og ane nr. 1615. (Elisabeth Cathrine Worsøes farfars
mormors mors forældre).

PEDER NIELSEN, døde vistnok i 1661, gift med
INGEBORG RASMUSDATTER, død inden februar 1661.

Peder Nielsen var borger i Helsingør. Hans navn forekommer gang på gang i byens skattelister og rådstueprotokoller fra årene efter 1626, som regel under betegnelsen Peder Nielsen brygger. (Han er næppe identisk med en kærner Peder Nielsen, hvis bomærke findes under et regnskabsbilag fra 1627 angående omkostningerne i forbindelse med en heksebrænding).

I 1644 klagede Helsingørs borgmestre og råd til kongen over en del ryttere, der var indkvarteret i byen, og især over en korporal, som havde kvarter hos Peder Nielsen brygger.

I 1652 skænkede Peder Nielsen brygger sammen med sin hustru en af de 76 messingbalustre i brusbarok, der danner korgitteret i St. Olai kirke i Helsingør. Hans og Ingeborg Rasmusdatters navne findes i versaler på balusterens nedre fortykkede led. (Andre borgere i byen skænkede de øvrige balustre).

Peder Nielsen bryggers hovedgård lå i byens tredje fjerding; herudover ejede han endnu to gårde, en i anden fjerding og en i fjerde fjerding. Da der skiftedes efter Ingeborg Rasmusdatters død, anslog vurderingsmændene, at de tre gårde var henholdsvis 2000 rigsdaler, 700 rigsdaler og 300 rigsdaler værd. Skiftet viser i øvrigt, at Peder Nielsen brygger ejede fem stolestader (ét mands- og fire kvindestader) i kirken, og at hovedgården var velforsynet med indbo, herunder ikke så få sager i sølv, kobber og messing.

Der kendes følgende børn af Peder Nielsen og Ingeborg Rasmusdatter:

Inger Pedersdatter, gift med Jacob Jacobsen.

Ane Pedersdatter, gift med Hans rotgeter.

Maren Pedersdatter, gift med Anders Lauridsen, brygger.

Anne Pedersdatter, gift med Rasmus Thuesen.

Karen Pedersdatter (ane nr. 807, side 129).

Ane nr. 1616. (Elisabeth Cathrine Worsøes farmors farfars farfar).

NIELS CHRISTENSEN FRIIS, død den 10. juni 1621, begravet i Århus domkirke.

Niels Christensen Friis var en tid gift med Karen Knudsdatter, som tidligere havde været gift med rådmand Poul Pedersen skriver, der døde i 1607. Formodentlig blev Karen Knudsdatter gift med Niels Christensen Friis ret hurtigt efter Poul Pedersens død; hun levede indtil 1615. I Århus domkirkes nordre sideskib findes en gravsten - en figursten, der oprindelig lå i midtergangen - over Niels Christensen Friis og Karen Knudsdatter.

Kildematerialet dokumenterer overbevisende, at Niels Christensen Friis var far til Christen Nielsen Friis (ane nr. 808, side 131), men oplyser ikke, hvem moderen var. Noget tyder på, at Niels Christensen Friis har haft et ægteskab før ægteskabet med Karen Knudsdatter, og at det var hans første hustru, der var mor til Christen Nielsen Friis.

I marts 1603 erhvervede Niels Christensen Friis borgerskab i Århus. Dengang og i de nærmest følgende år var han ridefoged for Århusgård len. Omkring 1608 blev han rådmand i Århus. I maj 1608 var han sagfører for en enke, som havde proces for kongens og rigets råd. I 1606 fik han kongeligt stadfæstelsesbrev på kronens og kirkens part af korntienden i Astrup sogn og i 1613 et lignende brev på samme tiendepart i Tilst sogn. I 1608 fik han livsbrev på et stykke eng på Holmstrup mark. Ca. 1613 købte han en gård af Århus hospital, hvor Karen Knudsdatters bror Jørgen Knudsen dengang var hospitalsforstander. I 1616 førte han proces

ved Viborg landstingsdomstol mod en sergent Christoffer Jensen stenhugger.

Der kendes følgende børn af Niels Christensen Friis:

Christen Nielsen Friis (ane nr. 808, side 131).

Anna Nielsdatter Friis, gift to gange, første gang den 7. november 1629 i Århus med Jørgen Nielsen, født den 12. november 1605 på Nielstrupgård, død den 24. april 1650, sognepræst til Årslev og Hørning sogne, anden gang med Christen Olsen, sognepræst til Årslev og Hørning sogne efter Jørgen Nielsen.

Poul Nielsen Friis, sognepræst i Lom i Gudbrandsdalen i Norge.

Der kendes ét barn af Karen Knudsdatter og Poul Pedersen:

Kirstine Poulsdatter, gift med magister Christen Hansen.

Ane nr. 1618. (Elisabeth Cathrine Worsøes farmors farfars morfar).

CLEMEN JENSEN SMAGBIER, død i 1626, begravet i Århus domkirke.

Clemen Jensen Smagbier var gift to gange, første gang i enten 1583 eller 1584 med Maren Christensdatter, født i Haderslev, død den 28. oktober 1597, begravet i Århus domkirke, anden gang med Anne Olofsdatter, død i februar 1650, begravet i Århus domkirke.

I Århus domkirke findes en figursten over Clemen Jensen Smagbier og hans to hustruer; den lå oprindeligt i midtergangen, men er senere flyttet til nordre korsomgangs nordøstre hjørne.

Det forekommer mest sandsynligt - men kan næppe bevises - at Karen Clemensdatter (ane nr. 809, side 131) var datter af Anne Olofsdatter.

Clemen Jensen Smagbier levede i Århus, hvor hans navn i 1588 blev

indført i det mandtal, der udarbejdedes over borgervæbningen. I 1591 solgte han en gård på hjørnet af Studsgade og Graven til en mand ved navn Oluf Bonde. I en årrække var han rådmand og i et enkelt år (1623) borgmester (såkaldt fastelavnsborgmester, fordi en forordning fra 1619 påbød, at borgmesterskabet skulle veksle mellem rådmændene, og at valget af borgmester skulle foregå fastelavnssøndag). Han ejede flere ejendomme i Mejlgade.

Efter hans død delte Anne Olofsdatter og hans "børn og barnebarn Johan Nielsen" stervboet under en skifteforretning, der fandt sted den 27. juli 1626.

Indskriften på den førnævnte figursten i Århus domkirke fortæller, at Clemens Jensen Smagbier fik seks sønner og én datter med Maren Christensdatter, men har ingen oplysninger om børn født af Anne Olofsdatter. I det følgende er anført navne på syv af Clemens Jensen Smagbiers børn; af dem var de seks sidstnævnte helsøskende, medens Sidsel på den ene side og de seks andre på den anden side "kun" var halvsøskende (ifølge et notat i Århus skifteprotokol foretaget under skifteforretningen efter Maren Clemensdatters død).

Sidsel Clemensdatter, død mellem 1626 og 1632 i Århus, gift med Peder Christophersen, død i 1638. Peder Christophersen fik borgerskab i Århus i 1596, blev byfoged sammesteds i 1625, giftede sig efter Sidsel Clemensdatters død med Karen Frandsdatter.

Niels Clemmensen, fik borgerskab i Århus i 1609, må være afgang ved døden inden 1626, da hans søn Johan Nielsen trådte i hans sted ved skiftet efter Clemens Jensen Smagbier.

Jens Clemmensen, død i 1656 i Århus, fik borgerskab i Århus i 1623, blev rådmand sammesteds i 1651, gift med Karen Christensdatter Blichfeld, død i 1666 i Århus. Hun havde tidligere været gift med Peder Peder- sen Saxe, kærner i Århus, død i februar 1621.

Søren Clemmensen, kærner i Århus 1642-1645, rådmand sammesteds 1651-1654, gift med Gjertrud (efternavn ukendt).

Christen Clemmensen, født i 1596, død i 1654 af pest, immatrikuleret ved Københavns Universitet i 1616, gennemrejste i 14 år Tysklands, Italiens, Frankrigs, Englands og Belgiens byer og akademier, økonom på Herlufsholm 1631-1641, magister i 1635, gift med Mette Matthiasdatter Jacobæus, som også døde af pest i 1654. Epitafium i Næstved Sct. Peders kirke.

Karen Clemensdatter (ane nr. 809, side 131).

Maren Clemensdatter, død den 9. november 1690 i Århus, begravet i Århus domkirke, gift med Anders Lydichsen, født ca. 1597 i Højer, død den 24. maj 1664 i Århus, begravet i Århus domkirke, rådmand i Århus 1637-1651, borgmester sammesteds 1653-1659. Epitafium i Århus domkirke.

Ane nr. 1620 og ane nr. 1621. (Elisabeth Cathrine Worsøes farmors farmors fars forældre).

THOMAS NIELSEN, født ca. 1575 i Randers, død den 17. august 1623 i Lyngå sogn, gift med
KAREN THOMASDATTER, født i Virring, død den 1. februar 1620 i Viborg, hvortil hun var rejst for at forrette et ærinde.

Thomas Nielsen blev indskrevet i Kommunitetets matrikel i 1594 under navnet Thomas Nicolai Randrus. Senere var han en tid kapellan ved St. Mortens kirke i Randers, derefter sognepræst for Lyngå og Skød menigheder fra 1602 til 1623.

(Karen Thomasdatters søster Sidsel Thomasdatter døde i april 1651 som enke efter Niels Sørensen på Nielstrupgård. Niels Sørensens og Sidsel Thomasdatters søn Jørgen Nielsen ægtede Anne Nielsdatter Friis (se side 155) den 7. november 1629).

Thomas Nielsen og Karen Thomasdatter fik følgende Børn:

Peder Thomsen Lyngå, født den 7. juni 1602, elev i Sorø skole 1614-1619, død i marts 1622.

Margrethe Thomasdatter, født den 12. maj 1603, død i december 1673, gift to gange, første gang med Christen Henriksen Blichfeld, død den 9. juni 1641, sognepræst til Lyngå og Skød sogne efter Thomas Nielsen, anden gang med Søren Madsen Ørsted, sognepræst til Lyngå og Skød sogne efter Christen Henriksen Blichfeld.

Marie Thomasdatter, født den 26. juni 1604, død den 25. juni 1678, gift med Jens Sørensen Borre, død i november 1640, sognepræst til Hvorslev og Gjerning (Horslev og Gerning) sogne.

Mette Thomasdatter, født den 19. december 1605, død den 29. marts 1689, gift to gange, første gang med Niels Sørensen Nykirk, død den 6. maj 1651, sognepræst til Lyngby og Albøge sogne (tidligere gift med Else Nielsdatter Ørsted), anden gang med Svend Sørensen Leth, sognepræst til Lyngby og Albøge sogne efter Niels Sørensen Nykirk.

Niels Thomsen Ferslev (ane nr. 810, side 135).

Otto Thomsen Lyngå, født den 21. december 1608, død den 21. december 1671, elev på Sorø skole 1622-1628, sognepræst til Haslund og Ølst sogne.

Inger Thomasdatter, født den 5. juni 1610, død den 8. oktober 1610.

Inger Thomasdatter, født i 1612, død den 19. december 1639 i Skorup ved at falde ned fra et loft.

Henrik Thomsen, født den 28. januar 1614.

Anna Thomasdatter, født den 11. juli 1615, død den 19. juli 1652 i Vordingborg, vistnok gift med Johannes Sigvardsen, kapellan til Vordingborg og Kastrup sogne, senere sognepræst til Nordrup og Farringløse sogne.

Jacob Thomsen Lyngå, født den 24. juli 1617, død ca. 1702, sognepræst til Karlby og Voldby sogne, gift to gange. Hans første kone Marie, der var datter af Jørgen Christensen Pind (død 1655), sognepræst til Karlby og Voldby sogne, havde tidligere været gift med Lauritz Hansen

Thrige (død 1653), som en tid var Jørgen Christensen Pinds medhjælper i embedet, hans anden kone, som han ægtede i 1684, var en præsteenke, der havde været gift tre gange tidligere.

Ane nr. 1622. (Elisabeth Cathrine Worsøes farmors farmors morfar).

NIELS PEDERSEN VRAGER, død i 1629.

Niels Pedersen Vrager var gift to gange, første gang med Marine Rasmusdatter, datter af Rasmus Olsen, sognepræst til Lyngby og Albøge sogne, anden gang med Johanne Hansdatter.

Det kan ikke afgøres, om Niels Thomsen Ferslevs hustru (side 135) var datter af Marine Rasmusdatter eller af Johanne Hansdatter.

Niels Pedersen Vrager immatrikuleredes ved universiteterne i Rostock og Greifswald i 1595, ved universitetet i Wittenberg i 1597, var kapellan i Lyngby (Djurs sønder herred) omkring 1600, sad som sognepræst for Skorup og Tvillum menigheder fra 1602 til 1629 og blev desuden - på et tidspunkt, der ikke kan dokumenteres - provst over Gern herred i Århus stift.

Niels Pedersen Vrager og Marine Rasmusdatter indledte deres seksuelle forhold, mens Niels Pedersen Vrager var kapellen i Lyngby. Forholdet fik følger, og derfor viede Rasmus Olsen dem til mand og kone, kort tid før Marine Rasmusdatter skulle føde. Sagen gik imidlertid ikke upå-talt hen; lensmand og biskop "med flere gode mænd" idømte både Rasmus Olsen og Niels Pedersen Vrager en straf. Rasmus Olsen skulle betale kongen en sum penge og offentlig på prædikestolen bekende, at han havde viet sin kapellan og datter uden forudgående tilbørligt skriftemål, Niels Pedersen Vrager skulle have forbrudt sit kald, såfremt kongen ikke ville eftergive ham hans forseelse. Kongen godkendte dommene

i juli 1601, men bevilgede et år senere "for godtfolks forbøns skyld", at Niels Pedersen Vrager igen måtte komme til kald.

Rasmus Olsen havde været sognepræst siden ca. 1578. Han var oprindeligt blevet kaldet til Lyngby og Albøge sogne, men i 1579 havde man på en eller anden måde fået ham overtalt til at afstå Lyngby sogn og i stedet overtage et pastorat bestående af Rosmos og Albøge sogne. Grunden hertil var, at Jens Simonsen, tidligere abbed i Øm kloster, skulle have tildelt Lyngby sogn. Jens Simonsen døde imidlertid allerede i 1579, og i 1581 blev Rasmus Olsen atter sognepræst til Lyngby og Albøge sogne.

Overleveringen beretter, at Niels Pedersen Vrager satte sin præstegårds avl i god stand, indrettede fiskedamme, havde god indseende i mange videnskaber og var en kunstner i sine hænder. I 1616 måtte han give møde for landstingsdomstolen i Viborg, fordi lensmanden på Silkeborg og tre andre mænd beskyldte han for æresfornærmelse. Sagen blev dog bilagt uden dom.

Der kendes ikke navne på nogen børn af Niels Pedersen Vrager, men det kan dokumenteres, at en datter af ham ægtede Niels Thomsen Ferslev (ane nr. 811, side 135).

Ane nr. 1640 og ane nr. 1641. (Elisabeth Cathrine Worsøes morfars morfars fars forældre).

HANS HORNEMANN, død inden 1663, gift den 17. september 1609 i Marienkirche i Lübeck med
ANNA STUVE, begravet den 22. juni 1654.

Hans Hornemann fik borgerskab i Lübeck i 1609. Han ejede forskellige ejendomme i byen.

Der kendes følgende børn af Hans Hornemann og Anna Stuve:

Hans Hornemann (ane nr. 820, side 141).

Wilken Hornemann

Barbara Hornemann

Anna Hornemann

 Ane nr. 1657. (Elisabeth Cathrine Worsøes mormors morfars farmor).

BODIL JENSDATTER, født ca. 1603, begravet den 25. februar 1689
 i Hjarup sogn.

 Ane nr. 1658 og ane nr. 1659. (Elisabeth Cathrine Worsøes mormors
 morfars mors forældre).

PEDER PEDERSEN BERING, født ca. 1614, død i enten 1658 eller
 1659, gift med
 MARIE MADSDATTER, født ca. 1622, død i 1652 i Øster Snede sogn.

Efter Marie Madsdatters død giftede Peder Pedersen Bering sig med
 Anne Lauridsdatter, datter af Laurids Lauridsen i Vejle.

Peder Pedersen Bering immatrikuleredes ved Københavns Universitet
 i maj 1633. I 1638 kaldte kongen ham til sognepræst til Øster Snede
 sogn - efter selv at have hørt ham - og gav derefter biskoppen i Ribe
 ordre til at ordinere ham. Da sognepræsten til Sortebrødre sogn i Viborg
 døde i 1645, ønskede Peder Pedersen Bering det ledige kald. Hans far
 borgmester Peder Pedersen Bierring (ane nr. 3316) støttede ham, me-
 dens byens anden borgmester Peder Ostenfeldt støttede sin søn Jens

Pedersen Ostenfeldt, der også ønskede kaldet. Jens Pedersen Ostenfeldt havde den fordel, at han var kendt i byen, fordi han havde været kapellan hos den afdøde sognepræst i fire år. Kongen greb ind i sagen og udtrykte utilfredshed med, at "en borgmester og en rådmand" ville kalde borgmesterens søn "uden at ville høre andre", skønt "andre borgmestre og rådmænd" havde ønsket at høre flere ansøgere, specielt sognepræst Peder Pedersen Bering til Øster Snede. Derfor skulle Peder Pedersen Bering have lejlighed til at lade sig høre. Trods denne kongelige håndsrækning til Peder Pedersen Bering endte sagen med, at Jens Pedersen Ostenfeldt fik embedet.

Peder Pedersen Bering erhvervede magistergraden i 1647. I 1649 meddelte han biskoppen i Ribe, at han havde forbedret præstegården, som var temmelig forfalden, da han overtog embedet.

Der kendes følgende børn af Peder Pedersen Bering og Marie Madsdatter:
Peder Pedersen Bering, sognepræst i Nebsager.

Laurids Pedersen Bering, begravet den 22. juni 1660 i Øster Snede sogn.

Mette Pedersdatter Bering (ane nr. 829, side 148).

Kirstine Pedersdatter Bering, født ca. 1645, begravet den 1. december 1704 i Horsens, gift med Søren Brun.

Anne Pedersdatter Bering, begravet den 23. december 1719 i Horsens kirke, gift med Jonas Svendsen, visitator i Horsens, begravet den 6. december 1719 i Horsens kirke.

Margrethe Pedersdatter Bering, begravet den 9. april 1732 i Horsens klosterkirkes kor, gift to gange, første gang med Jørgen Christophersen Bliemester, født ca. 1642, død den 28. juli 1697 i Horsens, borgmester i Horsens, anden gang den 20. juni 1699 i Horsens med Morten Cordtsen, begravet den 1. december 1727 i Horsens klosterkirkes kor, borgmester i Horsens.

Ane nr. 3316 og ane nr. 3317. (Elisabeth Cathrine Worsøes mormors
morfars morfars forældre).

PEDER PEDERSEN BIERRING, død i 1655, gift med
MAREN VITUSDATTER, født ca. 1591, død den 12. juli 1626.

Efter Maren Vitusdatters død giftede Peder Pedersen Bierring sig med Maren Justdatter, født i 1577, død i 1627 (dette ægteskab varede kun ti uger), derefter med Margrethe Pedersdatter, som døde i 1631, og endelig med Margrethe Frandsdatter, der døde i 1660.

Maren Justdatter havde været gift to gange, før hun ægtede Peder Pedersen Bierring, første gang med Jens Smed, død i 1599, anden gang med Hans Grønbæk, død i 1624, borgmester i Århus. Mens hun var gift med Hans Grønbæk, hvirvledes hun ind i en hekseproces, idet en kvinde ved navn Bodil Ibsdatter, der i juli 1617 dømtes skyldig i trolddomskunst, angav hende som troldkvinde. Et par rådmænd i Århus blev beskyldt for, at de havde tortureret Bodil Ibsdatter. Mens torturen stod på, skulle de have lovet hende at standse pinslerne, hvis hun ville angive Maren Justdatter. Senere tog Bodil Ibsdatter sin beskyldning tilbage, og rådmændene nægtede, at de havde tortureret hende. Viborg landstings dommere dømte, at det ikke var rådmændene, der havde fået Bodil Ibsdatter til at fremkomme med sin beskyldning, og at beskyldningen i øvrigt som en misdæders ord burde være magtesløs.

Peder Pedersen Bierring var købmand i Viborg. Han handlede med tømmer og bygningsmaterialer og havde bl. a. lensmanden på Hald som kunde. Han blev rådmand og var senere borgmester i over tyve år, indtil han i 1653 søgte sin afsked. På grund af det besvær, borgmesterbestillingen medførte, bevilgede kongen i januar 1641, at Peder Pedersen Bierring og Margrethe Frandsdatter på livstid måtte være fri for ægt og arbejde af de tre selvejergårde (en i Hviding, to i Mammen), som Peder

Pedersen Bierring ejede. Og i juli 1643 gav kongen jægermester Achim von Breda ordre til at lade borgmester Peder Bierring få tre rådyr til hans datters bryllup.

Der kendes følgende børn af Peder Pedersen Bierring og Maren Vitusdatter:

Peder Pedersen Bering (ane nr. 1658, side 161).

Vitus Pedersen Bering, født den 6. oktober 1617, død den 20. maj 1675, kongelig historiograf, gift to gange, første gang i 1652 med Anne Nielsdatter, anden gang i 1663 med Gertrud Jørgensdatter.

Bodil Pedersdatter Bering, gift med Anders Jensen Broch, købmand i Viborg.

Der kendes følgende børn af Peder Pedersen Bierring og Margrethe Frandsdatter:

Frants Pedersen Bering, født ca. 1634, død i 1695, gift i 1661 med Mette Gregersdatter Hvid, død i 1703. Frants Pedersen Bering blev byfoged i Viborg i 1670 og var borgmester i byen ca. 1676-1680. I 1681 blev han auktionsdirektør i Nørrejylland.

Jacob Pedersen Bering, født ca. 1640, død i 1690, officer, deltog som løjtnant i Den skånske Krig, borgmester i Viborg i 1685, ugift.

Dorthe Pedersdatter Bering, født ca. 1646, død i 1715, gift med Mogens Willumsen, borgmester i Ålborg.

Maren Pedersdatter Bering, død i 1713, gift med Jacob Poulsen Thisted, død i 1677, sognepræst til Vor Frue kirke i Ålborg.

 Ane nr. 3318 og ane nr. 3319. (Elisabeth Cathrine Worsøes mormors morfars mormors forældre).

MADS TOMMEDSØN i Vejle, der var gift med
 METTE. CLEMENS DATTER, død i 1651.

Ane nr. 6632 og ane nr. 6633. (Elisabeth Cathrine Worsøes mormors
morfars morfars fars forældre).

PEDER JENSEN BIERRING, død den 4. maj 1591, begravet i Gråbrødre kirke i Viborg, gift med

KIRSTEN CHRISTENSDATTER HØG, død den 23. maj 1635, begravet i Gråbrødre kirke i Viborg.

Efter Peder Jensen Bierrings død giftede Kirsten Christensdatter sig med Jacob Lauritsen Skriver, død den 23. juli 1611, begravet i Gråbrødre kirke i Viborg.

Peder Jensen Bierring var handelsmand og rådmænd i Viborg. Der kendes følgende to sønner af ham og Kirsten Christensdatter Høg:

Peder Pedersen Bierring (ane nr. 3316, side 163).

Jens Pedersen Berring, kaldet store Jens Berring, købmand og rådmænd i Viborg, gift to gange, første gang med Kirsten Pedersdatter, anden gang med Margrethe Olufsdatter.

Ane nr. 6634. (Elisabeth Cathrine Worsøes mormors morfars morfars morfars).

VITUS BRUN

Vitus Brun boede i Mollerup nordøst for Viborg. Han blev myrdet på herredstinget enten i 1599 eller først på året i 1600. En kvinde ved navn Marine Lauritsdatter (formodentlig hans hustru) klagede til kongen over mordet.

ANER FORUD FOR TIPOLDEFADEREN PETER BERG

(ane nr. 26, side 41).

I det følgende bringes oplysninger om Peter Bergs forældre, hans fars forældre, hans mors forældre, hans farmors forældre og hans mormors forældre.

Ane nr. 52 og ane nr. 53. (Peter Bergs forældre).

HANS JENSEN BERG, døbt den 29. juli 1744 i Grenå, død den 9. marts 1815 i Haderslev, trolovet den 28. februar 1771 og gift den 12. april samme år i Vor Frue kirke i Haderslev med

METTE MAGDALENE CHRISTIANSDATTER, døbt den 30. december 1746 i Vor Frue kirke i Haderslev, død den 2. oktober 1814 i Haderslev.

Den 13. juni 1771 erhvervede Hans Jensen Berg borgerskab som Amts-Schneider i Haderslev. En Amts-Schneider var en skrædder, der var medlem af lavet (das Amt).

Hans Jensen Berg og Mette Magdalene Christiansdatter levede efter alt at dømme i små kår. De havde ikke eget hus, men boede til leje og flyttede flere gange fra et sted i byen til et andet. Ofte var det hus, de boede i, hvad man dengang kaldte en Bude (et lille hus eller et baghus). I sidste halvdel af 1780erne blev Hans Jensen Berg betegnet som "blut arm" (ludfattig) i skatteregistrene. I 1811 fik han og hans kone tildelt plads på Hospitalet i Haderslev, og dér blev de resten af deres tid.

Hans Jensen Berg og Mette Magdalene Christiansdatter fik følgende børn:
Ingeborg Berg, født den 24. april 1772 i Haderslev, gift med Lauritz Andersen Borup, født i Ålborg, erhvervede i 1801 borgerskab som snedkermester i Haderslev, betegnedes i 1803 som snedkermester og gæstgiver.
Anna Martha Berg, født den 2. december 1773 i Haderslev, boede i 1815 i København, gift med en mand ved navn Tröck.

Jens Christian Berg, født den 6. september 1775 i Haderslev, skrædderme-
ster i København.

Johannes Berg, født den 5. november 1777 i Haderslev.

Christian Berg, født den 16. februar 1782 i Haderslev, død den 4. maj 1782,
begravet på Kloster kirkegård.

Christian Berg, født den 21. april 1783 i Haderslev.

Peter Berg (ane nr. 26, side 41).

Ane nr. 104 og ane nr. 105. (Peter Bergs fars forældre).

JENS PEDERSEN BERG, født ca. 1716 i Kronborg amt, død den 27. au-
gust 1792 i Grenå, trolovet den 20. oktober 1743 og gift den 8. november
samme år i Grenå med

INGER HANSDATTER, døbt den 23. maj 1717 i Grenå, død den 10. nov-
ember 1799 i Grenå.

Den 3. juli 1747 erhvervede Jens Pedersen Berg borgerskab som skrædder
i Grenå. Omkring 1761 ejede han et lille hus på fire fag i Markedsgade.
Det må han senere have skilt sig af med, i hvert fald boede han og hans
kone i 1787 på en destination, der kaldtes Bag om Byen.

I sin sidste tid som enke havde Inger Hansdatter til huse hos en mand
ved navn Christen Pedersen. Efter at hun var afgået ved døden, blev hen-
des beskedne indbo solgt på auktion og indbragte godt 20 rigsdaler. Chri-
sten Pedersen fik udbetalt 2 rigsdaler, fordi han havde opvartet Inger Hans-
datter "i hendes langvarige sygdomstid", og svigersønnen Peder Sørensen
fik refunderet 4 rigsdaler, som han havde forstrakt sin svigermor med til
hendes "nødtørft". Svigersønnen Hans Jacob Hansen Ritto, der havde
forstrakt hende med mere end dobbelt så meget, gav afkald på godtgø-
relse. Derved blev det muligt at afholde begravelses- og skifteomkostnin-
gerne.

Jens Pedersen Berg og Inger Hansdatter fik følgende børn:

Hans Jensen Berg (ane nr. 52, side 166), hvis søn Peter Berg (ane nr. 26, side 41) giftede sig med nedennævnte Gertrud Cathrine Jensdatter Bergs datter Inger Cathrine Ritto (ane nr. 27), dvs. med en kusine.
Kirsten Jensdatter, døbt den 13. oktober 1745 i Grenå, gift med en politbetjent i København.

Peder Jensen, døbt den 26. november 1747 i Grenå, begravet den 5. september 1748 i Grenå.

Peder Jensen, døbt den 27. december 1748 i Grenå, skrædder i København.

Dorte Jensdatter, gift med skipper Peder Sørensen i Grenå.

Laurs Jensen, døbt den 7. maj 1752 i Grenå, begravet den 2. april 1753 i Grenå.

Lars Jacob Jensen, døbt den 22. februar 1754 i Grenå.

Søren Jensen, døbt den 28. juli 1756 i Grenå, skrædder.

Gertrud Cathrine Jensdatter Berg (ane nr. 55), gift med Hans Jacob Hansen Ritto (ane nr. 54).

Mette Johanne Jensdatter, døbt den 17. juni 1761 i Grenå, gift med tehandler, senere bud Peder Sahl i København (se side 41).

Ane nr. 106 og ane nr. 107. (Peter Bergs mors forældre).

CHRISTIAN RASMUSSEN, født ca. 1709 i Randers, død den 29. juli 1796 i Haderslev, begravet på Kloster kirkegård, gift vistnok i 1738 med BIRTHE CATHARINE JOHANNESDATTER TÜCHSEN, død den 25. maj 1794 i Haderslev, begravet på Kloster kirkegård.

Christian Rasmussen var handskemager og boede det meste af sin tid i Haderslev. En årrække ernærede han sig som svend, i 1762 fik han borskab som frimester, og i 1777 - ca. 68 år gammel - blev han optaget i

handskemagerlavet. I årene før 1774 boede han og hans hustru til leje hos andre og skiftede bopæl flere gange. Fra 1774 til deres død boede de i et lille hus - en bude - som deres datter Maren havde erhvervet i 1773 i Gammel Haderslev (på det sted, der senere blev Storegade 51). I 1779 overtog Christian Rasmussen huset og solgte det femten år senere - den 8. maj 1794 - til sin søn Rasmus, der skulle betale knap 100 rigsdaler for det. De 20 rigsdaler skulle falde med det samme, resten successivt i de følgende år indtil 1798. Desuden skulle Rasmus overlade sine forældre mindst ét værelse med ovn og forsyne dem med opvartning, renlighed og vask, så længe de levede.

I årene før Christian Rasmussen solgte huset, havde han haft svært ved at skaffe sig udkommet på grund af alder og svagelighed. Samme måned, som salget fandt sted, døde Birthe Catharine Johannesdatter Tüchsen, og godt to år senere gik han selv bort.

Der kendes følgende børn af Christian Rasmussen og Birthe Catharine Johannesdatter Tüchsen:

Johannes Christiansen

Maren Christiansdatter, født i 1741, død den 6. juli 1779 i Haderslev, gift med Nicolaj Ganderup, ridefoged i Gram herred (søn af Andreas Ganderup, ridefoged i Gram herred, og Catharina Buchholtz fra Hesselagergård på Fyn), døbt den 27. august 1739 i Vor Frue kirke i Haderslev, død den 3. maj 1790, begravet på St. Marie kirkegård.

Mette Magdalene Christiansdatter (ane nr. 53, side 166).

Anna Christina Christiansdatter, døbt den 1. marts 1750 i Vor Frue kirke i Haderslev, død den 27. juni 1783, gift den 16. oktober 1781 i Vor Frue kirke i Haderslev med ovennævnte Nicolaj Ganderup, der tidligere havde været gift med Maren Christiansdatter. Efter Anna Christina Christiansdatters død giftede Nicolaj Ganderup sig med Christiana Louise Hoffmann.

Rasmus Christiansen, hjemmedøbt den 13. januar 1753 i Gammel Haderslev sogn, skræddermester i Haderslev, købte som nævnt sine forældres hus i 1794, havde købt huset ved siden af i 1778.

Christian Christiansen, døbt den 14. februar 1755 i Vor Frue kirke i Haderslev.

Birthe Catharine Christiansdatter, døbt den 1. marts 1758 i Vor Frue kirke i Haderslev.

Christopher Christiansen, døbt den 21. september 1760 i Vor Frue kirke i Haderslev.

 Ane nr. 210 og ane nr. 211. (Peter Bergs farmors forældre).

HANS STEPHANSEN, omkom den 17. september 1740 på Københavns red, trolovet den 26. juli 1716 og gift den 10. oktober samme år i Grenå med
 JOHANNE SØRENSDATTER.

Hans Stephansen var bådsmænd på galioten Anna Cathrine, der tilhørte skipper Anders Christensen af Grenå. Den 17. september 1740, da Anna Cathrine passerede pynten ved Kastellet i København, blev den råbt an af tre mænd, der befandt sig om bord på et fartøj fra Skagen. De tre spurgte, om de måtte sejle med til Helsingør. Hertil svarede skipper Anders Christensen ja og sendte derefter Hans Stephansen over for at hente dem i en båd. Da de var kommet om bord i dén, lagde Hans Stephansen fra, men var så uheldig i det samme at kolliderede med en jolle, som Skagen-fartøjet slæbte efter sig. Hans Stephansens båd kæntrade, og de ombordværende faldt i vandet. Flere fartøjer, som lå på reden, kom til hjælp, hvorved de tre blev reddet, men Hans Stephansen blev ikke fundet.

Da meddelelsen om ulykken nåede Grenå, gjorde skifteretten boet op. Det bestod af et fem fag hus, der blev vurderet til 16 rigsdaler, samt er beskedent indbo til i alt 20 rigsdaler - heri iberegnet "den salige mands tøj". Der var en del gæld, idet Hans Stephansen havde lånt pen-

ge et par steder, så da skiftets omkostninger kom til, oversteg kravene til boet den sum, hvortil det var vurderet, med 2 mark. Trods alt fik Johanne Sørensdatter lov at beholde hus og indbo mod, at kreditorerne fik pant deri.

Hans Stephansen og Johanne Sørensdatter fik følgende børn:

Inger Hansdatter (ane nr. 105, side 167).

Karen Hansdatter, døbt den 30. april 1719 i Grenå.

Anne Marie Hansdatter, døbt den 21. maj 1721 i Grenå.

Maren Hansdatter, døbt den 5. december 1723 i Grenå.

Margrethe Hansdatter, født ca. 1726.

Steffen Hansen, døbt den 15. oktober 1730 i Grenå.

Ane nr. 214 og ane nr. 215. (Peter Bergs mormors forældre).

JOHANNES TÜCHSEN gift med
METTE MAGDALENE.

ANER FORUD FOR TIPOLDEMODEREN INGER CATHRINE RITTO

(ane nr. 27, side 41).

I det følgende bringes oplysninger om Inger Cathrine Rittos forældre, hendes fars forældre, hendes mors forældre, hendes farfars forældre, hendes mormors forældre og hendes farfars mors forældre.

Ane nr. 54 og ane nr. 55. (Inger Cathrine Rittos forældre).

HANS JACOB HANSEN RITTO, døbt den 27. februar 1756 i Grenå, død den 6. august 1823 i Grenå, trolovet den 7. november 1783 og gift den 28. november samme år i Grenå med

GERTRUD CATHRINE JENSDATTER BERG, døbt den 7. februar 1759 i Grenå, død den 3. juli 1831 i Grenå.

Som ung for Hans Jacob Hansen Ritto til søs, derefter slog han sig ned i sin fødeby, hvor han fik borgerskab som bager den 16. februar 1784. I 1783 købte han huset Lillegade nr. 31, men beholdt det kun indtil 1786, da han afhændede det og i stedet købte huset Lillegade nr. 37. I 1813 købte han også huset Lillegade nr. 35 - et hus på syv fag bindingsværk med tegltag - og på et eller andet tidspunkt erhvervede han yderligere en lejevåning "bag byen". I 1819 solgte han Lillegade nr. 37 til sin svigersøn Thomas Wessing. (I 1938 fik Lillegade nr. 31, 35 og 37 matrikelnumrene 93, 48 og 49).

Gertrud Cathrine Jensdatter Berg beholdt både huset Lillegade nr. 35 og lejevåningen, da hun blev enke. Efter hendes død solgte arvingerne begge ejendomme på auktion.

Hans Jacob Hansen Ritto og Gertrud Cathrine Jensdatter Berg fik følgende børn (af hvilke Laurs og Jens var tvillinger):

Hans Christian Ritto, fik hjemmedåb bekræftet den 5. september 1784 i Grenå, bager i Horsens.

Laurs Ritto, hjemmedøbt den 16. november 1785 i Grenå, "døde straks".

Jens Ritto, hjemmedøbt den 16. november 1785 i Grenå, "døde straks".

Inger Cathrine Ritto (ane nr. 26, side 41).

Ane Kirstine Ritto, fik hjemmedåb bekræftet den 24. oktober 1788 i Grenå, gift to gange, første gang med skræddermester Grünhagen i Grenå, anden gang med skræddermester Sorgenfrey i Grenå.

Jens Peter Ritto, fik hjemmedåb bekræftet den 6. august 1790 i Grenå, snedker i Århus.

Johanne Marie Ritto, født den 27. august 1792 i Grenå, gift med palæforvalter Ludvig Chaleth i Horsens.

Mariane Ritto, født den 31. maj 1794 i Grenå, gift med bager Thomas Wessing i Grenå, der i 1819 købte huset Lillegade nr. 37 af sin svigerfar.

Frantz Ritto.

Hansine Jacobine Ritto.

Ane nr. 108 og ane nr. 109. (Inger Cathrine Rittos fars forældre).

HANS JACOBSEN RITTO, døbt den 21. august 1720 i Randers, begravet den 5. oktober 1779 i Grenå, gift tre gange, blev i sit andet ægteskab trolovet den 16. november 1755 og gift den 18. december samme år i Grenå med enken

ANNE LAURIDTZDATTER, død inden december 1764.

Hans Jacobsen Ritto indgik sit første ægteskab den 15. juli 1744 (efter trolovelse den 26. februar 1744) i Grenå med Anne Kirstine Jensdatter Fiil (datter af skrædder Jens Rasmussen Fiil), der blev begravet den 31. juli 1753 i Grenå, og indgik sit tredje ægteskab den 11. juli 1765 (efter trolovelse den 7. december 1764) i Grenå med enken Birthe Sørensdatte. Hun var i sit første ægteskab blevet trolovet den 8. juni

1759 og gift den 12. oktober samme år i Grenå med enkemanden Matthias Christensen, der blev begravet den 9. juli 1762 i Grenå, og blev efter Hans Jacobsen Rittos død trolovet den 17. december 1779 og gift den 21. januar 1780 i Grenå med bagersvend Rasmus Ovesen.

Navnet på Anne Lauritzdatters første ægtemand kendes ikke. Han døde i Munkebo på Fyn.

Den 5. november 1743 fik Hans Jacobsen Ritto meddelt borgerskab med ret til at drive bagerhåndværk i Grenå. I april 1759 opsagde han borgerskabet og flyttede til Fredericia. Der fandt han dog ikke noget blivende sted; senest i december 1764 (da han som nævnt blev trolovet med Birthe Sørensdatter) var han tilbage i Grenå. I april 1771 fik han sin borgerskabsbevilling fornyet.

I årene omkring 1750 var Hans Jacobsen Ritto ejer af to huse i Grenå, et i Lillegade og et i Storegade. Huset i Storegade havde han købt af sin første kones bror Michel Fiil, der havde erhvervet det i 1737. Det brændte i 1751, da 44 gårde og huse i Grenå blev luernes bytte. Hans Jacobsen Ritto byggede ikke noget nyt hus på stedet, men afhændede den tilbageblevne brandtomt. Huset i Lillegade købte han i 1744. Han ejede det stadig i 1753, da der skiftedes efter hans første kone, senere blev Michel Fiil ejer af det. I 1765 købte Hans Jacobsen Ritto et hus i Storegade, et stenhus på 16 fag med et udhus på 6 fag. Det overgik efter hans død til førnævnte bagersvend Rasmus Ovesen. (Hvor det lå, kom senere til at ligge tre ejendomme, Storegade nr. 25, 27 og 29, hvis grunde i 1938 fik matrikelnumrene 100-103).

Hans Jacobsen Ritto måtte flere gange i sit liv opleve at få sager for retten. I 1746 blev han anklaget, fordi han "havde ilde slaget og trakteret" sin tjenestepige. Chirurgus J. F. Wolf, hos hvem pigen havde søgt tilflugt, afgav skriftligt vidnesbyrd om, at hele hendes højre side havde været opsvulmet af slag. At Hans Jacobsen Ritto til sit forsvar forklarede, at pigen havde udvist efterladenhed og dårlig opførsel, hjalp

ham ikke; han blev idømt 1 rigsdaler i bøde til fattigkassen og 4 mark i sagsomkostninger.

En anden gang blev han idømt 3 rigsdaler til fattigkassen og 6 rigsdaler i sagsomkostninger. Årsagen var, at han flere gange havde optrådt truende over for markmanden, der havde indfanget hans bæster, som havde været på fremmede marker. Han havde også kaldt markmandens kone for "hore, tyv og kanalje".

I 1757 sagsøgte Hans Jacobsen Ritto af sin morbror Hans Carøe. Hans Jacobsen Ritto havde i 1749 påtaget sig at forsørge sin mor (ane nr. 217) med ophold og forplejning mod at få hendes ejendele overladt. Nu påstod Hans Carøe, at Hans Jacobsen Ritto ikke opfyldte sin forpligtelse, og at moderen derfor var flyttet til en anden søn Jochum, som boede i Ebeltoft. Hans Jacobsen Ritto erkendte, at hans mor kunne have årsag til misfornøjelse, men at hun nu af egen fri vilje var kommet tilbage til ham, og at alt nok skulle blive bedre.

Senere i 1757 måtte byfogden i Grenå holde en ekstraordinær ret i en sag "imellem Hans Ritto bager og hans hustru" (Anne Lauridtzdatter). De havde ført et "ugudeligt og forargeligt levned" i deres ægteskab, og hverken sognepræstens eller øvrighedens formaninger havde kunnet forbedre dem. Sagen sluttede dog uden dom, dels på grund af ægtefællernes indstændige løfte om forbedring, dels af hensyn til deres to små sammenbragte børn.

I 1770 måtte Hans Jacobsen Ritto endnu engang i retten. Han havde frataget en lejer, der skulle flytte fra ham, en jernkakkellovn under det påskud, at lejeren havde beskadiget lejligheden. Da der imidlertid hverken før indflytningen eller efter fraflytningen var foretaget syn på lejligheden, blev Hans Jacobsen Rittos påstand erklæret ubeviselig, og da hans selv-tægt under alle omstændigheder stred imod loven, dømtes han til at udlevere kakkellovnen samt bøde 4 mark til byens fattigkasse og betale processens omkostninger med 2 rigsdaler og 3 mark.

Efter at Hans Jacobsen Ritto var afgang ved døden, solgtes hans indbo,

hans kreaturer og nogle jordstykker på Grenå mark, som han tid efter anden havde købt, på auktion og indbragte i alt 588 rigsdaler. Birthe Sørensdatter overtog huset, der som nævnt snart efter overgik til Rasmus Ovesen, og de fire af Hans Jacobsen Rittos børn, der var i live, tilkendes tilsammen 194 rigsdaler i arv (knap 65 rigsdaler til hver af de to sønner, godt 32 rigsdaler til hver af de to døtre).

Navnet på det barn, som Anne Lauritzdatter fik med sin første mand og førte med sig, da hun ægtede Hans Jacobsen Ritto, kendes ikke.

Hans Jacobsen Ritto og Anne Kirstine Jensdatter Fiil fik følgende børn:
Hans Jacob Hansen Ritto, døbt den 4. oktober 1744 i Grenå, begravet den 15. februar 1746 i Grenå.

Marie Anna Hansdatter Ritto, døbt den 6. januar 1746 i Grenå, begravet den 24. december 1748 i Grenå.

Elisabeth Sophie Hansdatter Ritto, døbt den 28. februar 1748 i Grenå, begravet den 24. december 1748 i Grenå.

Hans Jacob Hansen Ritto, døbt den 31. marts 1750 i Grenå, begravet den 12. januar 1752 i Grenå.

Marie Anne Hansdatter Ritto, døbt den 21. juli 1752 i Grenå, gift med Nis Nissen, væver i Arritlund.

Hans Jacobsen Ritto og Anne Lauritzdatter fik følgende barn:

Hans Jacob Hansen Ritto (ane nr. 54, side 172).

Hans Jacobsen Ritto og Birthe Sørensdatter fik følgende børn:

Anne Kirstine Hansdatter Ritto, døbt den 24. august 1766 i Grenå, begravet den 20. august 1779 i Grenå.

Jacob Hansen Ritto, fik hjemmedåb bekræftet den 29. september 1768 i Grenå.

Elisabeth Sophie Hansdatter Ritto, døbt den 12. februar 1773 i Grenå.

Ane nr. 110 og ane nr. 111 (Inger Cathrine Rittos mors forældre) er identiske med anerne nr. 104 og 105 side 167 (Peter Bergs fars forældre).

Ane nr. 216 og ane nr. 217. (Inger Cathrine Rittos farfars forældre).

JACOB REITOU, begravet den 16. maj 1741 i Randers, trolovet den 2. januar 1711 og gift den 24. april samme år i Randers med MAREN HANSDATTER CARØE.

Jacob Reitou var bager. Da han blev trolovet med Maren Hansdatter, fremlagde han attestation fra sin mester Cord Legar og fra sognepræsten ved den tyske kirke i København Hendrich Durcop. I juni 1711 aflagde han "sin borgerlige ed" på rådhuset i Randers og erhvervede borgerskab med ret til at ernære sig af sit håndværk. På en auktion i november 1716 fik han tilslået den ejendom, som hans nylig afdøde svigermor Maren Micheisdatter (ane nr. 435) havde efterladt sig. Han fik den for 550 rigsdaler og 2 mark. Den var på tolv fag med seks fag til Storegade og seks til Løjborggyde. En tid havde han andel i bymarken; han købte to halve agre i maj 1720 og solgte dem i april 1733.

Efter at han var afgået ved døden, blev der skiftet. Ud over nogle tintallerkener og tinfade omfattede stervboet kun almindeligt jævnt indbo såsom kister, borde, bænke, stole og sengetøj. Skifterettens vurderingsmænd skønnede, at der var værdier svarende til lidt over 361 rigsdaler, deri indbefattet ejendommen, som sattes til 230 rigsdaler. Boets gæld og diverse udgifter løb op i godt 195 rigsdaler, så at der regnskabsmæssigt var et beløb på en smule over 166 rigsdaler til fordeling mellem enke og børn.

Maren Hansdatter erklærede, at hun ikke formåede at udrede sine børns arveandel i rede penge, men i stedet ville give dem prioriteter i huset. Den ordning accepterede skifteretten, fordi hendes bror Hans Carøe, der

var "de umyndiges formynder og curator", gik ind på at kautionere "for børnenes tilfaldende arv".

Jacob Reitou og Maren Hansdatter Carøe fik følgende børn:

Hans Jacobsen Ritto, døbt den 1. januar 1712 i Randers, begravet i februar 1712 i Randers.

Lisbeth Sophie Jacobsdatter Ritto, døbt den 14. april 1713 i Randers, gift med Adrian Forsmand.

Jochum Jacobsen Ritto, døbt den 9. september 1716 i Randers, trolovet den 8. juli 1746 i Ebeltoft med Karen Sørensdatter Munch.

Cathrine Jacobsdatter Ritto, døbt den 13. februar 1718 i Randers, begravet den 8. december 1721 i Randers.

Hans Jacobsen Ritto (ane nr. 108, side 173).

Anna Catrine Jacobsdatter Ritto, døbt den 30. maj 1723 i Randers, begravet den 7. december 1724 i Randers.

Catrine Jacobsdatter Ritto, døbt den 16. december 1725 i Randers.

Jacob Jacobsen Ritto, døbt den 16. februar 1729 i Randers, begravet den 8. april 1729 i Randers.

Ane nr. 222 og ane nr. 223 (Inger Cathrine Rittos mormors forældre) er identiske med anerne nr. 210 og 211 side 170 (Peter Bergs farmors forældre).

Ane nr. 434 og ane nr. 435. (Inger Cathrine Rittos farfars mors forældre).

HANS JENSEN CARØE, begravet den 26. marts 1709 i Randers, gift med

MAREN MICHELSDATTER, død mellem juni 1714 og november 1716.

Efter Hans Jensen Carøes død giftede Maren Michelsdatter sig den 14. juni 1714 i Randers med Bent Erichsen.

Hans Jensen Carøe er muligvis identisk med en Hans, der blev døbt den 6. oktober 1661 i Nakskov som søn af Jens Nielsen Kaarøe og Maren Hansdatter, men noget bevis herfor kan næppe føres. Den første sikre efterretning om Hans Jensen Carøe går ud på, at han mødte op på Randers rådhus den 29. november 1686 og fik meddelt borgerskab med ret til at ernære sig som bager. På et tidspunkt, der vist ikke kan dokumenteres, erhvervede han en ejendom på hjørnet af Storegade og Løjborggyde.

Efter at han var afgang ved døden, fik Maren Michelsdatter bevilling til at hensidde i uskiftet bo sammen med sine tre børn, selv om både magistrat og stiftamtmand havde frarådet det med henvisning til, at hun var svag og enfoldig. Da også hun var gået bort, blev stervboet sendt på auktion efter krav fra værgerne til de af hendes børn, der endnu var umyndige (Hans og Ingeborg). Ved den lejlighed købte Jacob Reitou ejendommen på hjørnet af Storegade og Løjborggyde (se side 177).

Der kendes navne på otte børn af Hans Jensen Carøe og Maren Michelsdatter. Af dem må fem være afgang ved døden inden 1709, da Maren Michelsdatter som nævnt fik bevilling til at sidde i uskiftet bo med tre børn. (Et af de fem, der døde, blev begravet den 3. maj 1706). De otte børn var:

Maren Hansdatter Carøe (ane nr. 217, side 177).

Jens Hansen Carøe, døbt den 1. juni 1691 i Randers.

Cathrine Hansdatter Carøe, døbt den 13. juli 1692 i Randers.

Jens Hansen Carøe, døbt den 21. oktober 1694 i Randers.

Cathrine-Ingeborg Hansdatter Carøe, døbt den 1. december 1695 i Randers.

Michael Hansen Carøe, døbt den 4. juli 1697 i Randers.

Ingeborg Hansdatter Carøe, døbt den 8. januar 1699 i Randers.

Hans Hansen Carøe, døbt den 3. april 1701 i Randers, begravet den 7.

december 1762 i Randers, købmand i Randers, gift tre gange, første gang med Maren Rasmusdatter, begravet den 7. november 1735 i Randers, anden gang med Anna Nørholm, begravet den 14. november 1738 i Randers, tredje gang med Maren Schnell, død den 13. december 1791 i Randers.

ANER FORUD FOR TIPOLDEFADEREN RASMUS OLESEN KAAE

(ane nr. 28, side 42).

I det følgende bringes oplysninger om Rasmus Olesen Kaaes forældre og hans fars forældre.

Ane nr. 56 og ane nr. 57. (Rasmus Olesen Kaaes forældre).

OLE JØRGENSEN KAAE, født ca. 1731, begravet den 21. marts 1787 i Adslev sogn, gift den 23. oktober 1772 i Adslev sogn med enken KIRSTEN KNUDSDATTER, født ca. 1740, død den 29. december 1782 i Adslev sogn.

Kirsten Knudsdatter indgik sit første ægteskab i 1767 (eller muligvis i begyndelsen af 1768) med enkemanden Rasmus Laursen, født ca. 1731, begravet den 13. marts 1772 i Adslev sogn. Han havde i november 1750 overtaget sin far Laurids Rasmussens selvejergård i Adslev by og var ca. 1750 blevet gift med Karen Rasmusdatter, født ca. 1726, begravet den 10. april 1767.

Efter Kirsten Knudsdatters død blev Ole Jørgensen Kaae gift den 8. august 1783 i Adslev sogn med pigen Anna Maria Jacobsdatter. Hun blev efter Ole Jørgensen Kaaes død trolovet den 21. august 1787 i Adslev sogn til ungkarl Hans Pédersen.

Samtidig med, at Ole Jørgensen Kaae ægtede Kirsten Knudsdatter, rykkede han ind som mand i selvejergården i Adslev i stedet for Rasmus Laursen. Det var en gård, der stod til godt 3 tønder, 2 skæpper og 3 fjerdingkar i hartkorn. Efter at Ole Jørgensen Kaae var afgået ved døden, vurderede skifteretten både den og dens indbo og nåede til det resultat, at der var værdier svarende til knap 171 rigsdaler, når alle gældsposter og skifteomkostninger blev tilgodeset. Arvingerne, Anna Maria Jacobsdatter og fire umyndige børn (to fra Ole Jørgensen Kaaes første og

to fra hans sidste ægteskab), fik dog intet udbetalt med det samme; Anna Maria Jacobsdatter fik lov at blive siddende i gården, de umyndiges arveparter blev stående i den, og kreditorerne gik ind på ikke straks at forlange deres fordringer udbetalt.

Kirsten Knudsdatter og Rasmus Laursen fik følgende børn:

Karen Rasmusdatter, født den 9. august 1768 i Adslev sogn.

Ane Marie Rasmusdatter, født den 1. juni 1772 i Adslev sogn, begravet den 21. august 1774 i Adslev sogn.

Ole Jørgensen Kaae og Kirsten Knudsdatter fik følgende børn:

Rasmus Olesen Kaae (ane nr. 28, side 42).

Kirsten Olesdatter Kaae, døbt den 14. juni 1778 i Adslev sogn.

Sidzel Olesdatter Kaae, født den 28. november 1780 i Adslev sogn, død den 12. december 1780 i Adslev sogn.

En dødfødt søn begravet den 29. december 1782 i Adslev sogn.

Ole Jørgensen Kaae og Anna Maria Jacobsdatter fik følgende børn:

Kirstine Marie Olesdatter Kaae, født den 24. april 1784 i Adslev sogn.

Jørgen Olesen Kaae, født den 29. marts 1786 i Adslev sogn, begravet den 16. august 1786 i Adslev sogn.

Ole Olesen Kaae, født den 19. juni 1787 i Adslev sogn.

For fuldstændighedens skyld skal nævnes, at Rasmus Laursen og Karen Rasmusdatter fik otte børn, det ældste i 1751, det yngste i 1764.

Ane nr. 112 og ane nr. 113. (Rasmus Olesen Kaaes fars forældre).

JØRGEN SØRENSEN, død enten 1732 eller 1733, trolovet den 4. juni 1719 og gift den 22. oktober samme år i Blegind sogn med

KIRSTEN SØRENSDATTER. Hun blev efter Jørgen Sørensens død gift med Jens Rasmussen.

Jørgen Sørensen fik i november 1720 fæstebrev på en gård i Blegind. Den hørte under det skanderborgske rytterdistrikt og stod til hartkorn 2 tønder, 6 skæpper, 1 fjerdingkar og 1 album. Efter at han var død, fik Jens Rasmussen fæstebrev på gården i juli 1733 "med vilkår at ægte enken ved stedet Kirsten Sørensdatter".

Der kendes kun følgende to børn af Jørgen Sørensen og Kirsten Sørensdatter:

Ole Jørgensen Kaae (ane nr. 56, side 181).

Maren Jørgensdatter, gift den 27. september 1748 i Blegind sogn med

Ole Nielsen, til hvem Jens Rasmussen i 1748 afstod fæstegården i Blegind.

ANER FORUD FOR TIPOLDEMODEREN ANE MARIE PEDERSDATTER

(ane nr. 29, side 42).

Ane nr. 59. (Ane Marie Pedersdatters mor).

ANNA KIRSTINE JENSDATTER, født ca. 1744, boede i 1801 hos sin
datter Ane Marie og svigersøn Rasmus Olesen Kaae (anerne nr. 29-30)
i Blegind.

ANER FORUD FOR TIPOLDEFADEREN MOGENS NIELSEN

(ane nr. 30, side 43).

Ane nr. 60 og ane nr. 61. (Mogens Nielsens forældre).

NIELS RASMUSSEN, gift med

MAREN RASMUSDATTER, begravet i maj måned enten 1776 eller 1777
i Fruering sogn.

Efter Maren Rasmusdatters død blev Niels Rasmussen trolovet den 20. juli 1777 og gift den 11. oktober samme år i Fruering sogn med en kvinde, hvis fornavn var Maren. Efternavnet (patronymikonet) var ifølge kirkebogen enten Sørensdatte eller Jesperdatte.

Niels Rasmussen og Maren Rasmusdatte boede i Fruering i den tid, da deres børn kom til verden, og formodentlig også i årene derefter. Da der skiftedes efter Maren Rasmusdatte i juni 1777, blev Niels Rasmussen betegnet som "opholdsmand" (aftægtsmand) i Fruering på Sophienlunds gods under stamhuset Rathlousdal.

Registreringen i forbindelse med skiftet viste, at hjemmet omfattede to stuer og et bryggers med et beskedent indbo, som vurderingsmændene anslog var godt 50 rigsdaler værd. De to eneste arvinger - sønnerne Rasmus og Mogens - gav afkald på en egentlig arvedeling og lod sig nøje med at få tillagt noget af boet, som "derfra bedst kunne tåles at mistes". Det blev til et sengested med omhæng og overkappe og en kobberkedel i grue.

Der kendes følgende børn af Niels Rasmussen og Maren Rasmusdatte:

Ane Nielsdatte, døbt den 23. juli 1749 i Fruering sogn, død inden 1777.

Rasmus Nielsen, døbt den 14. november 1751 i Fruering sogn.

Kirsten Nielsdatte, døbt den 13. marts 1754 i Fruering sogn, død inden 1777.

Mogens Nielsen (ane nr. 30, side 43).

ANER FORUD FOR TIPOLDEMODEREN ANE NIELSDATTER

(ane nr. 31, side 43).

Ane Nielsdatters herkomst kan ikke dokumenteres med sikkerhed, men visse facts tyder på, at følgende oplysninger er korrekte:

Ane nr. 62 og ane nr. 63. (Ane Nielsdatters forældre).

NIELS ANDERSEN, gift med
VOLDBORG DINESDATTER, født ca. 1732, begravet den 24. maj 1772.

Efter Voldborg Dinesdatters død blev Niels Andersen trolovet i august 1773 og gift den 25. november samme år med Karen Thomasdatter.

Niels Andersen boede i Vitved. I tiden indtil 1774 var han inderste, siden husmand.

Der kendes følgende børn af Niels Andersen og Voldborg Dinesdatter:

Ane Nielsdatter, døbt den 13. juli 1766 (ane nr. 31, side 43).

Jens Nielsen, døbt den 6. marts 1768.

Mette Nielsdatter, døbt den 20. marts 1771.

Der kendes følgende børn af Niels Andersen og Karen Thomasdatter:

Voldborg Nielsdatter, døbt den 12. juni 1774.

En dødfødt søn, begravet den 6. januar 1779.

Voldborg Nielsdatter, døbt den 18. februar 1781.

Ane Marie Nielsdatter, døbt den 28. april 1783.

NOTER

Noterne henviser kun undtagelsesvis til gængse kilder (kirkebøger, folketællingslister, skifteprotokoller, skøde- og panteprotokoller, lægdsruller, borgerskabsprotokoller og brandforsikringsarkivalier), medens kilder, der ligger uden for alfarvej, stedse er nævnt. Til de sidstnævnte hører en del erindringer meddelt forfatteren af familiemedlemmer. Relevante trykte publikationer er anført.

Følgende forkortelser er anvendt: LaN (Landsarkivet for Nørrejylland), LaF (Landarkivet for Fyn), LaS (Landsarkivet for Sjælland), LaSø (Landsarkivet for Sønderjylland) og Ra (Rigsarkivet).

Side 1-5. Jens Peter Nellemann.

Jens Peter Nellemann døbtens Jens Peter Andersen, tog navneforandring til Jens Peter Nellemann-Andersen i 1909 og tog navneforandring til Jens Peter Nellemann i 1956.

Der var slægtsforbindelse mellem Jens Peter Nellemann og Anton Johansen, indehaveren af den privatskole, hvor Jens Peter Nellemann var elev. Anton Johansens bror, Niels Peter Johansen (side 13), var gift med en faster til Jens Peter Nellemann, og Anton Johansens hustru, Agnes Berg, var en kusine til Jens Peter Nellemanns mor. Jens Peter Nellemann indsendte i 1951 en beretning til Nationalmuseets indsamling af levnedsskildringer.

Dansk fotografisk Tidsskrift april 1935 og maj 1941; Tillæg til Dansk fotografisk Tidsskrift december 1933, januar 1934, april 1935 og maj 1937; Dansk Sejlerblad, Organ for danske Sejlere nr. 7, nr. 8 og nr. 9 i 1923 og nr. 21 i 1924. Personlh. Tidsskrift 1982, side 103.

Side 6-10. Peter Andersen og Magdalene Kirstine Nellemann.

Afsnittet indeholder oplysninger fortalt af Magdalene Kirstine Nellemann. Oplysningerne om priserne på at få en hest beslået med sko (side 8) er hentet i smedjens regnskabsbog.

Side 11-13. Jens Peter Andersen og Mette Pedersdatter.

Afsnittet indeholder oplysninger fortalt af Magdalene Kirstine Nellemann (Jens Peter Andersens svigerdatter).

Gl. Skanderborg amt, journalsager nr. V2-119 (1857) i LaN.

Side 14-17. Peter Berg Nellemann og Ane Margrethe Pedersen Kaae.

Afsnittet indeholder oplysninger fortalt af Peder Berg Nellemanns datter Magdalene Kirstine Nellemann og hans søn Rudolf Nellemann.

Lysgård-Hids herreders domprotokol 1860-1871, folio 246-247 i LaN.

Side 18-19. Anders Jensen og Ane Marie Jensdatter.

2. jyske infanteriregiment, 9. bataljon stambog, conscriptionsprotokol 1812-1831 i Hærens Arkiv. Matriklen 1844.

Om Ane Marie Jensdatters herkomst skal følgende anføres:

Folketællingslisterne 1850 og 1880 oplyser, at hun fødtes i Tem sogn, listerne 1845 og 1870, at hun fødtes i Tømmerby. Disse oplysninger stemmer overens, da der findes en destination ved navn Tømmerby i Tem sogn. Tem kirkebog har imidlertid ingen notater, der angiver, at en Ane Marie Jensdatter blev født og døbt i sognet på det tidspunkt, hun må formodes at være født (se det følgende). Derimod viser Tyrsting-Vrads herreders skiftejournal, at det yngste af de otte børn, som Jens Nielsen Løgager (se side 29-31), gårdejer i Tømmerby i Tem sogn, død 1817, efterlod sig, hed Ane Marie Jensdatter. Da navnene på Jens Nielsen Løgagers syv andre børn er noteret både i Tem kirkebog (i forbindelse med deres dåb) og i nævnte skifteprotokol, må man formode, at præsten har glemt at indføre Ane Marie Jensdatters dåb i kirkebogen (eller at hendes dåb er sket i et andet sogn). Det bør i denne forbindelse bemærkes, at Ane Marie Jensdatters konfirmation er noteret i Tem kirkebog. Den nævnte skiftejournal meddeler videre, at Ane Marie Jensdatter i 1819 fik sin bror, husmand Niels Jensen i Revlebjerg, til formynder, og Tem kirkebog anfører, at Niels Jensen, Revlebjerg, var forlover, da pigen Ane Marie Jensdatter blev trolovet og viet i 1820-1821. De forskellige akter, der opgiver Ane Marie Jensdatters alder (otte folketællingslister, kirkebogsoptegnelser ved konfirmation, vielse og død samt skiftet efter hendes mor i 1813), stemmer ikke overens, men uoverensstemmelserne er ubetydelige. Ane Marie Jensdatter er givetvis født enten i 1796 eller i et år nær dette.

Side 22-25. Mogens Peter Matthias Nellemann og Catharina Magdalene Berg.

Afsnittet indeholder oplysninger fortalt af Magdalene Kirstine Nellemann (Mogens Peter Matthias Nellemanns sønnedatter).

Protokol for tilrejsende bagersvende 1733-1841 og Bager Laugets Svendes Tiide Penge Protokol 1817-1835, begge i Københavns Stadsarkiv.

Aarbøger udgivne af Historisk Samfund for Aarhus Stift 1921, side 8; L. Thane: Skanderborgs Historie, 1908, side 91; Østjysk Hjemstavn 1981, side 55-59.

Side 26-27. Peder Rasmussen Kaae og Kirsten Mogensdatter.

Østjysk Hjemstavn 1980, side 18. Sevel Andersens bog: Vitved sogn - som det var engang (1979, side 77) samt visse folketællingslister (1845, 1850 og 1860) anfører fejlagtigt, at Peder Rasmussen Kaae fødtes i Vitved sogn, medens andre folketællingslister (1870 og 1880) korrekt oplyser, at han fødtes i Blegind sogn.

Side 31-33. Anders Sørensen og Maren Terkelsdatter.

Anders Sørensens afskedspas udstedt, da hans tjeneste som landrekрут var forbi, er omtalt i bogen: Slægten Pedersen af Them sogn (maskinskrevet og trykt i offset 1968).

At Anders Sørensen døbt den 9. oktober 1763 i Dover sogn er identisk med den Anders Sørensen, der ægtede Maren Terkelsdatter i 1806, fremgår af følgende: Lægdsrullerne for Dover sogn 1789, 1792, 1795 og 1798 anfører alle fire en værnepligtig Anders, der var født i Firgårde som søn af Søren Sørensen. Dette skal sammenholdes med, at Anders Sørensen i folketællingslisterne for Dover sogn 1787 og 1801 anføres som henholdsvis 24 og 38 år, i listerne for Tem sogn 1834 som 71 år og endelig i Tem kirkebog under året 1836 som 73 år, hvilket samstemmende peger på fødselsåret 1763, som netop er det år, da Søren Sørensen i Firgårde ifølge Dover sogns kirkebog fik døbt en søn Anders.

Side 33-34. Rasmus Hansen og Mette Christensdatter.

Ifølge bogen "Fra og om Silkeborg. Justitiarius Adolf Ludvig Drewsens dagbog under hans ophold i Silkeborg fra 16. juni til 25. juli 1850" (1944) skrev Adolf Ludvig Drewsen følgende den 8. juli 1850: "Vi gik videre over Åsen, under hvis østlige skråning han viste mig Hyttekjær, således kaldes et sted, hvor der har været et glasværk før, hvis sidste ejer, en tysker, fallerede; Jepsen har kendt en gammel kone, der erindrede det; både her og et andet sted ved Åsen, hvor der også har været glasværk, opgraves glasstykker og andre sager, der viser, at et glasværk har været der. Bakkestrækningerne bag Hyttekjær er nøgne i en stor strækning, formodentlig fordi træerne er brugt til glasværket". (Den omtalte Jepsen var skovfoged i Sønder-skov).

Side 35-40. Rasmus Nellemann og Elisabeth Cathrine Worsøe.

Oplysningerne om, at Rasmus Nellemann rådede enevældigt i sit hus (side 36) osv., er meddelt forfatteren af Magdalene Kirstine Nellemann, der havde dem fra sin farfar, i hvis hjem hun opvoksede (se side 6 og 24).

Frisenvold birk, registre over skøde- og panteforhæftelser 1797-1820 i LaN. Rentekammerets ekspeditionsprotokol for 1833, side 204-205, i Ra.

Th. Hauch Fausbøll: Slægtshåndbogen, 1900, side 677; Carl Klitgård: Hvetbo Herred, II Del, 1907, side 452; Personalhistorisk Tidsskrift 1946, side 189-190; P. Ladefoged: Lyngaa Sogns Historie, 1947, side 95; Østjysk Hjemstavn 1950, side 135-136 og 1981, side 49-55; Randers Amts Avis den 17. november 1834 (dødsannonce).

Side 41-42. Peter Berg og Inger Cathrine Ritto.

Skrædderlavets ind- og udskrivningsprotokol over mestre og drenge

1774-1861, side 34, 914-915 og 1167 samt Protokol over Skrædderlavets lærlingekontrakter 1765-1826, side 701, begge i Københavns Stadsarkiv.

Side 42-43. Rasmus Olesen Kaae og Anne Marie Pedersdatter.

Østjysk Hjemstavn 1980, side 18.

Side 43-45. Mogens Nielsen og Ane Nielsdatter.

Ane Nielsdatter er muligvis identisk med den bryggerpige Anne Nielsdatter, 20 år gammel, som ifølge folketællingen 1787 tjente hos Hans Philip Plesner, sognepræst for Fruering og Vitved sogne og provst i Hjelmslev herred.

Side 47. Aner forud for tipoldefaderen Jens Jørgensen.

Folketællingslisten for Tem sogn 1845 oplyser, at Jens Jørgensen fødtes i "Schjønning S. Aarhus Amt" (Skørring sogn, Århus amt). Ry kirkebog anfører, at den ene af fadderne ved Jens Jørgensens søn Jørgens dåb (se side 29) i 1791 var: "Dorthea Jørgensdatter, søster til barnets fader, tjenende Morten Salmonsens i Emborg". Folketællingslisten for Ry sogn 1787 opgiver Jens Jørgensens alder til 27 år, det vil sige, at han skulle være født i 1760. Hermed stemmer, at en Jørgen Rasmussen i Skørring sogn netop i 1760 fik døbt en søn til navnet Jens (moderens navn er ikke anført i kirkebogen). Samme Jørgen Rasmussen ses ikke at have fået flere børn døbt i Skørring sogn, derimod melder Ry kirkebog, at ægtefællerne Jørgen Rasmussen og Anne Jensdatter (der begge ifølge folketællingslisten 1787 levede i første ægteskab) i Emborg fik en datter Dorthea (Dorthe) døbt i 1771. Det forekommer overordentligt sandsynligt, at Jørgen Rasmussen i Skørring sogn er identisk med Jørgen Rasmussen i Emborg i Ry sogn.

I folketællingslisten for Tem sogn 1801, 1834, 1840 og 1845 opgives Jens Jørgensens alder til henholdsvis 45 år, 79 år, 84 år og 90 år, det vil sige, at han skulle være født enten 1755 eller 1756. Der er dog næppe tvivl om, at de fire folketællingslister opgiver alderen forkert, da hans fødselsår nødvendigvis må være 1760, hvis fødselsdestinationen "Schjønning S. Aarhus Amt" i folketællingslisten 1845 er korrekt.

Jens Jørgensens hustru Maren Sørensdatters herkomst kan næppe fastslås. Ry kirkebog melder, at "mosteren fra Svejstrup Anne Sørensdatter" bar Anne Jensdatter (se side 29) ved dåben i 1785, og at "Anne Sørensdatter, en søster til Jens Jørgensens kone i Hjarsbæk, ætat 24" blev begravet i 1789. I Dover sogn levede et ægtepar Søren Jacobsen og Maren Jensdatter, der fik døtre døbt til navnene Maren og Anne henholdsvis 1757 og 1761, men om disse to piger er identiske med Jens Jørgensens senere kone og svigerinde kan ikke afgøres.

Side 48-52. Aner forud for tipoldefaderen Jens Nielsen Løgager.

Angående Niels Andersen Løgager: Tem sogns kirkebog mangler notater om døde og begravede for årene 1779-1786. Ifølge skifteprotokollen i Silkeborg godsarkiv (LaN) påbegyndtes registreringen af stervboet efter Niels Andersen Løgager og Kirsten Pedersdatter den 13. oktober 1779. Ægteparrets søn Peder døbt i 1747 må være afgang ved døden inden 1779, da han ikke nævnes ved skiftet. Det samme gælder den ene af de døtre med navnet Maren, der døbt henholdsvis 1750 og 1756 (formodentlig den Maren, der døbt i 1750).

Angående Peder Lauridsen Glød: Jordebog for Skanderborg rytterdistrikt 1718 (LaN). Ekstraskattelisterne (Ra) over kop- og kvægskat 1678, 1683, 1684, 1685, 1687, over kop- og ildstedskat 1689 og matriklen 1688 viser, at Erich Pedersen boede i Hjortsballe, medens listerne over kopskat 1699-1700 samt notater fra årene 1692, 1694, 1697 og 1703 i Tem sogns kirkebog viser, at han boede i Tem by. Asta Paulsens artikel "Sivert Thomsen og hans slægt" i Personalhistorisk Tidsskrift 1967-1968 side 128-130.

Angående Laurids Sørensen Glød: Notaterne i Skanderborg rytterdistrikts skifteprotokol 1725-1731 (LaN) angående skiftet efter Christen Lauridsen Glød beviser, at Anders Lauridsen Glød, Peder Lauridsen Glød, Karen Lauridsdatter Glød, Christen Lauridsen Glød og Anne Lauridsdatter Glød var søskende. Den meget summarisk førte Linå sogns kirkebog 1683-1768 anfører, at "Lavs Gløds B. Anne" fødtes den 30. september 1694. "Lavs Gløds B. Anne" må være Laurids Sørensen Gløds barn Anne Lauridsdatter Glød.

Asta Paulsen hævder i den førnævnte artikel (side 123) i Personalhistorisk Tidsskrift, at Laurids Sørensen Gløds hustru hed Kirsten Sivertsdatter. Som supplement hertil bør følgende bemærkes: Der ses ikke bevaret noget kirkebogsnotat, som dokumenterer, at Laurids Sørensen Glød og Kirsten Sivertsdatter blev gift, men ekstraskattelisterne over dem, der skulle betale kopskat 1699-1700 (Ra), anfører en "Kirsten Gløe enche" og præstemandtallene til familie- og folkeskateregnskaberne januar 1697 og januar 1700 (Ra) en "Kirsten Gløis" blandt beboerne i Tem. Tem sogns kirkebog 1686-1764 oplyser, at Kirsten Sivertsdatter døde i maj 1717 81 år gammel, det vil sige, at hun skulle være født i 1636. Ifølge de aldersangivelser, der findes i samme kirkebog ved dødsnotaterne for Laurids Sørensen Gløds fire ældste børn, skulle Anders Lauridsen Glød være født i 1674, Peder Lauridsen Glød i 1683, Karen Lauridsdatter Glød i 1684 og Christen Lauridsen Glød i 1692. Anne Lauridsdatter Glød fødtes som allerede nævnt i 1694. Hvis disse fem fødselsår er korrekte, kan Kirsten Sivertsdatter af biologiske grunde ikke være mor til alle fem søskende. Det kan tænkes, at Kirsten Sivertsdatter i 1717 var yngre end anført i Tem sogns kirkebog, eller det kan tænkes, at "Kirsten Gløe enche" i ekstraskattelisterne nok er Laurids Sørensen Gløds enke, men ikke er en Sivertsdatter.

Side 53-57. Aner forud for tipoldemoderen Ane Malene Nielsdatter.

Angående Ane Malene Nielsdatters herkomst: Formodentlig fik Ane Malene Nielsdatter og Jens Nielsen Løgager (se side 29-30) deres ægteskab beseglet i Tem kirke, men vielsesdatoen kan ikke konstateres, da Tem kirkebog mangler notater om indgåede ægteskaber for årene 1774-1787, og det højst sandsynligt var i dette tidsrum, at brylluppet fandt sted. At den Ane Malene Nielsdatter, der var gift med Jens Nielsen Løgager, var identisk med den Ane Malene Nielsdatter, der døbttes den 26. november 1752 i Tem sogn, kan konstateres ved at sammenholde en række kildesteder. Ifølge folketællingslisterne for Tem sogn var Ane Malene Nielsdatter 36 og 50 år i henholdsvis 1787 og 1801, det vil sige, at hun skulle være født i 1751, ifølge Tem kirkebog var hun 62 år, da hun døde i 1812, og det vil sige, at hun skulle være født i 1750. Hun døbttes som nævnt i november 1752. Unøjagtige aldersopgivelser i folketællingslister og ældre kirkebøger forekommer imidlertid ofte. Mere oplysende er forskellige notater om personer, som var faddere eller bar barnet i nogle af de tilfælde, da Ane Malene Nielsdatter fik barn døbt.

"Niels Løgager i Tem" og "Niels Rasmussen i Loudal" var faddere, da Ane Malene Nielsdatters to ældste børn - tvillingerne, der begge fik navnet Niels - blev døbt i 1778 (se side 31). Disse to faddere var givetvis de to små drenges farfar og morfar (anerne nr. 36 og 38, side 48 og 53). Den ene af drengene blev båret af "Anne Johansdatter i Tømmerby". Det er en nærliggende tanke, at denne Anne Johansdatter var drengenes oldemor (mormors mor, se side 55-56).

Fra andre tilfælde, da Ane Malene Nielsdatter fik barn døbt, kan der oplyses, at "Niels Rasmussen, Loudal" var fadder, da datteren Kirsten døbttes i 1780, at "Kirsten Nielsdatter" i Tem "holdt for dåben" (bar barnet), da datteren Anne blev døbt i 1784, at "Rasmus Nielsen i Loudal" og "Gustavus Nielsen i Loudal" var faddere, da sønnen Niels blev døbt i 1786, og at "Gustavus Nielsen i Loudal" var fadder, da datteren Maren blev døbt i 1789 (se side 31).

Kirsten Nielsdatter i Tem var formodentlig Jens Nielsen Løgagers søster (se side 49); Rasmus Nielsen i Loudal og Gustavus Nielsen i Loudal var givetvis Ane Malene Nielsdatters brødre (se side 53).

Undersøger man, hvem der var faddere eller bar barnet, da Rasmus Nielsen og Gustavus Nielsen fik børn døbt, kan følgende konstateres: Rasmus Nielsen i Loudal havde Jens Løgager i Tem og Gustavus Nielsen til faddere ved en søns dåb i 1784, havde Niels Rasmussen og Gustavus Nielsen i Loudal til faddere ved en datters dåb i 1786, havde Gustavus Nielsens hustru i Loudal til at bære barnet samtidig med, at Jens Løgager i Tømmerby var fadder ved en søns dåb i 1789, havde Jens Løgagers hustru i Tømmerby til at bære barnet ved en søns dåb i 1790 og havde Jens Løgagers hustru i Tømmerby til fadder ved en søns dåb i 1793. (Disse oplysninger viser også, at Jens Nielsen Løgager må have fæstet gården i Tømmerby mellem 1784 og 1789).

Gustavus Nielsen i Loudal havde Rasmus Nielsen i Loudal til fadder

ved en søns dåb i 1789 og havde Niels Rasmussen og Rasmus Nielsen i Loudal som faddere og Jens Løgagers hustru i Tømmerby til at bære barnet ved en søns dåb i 1793.

Det er yderligere værd at mærke sig, hvordan navngivningen af Ane Malene Nielsdatters børn bekræfter slægtskabet med børnenes bedsteforældre. Det er allerede anført, at tvillingerne, der døde som små, begge kom til at hedde Niels som deres farfar og morfar. Yderligere bemærkelsesværdigt er det, at de to andre sønner, Ane Malene Nielsdatter fødte, også begge kom til at hedde Niels. Endvidere kom den ældste datter til at hedde Kirsten ligesom sin farmor (ane nr. 37, side 48) og den næstældste datter til at hedde Ellen ligesom sin mor (ane nr. 39, side 53).

Ane Malene Nielsdatter, Rasmus Nielsen og Gustavus Nielsen var den henrettede skovfoged Gustavus Pedersens børnebørn; det har de naturligvis været vidende om, ligesom de fleste af deres samtidige i Tem sogn må have været vidende om det.

Angående Ellen Gustavesdatters herkomst: At den Ellen Gustavesdatter, der blev døbt i november 1719 i Dover sogn (se side 57), er identisk med den Ellen Gustavesdatter (ane nr. 39, side 53), der ægtede Niels Rasmussen i 1748 i Tem sogn, må konstateres ved at sammenholde en række kildesteder (på samme måde som Ane Malene Nielsdatters herkomst blev konstateret).

Ellen Gustavesdatters mor Anne Johansdatter (ane nr. 79, side 55) giftede sig anden gang med Niels Lauridsen i Tem. Det er værd at mærke sig, at Niels Lauridsen af Tem var forlover, da Niels Rasmussen og Ellen Gustavesdatter blev trolovet i 1748. Senere blev Niels Lauridsen og Anne Johansdatter faddere hver to gange af de syv gange, da Niels Rasmussen og Ellen Gustavesdatter fik barn døbt (se side 53-54), "Niels Lauridsen af Tem" i 1757 og 1760 og "Niels Lauridsens hustru af Tem" i 1749 og 1761.

Også Ellen Gustavesdatters bror Johan Gustavsen (se side 57) og dennes hustru Anne Marie Rasmusdatter assisterede flere gange, når Niels Rasmussen og Ellen Gustavesdatter fik barn døbt, Johan Gustavsen var fadder i 1752 og 1757, Anne Marie Rasmusdatter var fadder i 1760 og bar barnet i 1757.

Det bør erindres, at Anne Marie Rasmusdatter var Niels Rasmussens søster (se side 54-55). Sagt på en anden måde: en datter og en søn af den henrettede skovfoged Gustavus Pedersen ægtede henholdsvis en søn og en datter af gårdmand Rasmus Nielsen i Loudal.

Endelig må det anføres, at Johan Gustavsen havde "Niels Rasmussens hustru af Loudal" (altså sin søster Ellen Gustavesdatter) til at bære barnet, da han fik en datter døbt i 1765, og at han havde "Ane Malene Nielsdatter af Loudal" (altså sin søster Ellens datter) blandt fadderne, da han fik en anden datter døbt i 1768.

Navngivningen af Niels Rasmussens og Ellen Gustavesdatters børn (side 53-54) bekræfter i øvrigt slægtskabet med børnenes bedsteforældre. Man finder børnenes farfars navn Rasmus (ane nr. 76, side 54) to gange (den ældste Rasmus, der døbttes i marts 1749 (side 53), er

måske det "barn nafl. Rasmus Nielsen", der blev begravet den 15. april 1749 i Tem sogn), børnenes morfars navn Gustavus én gang, børnenes farmors navn Anne plus børnenes mormors navn, der også var Anne, hele fire gange.

Tem kirkebog mangler indførsler om døde i tiden 1778-1787. Ellen Gustavesdatter er formodentlig død i dette tidsrum.

Skovfoged Gustavus Pedersen er omtalt i en artikel af S.P. Petersen i Østjydske Hjemstavn 1949 (side 15-24) og i bogen: Fra og om Silkeborg. Justitiarius Adolf Ludvig Drewsens Dagbog under hans Ophold paa Silkeborg fra 16. juni til 25. juli 1850. (1944).

Angående Anne Michelsdatter (ane nr. 77, side 54): Tem kirkebogs notat om trolovelsen i 1718 mellem Anne Michelsdatter og Rasmus Nielsen indeholder den oplysning, at Anne Michelsdatter var "af Voret", og samme kirkebog meddeler, at Anne Michelsdatter var 42 år, da hun døde i 1736. Sidstnævnte oplysning betyder, at hun skulle være født i 1694. Den 14. april 1695 døbttes en pige i Tem sogn til navnet Anna. Hun var datter af Michel Pedersen Krog, som samme år fik fæstebrev på "den halve part af Vorrit gård" (under det skanderborgske rytterdistrikt) og senere (september 1698 og maj 1702) fik to sønner (Michel og Laurids) døbt i Tem sogn. Han blev begravet den 15. januar 1713 i Tem sogn. Det lader sig næppe bevise med sikkerhed, men må betegnes som overordentlig sandsynligt, at Michel Pedersen Krogs datter Anna er identisk med den Anne Michelsdatter, der blev trolovet og gift i Tem sogn i 1718. I så fald er Michel Pedersen Krog ane nr. 154.

Side 58-69. Aner forud for tipoldefaderen Anders Sørensen.

Angående Søren Sørensen (ane nr. 40, side 58): Det kan ikke med sikkerhed siges, om der kom børn i ægteskabet mellem Søren Sørensen og hans første kone Inger Jensdatter. I Dover kirkebogs fortegnelse over begravede i 1742 forekommer en utydeligt skrevet dato efterfulgt af ordene: "et spædt barn af Firgårde". Datoen kan læses enten som dom 1. post trinit eller dom 7. post trinit, det vil sige enten 27. maj eller 8. juli. Inger Jensdatter blev begravet den 9. juli. Det er en nærliggende tanke, at Inger Jensdatter døde i barselsseng, og at den lille nyfødte døde navnløs uden at være blevet døbt.

At Søren Sørensen, der blev fæstegårdmand i Firgårde i 1742, er identisk med det barn, som fæstegårdmand Søren Sørensen i Alken (ane nr. 80, side 60) fik døbt i Dover kirke den 10. december 1719 (og hvis navn præsten glemte at notere, se det følgende), tør vel sluttes ud fra følgende forhold:

Det fæstebrev, som Søren Sørensen modtog i 1742, anfører, at ryttersessionen fæstede halvgården i Firgårde til "Søren Sørensen fra Alken". Udtrykket "fra Alken" leder tanken hen på, at fødestedet var Alken, men kan næppe ubetinget tolkes derhen. Folketællingslisten oplyser, at Søren Sørensen var 70 år i 1787, kirkebogen for Dover sogn, at han var 81 år, da han døde i 1800. Disse to angivelser peger på henholds-

vis 1717 og 1719 som fødselsår. Ved det skifte, der afholdtes den 11. juni 1734 efter Søren Sørensen i Alken (ane nr. 80, side 60), noterede man i skifteprotokollen, at den afdøde efterlod sig ti børn, deriblandt en dreng ved navn Søren, 14 år gammel, det vil sige født i 1720. Da det er kendt, at aldersangivelser ofte er unøjagtige i officielle dokumenter som de nævnte fra 1700-tallet, kan man for så vidt godt hævde, at de tre aldersangivelser stemmer overens. Man kan endvidere fastslå, at hvis Søren Sørensen, gårdmand i Firgårde, er født i Alken i Dover sogn, må det - de nævnte aldersangivelser taget i betragtning - nødvendigvis være ham, der er tale om i følgende notat i Dover kirkebog under året 1719: "d. 10. december var Søren Sørensens en halvgårdsmands barn til dåben af Alken kaldet". (Det, der her er anført ved fem prikker, er i kirkebogen en åben plads! Præsten har glemt at indføre barnets navn!). Går man ud fra, at Søren Sørensen i Firgårde faktisk var det barn, der døbt i Dover kirke den 10. december 1719, er det ganske klart, at han og hans kone Maren Rasmusdatter opkaldte deres fem ældste børn efter tidligere slægtsmedlemmer. Inger døbt i 1743 opkaldtes efter sin fars første kone; Søren døbt i 1745 opkaldtes efter sin farfar; Margrethe døbt i 1748 opkaldtes efter sin mormor (ane nr. 83, side 63); Maren døbt i 1750 opkaldtes efter sin farmor (ane nr. 81, side 60); Rasmus døbt i 1752 opkaldtes efter sin morfar (ane nr. 82, side 63). Da Margrethe døbt i 1748, var der en Niels Andersen af Alken blandt fadderne; han var uden tvivl Søren Sørensens mor Maren Ollesdatters (Olufsdatters) anden mand, det vil sige Margrethes stedfarfar. Både da Rasmus døbt i 1752, og da Gertrud døbt i 1757, var der en Anders Sørensen af Alken blandt fadderne; der må her være tale om Søren Sørensens bror, som overtog gården i Alken i 1752. En Christen Sørensen, der nævnes blandt fadderne i 1745, 1752, 1757 og 1760 (i 1755 nævnes Christen Sørensens pige), var formodentlig en anden af Søren Sørensens brødre.

Angående Søren Sørensen (ane nr. 80, side 60): At Søren Sørensen, der blev fæstegårdmand i Alken i 1705, er søn af Søren Pedersen, fæstegårdmand i Boes (ane nr. 160, side 65-66), tør vel sluttes ud fra følgende forhold:

To notater i Dover sogns kirkebog om henholdsvis trolovelsen og vielsen mellem Søren Sørensen og Maren Ollesdatter (Olufsdatter) anfører begge, at Søren Sørensen var "af Boes". Udtrykket "af Boes" leder tanken hen på, at fødestedet var Boes, men kan næppe ubetinget tolkes derhen. I øvrigt er det bemærkelsesværdigt, at det første notat (fra den 19. juli 1705) lyder: "trolovelse udi Alken med Ole Andersens datter Karen Olufsdatter og Søren Sørensen af Boes", mens det andet (fra den 22. november 1705) lyder: "copulation i Dover kirke med Søren Sørensen af Boes og Ole Andersens datter af Alken Anne Olufsdatter". Der er ingen tvivl om, at præsten i Dover udviste en utilbørlig uagtsomhed i 1705. I rytterdistriktets fæsteprotokol er Søren Sørensens tilkommende benævnt med fornavnet Maren i et notat dateret den 26. august 1705. I rytterdistriktets skifteprotokol er fornavnet

Maren anvendt under året 1734, da der skiftedes efter hendes afdøde mand Søren Sørensen, og samme fornavn anvendtes i Dover kirkebog i notatet om hendes ny ægteskab i 1737 og i notatet om hendes begravelse i 1751.

Da Søren Sørensen blev begravet den 8. januar 1734, noteredes der i kirkebogen, at han var 54 år gammel. Forudsat at aldersangivelsen er korrekt, må det anses for sandsynligt, at han fyldte 54 år allerede i 1733; i så fald må han være født i 1679. Da der skiftedes efter Søren Pedersen i Boes i april 1687, anførtes det, at den afdøde efterlod sig en søn Søren Sørensen 8 år gammel, det vil sige, at denne søn må være født i 1679.

Søren Pedersens gård i Boes overgik i 1705 til hans søn Anders Sørensen. I den forbindelse bør det bemærkes, at der var en Anders Sørensen af Boes blandt fadderne, da Søren Sørensen i Alken havde barn til dåb i 1706, 1711, 1712, 1713, 1715 og 1721. I 1717 var Anders Sørensens kone af Boes blandt fadderne. I årene 1706, 1712, 1713, 1715, 1721 og 1724 var der en Peder Sørensen blandt fadderne; han var formodentlig Søren Sørensens bror. (Søren Sørensens børn, se side 61-62, hans søskende, side 65).

Angående Rasmus Knudsen (ane nr. 82, side 63): Dover kirkebog har ingen notater, der viser, at Rasmus Knudsen fik børn med Margrethe Ollesdatter og Inger Jensdatter, men skifteprotokollerne fra det skanderborgske rytterdistrikt oplyser, at der var tre børn i det første og fire børn i det andet ægteskab. I hvert af de to ægteskaber kan der imidlertid meget vel være født børn, som ikke levede, da der skiftedes i 1738 og 1756 efter henholdsvis Margrethe Ollesdatter og Rasmus Knudsen.

Angående Margrethe Ollesdatter (ane nr. 83, side 63): At Margrethe Ollesdatter gift med Rasmus Knudsen i Firgårde var identisk med den Margrethe, der døbttes den 29. maj 1694 i Adslev sogn som datter af Ole Pedersen, gårdmand i Mesing (Adslev og Mesing var ét pastorat), fremgår ved at sammenholde følgende facts:

Dover kirkebog oplyser, at Margrethe Ollesdatter var 44 år, da hun døde i 1738, det stemmer med fødselsåret 1694. Da Margrethe Ollesdatter og Rasmus Knudsen blev trolovet i 1718, noterede præsten i Mesing kirkebog, at førstnævnte var fra Mesing, sidstnævnte fra Dover. (Det bør erindres, at sådanne stedsangivelser i kirkebøger ikke altid betegner de pågældendes førested, men undertiden deres øjeblikkelige opholdssted). Rytterdistriktets skifteprotokols notater om skiftet efter Margrethe Ollesdatter oplyser, at "børnenes morbrødre Peder Ollesen af Nygård og Peder Ollesen den yngre af Mesing" var tilsynsmyndere for de tre børn. Den sidstnævnte Peder Ollesen fik i 1731 fæste på "hans afgangne fader Olle Pedersens gård i Mesing".

Angående Søren Pedersen og Anne Rasmusdatter (anerne nr. 160 og 161, side 64-65): 4. jyske regiments folkeskatregnskaber 1678 og 1681-1691, samme regnskabers præstemandtaller 1694 og 1696-1700 (Ra). Skanderborg og Åkjær amters folkeskatregnskaber (kopskat, præstemandtall) 1690-1692 (Ra). Matriklen 1688 (Ra).

Angående Ole Andersen (ane nr. 162, side 65): 4. jyske regiments folkeskatregnskaber 1683-1691 og samme regnskabers præstemandtaller 1696-1700 (Ra). Skanderborg og Åkjær amters ekstraskatteregnskaber (kopskat, præstemandtal) 1690-1692 (Ra).

Angående Knud Sørensen (ane nr. 164, side 66): 4. jyske regiments folkeskatregnskaber 1681-1691, samme regnskabers præstemandtaller 1694, 1696-1700 (Ra). Skanderborg og Åkjær amters ekstraskatteregnskaber (kopskat) 1690-1692 (Ra).

Angående Ole Pedersen (ane nr. 166, side 67) og Margrethe Sørensdatter (ane nr. 333, side 69): At Ole Pedersen stammede fra en fæstegård under Skanderborg ladegård fremgår af følgende: Da han overtog gården i Mesing i 1690, blev der noteret i rytterdistriktets fæste-protokol, at han var "barnefødt i Skanderborg ladegård". Da der holdtes skifte efter rytterbonden Jens Pedersen i Skanderborg ladegård i 1711 var "til stede på de to umyndige sønners vegne deres farbrødre, nemlig Niels Pedersen her i Skanderborg ladegård for Søren Jensen og Ole Pedersen i Mesing for Niels Jensen". Af 4. jyske regiments folkeskatregnskaber 1686-1687 fremgår det, at Jens Pedersen var søn af Margrethe Sørensdatter (ane nr. 333, side 69). I øvrigt: samme regnskaber 1681-1691 og samme regnskabers præstemandtaller 1696-1700 (Ra). Skanderborg amts ekstraskatteregnskaber (kopskat) 1690-1692 (Ra). Portionsjordebog for oberst A. C. v. Holsteins regiment 1682 (LaN). Matriklen 1688. Krigs- og portionsjordebog over hr. obriste Jørgen Rantzovs regiments ryttergods 1696 (rentekammeret Ra). Krigs- og portionsjordebog 1718 (LaN). Peder Jensen er nævnt i matriklen 1664 (Ra) og i Skanderborg amts ekstraskatteregnskaber (kopskat) i 1678 (Ra).

Side 70-74. Aner forud for tipoldemoderen Maren Terkelsdatter.

Angående Maren Terkelsdatters herkomst: At den Maren Terkelsdatter, der blev gift i marts 1806 i Tem sogn med Anders Sørensen (ane nr. 20, side 31-32), var identisk med den Maren Terkelsdatter, der døbttes den 27. oktober 1776 i Ailling sogn som datter af Terkel Larsen, kan konstateres ved at sammenholde nogle kildesteder. Folketællingslisten fra 1834 opgiver Maren Terkelsdatters alder til 58 år, Tem kirkebog under året 1837 (hendes dødsår) til 61 år. Begge opgivelser peger hen på, at fødselsåret var 1776. Skifteprotokollens notater om skiftet efter Peder Rasmussen (Maren Terkelsdatters første mand) oplyser, at Niels Terkelsen fra Glarbo var bror til Maren Terkelsdatter, og folketællingslisten fra 1801 anfører, at Niels Terkelsen var 38 år. Niels Terkelsen skal således være født i 1763 og være søn af et par forældre, som i 1776 fik en datter Maren - og det var netop, hvad der skete (se side 70-71). Hertil kommer, at Maren Terkelsdatter tydeligvis opkaldte de fem af sine seks børn (se side 33) efter tidligere slægtsmedlemmer. Johanne Kirstine født i 1803 opkaldtes efter sin mormor (ane nr. 43, side 70); Peder født i 1807 opkaldtes efter sin mors første mand; Søren født i 1808 opkaldtes efter

sin farfar (ane nr. 40, side 58); Maren født i 1810 opkaldtes efter sin farmor (ane nr. 41, side 58); Terkild født i 1820 opkaldtes efter sin morfar (ane nr. 42, side 70).

Angående Johanne Nielsdatter Juel (ane nr. 43, side 70): Alling kirkebog anfører under året 1812: "begravet enken Johanne Nielsdatter af Alling, som døde d. 30. nov. i sit alders 82 år". Hvis alderangivelsen er korrekt, blev hun følgelig født i 1730. Notaterne i Alling kirkebog om hendes trolovelse og vielse i 1756 indeholder hendes fulde navn, "Johanne Nielsdatter Juel", og oplyser, at hun var "af Alling". Udtrykket "af Alling" kan betyde, at hun fødtes i Alling (men kan også betyde det sted, hun netop opholdt sig). Hendes fødsel er ikke noteret i Alling kirkebog, hvis tidligste notater er fra 1736. Navnet Juel leder tanken hen på, at hun var datter af degnen Niels Mikkelsen Juel i Alling, ligesom hendes formodede fødselsår 1730 og hendes vielsesår 1756 udmærket kan passe med, at Niels Mikkelsen Juel, der fødtes i 1698 og blev degn i 1724, var hendes far. Man må også formode, at Niels Mikkelsen Juel var far til pigen "Maren Nielsdatter Juel af Alling", der blev viet i Alling i 1764 (se side 71). Om Ane Nielsdatter Juel (se side 71) vides kun, at hun var fadder, da Johanne Nielsdatter Juel fik barn døbt i Alling i 1763. Der er intet skifte bevaret efter Niels Mikkelsen Juel. Angående Niels Mikkelsen Juel (ane nr. 86, side 71): Århus bispearkiv: Fortegnelse over kaldsbreve for degne 1719-1759 (LaN). Skanderborg og Åkjær amters ekstraskatteregnskaber 1743 (Ra). Om Niels Mikkelsen Juels hustru kan intet oplyses.

Angående Michel Nielsen Juel (ane nr. 172, side 72-74): Rentekammerets relations- og resolutionsprotokol 1724 (Ra). Ekstraregnskaber for Dronningborg, Silkeborg og Mariager amter 1699-1700 (Ra). Det skanderborgske rytterdistriks jordebog 1718 LaN).

Edv.Egebergs artikel: "Linå sogn i gamle dage" i Aarbøger udgivne af Historisk Samfund for Aarhus Stift 1928 indeholder oplysninger om Linå kro. Asta Paulsens artikel: "Sivert Thomsen og hans slægt" i Personalhistorisk Tidsskrift 1967-1968, side 127.

Michel Nielsen Juels anden hustru Kirsten Hagensdatter var utvivlsomt datter af mølleren Hagen Johansen i Ry mølle (ane nr. 354). Da hun i 1692 (i sit første ægteskab) fik en datter (Maren) døbt i Tem sogn, var "Johan Hagensen fra Ry mølle" (en søn af Hagen Johansen) blandt fadderne.

Angående Poul Sørensen og Johanne Christensdatter (anerne nr. 346 og 347, side 75): Hjelmslev Herreds og Skanderup-Rye birkers tingbog side 175b (LaN).

Niels Ravn: Gamle slægter i Rye sogn (1969, genoptrykt 1981), side 34 ff.

Side 76-82. Aner forud for tipoldefaderen Rasmus Hansen.

Angående Rasmus Hansens herkomst: Der eksisterer tilsyneladende intet notat i skifteprotokoller eller lægdsruller, som beviser, at Rasmus

Hansen, der boede i Tem sogn ca. 1787-1823 (side 34), var søn af Hans Johansen Fich (ane nr. 44) i Linå sogn, men der findes indicier, som viser, at Rasmus Hansen i Tem sogn og Johan Hansen i Svejbæk i samme sogn må være de to brødre, der døbt henholdsvis 1754 og 1752 i Linå sogn som sønner af Hans Johansen Fich.

Folketællingslisten 1801 anfører, at Rasmus Hansen var 47 år, og kirkebogen opgiver, at han var 69 år, da han døde i 1823. Begge oplysninger peger på fødselsåret 1754. Mindre godt passer folketællingslisten 1787, som anfører, at han var 29 år. Johan Hansens alder opgives i folketællingslisten 1801 til 50 år, og kirkebogen oplyser, at han var 66 år, da han døde i 1817; det stemmer nogenlunde med fødselsåret 1752.

Hverken kirkebogen fra Tem sogn eller kirkebøgerne fra de nærliggende sogne Vinding, Bryrup, Vrads, Funder, Kragelund, Sønder Vissing og Vorladegård har notater om nogen brødre Johan og Rasmus, sønner af en Hans, født i tidsrummet 1751-1755, men det har som antydning Linå kirkebog.

Bemærkelsesværdigt er endvidere, at Johan Hansen to gange (1797 og 1802) og hans hustru én gang (1807) optrådte som fadder, da Rasmus Hansen fik barn døbt. Omvendt var Rasmus Hansen fire gange (1788, 1796, 1799 og 1800) og hans kone to gange (1788 og 1789) fadder og hans kone endvidere én gang (1794) den, der bar barnet, da Johan Hansen fik barn døbt. Kirkebogen oplyser ikke i noget af tilfældene, at der var familieforbundelse mellem fadder og barnets forældre, men det udelukker ikke, at der har været en sådan forbindelse.

Det bør også bemærkes, at man finder navnene på Rasmus Hansens og hans kone Mette Christensdatters forældre (Hans, Ane, Christen og Ane Catrine) gå igen som navne på ægteparrets børn.

Angående Hans Johansen Fich (ane nr. 44, side 76) og Johan Hansen Fich (ane nr. 88, side 77). Optegnelserne i den ældste bevarede kirkebog fra Linå sogn er overordentlig kortfattede, f. eks. mangler navne på faddere ofte. Om Hans Johansen Fich findes fire notater - ét for hvert af årene 1752, 1754 og 1757, da han fik barn døbt, og ét fra 1759, da han døde. Det først- og sidstnævnte notat benævner ham kun Hans Johansen, de to andre notater har navnet Fich med - i 1754 dog stavet Fik.

Om Hans Johansen Fichs far Johan Hansen Fich findes seks notater, hvoraf tre har navnet Fich med (de to med stavemåde Fik, det ene med Fich).

Som beviser for, at de to mænd var far og søn - altså, at Hans Johansen Fich, der fæstede gård i 1752, er identisk med en Hans, der var søn af Johan Hansen Fich - kan kun anføres, at førstnævnte havde fadernavnet (patronymikonet) Johansen, at de begge kaldtes Fich, at de begge levede og døde i Hårup, og at der var en tidsafstand på cirka en menneskealder mellem dem.

Angående Hans Fich og ? Hagensdatter (side 78): At en datter af Hagen Johansen (ane nr. 354, side 78) var mor til Johan Hansen Fich fremgår af Framlev-Gern herreders justitsprotokol 1709-1715, fo-

lio 442ff, i referatet af et retsmøde den 17. januar 1714. Referatet viser, at kromand Jens Hagensen i Linå var bror til Johan Hagensen (som andre kilder beviser var søn af Hagen Johansen). Endvidere forekommer følgende to notater i referatet (folio 446): "Johan Fich i Hårup, som er Jens Hagensens søstersøn", og "Johan Fichs morbroder Jens Hagensen".

Hans Fich er ikke omtalt i bogen *Stamtavler over danske Slægter Fich* (1941), og han ses ej heller opført under Linå sogn i *kopskatte regnskabet 1699-1700* (Ra).

Angående Hagen Johansen og Sidsel Jensdatter (anerne nr. 354 og 355, side 78ff): I forbindelse med artiklen "Ry mølle i sidste halvdel af det syttende århundrede" i *Århus Stifts Årbog 1980* findes (side 22-23) en udførlig fortegnelse over kilder og litteratur, hvortil henvises. Til litteraturlisten skal dog føjes: *Niels Ravn: Gamle slægter i Rye sogn* (1969, genoptrykt 1981), side 28ff.

Angående Jens Pedersen, Bodil Nielsdatter og Niels Poulsen (anerne nr. 710, 711 og 1422, side 80-81): En vigtig kilde er skiftet efter Bodil Nielsdatters søsterdatter (Niels Poulsens datterdatter) Kirsten Madsdatter (død 1723) i *Nykøbing Mors skifteprotokol 1722-1744*, folio 15-73. Endvidere findes der oplysninger i bogen *Nykøbing på Mors 1299-1899* (af Chr. Villads Christensen, 1902), side 56, 57, 185, 203 og 216.

Side 83. Aner forud for tipoldemoderen Mette Christensdatter.

At Christen Jensens datter Mette døbt den 25. april 1762 i Tem sogn er identisk med den Mette Christensdatter, der blev gift med Rasmus Hansen (ane nr. 22, side 33), kan sandsynliggøres ved at sammenholde forskellige notater i kildematerialet. Folketællingslisterne 1787 og 1801 angiver Mette Christensdatters alder til henholdsvis 27 og 39 år, og kirkebogen oplyser, at hun var 83 år, da hun døde i 1841. Disse oplysninger stemmer dårligt sammen; de viser fødselsår 1760, 1762 og 1758.

Christen Jensens søn Søren, der blev døbt den 1. oktober 1758, er utvivlsomt identisk med en Søren Christensen, som fik børn døbt i Tem sogn i 1780'erne og 1790'erne. Da denne Søren Christensen fik en datter døbt i 1788, bar "Rasmus Hansens hustru af Tem" barnet, som fik navnet Ane Catrine, dvs. samme navn som Christen Jensens anden hustru! Endvidere var Rasmus Hansens hustru i Tem fadder, da Søren Christensen fik barn døbt i 1790, og Rasmus Hansens kone i Virklund bar barnet, da Søren Christensen fik en søn døbt i 1796. Det hører også med i billedet, at "Søren Christensens hustru af Virklund" bar barnet, da Rasmus Hansen havde barnedåb i 1788, 1792 og 1797, og at hun var fadder i 1794 (side 34). Endelig bør det nævnes, at en Jens Christensen af Virklund var fadder, da Rasmus Hansen havde barnedåb i 1789 og 1797, og at en Niels Christensen fra Hytterne var fadder, da Rasmus Hansen havde barnedåb i 1807. Muligvis var det to af Christen Jensens sønner, henholdsvis den ældste (Jens født 1757) og den yngste (Niels født 1764), der optrådte ved disse lejligheder.

Side 84-92. Aner forud for tipoldefaderen Rasmus Nellemann.

Forfatteren har haft adgang til Wedellsborgs fæsteprotokoller på Wedellsborg kontor (Adlerhus, Husby pr. 5592 Ejby). Der henvises til kilder anført i noter til artiklen "Hans Nelleborg og Rasmus Nellemann" i Personalhistorisk Tidsskrift 1980, side 153-160. Byfoged Rasmus Ludvig Nellemann er nævnt flere steder i Lauritz Maaløes bog: Assens gennem 700 Aar (1936). Niels Rasmussen Nellemann (side 90) er omtalt i Personalhistorisk Tidsskrift 1969, side 1f, i Østjydske Hjemstavn 1950, side 134 og i Leo Wads skrift: Efterslægt af forvalter ved Egeskov landvæsenkommissær Niels Rasmussen Nellemann (1963). Mathias Schiødte (side 87) er omtalt i R. Nyerup og J. Kraft: Almindeligt Litteraturlæxikon for Danmark, Norge og Island (1820), side 531.

Side 93-165. Aner forud for tipoldemoderen Elisabeth Cathrine Worsøe.

Angående Peter Worsøe (ane nr. 50, side 93): Fortegnelse over provster, præster og degne i Århus stift, Århus bispearkiv (LaN). Præstekaldsbog for Jylland 1660-1790 (Ra).

R. R. Vestergaard: Bidrag til Elers' Collegiums Historie ved dets 200 Aars Jubilæum (1891), side 165. Peter Worsøes tre afhandlinger: De angelo Petri ex Act. XII. v. 15. dissertatio philologico-critica (1771); De genuino sensu dicti Paulini Gal. III. v. 20. dissertatio exegetico-critica (1772); Dissertationis de modestia in explicandis sacris litteris adhibenda (1774). H. Ehrencron-Müller: Forfatterlexikon, bind IX (1932), side 206. Østjydske Hjemstavn 1949, side 103. Aarvog udgivet af Randers Amts historiske Samfund 1926, side 90. Mindetale over Herr Amtsprovst Peter Worsøe i Aalsøe ved hans Jordefærd den 6te December 1819 af P. H. Barfoed (trykt hos Søren Elmenhoff i Randers).

Angående Frederik Christian Worsøe (ane nr. 100, side 94) og Søren Larsen (ane nr. 200, side 99) og Laurids Sørensen Rytter (ane nr. 400, side 110): Oplysningerne om disse tre aner er hentet fra Hans H. Worsøe og Henning Aarup: Wilhelm Adolph Worsøes slægtsbog (1965). J. R. Hübertz: Aktstykker vedkommende Staden og Stiftet Aarhus III (1846), side 4.

Angående Niels Behr (ane nr. 102, side 96) og Thomas Nicolai Behr (ane nr. 204, side 104) og Niels Thomsen (ane nr. 408, side 117): Jydske Registre 1743-1746, folio 711 (Ra).

Personalhistorisk Tidsskrift 1883, side 86, 1916, side 41, 1919, side 248. Aarvog udgivet af Randers Amts historiske Samfund 1920, side 43-55, 1936, side 40-41, 1946, side 110. Henning Heilesen: Randers Klosters historie (1958), side 60. Mogens Seidelin: Den seidelinske Slægtsbog II (1960), side 537. Carl Svenstrup: Grenaa Bys Historie, bind B (1938), side 460. J. R. Hübertz: Aktstykker vedkommende Staden og Stiftet Aarhus III (1846), side 238 og 251. Herudover henvises til kilder anført i noterne til artiklen: "Lidt personalhistorie fra Rygård og Vedø på Djursland" i Personalhistorisk Tidsskrift 1983.

Angående Arild Nielsen Friis (ane nr. 202, side 102) og Niels Christensen Friis (ane nr. 404, side 113) og Christen Nielsen Friis (ane nr. 808, side 131) og Niels Christensen Friis (ane nr. 1616, side 154):

Fortegnelse over provster, præster og degne i Århus stift 1645-1690 og 1691-1815, Århus bispearkiv (LaN). Gern herredsbog 1772 og Nørhald herredsbog 1772, Århus bispearkiv (LaN). Århus skifteprotokol 1678-1686, folio 414 og Århus skifteprotokol 1693-1702, folio 26 ff (LaN). Vor Frue kirke i Århus, inspektionsarkiv, regnskabsbog 1656-1693, folio 38, 118 m.m., 1694-1725, folio 88 b (LaN). Johannes Wolfgang Rhumann: Inscriptioes Arhusienses 1666 (håndskriftsamlingen LaN). Aarhus Domkirkes Antiquiteter og Inscriptioner af Peder Pedersen og Christian Cramer, folio 119 (håndskriftsamlingen LaN). Århus tingbog 1637 under 20. juli (LaN). Slægtshistorie, enkelte slægter, i omslag Lassen (håndskriftsamlingen LaN).

Paulo Poulson: Catalogus sive recensio pastorum nomarchiarum diæceseos Aarhusiensis (1727), side 5, 13 og 37. Stamtavle over Familien Friis fra Aarhus ved H. Friis-Petersen (duplikeret 1946). Danmarks Gejstlighed, en personalhistorisk-statistisk Årbog, anden årgang, udgivet af Frederik Barfod (1849), side 111. Henning Heilesen: Randers Klosters Historie (1958), side 52-53. Samling af Meddelelser om Personer og Familier af Navnet Hvas, femte del, af F. Hvass (1890), side 223 og 234. E. Marquard: Københavns Borgere 1659 (1920), side 92. Silkeborg Slot, tredje del, ved Edv. Egeberg (1924), side 114. Stamtavle over Slægterne Stampe og Thestrup udarbejdet af Hans Andreas Møller (1910); side 204. R. Berg: Frue Kirke i Aarhus (1904). Danmarks Kirker 16.2 (1972), side 782 og 916. Danmarks Kirker, Århus amt, 3. bind (1976), side 1204, 1228 og 1253. J. R. Hübertz: Aktstykker vedkommende Staden og Stiftet Aarhus II (1845), side 13, 103 og 318. J. Hoffmeyer: Blade af Aarhus Bys Historie (1906), side 299-300. Viborg Landstings Dom-bøger 1616 ved Poul Rasmussen (1965), side 144. Meddelelser om Slægten Secher samlede af V. A. Secher (1934), side 38 og 52. Samling af Kongens Rettertings Domme 1605-1614, udgivet af V. A. Secher (1885-1886), side 120, 124 og 127. Kancelliets Brevbøger 1603-1608, side 452 og 687, 1609-1615, side 632, 1635-1636, side 71, 1640-1641 (under 15. august 1641), 1642-1643, side 205 og 222. Personalhistorisk Tidsskrift 1908, side 268, 1909, side 180, 1916, side 73, 1927, side 50. Aarbøger udgivne af Historisk Samfund for Aarhus Stift 1928, side 19, 1930, side 123, 1934, side 26 og 115, 1935, side 46, 1936, side 88, 1944, side 11 og 31-32. Aarboeg udgivet af Randers Amts historiske Samfund 1925, side 114, 1929, side 136, 1930, side 75, 1933, side 35 og 54. Kirkehistoriske Samlinger 1881-1882, side 334, 1882-1884, side 134, 139 og 147. Aarsberetninger fra Det kongelige Geheimearchiv, ^{II} udgivne af C. F. Wegener (1856-1860), side 129 og 136. Fredericus Nannestad: Hilaria Aarhusiensia ... (1748), side 128.

Angående Poul Marcussen (ane nr. 206, side 107) og Marcus Nissen (ane nr. 412, side 124): Haderslev østre Husfogderis arkiv angående de kgl. landejendomme, Drenderup, Ødis sogn, 1689-1862 (LaSø). Rentekammeret, Århus og Ribe stifters kontor, kommuniserede kgl. resolutioner og reskripter med bilag 1758-1759 (Ra). Rentekammerets afdeling vedrørende hertugdømmerne, ekstraskattekommissionen i Slesvig, indsendte mandtalslister med foreløbige skatteansættelser, et hæfte fra 1743 (Ra).

Præsteindberetninger til biskop J. Bloch 1766-1769 med en indberetning fra Øster Snede af 10. januar 1769, Ribe bispearkiv (LaN). Jydske Registre 1773-1776, folio 554b og 590b (Ra). Konsumption, familie- og folkeskatregnskaber 1671-1682 (Ra). Schwanewedes regiments jordebog 1680, rentekammeret (Ra). Project krigsjordebog ved generalmajor Herman Frantz von Schwanewedes forrige regiments ryttergods 1692, rentekammeret (Ra). J. R. Hübertz: Aktstykker vedkommende Staden og Stiftet Aarhus III (1846), side 159. Personalhistorisk Tidsskrift 1925, side 249. Genealogiske Meddelelser om Herregaardsejer, Justitsraad Marcus Pauli Marcussens Slægt, udarbejdet af El. Marcussen i september 1891 (ifølge Dansk Bogfortegnelse trykt i 1932). Steen B. Bøcher: Vandmøller og andre Vandkraftudnyttelser i Ribe Amt (1944). Fra Ribe Amt 1960-1963, side 620.

Angående Lauritz Detlevsen Møller (ane nr. 402, side 111): Sjællandske Registre 1679-1680, folio 56 (Ra). Personalhistorisk Tidsskrift 1916, side 30. I øvrigt er oplysningerne om Lauritz Detlevsen Møller og hans familie hentet fra Mogens Seidelin: Den Seidelinske Slægtsbog I (1943), side 140-145 og 241-243, II (1960), side 826.

Angående Hans Mortensen Brøchner (ane nr. 406, side 115) og Martin Hansen Brøchner (ane nr. 812, side 137): Fortegnelse over provster, præster og degne i Århus stift 1645-1690 og 1691-1815, Århus bispearkiv (LaN). Præstekaldsbog for Jylland 1660-1790 (Ra). Nørhalds herredsbog 1772, Århus bispearkiv (LaN). Nørhald herreds gejstlige skifteprotokol 1689-1741, folio 120, 1740-1808, folio 2 (LaN). Jydske Registre 1660-1670, folio 337b, 1674-1680, folio 218b, 1681-1684, folio 459, 1685-1688, folio 301b, 1695-1699, folio 42 (Ra).

Paulo Poulson: Catalogus sive recensio pastorum nomarchiarum diæceseos Aarhusiensis (1727), side 48. Kirkehistoriske Samlinger 1887-1889, side 278. S. V. Rasmussen: Den unge Brøchner (1965), side 9. Personalhistorisk Tidsskrift 1916, side 73, 1917, side 136. Aarbog udgivet af Randers Amts historiske Samfund 1923, side 102. Samlinger til jydsk Historie og Topografi 1880-1881, side 232. Aarbøger udgivne af historisk Samfund for Aarhus Stift 1919, side 56.

Angående Hans Hornemann (ane nr. 410, side 120) og Hans Hornemann (ane nr. 820, side 141) og Hans Hornemann (ane nr. 1640, side 160): Oplysningerne om den sidstnævnte Hans Hornemann er hentet i Lübeck stadsarkiv. Om de to førstnævnte kan anføres: Mandtalslister, regnskaber m.v. vedrørende statsskatter 1568-1684 og 1682-1705, Næstved rådstue (LaS). Sjællandske Registre 1670-1672, folio 382 og 537 (Ra). Aarbog for Historisk Samfund for Præstø Amt 1928, side 25-26, 1943-1946, side 67, 1956, side 372, 387, 388, 410, 411, 421 og 422. Holger Hornemann: Efterkommere paa Sværdsiden efter Hans Hornemann, Kjøbmand og Raadmand i Næstved, samt Meddelelser om andre Hornemannske Slægter (1894). Personalhistorisk Tidsskrift 1883, side 265, 1889, side 217, 1890, side 127, 1906, side 171-172, 1917, side 142, 1921, side 206, 1925, side 182, 1928, side 144, 1930, side 157 og 172. Kancelliets Brevbøger 1644-1645, side 248. Danmarks Adels Aarbog 1904, side 330. Flensburg Geschichte einer Grenzstadt (1966), side 174. Dan-

marks Kirker, Præstø Amt (1933-1935) i afsnittet om Næstved Sct. Peders kirke. Otto Smith: Næstved 1135-1935 (1935) passim. Rasmus Nielsen: Næstved Købstads Historie I-IV (1925-1932) passim. C. Nyrop: Det Suhrske Hus i Kjøbenhavn 1749-1899 (1899), side 29f. Aarsberetninger fra Det kongelige Geheimearchiv, udgivne af C.F. Wegener, andet bind (1856-1860), side 137.

Angående Peder Jensen Bering (ane nr. 414, side 126) og Jens Pedersen Welling (ane nr. 828, side 148) og Peder Pedersen Bering (ane nr. 1658, side 161) og Peder Pedersen Bierring (ane nr. 3316, side 163) og Peder Jensen Bierring (ane nr. 6632, side 165) og Vitus Brun (ane nr. 6634, side 165):

Jens Pedersen Wellings datter Bodil (side 150) blev i 1699 (da hun blev viet) noteret i Borup og Hald kirkebog som "Bodil Jensdatter Welling" og i 1700 (da hun blev begravet) noteret i samme kirkebog som "Bodil Jensdatter Bering". Notaterne må være foretaget af hendes mand Caspar Pedersen Lindenfeld, og netop deres tilsyneladende uoverensstemmelse overbeviser om, at Bodil var datter af Jens Pedersen Welling.

En Mette Jensdatter Bering, der blev viet i Hjarup sogn den 25. september 1694 til en mand ved navn Søren Nielsen, var sikkert ikke datter af Jens Pedersen Welling. Hun døde i 1697 efter at have født to børn (Mette og Jens). Disse to børn blev ikke nævnt under skifteforretningen efter Jens Pedersen Welling i 1708-1709, og de er ikke noteret som døde inden 1709 i Hjarup-Vamdrup kirkebog.

Jydske Registre 1730-1732, folio 77-86. Nørvangs herredsbog 1649 og 1690, Ribe bispearkiv (LaN). Præsteindberetninger til biskop J. Bloch 1766-1769, Ribe bispearkiv (LaN). Vejle bys originale skiftebreve nr. 73 og nr. 90 (LaN). Konsumtion, familie- og folkeskatregnskaber 1671-1682 og 1683-1698, Koldinghus amt (Ra). Project krigsJORdebog ved generalmajor Herman Frantz von Schwanewedes forrige regiments ryttergods 1692, rentekammeret (Ra). Edsbog for Ribe stift 1643-1682 og 1682-1768, Ribe bispearkiv (LaN). Ribe stifts landemodeprotokol 1682-1693, referat af landemodet den 31. maj 1682 (LaN). Indberetninger om præstegårdenes beskaffenhed 1707-1708, Ribe bispearkiv (LaN). Håndskrifter Slægtshistorie, enkelte slægter, samlepakke A-L, en ligprædiken over Anna Kirstine Bering (LaN). Præstekaldsbog for Jylland 1660-1790 (Ra).

Skriftet "Delineatio stirpis Beringianæ eller de Beringers Families og Paarørendes Slegt-Register fra 3die hundrede Aar af at regne til den 1ste Maji Anno 1749" tryktes i 1749 som en del af en pjece uden titelblad, genoptryktes i Kirkehistoriske Samlinger 1887-1889 og i Arkiv for Genealogi og Heraldik, 4. hæfte (ca. 1908) og udkom som særtryk i 1910. Artiklen Slægten Bering paa Viborg-egnen i Tiden indtil Begyndelsen af det 18. Aarhundrede i Personalhistorisk Tidsskrift 1942, fra hvilken oplysningerne om Peder Pedersen Bierring og Peder Jensen Bierring er hentet. Personalhistorisk Tidsskrift 1893, side 151, 1939, side 129 og 136f. Kancelliets Brevbøger 1596-1602, side 477 og 573, 1630-1632, side 39, 340, 538 og 809, 1635-1636, side 66, 105 og 414, 1637-1639, side 292, 1640-1641, side 366, 1642-1643, side 550, 1644-1645, side 225.

Samlinger til jydsk Historie og Topografi 1886-1888, side 7-9, 1908-1910, side 321. Danske Samlinger for Historie, Topographi, Personal- og Literaturhistorie 1867-1868, side 127. Historisk Tidsskrift udgivet af den danske historiske forening 1879, side 2. F.E.Hundrup: Lærerstanden ved Viborg Kathedralskole (1875), side 76. Viborg Landstings Dombøger 1616 ved Poul Rasmussen (1965), side 94. Danmarks Adels Aarbog 1935, side 3. Fra Viborg Amt 1937, side 36. Ludv. Saxe: Slekten Saxe i 400 Aar (Oslo 1940), side 13. Aarbog udgivet af Randers Amts historiske Samfund 1915, side 119f. Kirkehistoriske Samlinger 1882-1884, side 488. Hans de Hofman: Samlinger af publique og private Foundationer og Gavebreve, bind III (1758), side 268.

Angående David von der Heide (ane nr. 806, side 129) og Peder Nielsen (ane nr. 1614, side 153): Helsingør rådstueprotokol 1624-1626, folio 21, 1642-1648, folio 151, 1648-1652, folio 29, 38b og 43 (LaS). Skattebog, Helsingør rådstue 1630-1634, 1645-1657 (LaS).

Kancelliets Brevbøger 1644-1645, side 175. Danmarks Kirker, Frederiksborg Amt, bind 1 (1964), side 152-161, 465 og 496. Allan Tønnesen: Helsingørs bomærker (1968) under afsnittet Monogrammer (Nr. 82).

Angående Niels Thomsen Ferslev (ane nr. 810, side 135) og Thomas Nielsen (ane nr. 1620, side 157):

Topografisk Samling papir Skorup 1634 den 10. august og Skorup 1657 den 8. januar (Ra). Viborg landstings dombog 1636 B, folio 190-196 (LaN). Jydske Registre 1657-1660, folio 2 (Ra). Sabro herredsbog 1661 og 1772 samt Gern herredsbog 1772, Århus bispearkiv (LaN). Jacob Thomsens optegnelser (håndskriftet Ny kgl. Saml. 4°, 1205a i Det kongelige Bibliotek). Historiske Samlinger og Studier vedrørende danske Forhold og Personligheder III (1898), side 347. Kirkehistoriske Samlinger 1877-1880, side 754, 1954-1956, side 239ff. Soraner-biografier 1584-1737, udarbejdet af Torben Glahn (1978), side 138. Aarbog udgivet af Randers Amts historiske Samfund 1912, side 23ff. Edv. Egeberg: Silkeborg Slot, anden del (1924), side 170. Kancelliets Brevbøger 1609-1615, side 506, 1635-1636, side 478, 1637-1639, side 141-142, 1644-1645, side 333. F.E.Hundrup: Lærerstanden ved Randers lærde Skole (1871), side 9. Paulo Poulson: Catalogus sive recensio pastorum nomarchiarum diæceseos Aarhusiensis (1727), side 53.

Hvem var far til Thomas Nielsen (ane nr. 1620)? Med Paulo Poulsons nævnte værk som kilde anføres det flere steder i den personalhistoriske litteratur, at Thomas Nielsens far var hospitalsforstander i Randers. Dén påstand synes det imidlertid ikke muligt at finde belæg for (se Henning Heilesen: Randers Klosters Historie (1958), der omtaler adskillige hospitalforstandere i Randers).

Angående Marie Thomasdatter (side 158): Udskriften på et brev af 8. januar 1641 fra Peder Tornsen Rye til Jacob Thomsen Lyngå (side 158) viser, at Jens Sørensen Borre (død i 1640) havde været gift med en søster til Jacob Thomsen Lyngå. Denne søster kan kun være Marie Thomasdatter (jævnfør side 240 i førnævnte Kirkehistoriske Samlinger 1954-1956).

Angående Søren Pedersen Asferg (ane nr. 814, side 139):

Nørhald herredsbog 1661 og 1772, Århus bispearkiv (LaN). Jydske registre

1685 – 1688, folio 258 (Ra). Dronningborg, Silkeborg og Mariager amter familie- og folkeskatregnskaber 1696-1697 (Ra). Øster Lisbjerg herreds gejstlige skifteprotokol 1703-1746, folio 23f. Støvring herreds gejstlige skifteprotokol 1683-1779, folio 311-312. Nørhald herreds gejstlige skifteprotokol 1689-1741, folio 62 og 153 (LaN).

Kirkehistoriske Samlinger 1877-1880, side 624. Aarbøger udgivne af Historisk Samfund for Aarhus Stift 1935, side 77. Samlinger til jydsk Historie og Topografi 1886-1888, side 398 og 401. Paulo Poulson: Catalogus sive recensio pastorum nomarchiarum diæceseos Aarhusiensis (1727), side 48.

Angående Diderich Jacobsen Braes (ane nr. 822, side 144):

Sjællandske Registre 1660-1664, folio 179 og 261, 1668-1670, folio 98 og 121, 1670-1672, folio 196 og 215, 1676-1678, folio 510, 1679-1680, folio 624, 1681-1682, folio 286, 1685-1686, folio 441 og 466, 1687-1688, folio 93, 1691-1692, folio 163, 1698-1699, folio 338. Rentekammerets bestallingsprotokol 1661-1662, folio 131, 1670-1671, folio 120, 1684-1689, folio 179. Bog over den første prinsesseskat 1664-1671, folio 15 og 59 (alt i Ra).

Hans de Hofman: Samlinger af publique og private Stiftelser, Fundationer og Gavebreve, bind IV (1759), side 373 og 376, bind VIII (1762), side 185, 186, 191f og 202f. P. Paludan: Beskrivelse over Staden Kallundborg (1788). Frederik Algreen Ussing: Efterretninger om Kallundborg (1869). Personalhistorisk Tidsskrift (1926), side 206, (1928), side 248. Danmarks Adels Aarbog 1888, side 95.

Angående Christopher Schrøder (ane nr. 830, side 151) og hans fire forgængere som sognepræster i Vonsbæk (side 151-152):

At Elisabeth Christophersdatter Schrøder (ane nr. 415, side 126) var datter af Christopher Schrøder fremgår indirekte af visse notater i Hjarup kirkebog. Alene det forhold, at Elisabeth Christophersdatter Schrøder havde fadernavnet (patronymikonet) Christophersdatter (noteret i Hjarup kirkebog i 1727), peger mod Christopher Schrøder. Hertil kommer, at hendes næstældste søn kom til at hedde Christopher. Bemærkelsesværdigt er endvidere følgende fadernavne fra seks af de tolv gange, hun havde barn til dåb: i 1696 "H. Christopher Schrøder af Vonsbæk", i 1698 "Anne-Christina Schrøder", i 1699 "H. Claus Schrøder af Vonsbæk", i 1701 "Elisabeth, H. Claus Schrøders af Vonsbæk" og "Sophie-Marie Schrøder af Vonsbæk", i 1710 "H. Claus Schrøder" og i 1714 "Gertrud, H. Claus Schrøders af Vonsbæk".

Oplysninger om præsterækken i Vonsbæk kan hentes fra følgende publikationer: P. Rhode: Samlinger til Haderslev Amts Beskrivelse (1775); Olaus Heinrich Moller: Beytrag zur Kirchen und Prediger-Geschichte der im Herzogthum Schleswig belegenen Aemter Apenrade, Hadersleben, Tondern (1769); Versuch einer kirchlichen Statistik des Herzogthum Schleswig von H. N. A. Jensen (1840); artiklen "Beiträge zur Prediger-Statistik der Propstein Hadersleben und Törninglehn" af T. O. Achelis i Schriften des Vereins für schleswig-holsteinische Kirchengeschichte 2. Reihe, 7. Band (1918-1925); artiklen "Det ældste kaldsbrev i Norden" af T. O. Achelis i Sønderjydske Aarbøger 1925; artiklen "Bidrag

til Sønderjyllands Kirkehistorie i det 16. Aarhundrede" af Holger F. Rørdam i Ny kirkehistoriske Samlinger 4. bind (1867-1868); Otto Fr. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten fra Reformationen til 1864 (1932); Thomas Otto Achelis: Matrikel der schleswigschen Studenten 1517-1864 (1966); Aus der Geschichte des Hadersleben Johanneums i Quellen und Forschungen zur Geschichte Schleswig-Holsteins, Achter Band (1921); Schriften der Heimatkundlichen Arbeitsgemeinschaft für Nordschleswig, Heft 19 (1969), side 84-106.

Angående Clemen Jensen Smagbier (ane nr. 1618, side 155):

Aarhus Domkirkes antiquiteter og Inscriptioner af Peder Pedersen Schive og Christian Cramer, folio 119 (håndskriftsamlingen LaN). Johannes Wolfgang Rhumann: Inscriptiones Arhusienses 1666 (håndskriftsamlingen LaN).

Oplysningerne om Clemen Jensen Smagbier er i øvrigt hentet fra artiklen "Raadmand Clemen Jensen Smagbier og hans Efterkommere" i Aarbøger udgivne af Historisk Samfund for Aarhus Stift 1943-1944. Se også samme årbøger 1934, side 26, og 1939, side 35. Arkiv for Genealogi og Heraldik 8.-12. hæfte (ca. 1908), side 271. Danmarks Kirker 16.2 (1972), side 786-787 og 915.

Angående Niels Pedersen Vragter (ane nr. 1622, side 159):

Gern herredsbog 1661 og 1772, Århus bispearkiv (LaN). Kancelliets Brevbøger 1576-1579, side 659 og 732, 1580-1583, side 204 og 221, 1596-1602, side 642 og 768 og 779. Kirkehistoriske Samlinger 1881-1882, side 105f, 1899-1901, side 500, 1945-1947, side 400f. Personalhistorisk Tidsskrift 1961, side 155. Viborg Landstings Dombøger 1616 ved Poul Rasmussen (1965), side 116.

Side 166-171. Aner forud for tipoldefaderen Peter Berg.

Angående Hans Jensen Berg (ane nr. 52, side 166) og Christian Rasmussen (ane nr. 106, side 168):

Kirkeregnskab for Vor Frue sogn i Haderslev 1738-1739 (side 11) oplyser, at Christian Rasmussen den 2. december 1738 betalte 12 skilling for at få ringet med to klokker til sit bryllup (LaSø). Skyld- og pante-protokol (begyndende med året 1698), side 593 (LaSø). Neben Buch 1787-1797, side 630-635 (LaSø). Haderslev brandtaksationsprotokol 1756, side 262, 1769, side 469-470 og 1782, side 350.

Følgende arkivalier i Haderslev byarkiv på folkebiblioteket i Haderslev: Schatz Registre for årene fra 1760 til 1800; Rechnung über Einnahme und Ausgabe des Hospitals zu Hadersleben for årene fra 1811 til 1815; et bilag med oplysninger om, hvad Hans Berg og hans kone havde af indbo og klæder på Hospitalet i 1811 og et bilag med oplysninger om ejendelene efter Hans Bergs død i 1815 (Acta XII.1). Kopi af et brev (Acta XIX B 13) fra Christian Rasmussen til kongen dateret 6. december 1779.

Thomas Otto Achelis: Bürgerbuch der Stadt Hadersleben (1940), side 56 nr. 782, side 57 nr. 824 og side 72 nr. 1223.

Angående Jens Pedersen Berg (ane nr. 104, side 167):

Carl Svenstrup: Grenaa Bys Historie, bind C 2. halvdel (1957), side 700.

Side 172-180. Aner forud for tipoldemoderen Inger Cathrine Ritto.

Angående Hans Jacob Hansen Ritto (ane nr. 54, side 172) og Hans Jacobsen Ritto (ane nr. 108, side 173):

En del af de meddelte oplysninger er hentet i Carl Svenstrup: Grenaa Bys Historie bind A, B og C (1938-1957).

Angående Hans Jensen Carøe (ane nr. 434, side 178):

Randers skøde- og panteprotokol 1716-1728, folio 1-2 (LaN).

Th. Hauch-Fausbøll: Slægten Carøe (1940).

Side 181-183. Aner forud for tipoldefaderen Rasmus Olesen Kaae.

Østjysk Hjemstavn 1980, side 13-18.

Side 185. Aner forud for tipoldefaderen Mogens Nielsen.

Skifteprotokol for Gosmer Hospitals og andet publique gods under Stamhuset Rathlousdahl 1774-1841, side 13-16 (LaN).